

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

TUTANAK DERGİSİ

97'nci Birleşim
17 Haziran 2025 Salı

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

II.- GELEN KÂĞITLAR

III.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARİ

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Tekin Bingöl'ün, Genel Kurulda "Başkan" sıfatıyla ilk kez bulunuyor olması nedeniyle konuşması

IV.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

A) Milletvekillerinin Gündem Dışı Konuşmaları

- 1.- Van Milletvekili Kayhan Türkmenoğlu'nun, İsrail'in İran'a düzenlediği hava saldırısına ilişkin gündem dışı konuşması
- 2.- Çankırı Milletvekili Pelin Yılık'ın, Çankırı'ya, ilişkin gündem dışı konuşması
- 3.- Kars Milletvekili İnan Akgün Alp'in, Kars'ın sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması

V.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

A) Çeşitli İşler

1.- Başkanlıkça, Genel Kurulu teşrif eden Gürcistan Parlamentosu Başkanı Shalva Papuashvili ve beraberindeki heyete "Hoş geldiniz." denilmesi

B) Önergeler

1.- İstanbul Milletvekili Kezban Konukçu'nun, (2/2058) esas numaralı Ev Emekçileri İle Ev İşleri İle İstihdam İlişkisi İçinde Çalışan Kişiler Hakkında Kanun Teklifi'nin doğrudan gündeme alınmasına ilişkin önergesi (4/107)

C) Tezkereler

1.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, "İsrail'in Saldırganlığıyla Başlayan ve Derinleşen, İran'la Çatışmalı Sürece Karşı Karar" konulu tezkeresi (3/1123)

VI.- AÇIKLAMALAR

- 1.- Tekirdağ Milletvekili Nurten Yontar'ın, toplumsal muhalefet üzerindeki baskıya ilişkin açıklaması
- 2.- Iğdır Milletvekili Yılmaz Hun'un, genç işsizliğin nedenine ilişkin açıklaması
- 3.- İstanbul Milletvekili İskender Bayhan'ın, İsrail'in İran'a saldırısına ilişkin açıklaması
- 4.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, Sağlık Bakanı Kemal Memişoğlu'nun yerli aşı üretimiyle ilgili sözlerine ilişkin açıklaması
- 5.- Erzincan Milletvekili Mustafa Sarıgül'ün, Erzincan'daki Doğusan'a ve birleşimi yöneten TBMM Başkan Vekili Tekin Bingöl'e ilişkin açıklaması
- 6.- Bingöl Milletvekili Ömer Faruk Hülakü'nün, Bingöl'ün su sorununa ilişkin açıklaması
- 7.- Burdur Milletvekili İzzet Akbulut'un, birleşimi yöneten TBMM Başkan Vekili Tekin Bingöl'e ve Spor Toto Başkanlığının yaptığı spor tesislerine ilişkin açıklaması
- 8.- İstanbul Milletvekili Mehmet Önder Aksakal'ın, birleşimi yöneten TBMM Başkan Vekili Tekin Bingöl'e, ABD-İsrail eliyle İran üzerinde sürdürülen kaos ve kriz ortamına ilişkin açıklaması
- 9.- Kocaeli Milletvekili Mühip Kanko'nun, birleşimi yöneten TBMM Başkan Vekili Tekin Bingöl'e ve barınma krizine ilişkin açıklaması
- 10.- Gaziantep Milletvekili Şahzade Demir'in, İsrail'in İran'a saldırısına ilişkin açıklaması
- 11.- Kırşehir Milletvekili Metin İlhan'ın, merkezî yönetime "süper izin" yetkisi vermeyi amaçlayan kanun teklifine ilişkin açıklaması
- 12.- Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara'nın, emekli maaşına ve asgari ücrete ilişkin açıklaması

- 13.- Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin'in, merkezî yönetime "süper izin" yetkisi vermeyi amaçlayan kanun teklifine ilişkin açıklaması
- 14.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, İsrail'in İran'a saldırısına ilişkin açıklaması
- 15.- Kocaeli Milletvekili Mehmet Aşıl'a'nın, İsrail'e karşı yapılması gerekenlere ilişkin açıklaması
- 16.- Mardin Milletvekili Beritan Güneş Altın'ın, Şırnak'ta çocukların cinsel istismara maruz kalma nedenine ilişkin açıklaması
- 17.- Mersin Milletvekili Gülcan Kış'ın, birleşimi yöneten TBMM Başkan Vekili Tekin Bingöl'e ve gıda enflasyonuna ilişkin açıklaması
- 18.- Niğde Milletvekili Cumali İnce'nin, birleşimi yöneten TBMM Başkan Vekili Tekin Bingöl'e ve Milliyetçi Hareket Partisi 21'inci Dönem Niğde Milletvekili Mükerrer Levent'in vefatına ilişkin açıklaması
- 19.- Şanlıurfa Milletvekili Ferit Şenyaşar'ın, Şanlıurfa'nın sorunlarına ilişkin açıklaması
- 20.- Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, birleşimi yöneten TBMM Başkan Vekili Tekin Bingöl'e ve kamu işçilerine teklif edilen zam oranına ilişkin açıklaması
- 21.- Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan'ın, birleşimi yöneten TBMM Başkan Vekili Tekin Bingöl'e ve deprem bölgesi çiftçisinin mağduriyetine ilişkin açıklaması
- 22.- Osmaniye Milletvekili Asu Kaya'nın, birleşimi yöneten TBMM Başkan Vekili Tekin Bingöl'e ve Cumhuriyet Halk Partisi Kadın Kollarının düzenleyeceği "adalet ve özgürlük yürüyüşü"ne ilişkin açıklaması
- 23.- Aksaray Milletvekili Ramazan Kaşlı'nın, Aksaray'ın yeniden il oluşunun 36'ncı yıl dönümüne ilişkin açıklaması
- 24.- Konya Milletvekili Ali Yüksel'in, birleşimi yöneten TBMM Başkan Vekili Tekin Bingöl'e ve sanal bahis sitelerine ilişkin açıklaması
- 25.- Samsun Milletvekili Murat Çan'ın, birleşimi yöneten TBMM Başkan Vekili Tekin Bingöl'e, Toprak Mahsulleri Ofisinin açıkladığı 2025 yılı buğday ve arpa alım fiyatına ilişkin açıklaması
- 26.- Konya Milletvekili Mustafa Hakan Özer'in, İsrail'in İran'a saldırısına ilişkin açıklaması
- 27.- Şırnak Milletvekili Nevroz Uysal Aslan'ın, Siverek T Tipi Hapishanesinde tutulan Ahmet Öztürk'e ilişkin açıklaması
- 28.- Yalova Milletvekili Tahsin Becan'ın, Yalova'da mart ayında yabancı uyruklulara yapılan konut satışına ilişkin açıklaması
- 29.- Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen'in, birleşimi yöneten TBMM Başkan Vekili Tekin Bingöl'e, LGS'ye ve YKS'ye, Zafer Partisi Genel Başkanı Ümit Özdağ'a, hayatını kaybeden Manisa Büyükşehir Belediye Başkanı Ferdi Zeyrek'e ve yerine seçilen Akhisar Belediye Başkanı Besim Dutlulu'ya, 9'uncu Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel'in vefat yıl dönümüne, gruplarını ziyaret eden Göç Araştırmaları Platformu ile GÖÇDER'e, Saadet Partisinin düzenlediği Özgür Gazze Mitingi'ne, Mısır'daki "küresel vicdan yürüyüşü"ne ve Türkiye Cumhuriyeti'nin Mısır Büyükelçisine ilişkin açıklaması
- 30.- İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu'nun, birleşimi yöneten TBMM Başkan Vekili Tekin Bingöl'e, 9'uncu Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel'in ölüm yıl dönümüne, vefat eden Manisa Büyükşehir Belediye Başkanı Ferdi Zeyrek'e, Zafer Partisi Genel Başkanı Ümit Özdağ'a, İsrail'in İran'a saldırısına ve Türkiye açısından taşıdığı risklere, üniter devletin önemine ve kamu işçilerine teklif edilen zam oranına ilişkin açıklaması
- 31.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, birleşimi yöneten TBMM Başkan Vekili Tekin Bingöl'e, Milliyetçi Hareket Partisi 21'inci Dönem Niğde Milletvekili Mükerrer Levent'in vefatına; İsrail'in İran'a saldırmasına, Türkiye'ye yönelik mesajına ve yapılması gerekenlere, 14 Haziran Dünder Taşer'in vefatının seneidevriyesine ilişkin açıklaması
- 32.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, birleşimi yöneten TBMM Başkan Vekili Tekin Bingöl'e, 17 Haziran 2021'de öldürülen Deniz Poyraz'a, İsrail'in İran'a saldırmasına ve Türkiye'ye düşen rollere, cezaevleri sorununa ilişkin açıklaması
- 33.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, birleşimi yöneten TBMM Başkan Vekili Tekin Bingöl'e, Zafer Partisi Genel Başkanı Ümit Özdağ'a, İsrail'in İran'a saldırmasına ve siyasi iktidarın söylemlerine, Türkiye'nin ekonomisine, asgari ücrete ve emekli aylığına ilişkin açıklaması
- 34.- Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül'ün, birleşimi yöneten TBMM Başkan Vekili Tekin Bingöl'e, yeni dönemde Başkanlık Divanında ve parti yönetimlerinde görev alan milletvekillerine, İsrail'in İran'a saldırmasına ve Türkiye'nin tüm kurumlarıyla süreci yakından takip ettiğine, Cumhurbaşkanı'nın özgür Filistin mücadelesine ve Türkiye'nin savunma sanayisine ilişkin açıklaması
- 35.- Gaziantep Milletvekili Melih Meriç'in, birleşimi yöneten TBMM Başkan Vekili Tekin Bingöl'e, Gaziantep'in Araban ve Oğuzeli ilçelerinde çıkan yangınlara ilişkin açıklaması
- 36.- Adana Milletvekili Ayhan Barut'un, tarımsal sulama sorununa ilişkin açıklaması
- 37.- Kayseri Milletvekili Aşkın Genç'in, asgari ücrete ve emekli maaşına ilişkin açıklaması
- 38.- Muğla Milletvekili Gizem Özcan'ın, Muğla'nın turizmüne ilişkin açıklaması
- 39.- Konya Milletvekili Mehmet Baykan'ın, birleşimi yöneten TBMM Başkan Vekili Tekin Bingöl'e ve 16 Haziran 1950'de Mecliste alınan kararla ezanın aslına dönmesinin 75'inci yıl dönümüne ilişkin açıklaması
- 40.- Çorum Milletvekili Mehmet Tahtasız'ın, birleşimi yöneten TBMM Başkan Vekili Tekin Bingöl'e, asgari ücrete ve emekli maaşına ilişkin açıklaması
- 41.- Giresun Milletvekili Elvan Işık Gezmiş'in, Giresun Üniversitesi Şebinkarahisar Meslek Yüksekokulundaki makine programına ilişkin açıklaması

42.- Şanlıurfa Milletvekili Dilan Kunt Ayan'ın, Türkiye'de yükselen barış ve demokratik toplum çağrısının önemine ilişkin açıklaması

43.- Uşak Milletvekili İsmail Güneş'in, Doktor Şerif Ahmet Kandemir'e ve sağlıkta şiddete ilişkin açıklaması

44.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının "İsrail'in Saldırganlığıyla Başlayan ve Derinleşen, İran'la Çatışmalı Sürece Karşı Karar" konulu tezkeresine ilişkin açıklaması

VII.- ÖNERİLER

A) Siyasi Parti Grubu Önerileri

1.- YENİ YOL Grubunun, Grup Başkan Vekili Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen ve 22 milletvekili tarafından, Orta Doğu'daki gelişmelerin kapsamlı şekilde görüşülmesi, Türkiye'nin bölgedeki diplomatik girişimleri ve güvenlik politikalarının belirlenmesi, Gazze'ye insani yardımın ulaştırılması için Türkiye'nin atması gereken acil önlemlerin belirlenmesi, Madleen gemisinde yaşanan hak ihlallerinin tespiti, VELA gemisinin taşıdığı yüklere ilişkin değerlendirme yapılması ve Mısır'da yaşanan olaylarda büyükelçiliğin tutumunun değerlendirilmesi amacıyla 17/6/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan genel görüşme önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 17 Haziran 2025 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

2.- İYİ Parti Grubunun, Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu tarafından, İran-İsrail arasındaki çatışmaların Türkiye'ye yönelik kısa, orta ve uzun vadeli etkilerinin tespiti, dış politikada atılacak adımların kriz derinleşmeden belirlenmesi ve vatandaşların her açıdan güvenliğini sağlamak için alınacak tedbirlerin görüşülmesi amacıyla 17/6/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan genel görüşme önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 17 Haziran 2025 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

3.- DEM PARTİ Grubunun, Grup Başkan Vekilleri Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit ve Muş Milletvekili Sezai Temelli tarafından, Filistin halkına yönelik temel insani ihtiyaçların önündeki engellerin giderilmesi amacıyla 17/6/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan genel görüşme önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 17 Haziran 2025 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

4.- CHP Grubunun, Grup Başkan Vekili Ankara Milletvekili Murat Emir tarafından, ekonominin, artan konkordatoların ve sanayinin içinde bulunduğu durumun araştırılması amacıyla 17/6/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 17 Haziran 2025 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

A) Kanun Teklifleri

1.- Burdur Milletvekili Mustafa Oğuz ve Kahramanmaraş Milletvekili Mevlüt Kurt ile 99 Milletvekilinin Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3119) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 212)

IX.- YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

1.- Muğla Milletvekili Gizem Özcan'ın, Muğla'da bulunan Akköprü HES'in özelleştirilmesine ilişkin sorusu ve Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Alparslan Bayraktar'ın cevabı (7/28332)

2.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, bir bakanın lisans diplomasının denklik durumuna,

- Adana Milletvekili Bilal Bilici'nin, Adana Fen Lisesinin tarihî taş binasının restorasyonuna,

- Ordu Milletvekili Mustafa Adıgüzel'in, Ordu'daki bir proje okuluna yapılan bazı atamalarla ilgili iddialara,

İlişkin soruları ve Millî Eğitim Bakanı Yusuf Tekin'in cevabı (7/28347), (7/28348), (7/28457)

3.- Aksaray Milletvekili Turan Yıldırım'ın, sözleşmeli erbaş ve erlerin kamu kurumlarına atanma sürecine ilişkin sorusu ve Millî Savunma Bakanı Yaşar Güler'in cevabı (7/28538)

4.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, TBMM Başkanlığına sunulan kanun teklifleri ile yazılı soru ve Meclis araştırması önergelerine ilişkin sorusu ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkan Vekili Bekir Bozdağ'ın cevabı (7/28820)

5.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonuna yapılan başvurulara ilişkin sorusu ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkan Vekili Bekir Bozdağ'ın cevabı (7/28821)

6.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, İnsan Haklarını İnceleme Komisyonuna yapılan başvurulara ilişkin sorusu ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkan Vekili Bekir Bozdağ'ın cevabı (7/28822)

7.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Dilekçe Komisyonuna yapılan başvurulara ilişkin sorusu ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkan Vekili Bekir Bozdağ'ın cevabı (7/28823)

17 Haziran 2025 Salı

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 15.04

BAŞKAN: Başkan Vekili Tekin BİNGÖL

KÂTİP ÜYELER: İbrahim YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar), İshak ŞAN (Adıyaman)

----- 0 -----

BAŞKAN - Türkiye Büyük Millet Meclisinin 97'nci Birleşimini açıyorum.

Toplantı yeter sayısı vardır, görüşmelere başlıyoruz.

III.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARİ

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Tekin Bingöl'ün, Genel Kurulda "Başkan" sıfatıyla ilk kez bulunuyor olması nedeniyle konuşması

BAŞKAN - Türkiye Büyük Millet Meclisinin saygıdeğer milletvekilleri, Başkan sıfatıyla ilk kez sizlerle buluşuyorum. Bu onurlu sorumluluğu üstlenmemi sağlayan partime ve siz değerli milletvekillerine şükranlarımı sunuyor, hepinizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ, CHP ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

Bu Meclis bir savaşın ardından değil savaşın tam orta yerinde kuruldu. O nedenle bu çatı, kutsal bir çatıdır. Bu vesileyle demokratik ve laik cumhuriyetimizin en önemli kurumu olan Meclisimizin kurucusu ve ilk Başkanı Gazi Mustafa Kemal Atatürk başta olmak üzere Birinci Meclisten ve bugüne kadar görev yapmış milletvekillerinden aramızdan ayrılanları rahmetle anıyor, hayatta olanlara sağlık ve huzur dolu bir yaşam diliyorum.

Meclisimiz tarihi boyunca ardında demokratik birikimler bıraktığı gibi, yüz beş yıllık tarihi boyunca dramatik olayların da yaşandığı bir yer olmuştur. Ne yazık ki bu dönemde de acı kayıplar yaşadık. Değerli Milletvekilimiz Hasan Bitmez, bu kürsüde, tarihin gördüğü en büyük zulümlerden birine maruz kalan Filistin halkının acılarını dile getirirken hayata veda etti. İşgalci, saldırgan, katliamlarında dur durak bilmeyen, Orta Doğu'yu âdeta bir yangın yerine çeviren Netanyahu'yu ve iş birlikçilerini lanetliyordu. Sözlerinde büyük bir samimiyet, yüreğinde derin bir hüznün vardı; kürsüde diline söz geçirdi ama kalbine söz geçiremedi ve aramızdan ayrıldı.

Bu koltuğa her oturduğunda esprileriyle, hitabetiyle, kendine has tarzıyla iz bıraktı Sırrı Süreyya Önder; sanatçı kişiliğinin yanında ömrünü barışa adanmıştı, o âdeta barışın büyükelçisiydi.

Değerli milletvekilleri, bildiğiniz gibi "barış" sihirli bir sözcüktür ve hangi dilde söylenirse söylensin o dilin en kutsal sözcüğüdür. Barış, savaşın, şiddetin ve silahın panzehridir. Sırrı Süreyya Önder, barışı savunanların tarihe derin bir iz bıraktığını bizlere bir kez daha gösterdi. İnanıyorum ki kendisi gitti ama ruhu bir barış güvercini gibi bu çatı altında olacak ve umuyorum ki Sırrı Süreyya Önder'in barış çabaları önümüzdeki süreçte hepimizin ortak çabası olacak.

Yakın zamanda bir büyük üzüntü daha yaşadık. Manisa'mızın değerli evladı, Belediye Başkanı Ferdi Zeyrek'in vefatı tüm Türkiye'yi yasa boğdu. Manisa halkı âdeta sel olup cenazesine aktı. En uzaktakinden en yakınına varıncaya kadar tüm Türkiye büyük bir hüznle Ferdi Zeyrek kardeşimizi uğurladı ve gördük ki milletin güçlü bir sağduyusu ve derin bir vicdanı vardır. Milletin vicdanını kamplaşmayla, kutuplaşmayla teslim almak mümkün değildir.

Başta andığım bu kıymetli insanlar olmak üzere Yaşar Kemal'in de söylediği gibi: "O güzel insanlar, o güzel atlara binip gittiler." Bu iyi insanlar ile milletin temsilcisi olmuş ve bugün aramızda olmayan tüm kayıplarımızı rahmetle, saygıyla anıyorum.

Değerli milletvekilleri, biliyoruz ki bizi bu çatı altında birleştiren güç milletin egemenliğidir, milletin iradesidir. Halkın iradesinin hayat bulduğu, farklı seslerin ve düşüncelerin istişare edilerek milletin ortak geleceğinin oluşturulduğu yerdir ancak bu iradenin en temel dayanaklarından biri olan temsiliyet hakkı bu dönemde ciddi bir ihlale uğramıştır. Halkın oylarıyla seçilen Can Atalay'ın hâlâ cezaevinde tutulması çok açık bir Anayasa ihlalidir. Dört duvar arasında tutuklu olan sadece Can Atalay değil, ona oy veren 75 bin Hataylı vatandaşımızın iradesidir. Milletin kayıtsız şartsız temsilcisi olan Türkiye Büyük Millet Meclisi bu konuda üzerine düşen görevi yerine getirmeli ve bu hukuksuzluk ortadan kaldırılmalıdır.

Bugün millî iradenin ihlali söz konusu olduğunda yalnızca bu örneklerle sınırlı olmayan bir tabloyla karşı karşıyayız. Seçimle göreve gelmiş yerel yöneticilere uygulanan hukuk dışı uygulamalar, kayyum atamaları halkın iradesine duyulan güveni sarsmakta, demokrasimizin işleyişini tehdit etmektedir. Hukukun üstünlüğü, adil yargılanma hakkı, masumiyet karinesi gibi evrensel hukuk ilkeleri hiçbir şekilde göz ardı edilemez. Milletin seçtiklerine duyulan saygı demokrasimizin en temel gereğidir ve bu Meclis bu gerçekliği savunmalıdır. Unutulmamalıdır ki bu Meclis sadece yetki veren değil yetkiyi denetleyen bir kurumdur. Halk iradesi, hukukun üstünlüğü ve eşit vatandaşlık ilkeleri cumhuriyetimizin temelidir. Cumhuriyetimizin 2'nci yüzyılında gençlerimizin geleceğe umutla baktığı, kadınların özgürce yaşam sürebildiği, çalışanların haklarını alabildiği, doğanın ve insanın korunduğu bir Türkiye için hep birlikte emek harcamalıyız. Demokrasi, yalnızca çoğunluğun yönetimi olarak görülmemeli; demokrasi, azınlıkların da hakkını korumayı bilen bir erdem rejimidir. Bu Mecliste söz ne kadar özgürse halk o kadar güvende olur. Bu kürsüde sözler ne kadar çoğulsa Türkiye o kadar özgür olur. Siyaset ancak hakikate sırt çevirmediği sürece halk nezdinde karşılık bulur.

Değerli milletvekilleri, bugüne kadar olduğu gibi bundan sonra da cumhuriyet değerlerine, insan haklarına, hukuka, adalete, demokrasiye ve eşitliğe tavizsiz bir şekilde taraf olacağım. Ancak Başkan Vekili sıfatıyla yürüteceğim tüm çalışmalarda, her siyasi görüşten milletvekillerimizin söz hakkını özgürce kullanabildiği, düşüncelerini rahatlıkla ifade edebildiği, çoğulculuğu esas alan bir çalışma iklimi oluşturmaya özen göstereceğim. Çoğulculuğun bu çatı altında korunması, halkın iradesinin tecelli etmesi Türkiye Cumhuriyeti'nin ilerleyebilmesinin garantisidir. Görevimi yürütürken İç Tüzük'e ve evrensel hukuk ilkelerine bağlı kalacağım, adaletle ve Meclisimizin tarihine yakışır bir ciddiyetle görevimi yerine getireceğim.

Bu duygu ve düşüncelerle Meclisimizin tüm çalışmalarının ülkemizin ortak yararına hizmet etmesini diliyorum, hepinizi bir kez daha sevgi ve saygıyla selamlıyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN - Gündeme geçmeden önce 3 sayın milletvekiline gündem dışı söz vereceğim.

Gündem dışı ilk söz, İsrail'in İran'a düzenlediği hava saldırısı hakkında söz isteyen Van Milletvekili Sayın Kayhan Türkmenoğlu'na aittir.

Sayın Türkmenoğlu, buyurun lütfen. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

IV.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

A) Milletvekillerinin Gündem Dışı Konuşmaları

1.- Van Milletvekili Kayhan Türkmenoğlu'nun, İsrail'in İran'a düzenlediği hava saldırısına ilişkin gündem dışı konuşması

KAYHAN TÜRKMENOĞLU (Van) - Değerli Başkanım, şu anda 97'nci Birleşimi yönetmekle görevli olduğunuz ve Meclisin yüce çatısı altında seçtiğiniz Meclis Başkan Vekilliği görevinizde başarılar diliyorum. Sizi ve heyetinizi, Meclisi ve Divan Kurulunu saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkanım, kıymetli milletvekilleri; Türkiye-İran Parlamentolar Arası Dostluk Grubu Başkanı olarak söz almış bulunmaktayım. İsrail'in İran'a düzenlediği hava saldırısını en güçlü bir şekilde kınıyoruz, kınıyoruz, kınıyoruz! Uluslararası hukuku açıkça ihlal eden bu saldırı, İsrail'in bölgede yürüttüğü stratejik istikrarsızlaştırma politikasına hizmet eden bir provokasyondur. Bu saldırıyla insanlığın vicdan terazisi bir kez daha altüst olmuştur. Devlet aklının yerini saldırganlık almış, uluslararası hukuk bir kez daha ayaklar altına alınmıştır. İsrail tüm dünya kamuoyunun gözü önünde İran'a yönelik pervasızca bir saldırı gerçekleştirmektedir. Bu saldırı sadece bir ülkeye değil bölge barışına, küresel istikrara ve insanlık onuruna yönelmiş açık bir provokasyondur. Tüm dünyanın sessiz kaldığı bu suskunluğu biz reddediyoruz; bu coğrafyada sadece seyirci değiliz, biz bu coğrafyanın sahibiyiz. Türkiye tarihsel hafızası, stratejik konumu ve vicdan temelli dış politikasıyla bu saldırganlığa karşı söz söyleme hakkına ve gücüne sahiptir.

Kıymetli milletvekilleri, İsrail'in İran'a yönelik saldırısı bir savunma hamlesi değildir; bu, doğrudan doğruya bir savaş kışkırtmasıdır. Özellikle İran'ın nükleer programıyla ilgili müzakerelerin yoğunlaştığı, diplomasi umutlarının filizlendiği bir süreçte gerçekleştirilen bu saldırı Netanyahu Hükümetinin barışa değil savaşa yatırım yaptığını açıkça ortaya koymaktadır. İsrail sadece İran'ı değil, bölgenin tamamını istikrarsızlığa sürüklemek isteyen bir anlayışla hareket etmektedir.

İran binlerce yıllık kadim bir medeniyettir. Karşısındaki ise uluslararası teamülleri, insan haklarını, temel hukuk normlarını ayaklar altına alan bir politikası olan İsrail'dir ve ne yazık ki bu dünya da bu tabloya sessiz kalmakta, büyük devletler bu vahşeti sadece izlemektedir. Türkiye sessiz değildir ve sessiz olmayacaktır.

Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliğinde yürütülen çok yönlü diplomasi trafiği bu coğrafyada yükselen tansiyonu düşürmeye, sağduyunun sesini hâkim kılmaya yöneliktir çünkü Türkiye, barışın teminatı, vicdanların temsilcisidir.

Sayın Cumhurbaşkanımız daha gerilim başlamadan önce bölge ülkeleriyle yoğun temaslar kurmuş, savaş çığırtkanlığının karşısında itidal ve aklı öne çıkarmıştır. Çünkü biliyoruz ki bu ateş büyürse sadece Orta Doğu yanmaz, insanlık yanar.

Değerli milletvekilleri, Türkiye'nin duruşu nettir; biz barışın yanındayız, biz mazlumun yanındayız, biz ne İsrail'in ne de herhangi bir başka devletin hukuksuzluğunu meşrulaştıran bir sessizliğin tarafı olmadık, olmayacağız. Bizler bu coğrafyada sadece yaşamakla kalmadık, bu coğrafyanın ruhuna sahip çıktık. Bin yıldır buradayız, Allah'ın izniyle bin yıl daha burada olacağız. Bizim varlığımız zulme karşı adaletin, korkuya karşı cesaretin, sessizliğe karşı hakikatin varlığıdır.

İsrail'in daha büyük çatışmalara yol açabilecek saldırgan eylemlerine bir an önce son vermesi gerekmektedir. Orta Doğu'da daha fazla kan ve yıkım görmek istemediğimizi tekrar ifade etmek istiyoruz. Savaşın yayılmaması için uluslararası toplumu acilen harekete geçmeye çağırıyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

KAYHAN TÜRKMENOĞLU (Devamla) - Bitiriyorum Başkanım.

BAŞKAN - Buyurun.

KAYHAN TÜRKMENOĞLU (Devamla) - İsrail'in bu saldırısı meşru değildir, bu bir savaş suçudur; bu, insanlık vicdanına karşı işlenmiş bir cürümdür. Bu saldırılara sessiz kalanlar, tarihin doğru tarafında yer almamışlardır. Türkiye Cumhuriyeti bu suskunluğa ortak olmayacak; adaletin sesi, mazlumun umudu olmaya devam edecektir. Sayın Cumhurbaşkanımızın liderliğinde şekillenen güçlü diplomasi Türkiye'yi sadece bölgesel değil, küresel barışın vazgeçilmez bir aktörü hâline getirmiştir diyor, yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

V.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

A) Çeşitli İşler

1.- Başkanlıkça, Genel Kurulu teşrif eden Gürcistan Parlamentosu Başkanı Shalva Papuashvili ve beraberindeki heyete "Hoş geldiniz." denilmesi

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Sayın Numan Kurtulmuş'un resmi konuğu olarak ülkemizi ziyaret etmekte olan Gürcistan Parlamentosu Başkanı Sayın Shalva Papuashvili ve beraberindeki heyet Meclis Başkanımız Sayın Numan Kurtulmuş'la birlikte şu anda Genel Kurulumuzu teşrif etmiş bulunuyorlar; kendilerine Genel Kurulumuz adına hoş geldiniz diyorum. (Alkışlar)

IV.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR (Devam)

A) Milletvekillerinin Gündem Dışı Konuşmaları (Devam)

2.- Çankırı Milletvekili Pelin Yılık'ın, Çankırı'ya, ilişkin gündem dışı konuşması

BAŞKAN - Gündem dışı ikinci söz, Çankırı hakkında söz isteyen Çankırı Milletvekili Sayın Pelin Yılık'a aittir.

Sayın Yılık, buyurun lütfen. (MHP sıralarından alkışlar)

PELİN YILIK (Çankırı) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; seçim bölgem olan Çankırı ili üzerine gündem dışı söz aldım. Ekranları başındaki aziz milletimizi ve Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

İç Anadolu ile Batı Karadeniz Bölgesi geçiş alanında bulunan Çankırı ili, tarih boyunca pek çok medeniyete ev sahipliği yapmış, Geç Roma Dönemi'nde Paflagonya eyaletinin başkenti olmuş, coğrafi konumu ve ulaşım ağı açısından özellikle Selçuklu ve Osmanlı dönemlerinde de önemli merkezler arasında yer almıştır. Çankırı, Millî Mücadele yıllarında İstanbul'dan Anadolu'ya

nakledilen cephane ve insan kaynağının ulaştırılmasında kadınıyla, çocuğuyla, yaşlısıyla tarihî bir rol üstlenen ve yöre insanının büyük fedakârlığına sahne olan İstiklal Yolu'nun da sembolüdür. Çankırı'nın geleneksel kültürünün en önemli simgesi olan Türk töresi yani eski gelenek ve göreneklerimizden beslenen yâren kültürü, ilimizin kültürel yapısında geçmişten bugüne ulaşan önemli bir değerdir. Çankırı, tarihte olduğu gibi bugün de hem konumu hem de sahip olduğu doğal ve kültürel miraslarla önemli bir potansiyeli ifade etmektedir.

Çankırı kenti ile yakın çevresinde bulunan ve turizme kaynak oluşturabilecek nitelikteki yerler incelendiğinde, kaya tuzu arama faaliyetleriyle beraber geçmiş Hititlere kadar uzanan yer altı tuz şehri artık sadece doğal bir kaynak değil ziyaretçileri büyüleyen bir turizm markası hâline gelmiştir. Son dönemde sağlık turizmi faaliyetlerine de konu edilen yer altı tuz şehrinde uygulanan terapilerle astım ve nefes darlığı çeken pek çok vatandaşımız bu önemli noktayı ziyaret etmektedir. Maden suları bakımından da oldukça zengin çeşitliliğe sahip ilimizde 20 kadar termal kaynak ve içmece bulunmaktadır; bunlardan en önemlisi, Kurşunlu ilçemizde bulunan Çavundur termal kaynağıdır. Geçtiğimiz yıllarda hizmete sunulan Tuz Ekspresi çok sayıda turisti Ankara'dan Çankırı'ya nostaljik bir yolculuğa çıkarmakta; yolculuk güzergâhındaki doğal, kültürel mirasları yakından tanıma fırsatı sunmaktadır.

Eğitimin en temel taşlarından biri olan Çankırı Karatekin Üniversitesi ise bugün binlerce öğrenciye ev sahipliği yapmakta; bilimde, sanatta ve kültürde öncü adımlar atarak şehrimize sosyal ve akademik anlamda önemli katkılar sunmaktadır. Üniversitemizin yetiştirdiği gençlerimiz akademik başarıyla bizleri gururlandırmaktadırlar.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Çankırı'da yüzde 29,5 olan kadın çalışma oranının, kadın girişimciliğinin teşvik edilerek yükseltilmesi önem arz etmektedir. Bu sebeple, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığımızla iş birliği içerisinde mesleki eğitimlerin ilimiz genelinde desteklenmesi ve Çankırı ilimizde hâlihazırda mevcut olan 1 kadın kooperatifi sayısının artırılması yönündeki çalışmamız sürmektedir.

Engelli vatandaşlarımızın toplumsal hayata tam ve etkin katılıp bağımsız yaşayabilmeleri için faaliyet gösteren toplamda 1 olan özel engelli bakım merkezi ve 2 olan bakım ve rehabilitasyon merkezi sayısının da artırılması için Bakanlığımız ve Çankırı Belediyesiyle ortak çalışmalarımızı gerçekleştirmekteyiz.

Çankırı ilimiz Türkiye'nin en yaşlı nüfusuna sahip 5'inci ilimizdir. Bu bağlamda ilimizde huzurevi, yaşlı bakım ve rehabilitasyon merkezi ihtiyacı söz konusu olacaktır. Bu vesileyle, ilimize ihtiyacı bir nebze de olsun karşılamak için Kurşunlu Belediyesi tarafından kazandırılan huzurevinin de önemini vurgulamak istiyorum.

Sayın milletvekilleri, ilimizde mesleksizlik kaynaklı işsizlik sıkıntısıyla birlikte iş gücü piyasasının taleplerini karşılayacak nitelikteki insan kaynağının başta gençler olarak oluşmasında mesleki eğitim ön plana çıkmaktadır. Yakın zamanda özel politika gerektiren gruplar başta olmak üzere, işsizlerin iş gücü piyasasına geçişini sağlayacak bilgi, beceri, çalışma alışkanlığı ve disiplini kazandırmak amacıyla Türkiye İş Kurumu tarafından Çankırı Merkez Belediyemiz başta olmak üzere ilçe belediyelerimizi de kapsayan iş gücü uyum programı faaliyete geçirilmiştir. İstihdama önemli katkılar sunmasını temenni ediyorum.

Sözlerime burada son verirken Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Gündem dışı üçüncü söz, Kars'ın sorunları hakkında söz isteyen Kars Milletvekili İnan Akgün Alp'a aittir.

Sayın Alp, buyurun lütfen. (CHP sıralarından alkışlar)

3.- Kars Milletvekili İnan Akgün Alp'ın, Kars'ın sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Sayın Başkanım, öncelikle yeni göreviniz hayırlı olsun. Size ve Başkanlık Divanı üyelerine hayırlı vazifeler diliyorum. Sizden önce bu görevi yapan Sayın Başkan Vekilleri gibi layıkıyla yöneteceğinize, adilane bir riyaset sergileyeceğinize inancımız tamdır.

Değerli milletvekilleri, ben buraya bin lira koyuyorum, şimdi de bunun sebebini anlatacağım. En son bu kürsüye Kars'ın sorunlarını anlatmaya çıktığım zaman TÜİK raporunu dikkatinize sunmuştum; Kars, Ardahan, Iğdır ve Ağrı illeri göreceli yoksulluk oranının en yüksek olduğu illerdi. Ben konuşmamda 2025 yılı bütçesinde bu illerimiz için pozitif ayrımcılık yapılması gerektiğini söyledim. Sonra, biz bir gecede durumu düzeltmişiz, zengin olmuşuz, haberimiz yokmuş(!) Daha bütçe açıklanmadan TÜİK yeni bir rapor yayınladı, bu iller yoksulluk oranında herhâlde biraz daha iyi durumlara çıkmış olacak ki başka illeri yayınladılar.

"Niye böyle olmuş olabilir, ne oldu da bu değişti?" diye tabii ki 2025 Yılı Yatırım Programı'na baktık; oradan bu illere ne yatırım ayrılmış ne bütçe ayrılmış, biraz onu sizin dikkatinize sunacağım.

Kars'ın Kağızman ilçesinde Çayarası köyü vardır. Ben de seçimlerde gitmiştim, yıllar sonra ilk defa bir CHP'li milletvekili adayı görmüşlerdi. 10 oy ben aldım, 389 oy AK PARTİ aldı. Biz aldık 10 oy, 389 oy AK PARTİ aldı. O zaman sordum: Ya, niye bu AK PARTİ'ye bu kadar bağlılık? "AK PARTİ bize gölet yapacak. Bu gölet bizim köyümüz için çok önemli." dediler. 2025 Yılı Yatırım Programı'nda bu gölete gerçekten bir para ayrılmış. Ne kadar ayrılmış dersiniz.

NURTEN YONTAR (Tekirdağ) - Bin lira.

İNAN AKGÜN ALP (Devamla) - Bin lira. Bin lirayla bu göleti yapmayı düşünüyorlar. O zaman gençlerden oy istemiştin, demiştin ki: Bari gençlerden birkaç oy alayım. Gençler de bana demişti ki: "AK PARTİ geldi buraya, bize söz verdi, bize futbol sahası yapacak." Aklımda kalmış, bütçe görüşmeleri sırasında Spor Bakanı geldi "8.843 tane tesis yapıyoruz." dedi. Ben de bir önerge verdim "Siz Çayarası'na futbol sahası yapıyor musunuz?" diye. "İhtiyaç analizleri ve bütçe imkânları doğrultusunda yaparız." demiş. Çayarası köylülerinin bu AK PARTİ'yle aralarına bir mesafe koymasının zannediyorum zamanı gelmiş.

Bu bin lira sadece Kars'a değil, o Ardahan, Iğdır ve Ağrı illerine de aslında ayrılmış. Iğdır'da seçime girdik, belediye seçimini biz kazandık, seçim hileleriyle elimizden aldılar ama seçimden önce çok vaatle bulundular. "Tuzluca'ya hükümet konağı yapacağız." dediler; 108 milyon lira bütçe açıkladılar, 2025 Yılı Yatırım Programı açıklandı, Tuzluca hükümet konağına ayrılan bütçe sadece bin liradır. Iğdır Tuzluca'da yine Bağlan, Yağlı göletleri var... 713 milyon lira lazım Bağlan'a gölet yapılması için, bin lira ayırmışlar değerli Tuzlucalılar. Yine, sadece Tuzluca değil, Iğdır çok önemliydi AK PARTİ için, belediyeyi kazanmak istiyordu, yatırım

ve vaat bombardımanına tuttular İğdır'ı. "800 milyon liraya adalet sarayı yapacağız." dediler; adalet sarayı için bütçe açıklandı, bin lira ayırmışlar efendim İğdır'ın adalet sarayına.

Sadece İğdır böyle değil, Ağrı da böyledir. Ağrı'da da gerçekten başarılı bir Belediye Başkanı var, ben de takip ediyorum, Hazal Aras, onu yıkmak için asıldılar seçime, Ağrı'ya her gün vaatler; Ağrı vekilleri daha iyi bilir. "900 milyon liraya adalet sarayı yapacağız Ağrı'ya." dediler; Ağrı adalet sarayına bin lira ayırmışlar 2025 Yılı Yatırım Programı'nda. "Doğubayazıt'a 288 milyon liraya adalet sarayı yapacağız." dediler, bin lira ayırmışlar. Göle bizim için çok önemli, çok başarılı Belediye Başkanı var, kazandık seçimi ama çok asıldılar Göle'ye, çok vaatlerde bulundular, "Göle'ye sanayi sitesi yapacağız." dediler; 192 milyon lira bütçe açıkladılar, Göle sanayi sitesine bin lira ödenek ayırmışlar ama yine de seçimi tabii ki biz kazandık.

Sayın milletvekilleri, gelelim fasulyenin faydasına, cuma günü bir ihale var, Kars Organize Sanayi Bölgesi'ne atık su arıtma tesisi yapılacak. Ben bu atık su arıtma tesisinin mücadelesini milletvekili olmadan önce vermeye başladım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

İNAN AKGÜN ALP (Devamla) - Teşekkür ediyorum Başkanım.

Atık su arıtma tesisi yapılması talebiyle bir dernek kurmuştum -Kars Çevre ve Kent Hukuku Derneği- Başkanlığını yapıyordum. İlk mücadeleyi orada başlattık. O zaman, Organize Sanayi Bölgesi'nde bulunan imalathanelerin atıkları Kars çayına akıyor diye buraya muhakkak arıtma tesisi kurulsun istiyorduk. Mücadeleyi o günden başlattık. Burada defalarca bu konuda konuşma yaptım, ilgili Bakana defalarca önergeler verdim; en nihayetinde, atık su arıtma tesisinin ihalesi cuma günü yapılacak. Peki, bilin bakalım 2025 Yılı Yatırım Programı'nda bu atık su arıtma tesisi için kaç lira ayrılmış olabilir? Tabii ki bin lira. AK PARTİ'nin bölgeye layık gördüğü yatırım budur.

Ben bölge halkına sesleniyorum: Bu bin lirayla Kars'tan Ankara'ya gelemezsin, yarı yolda kalırsın. AK PARTİ'yi de yarı yolda bırakma zamanı gelmiştir diyorum.

Hepinize saygılar sunuyorum efendim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Şimdi, sisteme giren değerli milletvekillerine sırasıyla söz vereceğim.

İlk söz, Tekirdağ Milletvekili Sayın Nurten Yontar'ın.

Buyurun lütfen.

VI.- AÇIKLAMALAR

1.- Tekirdağ Milletvekili Nurten Yontar'ın, toplumsal muhalefet üzerindeki baskıya ilişkin açıklaması

NURTEN YONTAR (Tekirdağ) - Sayın Başkan, siyasal iktidarın toplumsal muhalefet üzerindeki baskısı her geçen gün daha da artmaktadır. Türkiye'nin içinde bulunduğu ekonomik darboğaz başta olmak üzere, iktidarın politikalarını eleştiren, hak, hukuk, adalet taleplerinde bulunan çok sayıda vatandaşımız soruşturma tehdidiyle karşı karşıya bırakılmaktadır. Ülkemizde sadece 2024 yılında Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'na muhalefet ettiği gerekçesiyle 11.041 kişiye toplam 14.016 adet suç isnat edilmesi bu baskının açık göstergesidir. Sadece bir kişinin yargıyı, yürütmeyi ve yasamayı kontrol ettiği bu sistemde adaletin sağlanması mümkün değildir. Toplumun zihninde oluşan "Yargı artık Türkiye'de yürütmenin bir aparatıdır." düşüncesinden ülkemizi kurtarmak siyasi iktidarın en önemli görevidir.

BAŞKAN - Sayın Yılmaz Hun...

2.- İğdır Milletvekili Yılmaz Hun'un, genç işsizliğin nedenine ilişkin açıklaması

YILMAZ HUN (İğdır) - Teşekkür ederim Başkan.

Türkiye'de gençler, ebeveynlerinin sahip olduğu imkânlarla, onların yaşlarına geldiklerinde sahip olamayacaklarını bilerek büyüyorlar. Genç işsizliği liyakatsizlik, kayırmacılık, ayrımcılık ve umutsuzluğun temelini oluşturuyor. Eğitim hayatı boyunca büyük emek harcayan gençler, mezuniyet sonrası işe alım süreçlerinde yandaşlara tanınan ayrıcalıklarla karşılaşılıyorlar. KPSS'den yüksek puan alan birçok genç "mülakat" adı altında siyasi elemelerle dışlanıyor. Basın ve medyada sıkça yer alan intihar haberleri, yurt dışına beyin göçü, başta Avrupa ve Amerika'ya göç yollarına düşmek; gençlerin geleceğe dair umutlarının tükendiğinin acı göstergeleridir. Gençlerin hayata tutunması eşit ve adil bir istihdam politikasıyla mümkün olabilir; aksi takdirde, geleceğini yitirmiş bir gençlik Türkiye'nin en büyük toplumsal yarısı olmaya devam edecektir. Mülakat kaldırılmalı; işe alımlar, atamalar torpille değil liyakat esas alınarak yapılmalıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın İskender Bayhan...

Buyurun lütfen.

3.- İstanbul Milletvekili İskender Bayhan'ın, İsrail'in İran'a saldırısına ilişkin açıklaması

İSKENDER BAYHAN (İstanbul) - Teşekkür ediyorum.

Siyonist İsrail yönetimi, ABD emperyalizminin desteğiyle Filistin'de katliamlarını sürdürüyor ve İran'a saldırıyor. Emperyalist-siyonist ittifakın amacı kendi sömürücü ve sömürgeci çıkarları için Orta Doğu'yu yeniden dizayn etmektir. Bu politikaların işçi sınıfına ve ezilen halklarımıza hiçbir faydası yoktur. Savaş politikaları daha fazla sömür, işsizlik, yoksulluk, ölüm demektir.

Saray iktidarı ise bu çatışmalar karşısında masa altından ellerini ovuşturuyor; Trump'la dostluğunu büyütüp bölgesel liderlik hayalleriyle ABD emperyalizminin kovboyu olma peşinde koşuyor. Biz İran'da baskıcı, sömürücü molla düzenine karşı mücadele eden, İsrail'de siyonist saldırganlığa karşı barış ve demokratik haklar için mücadeleye veren işçilerin, emekçilerin yanındayız. Orta Doğu halklarının barış içerisinde, kardeşçe bir arada yaşamasını istiyoruz. Bunun için emperyalist, siyonist ittifakın ve iş birlikçilerinin Orta Doğu'dan sökülüp atılması şarttır. Bunun için sömürülen ve ezilen bütün halk kitlelerini enternasyonal dayanışmayı büyültmeye çağırıyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Ali Karaoba...

4.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, Sağlık Bakanı Kemal Memişoğlu'nun yerli aşı üretimiyle ilgili sözlerine ilişkin açıklaması

ALİ KARAoba (Uşak) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Sağlık Bakanı Memişoğlu "2026'da kuduz aşısını antijeniyle beraber üretebilir hâle geleceğiz ve diğer aşıları da, inşallah, çok kısa zamanda Türkiye de üretebilir hâle gelecek." dedi. "Kendi aşılarımızı biz yapacağız." diyor. Türkiye Cumhuriyeti'nin 5'inci yılında kurulan Umumi Hıfzıssıhha 1928'de kuduz, tifüs, çiçek, boğmaca aşısı dâhil 17 aşığı ürettiyordu; serum üretiminde tüm Türkiye'nin ihtiyacını karşılayacak üretimi gerçekleştirmişti; influenza laboratuvarlarıyla Dünya Sağlık Örgütü'nün uluslararası bölgesel influenza merkeziydi; AIDS araştırma ve doğrulama merkezi açmıştı. Daha pek çok başarısı olan bu kurum AKP tarafından 2011 yılında kapatıldı. 2025'te geldiğiniz noktada, ASM'lerde raporu bile ücretli yapan siz... Sayın Bakan, halkımız daha çok vergi değil, iyi bir hizmet ve randevuları çözmenizi istiyor.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Sarıgül...

5.- Erzincan Milletvekili Mustafa Sarıgül'ün, Erzincan'daki Doğusan'a ve birleşimi yöneten TBMM Başkan Vekili Tekin Bingöl'e ilişkin açıklaması

MUSTAFA SARIĞÜL (Erzincan) - Doğusan can Erzincan'a katkı sağladı. Doğusan'ın finansman, üretim pazarlama ayağını gözden geçirelim. Erzincan olarak Doğusan'ın daha kârlı, verimli çalışmasını sağlayalım. Can Erzincanlılar bir araya gelelim, Doğusan can Erzincan'ın en önemli markasıdır. Binlerce Erzincanlı çalıştı, ortak oldu. Doğusan can Erzincan'ındır. Gelin, Doğusan'a sahip çıkalım.

Tekin Bingöl Başkanımıza hayırlı ve uğurlu olsun. Sayın Başkan, sevdiğiniz, seveniniz bol olsun, bir yanı Erzincanlı olsun. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum, çok sağ olun.

Sayın Ömer Faruk Hülakü...

6.- Bingöl Milletvekili Ömer Faruk Hülakü'nün, Bingöl'ün su sorununa ilişkin açıklaması

ÖMER FARUK HÜLAKÜ (Bingöl) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Bingöl'de sular akıyor. Evet, 2025 yılındayız ve bu şehirde insanlar hâlâ temiz suya erişemiyor. Dün akşamdan beri Mirzan Mahallesi'nde yaşayan yurttaşlarımız sokaklarda ve haklarını arıyorlar. Bu sorun bir gün değil, bir hafta değil, yıllardır süren bir ihmalin ve vurdumduymazlığın sonucu. AKP'nin yıllardır süren iktidarı boyunca Bingöl'e reva görülen budur. Altyapısı çürük, hizmet yok, sesi kısılmış bir şehir. Su gibi en temel hakkı bile sağlayamayan bir yönetim halkı temsil edemiyor, onu cezalandırıyor. Buradan açıkça söylüyoruz: Bingöl halkı susmayacak, susuzluğa da teslim olmayacak. Temiz su bir lütuf değil, haktır. Bu hakkı sonuna kadar savunacağız.

BAŞKAN - Sayın İzzet Akbulut...

7.- Burdur Milletvekili İzzet Akbulut'un, birleşimi yöneten TBMM Başkan Vekili Tekin Bingöl'e ve Spor Toto Başkanlığının yaptığı spor tesislerine ilişkin açıklaması

İZZET AKBULUT (Burdur) - Teşekkür ediyorum.

Öncelikle, yeni görevinizde başarılar diliyorum.

Kıymetli Başkanım, değerli milletvekilleri; biliyorsunuz, Spor Toto Teşkilat Başkanlığı illerde vatandaşlarımızın oynadığı şans oyunlarından belli bir payla spor tesisi yapıyor. Bizim ilimizde de bu tesisler yapılıyor ama iktidar yetkilileri sadece iktidarın yönettiği belediyelerin olduğu ilçelere yapıyor. Örneğin, bölgesel amatörde ilimizi temsil eden Oğuzhanspor var, Bucak'ımıza ait, Bucak ilçemize ait ama Bucak Belediyesi Cumhuriyet Halk Partili olduğundan mıdır nedir, Oğuzhanspor'a herhangi bir tesis yapılmıyor. Burdursporumuz var keza, Burdur merkez yıllardan beri Cumhuriyet Halk Partili olduğundan mıdır nedir, oraya da aynı şekilde herhangi bir spor tesisi yapılmıyor. Yine, Tefenni Belediye Sporumuz var, Zafer Partili bir Belediye Başkanı yönetiyor ama aynı şekilde orası da bu tesislerden mahrum kalıyor. Herkesten toplanan vergilerle yapılan bu tesislerde ayrıcalığı istemiyoruz, herkese eşit davranılmasını istiyoruz.

BAŞKAN - Sayın Mehmet Önder Aksakal...
Buyurun lütfen.

8.- İstanbul Milletvekili Mehmet Önder Aksakal'ın, birleşimi yöneten TBMM Başkan Vekili Tekin Bingöl'e, ABD-İsrail eliyle İran üzerinde sürdürülen kaos ve kriz ortamına ilişkin açıklaması

MEHMET ÖNDER AKSAKAL (İstanbul) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.
Öncelikle, yeni görevinizin hayırlı olmasını temenni ediyor, başarılar diliyorum.

ABD-İsrail eliyle İran üzerinde sürdürülen ve birbirine eklemlenerek genişleyip güçlenen kriz ve kaos ortamı sarmalında perdelenmiş nihai hedefin Türkiye olduğu konusunda iktidar ve muhalefet kanadında bir tereddüt olmadığına göre yapılacak ilk iş, Suriye'yle bir savunma iş birliği anlaşması imzalamak, Suriye'nin ve Türkiye'nin güvenliği ile toprak bütünlüğünü güvence altına almak için Suriye'nin İsrail sınırına kapsamlı ve güçlü bir kara gücüyle caydırıcı hat oluşturmaktır. Dünya, Trump ve Netanyahu'nun silahlarını her akılları estiğinde deneyecekleri bir yer değildir. Eğer bu duruş ve kararlılık hayata geçirilemezse kısa zaman sonra saldırılar kapımıza dayanacaktır. Bu vesileyle bize yönelecek olası saldırılar sırasında yaşanma ihtimali olan ihanetlerin kapasitesinin İran'dakilerinden katbekat fazla olacağı, milyonlarca sığınmacının arasında kripto FETÖ ve DEAŞ militanlarının da yer aldığı hususu ihtimal dışı tutulmamalıdır.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum
BAŞKAN - Sayın Mühîp Kanko...

9.- Kocaeli Milletvekili Mühîp Kanko'nun, birleşimi yöneten TBMM Başkan Vekili Tekin Bingöl'e ve barınma krizine ilişkin açıklaması

MÜHİP KANKO (Kocaeli) - Teşekkür ediyorum Başkanım.
Öncelikle, size hayırlı olsun diyorum.

OECD verilerine göre Türkiye, yüzde 89 kira enflasyonu ile dünya 1'ncisi. Evet, yanlış duymadınız 89. Bu oranla OECD ülkeleri arasında zirvedeyiz. 2'nci sıradaki Macaristan bizden tam 8 kat daha düşük. Bu rezaletin sebebi ne? Yanlış ekonomi politikaları, plansız maliye yönetimi ve yıllardır ihmal edilen sosyal konut politikaları. Halk ev bulamıyor, kiraya çıkamıyor. Asgari ücretlinin maaşı artık sadece dört duvar etmiyor. Saraylarda oturup "tasarruf yılı" diyenler milletin barınma krizine kulaklarını tıkamış durumda. Bu ülkede artık kiracı olmak bile lüks oldu. Ey iktidar! Milletin sırtına yıktığınız bu yük taşınamaz hâle geldi, ekonomi modeliniz çöktü, barınma hakkını bile yok ettiniz. Millet barınamıyor ama iktidar bundan ders almıyor.

BAŞKAN - Sayın Şahzade Demir...

10.- Gaziantep Milletvekili Şahzade Demir'in, İsrail'in İran'a saldırısına ilişkin açıklaması

ŞAHZADE DEMİR (Gaziantep) - Bismillahirrahmanirrahim.

Öncelikle, terör şebekesinin İran'a yaptığı saldırıları şiddetle kınıyorum. İran ve Lübnan'da yaşananlar herkes için uyarı niteliğindedir. Mossad'ın bu ülkelerde sinsice döşediği iç unsurlar eliyle gerçekleştirdiği operasyonlar devletin içeride nasıl felç edilebileceğini göstermiştir. Komutanların hedef alınması, kritik verilerin sızdırılması ve kaostan içeriden beslenmesi organize bir casusluk sisteminin ürünüdür. Türkiye'de de masonik ve siyonist ağların her kulvarda ciddi bir örgütlenme içinde olduğu bilinmektedir. Türkiye de güçlü bir siyonizm tehdidiyle karşı karşıyadır. Türkiye'nin benzer güvenlik açıkları yaşamaması için kripto siyonist ve masonik yapılanmaların araştırılması, takibi ve tasfiyeleri güvenliğimiz için bir zorunluluk hâline gelmiştir.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.
BAŞKAN - Sayın Metin İlhan...

11.- Kırşehir Milletvekili Metin İlhan'ın, merkezî yönetime "süper izin" yetkisi vermeyi amaçlayan kanun teklifine ilişkin açıklaması

METİN İLHAN (Kırşehir) - Teşekkür ederim Başkanım.

Kırşehir, uzunca bir süredir yabancı şirketlerin ve onların yerli iş birlikçilerinin altın ve diğer değerli madenler için göz dikmiş olduğu, Anadolu'nun doğal güzellikleri ile meşhur bir şehridir. Şirketlerin ÇED süreci Kırşehir'de yeterli oranda su olmaması sebebiyle DSİ'nin olumsuz görüşüyle ertelendi. Şehrimizin tertemiz havasını kirletecek ve kısıtlı su kaynaklarımızı tüketecek olan altın madeni şirketlerinin faaliyetlerine kolaylık sağlamayı ve bürokratik işlemleri azaltarak merkezî yönetime süper izin yetkisi vermeyi amaçlayan ve görüşülecek olan bu kanun teklifinin doğal varlıklarımızın heba ve talan edilmesini kolaylaştırmak maksatlı düzenlendiği çok açıktır. Kırşehir özelinde ifade etmek gerekirse, şehrimiz tarım ve hayvancılığına büyük darbe vuracak, şehir merkezinin içme suyu da zarar verecek.

Bir avuç maden şirketinin çıkarına hizmet edecek bu teklifin kanunlaşmaması için demokratik tepkimizi tüm alanlarda en üst düzeyde göstereceğimizden kimsenin şüphesi olmasın diyorum, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Nermin Yıldırım Kara...
Buyurun lütfen.

12.- Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara'nın, emekli maaşına ve asgari ücrete ilişkin açıklaması

NERMİN YILDIRIM KARA (Hatay) - Teşekkür ediyorum Başkanım.

AKP iktidarının "En düşük emekli maaşının artışına ilişkin bir gündemimiz yoktur." ifadesi emeklileri âdeta yaşamdan koparmak için yaptığı bir çabadır.

Yine, asgari ücretliyi 22 bin liraya mahkûm etmek ülkedeki açlığı, sefaleti görmezden gelmek demektir ama Cumhurbaşkanlığı sarayının bütçe giderleri rekor kırıyor. 2025 yılının ilk beş ayında Cumhurbaşkanlığı giderleri 6 milyar. Bu tutarın anlamı ise şu: 400 bin emeklinin maaşını yemişler, yılın sonunda ise Cumhurbaşkanlığının bütçe giderleri 1 milyon emeklinin maaşını yiyeceği anlamına gelmektedir. Gündeminde asgari ücretli, emekli maaşı olmayan AKP iktidarına rekor düzeydeki en büyük cevabı halkımız sandıkta verecektir. Emeklilere ve asgari ücretlilere temmuz ayında ara zam mecburdur.

BAŞKAN - Sayın Müzeyyen Şevkin...

13.- Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin'in, merkezî yönetime "süper izin" yetkisi vermeyi amaçlayan kanun teklifine ilişkin açıklaması

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Yeni göreviniz hayırlı uğurlu olsun.

Süper izinle "ÇED Gerekli Değildir" kararı beklenmeden TBMM'ye yeniden getirilen torba yasa teklifiyle zeytinlik alanlar bir kez daha risk altında. 2022 yılında binlerce insanın haklı itirazıyla geri çekilen düzenleme ısıtılıp yeniden Meclise sunuldu. Kamu yararı gerekçesiyle zeytinlik alanları madenciliğe açmak isteyenler kamu yararının bunun neresinde olduğunu açıklamalıdır. Ülkemizin en önemli tarım ürünlerinden biri olan zeytin vatandaşın hem geçim kaynağı hem de binlerce yıllık kültürün vazgeçilmez unsurudur. Türkiye, zeytinyağında ihracatçı konumdadır. Orman, zeytinlik, mera ve sit alanlarını madene açacak süper izinli torba teklifi kabul etmiyoruz. Ekokırımın yasal zemine oturtulmasına göz yummayın, zeytinlikler madenciliğe kurban edilemez.

BAŞKAN - Sayın Yüksel Selçuk Türkoğlu...

14.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, İsrail'in İran'a saldırısına ilişkin açıklaması

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Teşekkür ediyorum Başkanım.

Zalim ve katil İsrail Orta Doğu'yu yine kan gölüne döndürdü. Savaşın fitilini Filistin'de ateşleyen, uluslararası hukuku Gazze'de hiçe sayarak sivilleri hedef alan, yıllardır bölgede barışı sabote eden katil İsrail şimdi de kardeş İran'a saldırdı. Üstelik, İsrail saldırısının ilk günü Türk hava sahasını kullanıyor, iktidar da bunu sadece "hava sahası ihlali" diye geçiştiriyor. Efendiler, bu bir ihlal değil açık bir egemenlik gasbidir. ABD'ye ve NATO'ya, Batı'ya yaranacağım diye egemenlik hakkımız ayağa düşürülemez. Bu milletin onuru daha fazla çiğnenmemelidir.

"Kahrolsun İsrail

Yıkımını göreyim.

Sana devlet diyenin

Yüzüne tüküreyim."

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sayın Mehmet Aşıla...

15.- Kocaeli Milletvekili Mehmet Aşıla'nın, İsrail'e karşı yapılması gerekenlere ilişkin açıklaması

MEHMET AŞILA (Kocaeli) - Teşekkürler Sayın Başkanım.

Soykırımcı Netanyahu'nun "Osmanlı'nın yakın zamanda geri döneceğini düşünmüyorum, dönmeyecek." şeklindeki sözleri İsrail terör örgütünün gerçek korkusunu ve aynı zamanda esas hedef olan ülkenin Türkiye olduğunu net bir şekilde ortaya koymuştur. Siyonizm zihniyeti arzımevut hedefinden hiçbir zaman vazgeçmemiştir. Etkili bir güçle bastırılmadığı takdirde de bu hedef doğrultusunda ilerlemeye devam edecektir. Konuşmanın ve kınamanın zamanı çoktan geçmiştir. Biz, Yeniden Refah Partisi olarak siyonist terör örgütünün her türlü faaliyetine destek veren Amerika'nın ülkemizdeki üslerinin derhâl kapatılması gerektiğinin bir kez daha altını çiziyoruz. Benzer şekilde, İsrail'i İran füzelerine karşı korumak için Malatya Kürecik'e kurulan radar üssü de derhâl kapatılmalıdır.

Ayrıca, siyonist İsrail'e Türkiye üzerinden Azerbaycan petrolünün sevkiyatı da bir an evvel durdurulmalıdır diyor, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Beritan Güneş Altın...

16.- Mardin Milletvekili Beritan Güneş Altın'ın, Şırnak'ta çocukların cinsel istismara maruz kalma nedenine ilişkin açıklaması

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - 11 Haziranda Şırnak halkını sokağa döken, sistematik bir şekilde kadın ve çocukları hedef alan özel savaş politikalarıdır. Son on beş günde, bir polis memuru takip ettiği kız çocuklarını taciz etmiş, bir imam-hatip ortaokulu öğretmeni 3 çocuğu istismar etmiş, en son da 11 Haziranda Şırnak'ta en az 12 çocuk cinsel istismara maruz kalmıştır. On beş gün içinde yaşananlar bölgede yıllardır sürdürülen özel savaş politikalarının çocuklar üzerindeki yıkıcı etkisini bize bir kez daha göstermiştir. Bu vakalar münferit değildir. Devletin çocukları koruyacak etkili mekanizmaları geliştirememesi failer açısından hesap verilemezliğe, suçlar açısından ise cezasızlığa yol açmaktadır. Bu tablo karşısında evrensel ve etik bir ilke olarak çocukların üstün yararını esas alan politikalar üretmek ve çocukları acil bir eylem planı ortaya koyarak istismar konusunda korumak ve yapısal çözümler üretmek bu Meclisin en önemli görevidir, Meclisi bu noktada göreve davet ediyoruz.

BAŞKAN - Sayın Gülcan Kış...

17.- Mersin Milletvekili Gülcan Kış'ın, birleşimi yöneten TBMM Başkan Vekili Tekin Bingöl'e ve gıda enflasyonuna ilişkin açıklaması

GÜLCAN KIŞ (Mersin) - Sayın Başkanım, öncelikle, sizi tebrik ediyor, başarılar diliyorum.

Hafta sonu Mersin de pazar gezdim, vatandaş pazar çantası değil artık sabır taşı taşıyor çünkü pazarda fiyatlar el yakıyor. Kirazın kilosu 600 lira olmuş, ülkemizin en büyük parası olan 200 TL'yle yarım kilo kiraz alamıyorsunuz; domates geçen yıl 15 TL'yd, bu yıl 60 TL. Vatandaş dolabını doldurmak isterse asgari ücret ödemek zorunda kalmaktadır. Söзде gıda enflasyonu yüzde 40; gerçek bu mudur sormak istiyorum. Pazarda yüzde 300'e varan artışlar var, sofralar küçülüyor, halk etiketlerle boğuşuyor ama TÜİK hâlâ makyajlı rakamlarla milletin aklıyla alay ediyor. TÜİK'in kurguladığı değil vatandaşın yaşadığı enflasyonu konuşalım artık. Meyve taneyle, sebze hespla alınıyorsa ortada milyonların yaşadığı bir kriz vardır. Artık, algı değil gerçek çözüm istiyoruz.

BAŞKAN - Sayın Cumali İnce...

18.- Niğde Milletvekili Cumali İnce'nin, birleşimi yöneten TBMM Başkan Vekili Tekin Bingöl'e ve Milliyetçi Hareket Partisi 21'inci Dönem Niğde Milletvekili Mükerrer Levent'in vefatına ilişkin açıklaması

CUMALI İNCE (Niğde) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Öncelikle, size hayırlı olsun diyorum.

Milliyetçi Hareket Partisi 21'inci Dönem Niğde Milletvekilimiz Sayın Mükerrer Levent Beyefendi'nin vefatını derin bir üzüntüyle öğrenmiş bulunmaktayım. Merhuma Allah'tan rahmet, ailesine, sevenlerine ve camiamıza başsağlığı diliyorum; Allah rahmet eylesin, mekânı cennet olsun.

Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Biz de başsağlığı diliyoruz, sabırlar diliyoruz.

Sayın Ferit Şenyaşar...

Buyurun lütfen.

19.- Şanlıurfa Milletvekili Ferit Şenyaşar'ın, Şanlıurfa'nın sorunlarına ilişkin açıklaması

FERİT ŞENYAŞAR (Şanlıurfa) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Medeniyetin doğduğu Urfa'da sorun çok, muhatap yok. Urfa'da yoksulluktan kaynaklı her hafta en az 2 intihar olayı yaşanıyor.

Tarımsal sulama kanallarında yeterli önlem alınmadığından, serinlemek için kanala giren gençler geri dönmüyor.

Topçu Gündaş Suruç Sulama Birliğinin tarımsal sulama suyundaki adaletsiz fiyat farkına karşı Suruç'ta çiftçiler aylardır eylem yapıyor, yetkililer körü, sağırı oynuyor.

Urfa-Suruç yolunda, diğer adıyla "ölüm yolu"nda yol genişletme çalışmaları aylardır durmuş, yolda ölümlü kazalar meydana gelmeye devam ediyor.

Urfa'nın Eyyübiye ilçesinde bulunan Uğurlu Sanayi Sitesi 2023 yılında hizmete açıldı. 500 iş yerinin ve 2 bine yakın yurttaşın ekmek teknesi olan sanayi sitesinde altyapı çalışmaları hâlâ bitmiş değil; sanayi sitesine gidecek yol yok, içme suyu yok, her gün saatlerce elektrik kesiliyor.

Halkın sorunlarını çözme konusunda Urfa Valisi başta olmak üzere ilgili bütün kurumları sorumluluklarını yerine getirmeye davet ediyoruz; susarak zulme ve ölümlere ortak olmayın.

BAŞKAN - Sayın Orhan Sümer...

20.- Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, birleşimi yöneten TBMM Başkan Vekili Tekin Bingöl'e ve kamu işçilerine teklif edilen zam oranına ilişkin açıklaması

ORHAN SÜMER (Adana) - Teşekkür ederim Başkanım.

Size de başarılar diliyorum.

İktidar 600 bin kamu işçisine ilk altı ay için yüzde 16, ikinci altı ay için yüzde 8 zam teklif etti. Bu rakamlar yüksek enflasyon ve artan hayat pahalılığı karşısında işçiyi açlığa mahkûm etmek demektir. Bir işçi kardeşimiz dün televizyonlarda "İktidar 'Savunma sanayisinde tarih yazdık.' diyor ama bunu üreten işçiye 1.800 lira reva mıdır?" diye soruyor; iktidarın takdirine bırakıyoruz. İktidara gelmeden önce kamu işçisi asgari ücretin 5-6 katı maaş alırken bugün bu oran 2 katına kadar düşmüş durumda. Geçim sınırının her geçen gün yükseldiği bir ülkede en düşük işçi maaşı 65 bin lira olmalıdır. İşçiye yok, memura yok, emekliye yok; bu anlayış sürdürülemez. Emekçinin alın terinin hak ettiği değer derhâl verilmelidir.

BAŞKAN - Sayın Necmettin Çalışkan...

21.- Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan'ın, birleşimi yöneten TBMM Başkan Vekili Tekin Bingöl'e ve deprem bölgesi çiftçisinin mağduriyetine ilişkin açıklaması

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) - Sayın Başkan, başarılar diliyorum öncelikle.

Deprem bölgesi çiftçisi büyük mağduriyet içerisinde, başta Amik Ovası'ndaki ve Kumlu'daki çiftçilerimiz kuraklıktan, dondan ve ekonomik krizden etkilenmişlerdir. Bu açıdan kapalı sulama sisteminin acilen bitirilmesi gerekir.

İkinci olarak, Ziraat Bankasına olan borçların bir yıl ertelenmesi gerekir.

Üçüncü olarak, desteklemelerin bir yıl beklemeden hemen ödenmesi gerekir.

Dördüncü olarak, taban fiyatları düşüktür, erken belirlenmeli ve yükseltilmelidir.

Bunun dışında, beşinci olarak, su felaketi nedeniyle, suda yaşanan kuraklık nedeniyle, su daha derinden çekildiğinden elektrik faturaları artmıştır; elektrik aboneliği kolaylaştırılmalıdır, borçlar ötelenmelidir.

Ayrıca deprem çiftçisine destek verilmelidir.

BAŞKAN - Sayın Hasan Arslan... Salonda yok.

Abdülrahim Dusak... Salonda yok.

Sayın Asu Kaya...

Buyurun lütfen.

22.- Osmaniye Milletvekili Asu Kaya'nın, birleşimi yöneten TBMM Başkan Vekili Tekin Bingöl'e ve Cumhuriyet Halk Partisi Kadın Kollarının düzenleyeceği "adalet ve özgürlük yürüyüşü"ne ilişkin açıklaması

ASU KAYA (Osmaniye) - Sayın Başkan, teşekkür eder, sizi tebrik ederim.

İstanbul'da 19 Marttan bu yana sürdürülen siyasi operasyonlarla hem bir kentin siyasi iradesi hem de karar alma mekanizmalarında yer alarak kamusal alanda güç kazanan liyakatlı kadınlar hedef alınıyor. Bugüne kadar belediye başkanı ve bürokrat olan 53 kadın hakkında gözaltı kararı verildi, 16'sı tutuklandı. Kadınların siyasette ve yerel yönetimlerde eşit ve onurlu bir şekilde yer almaları cezalandırılıyor. Kadınların sesini kısma, emeklerini görünmez kılmaya yönelik bu girişimlere karşı biz de ses yükseltiyoruz. Yarın akşam Genel Başkanımız Sayın Özgür Özel öncülüğünde gerçekleşecek Avcılar mitingimiz öncesi, yine Avcılar'da Cumhuriyet Halk Partisi Kadın Kolları olarak farklı siyasi partilerden ve sivil toplum örgütlerinden temsilcilerle bir araya geliyor, adalet ve özgürlük yürüyüşümüzü başlatıyoruz. Yarın saat 18.00'de tüm kadınları siyasi tutuklulara, kadın tutsaklara yaşıtılan adaletsizliklere ve hukuksuzluklara karşı kadın dayanışmasını güçlendirmeye, Avcılar'a, Mustafa Kemal Paşa Caddesi'nden başlayacak yürüyüşümüze davet ediyoruz.

BAŞKAN - Sayın İnan Akgün Alp... Yoklar.

Sayın Ramazan Kaşlı...

23.- Aksaray Milletvekili Ramazan Kaşlı'nın, Aksaray'ın yeniden il oluşunun 36'ncı yıl dönümüne ilişkin açıklaması

RAMAZAN KAŞLI (Aksaray) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; tarih boyunca nice âlime, evliyaya ve yiğit Anadolu insanına yurt olmuş Aksaray'ımızın yeniden il oluşunun 36'ncı yıl dönümünü idrak ediyoruz. Tarihi İpek Yolu'nun kavşağında yer alan Şehr-i Süleha 15 Haziran 1989'da yeniden il statüsüne kavuşmuş, hak ettiği kimliğe yeniden ulaşmıştır. "Salihler şehri" olarak anılan Aksaray'ımız, tarımıyla, sanayisiyle ve manevi mirasıyla İç Anadolu'nun göz bebeği olma yolunda ilerlemekte, Türk ve Türkiye Yüzyılı'na güçlü katkılar sunmaktadır.

Bu vesileyle, Aksaray'ımızın il olmasında emeği geçenleri rahmetle anıyor, tüm hemşehrilerimin bu anlamlı gününü yürekten kutluyorum. Rabb'im birliğimizi daim eylesin.

Ne mutlu Türk'üm diyene!

BAŞKAN - Sayın Ali Yüksel...

24.- Konya Milletvekili Ali Yüksel'in, birleşimi yöneten TBMM Başkan Vekili Tekin Bingöl'e ve sanal bahis sitelerine ilişkin açıklaması

ALİ YÜKSEL (Konya) - Sayın Başkan, teşekkür ediyor, yeni görevinizin hayırlı olmasını diliyorum.

Son zamanlarda yaygınlaşan sanal bahis siteleri yüzlerce insanın hayatını karartıyor, kolay kazanç vaatleriyle gençleri ve aileleri hedef alıp sosyal felakete yol açıyor; aileler dağılıyor, insanlar intihara sürükleniyor. Bu platformlar yalnızca bir kumar sorunu

değil, Türkiye'ye uzanan kirli para trafiğinin ana damarı hâline gelmiştir. Yurt dışındaki bahis ağlarına entegre edilen bu sistem üzerinden milyarlarca liralık kara para dolaşımı yapıldığına dair ciddi veriler kamuoyunun bilgisine ulaşmıştır. Konuyla ilgili Hükümet uyuyor mu? Bu kirli çarkın dişlileri kim?

Bu konuya Hükümet ve İşçileri Bakanlığı acil müdahale etmeli; evlatlarımızın, ailelerimizin, gençlerimizin bu dijital bataktan yok olmasına izin vermemeliyiz.

Bu çetelerin arkasında kim olursa olsun deşifre edilmeli ve adalet önüne çıkarılmalıdır diyor, saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN - Sayın Murat Çan...

25.- Samsun Milletvekili Murat Çan'ın, birleşimi yöneten TBMM Başkan Vekili Tekin Bingöl'e, Toprak Mahsulleri Ofisinin açıkladığı 2025 yılı buğday ve arpa alım fiyatına ilişkin açıklaması

MURAT ÇAN (Samsun) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Yeni göreviniz için sizi kutluyorum.

Toprak Mahsulleri Ofisinin açıkladığı ama hepimizin çok iyi bildiği kadarıyla sarayda belirlenmiş olan 2025 ürünü buğday ve arpa destekleme alım fiyatı yüzünden üreticimiz iki haftadır hem yasta hem de isyandadır. Buğdaya ton başına biçilen 13.500 liralık değerle, iktidar çiftçimize âdeta "Ekme, biçme." demiştir.

Dün Bafra ilçemizde Lengerli ve Evrenuşağı Mahallelerimizdeki buğday üreticilerimizle bir araya geldik. Emeklerinin heba olmasına isyan ediyorlar üreticilerimiz, sofralarındaki ekmeğın çalındığını düşünüyorlar; enflasyon yüzünden tarlaya attıkları gübreyi bile artık yarıya düşürmüşler, başaklar boy veremez olmuş.

İktidar tarafını seçmiş, ithalat lobilerine hizmetkârlığını bir kez daha tescillemiştir. Biz ise Türk çiftçisinin tarafındayız, onların sesi olmaya devam edeceğiz.

BAŞKAN - Sayın Mustafa Hakan Özer...

26.- Konya Milletvekili Mustafa Hakan Özer'in, İsrail'in İran'a saldırısına ilişkin açıklaması

MUSTAFA HAKAN ÖZER (Konya) - Geçtiğimiz günlerde terör devleti İsrail azgınlıklarına bir yenisini daha ekleyerek İran'a saldırdı. İkiyüzlü emperyalist Batı'nın tüm dünyayla alay edercesine söyleyip durduğu "kendini savunma hakkı"ndan aldığı güçle İsrail anlaşıyor ki sözde vadedilmiş toprakları elde edene kadar durmayacak. Bu saldırıların bir sonraki adresini tahmin etmek zor değil, ülke olarak her an her türlü senaryoya hazırlıklı olmalıyız. Son yirmi yılda savunma sanayisinde yaptıklarımızın ve aldığımız S-400'lerin içeride ve dışarıda oluşturduğu rahatsızlığın nedeni bugün daha iyi anlaşılıyor herhâlde.

Sonuç olarak, Türkiye her zamankinden daha fazla siyonist ve emperyalist tehdit altındadır. Hem millet hem de devlet olarak bu tehdide karşılık verebilecek güce nükleer de dâhil olmak üzere ulaşabilmek için her türlü fedakârlığı yapmamız gerekiyor diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Nevroz Uysal Aslan...

27.- Şırnak Milletvekili Nevroz Uysal Aslan'ın, Siverek T Tipi Hapishanesinde tutulan Ahmet Öztürk'e ilişkin açıklaması

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Siverek T Tipi Hapishanesinde tutulan Ahmet Öztürk ağırlaştırılmış müebbet mahkûmudur. Annesi Şükriye Öztürk dördüncü evre kanser hastası olup şu an Mardin'de yoğun bakım koşullarında kritik bir aşamada tutulmaktadır. Anne zaten sağlık sorunları nedeniyle uzun yıllardır oğlunu görememektedir. Anne ve oğlun son kez vedalaşma hakkı mahpusun ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası mahkûmu olması nedeniyle engellenmektedir, yapılan başvurular ise bekletilmektedir. Oysaki Anayasa 17, İnfaz Kanunu 94, AİHM 8'inci madde ölüm ve ağır hastalıkları hâlinde vedalaşma hakkını sağlamaktadır. Bu mesele toplumsal vicdan, ahlak ve insanlık gereğidir. Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası olması bu vedalaşma hakkına bir engel oluşturmamaktadır. Buradan Adalet Bakanlığı ve ilgilileri bu hakkın sağlanması konusunda aktif görev almaya çağırıyorum.

BAŞKAN - Sayın Tahsin Becan...

28.- Yalova Milletvekili Tahsin Becan'ın, Yalova'da mart ayında yabancı uyruklara yapılan konut satışına ilişkin açıklaması

TAHSİN BECAN (Yalova) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Geçtiğimiz Mart ayında Türkiye genelinde yabancı uyruklara 1.574 konut satışı yapılırken yalnızca Yalova'da bu sayı 25 olarak kayıtlara geçmiştir. Bu, toplam satışın yaklaşık yüzde 2'sine tekabül ediyor yani ülke genelinde her 65 konuttan 1'i Yalova'da satılıyor. Bu veri Yalova'nın özellikle Körfez ülkelerinden gelen sermaye için cazip hâle geldiğini gösteriyor. Ancak, burada dikkat etmemiz gereken kritik bir husus vardır: Yalova'da mülk edinen yabancıların sayısı artarken yerel halk barınma hakkını kaybetmektedir. Konutların 1 milyon TL'ye ulaşması kent yoksulluğunu ve göç baskısını da beraberinde getiriyor. Asgari ücretin 22 bin TL olduğu ülkemizde Yalova'da 100 metrekarelik bir dairenin ortalama kirası 17 bin lira olmuştur. Ekonomik krizin döviz karşısında erittiği Türk lirasıyla yabancılara cazip hâle gelen mülk edinme barınma krizinde önemli bir roldür. Yalova'nın kendi evladi evsiz, yabancı mülk sahibi olmaktadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, şu ana kadar 28 milletvekilimizin birer dakikalık söz taleplerini yerine getirmiş bulunuyoruz.

Şimdi söz sırası Sayın Grup Başkan Vekillerimizin.

İlk söz, YENİ YOL Partisi Grup Başkan Vekilimiz Sayın Mehmet Emin Ekmen'in.

Buyurun lütfen.

29.- Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen'in, birleşimi yöneten TBMM Başkan Vekili Tekin Bingöl'e, LGS'ye ve YKS'ye, Zafer Partisi Genel Başkanı Ümit Özdağ'a, hayatını kaybeden Manisa Büyükşehir Belediye Başkanı Ferdi Zeyrek'e ve yerine seçilen Akhisar Belediye Başkanı Besim Dutlulu'ya, 9'uncu Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel'in vefat yıl dönümüne, gruplarını ziyaret eden Göç Araştırmaları Platformu ile GÖÇDER'e, Saadet Partisinin düzenlediği Özgür Gazze Mitingi'ne, Mısır'daki "küresel vicdan yürüyüşü"ne ve Türkiye Cumhuriyeti'nin Mısır Büyükelçisine ilişkin açıklaması

MEHMET EMİN EKMEN (Mersin) - Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Öncelikle, bu onurlu göreve seçilmiş olmanız nedeniyle sizi tebrik ediyoruz. Siyasi kariyeriniz, tecrübeniz, demokratlığınız ve hoşgörülü kişiliğiniz bu görevi hakkıyla yerine getireceğiniz konusunda bize kuvvetli bir güven veriyor, başarılar diliyoruz.

Sayın Başkanım, geçtiğimiz hafta, bildiğiniz gibi, LGS sınavı vardı, bu hafta da YKS sınavı yapılacak. Bu sınavlara büyük bir emekle hazırlanan gençlerimize ve ailelerine hem başarılar diliyoruz hem de emeklerinin zayi olmasını Allah'tan diliyoruz. Bu vesileyle de ortaöğretim ve yükseköğretimle birlikte istihdam arasında kopan linkin, kopan bağın, bir an önce, iktidar tarafından büyük bir ciddiyetle ele alınması ve okul okumanın sadece işsizlik istatistiklerinden uzaklaşılın bir dönem değil, aynı zamanda, mezun olunduğunda yeteneklerine uygun bir iş edinmek anlamına geleceği bir program ve bir hazırlık bekliyoruz.

Sayın Başkanım, bugün Zafer Partisi Genel Başkanı Sayın Ümit Özdağ, tutuklu olarak yargılandığı duruşmada tahliye edildi. Daha önce de yine burada, yine bir nöbet esnasında ifade etmiştim, Sayın Ümit Özdağ'ın görüşlerinin çok önemli bir kısmına katılmıyoruz, görüşlerini ifade etme şekline de katılmıyoruz ve doğru bulmuyoruz ancak bir siyasi parti genel başkanının hukuk güvenliğini ve ceza hukukunun temel ilkelerini hiçe sayan bir şekilde tutuklu olarak yargılanmış olmasını doğru bulmamıştık. Bu nedenle, tahliyesinin gecikmiş de olsa bir pozitif durum olarak kayda geçilmesini diliyoruz.

Sayın Başkanım, geçtiğimiz hafta birçok gelişme yaşandı, izninizle bunlardan birkaçına değinmek istiyorum: Bizce, en önemli ve acı gelişmelerden biri Manisa Büyükşehir Belediye Başkanı Sayın Ferdi Zeyrek'in hayatını kaybetmesiydi. Geçirdiği elim bir kaza sonucu hayatını kaybeden Manisa Büyükşehir Belediye Başkanı Sayın Ferdi Zeyrek'e Allah'tan rahmet; ailesine, yakınlarına ve Cumhuriyet Halk Partisi Grubuna başsağlığı diliyoruz. On üç ay gibi kısa bir görev süresi içerisinde, sadece Manisa'nın değil, Türkiye'nin dört bir yanından almış olduğu takdir, beğeni, teveccüh ve dua çok az siyasetçiye nasip olacak bir fotoğraf idi. Bu anlamda da kendisini gıyabında, hatırasını hayırla yâd ediyoruz. Kendisinin yerine seçilen Akhisar Belediye Başkanı Sayın Besim Dutlulu'ya da bu görevinde başarılar diliyoruz.

Bugün aynı zamanda önceki siyasetçilerimizden, Türk siyasi hayatında iz bırakan, damga vuran kişilerden 9'uncu Cumhurbaşkanı Sayın Süleyman Demirel'in vefat yıl dönümü. Türk siyasetinde yalnızca makamların değil, geçiş dönemlerinin, krizlerin ve arayışların da siyasetçisi idi. Kendisi çok partili hayatın ilk kuşak temsilcilerinden birisi olarak halkla bağ kurmanın kıymetini çok iyi bilen, defalarca kez yolu kesilse de tekrar yoluna koyulabilen, devleti tanıyan, kurumlarla çatışmadan siyasi iddiasını sürdüren birisiydi ve belki de en önemli özelliklerinden biri iktidarını paylaşmayı devlet yönetmenin bir gereği olarak görüyor, bir zayıflık olarak telakki etmiyordu. Krizlerle mücadele eden ve krizleri fırsata çeviren bir insandı. Elbette mirasının tartışmalı yönleri de var 28 Şubat dönemindeki bazı açıklamaları ve uygulamaları gibi ancak bugün siyasete kazandırdığı soğukkanlılık, kurum kültürü ve esneklik gibi hatırlanmaya değer özellikleriyle kendisini anıyoruz. Kendisiyle birlikte aynı dönemin birer aktörü olan Profesör Doktor Necmettin Erbakan, Turgut Özal, Bülent Ecevit ve Erdal İnönü'yü de bugün gülümseyen yüzleriyle, kavga etmeyen siyasetleriyle ve birbirlerine olan saygılı tavırlarıyla hayırla yâd ediyor, gülümseyerek anıyoruz.

Sayın Başkanım, bu hafta Göç Araştırmaları Platformu'nun YENİ YOL Grubumuza bir ziyareti oldu. 1 Ekim süreciyle başlayan gelişmeler toplumun birçok kesiminde ciddi bir hareketlilik yarattı. Bugün GÖÇDER, geçen hafta bir araştırma kuruluşu, yarın da bölge barolarından bir heyet siyasi parti gruplarını dolaşacak. Biz GÖÇDER heyetini ağırladığımızda, kendi taleplerinin sadece yerinden zorla edinilmiş grupların talebi değil aynı zamanda Türkiye'de uzun vadede büyükşehirlerin nüfus yükünü ve aynı zamanda bakir tarım alanlarının tekrar ekonomiye kazandırılması noktasında, hayvancılığın tekrar canlandırılması noktasında çok önemli olduğunu görüyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

MEHMET EMİN EKMEN (Mersin) - Geçmişte yaşanan birçok problem, güvenlik sorunlarının tamamen ortadan kaldırılması ve bu dönemde bu hususların dikkatle talebe alınması bizim en önemli takip edeceğimiz gündemlerden olacaktır.

Sayın Başkan, geçtiğimiz hafta sonu Türk siyasetinde nadir görülen birlikte verilen fotoğraflarından birine tanık olduk. 15 Haziran 2025 tarihinde İstanbul Üsküdar Meydanı'nda Saadet Partisi öncülüğünde düzenlenen Özgür Gazze Mitingi'ne Cumhuriyet Halk Partisi, DEVA Partisi, Gelecek Partisi, HÜDA PAR Genel Başkanlık seviyesinde; İYİ Parti ve Yeniden Refah Partisi ise Genel Başkan Yardımcılığı seviyesinde katılmışlardır. Bu miting Türk kamuoyunun siyasi parti ayrımı göstermeksizin Gazze hassasiyetini ortaya koymuştur ve iktidarın da uluslararası arenada, ticari ilişkilerde bizim eleştirdiğimiz bazı noktalarda bu siyasi iradeyi arkasında hissederek daha cesur bir politika gütmesi ve aynı zamanda, başta Amerika olmak üzere, uluslararası topluluklarla diyalogunda da Türkiye'deki bu siyasi birlikteliği önemli bir kazanım olarak kayda geçirmesini bekliyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

MEHMET EMİN EKMEN (Mersin) - Bu hafta yaşanan bir başka gelişme de Mısır'daki küresel vicdan yürüyüşüydü. YENİ YOL Grubu üyemiz, Denizli Milletvekili Sayın Sema Silkin Ün ve Mersin Milletvekili Faruk Dinç de bu eylemlere katıldı. 50'den fazla ülkeden aktivist vardı ve bu eylemler bize gösterdi ki ahlakın, vicdanın dini yoktur, ırkı yoktur, etnisitesi yoktur, felsefesi yoktur çünkü Arapça bilmeyen, Müslüman olmayan insanlar Arapça konuşan ve Müslüman olan Mısır askeriyle çatışmak zorunda kaldılar. Bu çatışmalar esnasında Sayın Faruk Dinç de yaralandı. Buradan kendisine de geçmiş olsun dilekelerimizi iletiyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET EMİN EKMEN (Mersin) - Toparlıyorum efendim, son cümlelerim.

BAŞKAN - Buyurun.

MEHMET EMİN EKMEN (Mersin) - Eylemcilerden birisi olan HÜDA PAR GİK üyesi Sayın Erdal Elibüyük ve daha birçok kişinin kayda geçirdiği üzere, oraya giden eylemcilerimize Mısır güvenlik güçleri, yerel paramiliter gruplar, baltacılar aracılığıyla saldırılar yapılmış, otellere gece baskınları düzenlenmiş, kimliksiz kişilerce insanlar kaçırılmış ve resmî gözaltı prosedürleri işletilmemiş, kadınlar ve daha birçok gönüllü, şiddet ve onur kırıcı muameleye maruz kalmıştır. Ancak Türkiye Cumhuriyeti'nin Mısır Büyükelçisinin bu olaylara karşı tutumunun zayıf olduğu ve oradaki vatandaşlarımızın ve diğer aktivistlerin başına gelen olaylara karşı Mısır devleti nezdinde gerekli ve etkin bir diplomasi yürütmediği noktasında ciddi eleştiriler kayda geçmiştir.

Ben tekrar sizi ve Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Teşekkürler Sayın Ekmen.

Şimdi söz sırası, İYİ Parti Grubu adına Sayın Buğra Kavuncu'da.

Buyurun lütfen.

30.- İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu'nun, birleşimi yöneten TBMM Başkan Vekili Tekin Bingöl'e, 9'uncu Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel'in ölüm yıl dönümüne, vefat eden Manisa Büyükşehir Belediye Başkanı Ferdi Zeyrek'e, Zafer Partisi Genel Başkanı Ümit Özdağ'a, İsrail'in İran'a saldırısına ve Türkiye açısından taşıdığı risklere, üniter devletin önemine ve kamu işçilerine teklif edilen zam oranına ilişkin açıklaması

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Size de yeni görevinizde başarılar diliyorum; hayırlı uğurlu olsun.

Bugün, demokrasi tarihimizin kıymetli bir değeri, devlet adamlığıyla tarihimizde güzel bir yer edinen Sayın Süleyman Demirel'in ölüm yıl dönümü. Kendisi, 6 defa gitti, 7 defa geldi; nezaketi, esprili dili ve gerçekten bilinçli bir devlet adamlığıyla Türk milletinin gönlünde yer edindi. Bugünlerde onun söylemiş olduğu, vermiş olduğu bir beyanati tekrar etmekte fayda var, kendisinden bir alıntı yaparak değinmek istiyorum, diyor ki rahmetli: "Eğer bana 'Cumhuriyet nedir?' diye sorarsanız size cevabım şudur: Cumhuriyet benim işte, İslamköy'den çıkmış bir köylü çocuğunu Cumhurbaşkanı yapan cumhuriyettir. Cumhuriyet budur, bunu Büyük Atatürk'e borçluyuz." Milletin ona sevgisinin, saygısının bir ifadesi olarak kendisine yakıştırdığı "Çoban Sülü"yü, merhum devlet adamı Sayın Süleyman Demirel'i bir kez daha saygı ve rahmetle anıyorum.

Geçen hafta, Kurban Bayramı'nda vefat etmiş olan Manisa Büyükşehir Belediye Başkanı Sayın Ferdi Zeyrek'i de buradan rahmetle bir kez daha anıyorum ve yakınlarına da başsağlığı diliyorum.

Siyasi görüşlerimiz farklı olabilir, şahsi sıkıntılarımız, şahsi meselelerimiz olabilir ama hepimizin siyasetçi olarak bir sorumluluğu, bir görevi var; o da nedir? Hukuka, adalete sahip çıkmak. Herhangi bir yerde herhangi bir hukuksuzluk yapıldığında kimliğine, kim olduğuna bakmadan buna itiraz edip söz söylemeyi bir alışkanlık hâline getirmemiz lazım. Zira, hepimizin adalete ihtiyacı var. Ben muhalif bir partinin Genel Başkanı olan Sayın Ümit Özdağ'la ilgili verilmiş olan kararın memnuniyet verdiğini ifade etmek istiyorum. Yüz elli beş gündür de içeride tutuklu olmuş olmasının da ayrı bir garabet olduğunu buradan bir kez daha ifade etmek isterim.

Yanı başımızda, sınırda ciddi sıkıntı, gerilim, hatta adına "savaş" diyebileceğimiz bir çatışma var. Gazze'de şiddete, kana doymayan artık bir terör devleti hâline gelmiş İsrail teokratik, otokratik, baskıcı bir başka ülkeye, İran'a saldırdı; İsrail'in yapmış olduğu bu saldırı kabul edilemez.

Tabii, biz Türkiye olarak bu işi detaylı bir şekilde düşünmek, detaylı bir şekilde değerlendirmek mecburiyetindeyiz ve kendi ulusal menfaatlerimiz penceresinden bu duruma bakmak zorundayız, Ankara merkezli bakmak zorundayız. Zira, yanı başımızda gerçekleşen bu büyük çatışma, ileride büyük bir savaşa evrilme ihtimali olan bu çok riskli ortam Türkiye açısından da çok büyük riskler taşımaktadır; ekonomik risk taşımaktadır, zira, enerjide dışa bağımlı olan Türkiye, ülkemiz, enerji ithalatçısı olan ülkemiz kendi yapmış olduğu, Hükûmetin yapmış olduğu ekonomik orta vadeli programda 2025 yılı için petrolün varil fiyatını 83,4 dolar öngörmüş.

Bakın, çok ciddi sıkıntılarla boğuşuyoruz. Hürmüz Boğazı'nın kapanması... Bugün fiyatı 75 dolarlara vurmuş olan petrolün varil fiyatının 100 doları aşma riski taşıdığı uzmanlar, eksperler tarafından belirtiliyor. Bunun Türkiye'ye nasıl bir maliyet getireceği, Türkiye'yi nasıl bir sıkıntı içerisine sokacağı aşikâr.

Bir başka risk, yine, Türkiye şu anda resmî kayıtlara göre 4 milyon ama kayıt dışıyla beraber belki 10 milyona yaklaşan göçmen, sığınmacı riskini, ağırlığını taşımakta. İran'daki bir rejim değişikliği ve buradaki bir karışıklığın Gürbulak Sınır Kapısı'ndan ülkemize bir başka yoğun göç akınının olma ihtimalini beraberinde getiriyor.

Biliyorsunuz, tabii, bu kontrolsüz ve kayıtsız gelen göçmenlerin yarattığı başka bir sıkıntı da var. Tabii ki hiçbir grubun tamamını biz itham etmiyoruz ama bugün İran'da yaşanan hadiselerle baktığımızda, mesela Mossad'a ajanlık yapanların birçoğunun göçmenler olduğu ve İran vatandaşı olmadığı gibi bir resimle karşı karşıyayız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Biz bugün bu riski taşıyoruz; Allah esirgesin, böyle bir durumda da bu riskimiz çok daha fazla olacak. Türkiye'nin "terör örgütü" olarak tanıdığı grupların İran'daki merkezî yönetimin dağılması hâlinde de çok büyük bir güç elde edeceği ve Türkiye için başka bir risk taşıdığı da ayrı bir realitedir.

Bakin, bizim için burada başka bir, önemli, ders niteliği taşıyan yaklaşım var: Ayrılıkçı unsurların emperyalizmle nasıl iş birliği yaptığını da İsrail'in İran'a olan saldırısından sonra gördük. Bölgedeki etnik unsurların, ayrılıkçı unsurların yapmış olduğu beyanlar, kendi içinde bulundukları ülkelerle ilgili kullandığı ifadeler nasıl bir risk taşıyor, nasıl beraberinde bir büyük riski de barındırıyor, bunu da hep beraber görmüş olduk.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Dolayısıyla, bu tür riskleri bertaraf etmenin tek bir yolu vardır, o da şu: Üniter devlet yapımıza sahip çıkmak zorundayız, millî kimliğimize sahip çıkmak zorundayız. Bakın, sınırlarımızın ötesine gidin; bugün, İran şu anda bununla cebelleşiyor. Suriye, Irak, bunlar darmadağın oldular. Onun için bugün bizim üniter kimliğimize her zamankinden daha fazla sahip çıkma mecburiyetimiz var. Onun için şu andaki taşınan riskleri çok net olarak görmek ve bölünme tehdidi eğer bugün bu ülkede yoksa bunun tek sebebinin cumhuriyetin kurucu değerleri olduğunu ve üniter yapımız olduğunu da çok net olarak görmek durumundayız.

Son değinmek istediğim bir konu var, o da kendi ekonomik programını öncelikleyen iktidarın bugün kamu işçilerini hiçbir şekilde dikkate almadığı ve düşünmediğini biz çok net olarak gördük.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Bitiriyorum Başkanım.

BAŞKAN - Buyurun.

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Kamu işçilerine -ki yaklaşık 600 bin kişiden bahsediyoruz, milyonlarca insana tekabül ediyor- görüşmeler sonucunda Hükûmet uzun süre teklif sunmayıp sonra masaya yüzde 16 ve yüzde 8'le yani yüzde 24'le geldi. Bu, kamu işçilerinin sendikalarının beklentisinin çok uzağında. Kendi programını öncelikleyen, insanını unutan, emekçisini unutan, kamu işçisini unutan Hükûmetin âdeta sadaka verir gibi bu kadar değersiz ve kıymetsiz gördüğünü başka türlü gösteremeyeceği bir rakamla karşı karşıya kaldık. Gayrisafi yurt içi hasılanın yüzde 5,7'sine sabitlemek isterken bu giderleri, siz insanınızı ezmeye başlarsanız bunun da karşılığını sandıkta en ağır şekilde alırsınız diyorum.

Bir kez daha size yeni görevinizde başarılar diliyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Teşekkürler Sayın Kavuncu.

Şimdi, söz sırası, Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Sayın Erkan Akçay'ın.

Buyurun lütfen.

31.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, birleşimi yöneten TBMM Başkan Vekili Tekin Bingöl'e, Milliyetçi Hareket Partisi 21'inci Dönem Niğde Milletvekili Mükerrer Levent'in vefatına; İsrail'in İran'a saldırmasına, Türkiye'ye yönelik mesajına ve yapılması gerekenlere, 14 Haziran Dünder Taşer'in vefatının seneidevriyesine ilişkin açıklaması

ERKAN AKÇAY (Manisa) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, öncelikle, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkan Vekilliğine seçilmeniz münasebetiyle zatinalinize tebriklerimizi ve başarı dilekelerimizi sunuyorum; hayırlı uğurlu olsun. Milliyetçi Hareket Partisi Grubu olarak da yapacağınız görevde her türlü destek ve katkıyı vereceğimizi şimdiden ifade ediyorum.

Ayrıca, bugün 21'inci Dönem Milliyetçi Hareket Partisi Milletvekilimiz Sayın Mükerrer Levent Bey'in vefatını teessürle öğrendik. Mükerrer Levent Bey'e Allah'tan rahmet, ailesine ve camiamıza başsağlığı dilekelerimizi iletiyorum.

Sayın Başkan, bölgemiz ve dünya yeni bir İsrail saldırganlığıyla karşı karşıyadır. İstikrarsızlığın ve terörün kaynağı olan İsrail 13 Haziranda İran'a da geniş kapsamlı saldırılara ve suikastlara başlamıştır. Her iki ülke arasındaki karşılıklı saldırılar 5'inci günde de devam etmektedir. Bugün karşı karşıya kaldığımız durum sadece iki ülke arasındaki bir savaş değildir, İsrail'in saldırganlığı bölgesel çatışma ve küresel istikrarsızlığın kaynağıdır. İsrail'in sözde "yükselen aslan" adını verdiği gerçekte düpedüz bir terör operasyonu olan son saldırısı İsrail'in Vandal ve kanlı yüzünü bir kez daha gözler önüne sermiştir. Düşmanlık ve vahşetin sembolü hâline gelen İsrail'in açtığı derin yaralar, gerçekleştirdiği büyük yıkımlar ve sebep olduğu felaketler artık dayanılmaz boyutlara ulaşmıştır. Bu saldırı uluslararası müzakerelerin yoğun olarak sürdüğü bir dönemde başka hesapların varlığını da gözler önüne sermektedir. İsrail, nükleer tesisleri ve askerî üsleri hedef almanın yanı sıra, sivil hedeflere de acımasızca saldırarak insanlık onurunu hiçe saymaktadır. İsrail, son yıllarda Filistin, Yemen, Suriye, Irak, Lübnan ve İran'a saldırarak coğrafyamızın her köşesine terör ve şiddeti taşımaktadır. İsrail'in bu saldırgan ve şirret kimliği dünya barışının altına yerleştirilmiş bir dinamittir.

Eğer siyonizmin bu kudurgan politikalarına "Dur!" denilmezse İsrail daha da azgınlaşacak ve bölgemizi tam anlamıyla bir kan gölüne çevirme potansiyeline sahiptir. Bu terör devletine karşı askerî, ekonomik ve stratejik önlemlerin alınmasının vakti çoktan gelmiştir. Bebekleri öldüren, yardım gemilerini hedef alan bu barbarlık tarihin çöplüğüne süpürülmelidir. İsrail'in son saldırılarının altındaki Türkiye'ye yönelik sinsî mesajını da doğru okumak gerekmektedir. "Terörsüz Türkiye" ve Türkiye Yüzyılı projelerinden rahatsızlığını her fırsatta açığa vuran İsrail'in bu güç gösterisi karşısında Türkiye olarak birliğimizi ve dirliğimizi tüm gücümüzle koruyup güçlendireceğiz. İsrail'in hedefi, sözde vadedilmiş topraklardaki büyük İsrail devletidir.

Genel Başkanımız Sayın Devlet Bahçeli 6 Aralık 2023 tarihindeki açıklamasında -isabetle vurguladığı gibi- "Kurulması hedeflenen büyük İsrail devleti projesine göre Nil'den Fırat'a kadar sözde vadedilmiş topraklara sahip olmak istiyorlar. Bu hedefin nihai aşaması da Türkiye'dir." demiştir. 1 Ekim 2024'teki konuşmasında ise şunları ifade etmişti: "İsrail'in sabotaj ve saldırılarının aynı zamanda Türkiye'ye verilmiş bir mesaj olduğunu inkâr etmek söz konusu değildir." Yine, 8 Ekim 2024'te de "Bugün mesele Beyrut değil Ankara'dır. Bugün hedef Şam, Bağdat değil İstanbul'dur. İsrail terörünün, küresel barbarlığın saklı ajandasında Türkiye

vardır." vurgusu yapmıştı. Sayın Cumhurbaşkanımız da 1 Ekim 2024'te Meclisimizde yaptığı konuşmada şöyle konuşmuştu: "Vadedilmiş topraklar' hezeyanıyla hareket eden İsrail yönetiminin tamamen dinî bir fanatizmle Filistin ve Lübnan'dan sonra gözünü dikeceği yer bizim vatan topraklarımız olacaktır. Şu anda bütün hesap bunun üzerinedir." Netice itibarıyla, bir kez daha vurgulamak isterim ki İsrail durdurulması gereken vahşi ve sinsî bir terör devletidir. Artık, günü kurtarmaktan başka işe yaramayan bıktırıcı kınama mesajlarından çok daha fazlası yapılmalıdır. Aktif ve çok boyutlu önlemleri almak hem küresel adaletin hem de insanlık onurunun bir gereğidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

ERKAN AKÇAY (Manisa) - Milliyetçi Hareket Partisi olarak, İsrail'in pervasız saldırganlığına karşı her türlü caydırıcı tedbirin ivedilikle hayata geçirilmesi gerektiğini bir kez daha vurguluyoruz.

Sayın Başkan, 14 Haziran, Türk milliyetçiliğinin fikir dünyasına unutulmaz katkılar sunan, devlet ve siyaset insanı kimliğiyle tarihe damgasını vuran merhum Dündar Taşer'in vefatının seneidevriyesidir. Dündar Taşer sadece bir siyasetçi değil aynı zamanda derin bir devlet ve tarih bilincine sahip bir düşündürdür. Onun titizlikle inşa ettiği fikir dünyası ve ortaya koyduğu yüksek tasavvur ve idealler Türk milletinin varlığı, birliği ve bekası uğruna bizlere emanet edilmiş kutlu bir miras ve bir sorumluluktur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun lütfen.

ERKAN AKÇAY (Manisa) - Tamamlıyorum Sayın Başkan.

Dündar Taşer'in en özlü ifadelerinden biri aynı zamanda temel bir hedefin de ifadesidir: "Bizim derdimiz, büyük Türk milletinin iradesini büyük Türk devletinin idaresine dönüştürmektir." "Terörsüz Türkiye" hedefimizi de bu çerçevede kıymetlendiriyoruz. O, kendini büyük Türkiye idealine adanmıştı, bu idealin mimarı ise devlet ve tarih şuurudur. Onun "Medeniyet ve siyaset mücadelesinde ancak tarihî zemine dayanarak sonuç alınabilir ve başarıya ulaşılabilir." sözü bizler için fikrî bir pusula olmaya devam edecektir. Ayrıca, Dündar Taşer'in "Mesele" isimli kitabını da bütün milletvekili arkadaşlarımıza hassaten tavsiye etmek istiyorum.

Dündar Taşer'i rahmetle ve şükranla anıyoruz.

Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Teşekkürler Sayın Akçay.

Şimdi, söz sırası, Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Grup Başkan Vekili Sayın Sezai Temelli'dedir.

Buyurun lütfen.

32.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, birleşimi yöneten TBMM Başkan Vekili Tekin Bingöl'e, 17 Haziran 2021'de öldürülen Deniz Poyraz'a, İsrail'in İran'a saldırmasına ve Türkiye'ye düşen rollere, cezaevleri sorununa ilişkin açıklaması

SEZAI TEMELLİ (Muş) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Meclis Başkan Vekili olmanız hasebiyle ben de yeni görevinizde sizlere başarılar diliyorum.

Sayın Başkan, bundan dört yıl önce, 17 Haziran 2021'de HDP İzmir il binasına gelen ırkçı bir katil oradaki yoldaşımız, arkadaşımız Deniz Poyraz'ı katletti; evet, dört yıl geçti. Katil dışarı çıktığında gözaltına alındı ve bugün, herhangi bir barışçıl gösteride ya da bir basın açıklamasında gözaltına alınanlar dört gün gözaltında kalırken bu katil bir gün gözaltında kaldı, alelacele yargılandı ve bir cezaya çarptırıldı fakat arkasındaki azmettiriciler, arkasındaki karanlık güçler ortaya çıkarılmadı; ortaya çıkarılmasını diye zaten böyle bir yargılama sürecini hep beraber izledik. Nihayetinde, adalet yerini bulmuş değil. Deniz Poyraz'ın annesi adalet mücadelesine devam ediyor, biz de onunla birlikte adalet mücadelesine devam ediyoruz. O adalet mücadelesinin nasıl süreceğini... Tam da Deniz'in mezarı başında annesi demişti ki: "Ben, bugün bir Deniz'i toprağa veriyorum ama bilin ki binlerce Deniz bu mücadeleyi kaldığı yerden sürdürecektir." Evet, o günden bugüne doğan binlerce çocuğa "Deniz" adı verildi ve o Denizler bu ülkede adalet mücadelesini, inanın, sonuna kadar sürdürecektir. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; İsrail 12 Haziranı 13 Hazirana bağlayan gece İran'a saldırdı. İsrail, 7 Ekim 2023'ten beri bölgede bir katliam, bir soykırım gerçekleştiriyor. Filistin'de yaşananlar, Gazze'de yaşananlar artık kelimelerle açıklanacak gibi değil; resmî rakamlara göre 57 bin fakat bunun çok daha ötesinde bir soykırım var, katledilmiş insanlar var. Bunun dışında, yaşayan insanlar yerinden yurdundan edildi; ekmeğe muhtaçlar, açlar, yoksullar felaket bir ortam içinde yaşamaya zorlanıyorlar, ilaç bulamıyorlar; durum bu kadar vahim fakat İsrail durmuyor, İran'a saldırdı, İran da sonrasında İsrail'e saldırdı. Başlayan savaşta önce tabii ki siviller ölüyor, kadınlar ölüyor, çocuklar ölüyor; bu savaşın bir an önce sonlanması lazım. Bu savaşın sonlanmasının yegâne yolu bölgenin barışa kavuşmasından geçiyor, bölgenin huzura kavuşmasından geçiyor. Bölgenin barışa ve huzura kavuşmasının önündeki en büyük engel nedir? Devletlerdir; İsrail Devleti'dir, İran devletidir, bölge devletleridir çünkü bu bölge devletlerinin özelliği otoriter rejim olmalarıdır; ataerkil, eril iktidarlar olmalarıdır; bölge devletlerinin özelliği baskıcı rejimler olmalarıdır. İşte, İsrail'in başında faşist Netanyahu, diğer tarafa dönüp baktığınızda bir rejim ki sürekli olarak orada Azeri halkını, Kürt halkını katleden otoriter bir rejim. Bu otoriter rejimler ayakta kalmanın yegâne yolu olarak savaş yöntemini tercih ediyorlar ve savaşla iktidarlarını ayakta tutuyorlar. İşte, bunu durdurmanın yolu otoriter rejimlerden kurtulmaktan geçiyor; bunun yegâne yolu, bölgeyi demokratikleştirmenin yolu topyekûn bir demokrasi mücadelesinden geçiyor ve burada da Türkiye'ye önemli roller düşüyor. Evet, tabii ki diplomasi faaliyetlerini sürdürelim, tabii ki bir an önce ateşkesi sağlamak ve savaşı durdurmak için her türlü kanalı zorlayalım ama her şeyden önce, bugün Türkiye'nin gündeminde olan barış sürecini ilerletmek için de adımlar atalım çünkü Türkiye demokratikleşirse, Türkiye Kürt barışını gerçek anlamda hayata geçirilebilirse; demokratik bir cumhuriyeti, demokratik bir ulusu var edebilirse bu tekçi, ulus devletçi otoriter rejimlerden kurtulmak mümkün olur; böylece hem Türkiye kurtulacak çünkü Türkiye'nin karnesi hiç öyle temiz bir karne değil ama önümüzdeki dönem umutvar bir dönemdir; hem Türkiye bu hastalıklarından kurtulacak hem de bölgeye barış gelecek. İşte, bunun yolu Kürt barışından geçiyor, bunun yolu Türk-Kürt kardeşliğinden geçiyor. Tabii "kardeşlik" dediğimiz mesele

öyle laf ola beri gele bir mesele değil, bu kardeşliğin nasıl hayata geçeceğini artık hepimiz idrak etmeliyiz. Bu kardeşliğin hayata geçmesinin yolu her şeyden önce eşit yurttaşlık temelinde bir mutabakatı, bir müktesebatı, bir anayasayı var etmekten geçiyor. Bunun için atılacak adımlar var. Tabii, oturup anayasa yazamazsınız, anayasa yapılır. Anayasa yapım süreçlerini hayata geçirebilmek için toplumun demokratikleşmeye duyduğu hasreti gidermek lazım. Bugün için Meclisin önünde çok önemli görevler var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

SEZÂİ TEMELLİ (Muş) - Bu görevlerin başında da öncelikli olarak artık bu Meclisi gerçek bir müzakere zemininde, diyalog zemininde çalıştıracak bir komisyonu hayata geçirmek gelmektedir. Dolayısıyla bu sürecin en önemli adresi Meclisse Meclis bunun için harekete geçmeli, artık zaman kaybetmemelidir. Bakın, biz zaman kaybettikçe Filistinli çocuklar ölüyor, biz zaman kaybettikçe İran'da siviller, kadınlar ölüyor; İsrail'de, orada yaşayan insanlar ölüyor. Sanmayın ki İsrail toplumunun hepsi Netanyahu'nun arkasına geçmiş, sanma ki İran'da yaşayan halklar bugünkü rejimin arkasına geçmiş. Hayır, hepsinin bir umudu var; bu rejimlerden kurtulmak. Bunun için de bize çok önemli sorumluluklar düşüyor.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; tabii, barışı inşa etmek, barışı tesis etmek yaşamın her alanında bu anlayışla adım atmaktan geçer, bu anlayışla hareket etmekten geçer.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

SEZÂİ TEMELLİ (Muş) - "İlk adıma nereden başlamak gerekir, nereden başlamalıyız?" diye sorarsanız vallahi cezaevlerinden başlamamız lazım. Gerçekten, bu cezaevleri sorununu artık ciddiye almamız lazım, bu cezaevi müdürlerinden kurtulmamız lazım, bu cezaevi idare ve gözlem kurullarından kurtulmamız lazım, bu Adli Tıp Kurumundan kurtulmamız lazım. Bunlar, bu ülkenin demokrasisinin önünde, bu ülkenin insan haklarının önünde artık ceberut birer yapıya dönmüştür. Bu yapılardan, bu insanlardan kurtulmadıkça bu ülkede toplumsal barışı var etmek mümkün değil.

Bakın, yine, cezaevindeki birkaç mahpustan bahsedeceğim. Sıddık Güler, 85 yaşında, kalp hastası ama cezaevinde tutulmaya devam ediliyor. Ya, 85 yaşındaki bir insanı cezaevinde tutarak hangi adaleti sağlıyorsunuz?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

SEZÂİ TEMELLİ (Muş) - Devrim Ayık, yüzde 76 engelli, tek başına kalması mümkün değil fakat Adli Tıp Kurumuna sevkı yapılmıyor. Adli Tıp Kurumuna sevkini yapmayan bir cezaevi müdürü, Antalya Cezaevi Müdürünün ben anlayışını, ruh hâlini gerçekten merak ediyorum. Ve bir başka ismi anmak istiyorum, Şemsettin Ekinci, geçen hafta hayatını kaybetti; otuz yıl yattı, otuz yıl sonra çıktı, maalesef vefat etti. Peki, vefat etmeyebilir miydi? Evet, etmeyebilirdi. 2017 yılında kalp krizi geçirdi, bırakılmadı; 2018 yılında beyin kanaması geçirdi, bırakılmadı; bu sene bırakıldı ve vefat etti. Şimdi, bu mudur adalet? Kalp krizi geçirmiş, beyin kanaması geçirmiş, siz ölene kadar bir insanı cezaevinde tutuyorsunuz, sonra geliyorsunuz adaletten bahsediyoruz. Bu kadar adaletsizliğin olduğu bir yerde toplumsal barış nasıl olacak?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

SEZÂİ TEMELLİ (Muş) - Toplumsal barış olmayacak. O yüzden, toplumsal barış konusunda gerçekten sahici, samimi bir irademiz varsa gelin, bu cezaevleri sorununu çözmekten başlayalım. Ne yapaalım? İnsanların hayallerini, umutlarını yıkan böyle yargı paketleri hazırlayarak değil gerçek anlamda infaz düzenlemesini adaletli bir anlayışın üzerine oturtacak bir paketi hep birlikte hazırlayalım. Daha Meclisin kapanmasına birkaç hafta var. Bu birkaç haftada, en azından, şu anda cezaevinde ciddi anlamda mağduriyet yaşayan mahpusların derdine bir çare üretelim.

Teşekkür ediyorum.

Tekrar başarılar diliyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler Sayın Temelli.

Şimdi, söz sırası, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Grup Başkan Vekili Sayın Murat Emir'de.

Buyurun lütfen.

33.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, birleşimi yöneten TBMM Başkan Vekili Tekin Bingöl'e, Zafer Partisi Genel Başkanı Ümit Özdağ'a, İsrail'in İran'a saldırmasına ve siyasi iktidarın söylemlerine, Türkiye'nin ekonomisine, asgari ücrete ve emekli aylığına ilişkin açıklamaları

MURAT EMİR (Ankara) - Sayın Başkan, çok teşekkür ederim.

Sizi Meclis Başkan Vekilliği görevinizden dolayı tebrik ederek sözlerime başlamak isterim. Demokratik kişiliğiniz ve adaletli tutumunuzla Meclis çalışmalarımıza önemli katkılar vereceğinize hiç şüphemiz yok. Hayırlı uğurlu olsun Sayın Başkan.

Ülkemizde maalesef her gün yüzlerce adaletsizliğe, haksızlığa tanık oluyoruz; bunları da yeri geldikçe, süremiz yettiğince dile getirmeye çalışıyoruz. Bugün Zafer Partisi Genel Başkanı Ümit Özdağ'ın tahliye edilmiş olmasından duyduğumuz memnuniyeti belirtmek isterim ama bu vesileyle, yapılan hukuksuzluğu da bir kez daha burada söylemek lazım. Ümit Özdağ'ı tutuklamaya karar verdiler, kim karar verdi? Akın Gürlek, İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı; yetkisiz ama onun yetki sorunu yok, hukuka bağlılığı yok, usul kanunları onu ilgilendirmiyor. Ankara'daki Ümit Özdağ'ı gözaltına aldılar, suçu Cumhurbaşkanına hakaret; İstanbul'a götürdüler ama tutuklamak için yetmiyor, ne yapmak lazım? Aradılar taradılar, iki yıl önceki "tweet"ini buldular, iki yıl önceki "tweet"inden halkı kin ve düşmanlığa tahrik suçu uydurdular ve beş aydır cezaevinde tutuyorlar bir parti genel başkanını ve Türkiye maalesef bu noktada. Siyaseti adliye koridorlarından mahkemelerle, savcılıklarla dizayn etme ve bunun üzerinden iktidarını pekiştirme, koltuğuna sahip çıkma kaygıları var, çabaları var ama bu çaba yetersiz kalacak, başaramayacaksınız. Savcılarla, hâkimlerle, adliyelerle, algı

operasyonlarıyla, kişilik haklarına saldırmayla sizi bekleyen o kaçınılmaz sondan kurtulamayacaksınız. Eninde sonunda o sandık gelecek ve eninde sonunda kaybedeceksiniz, evinize gideceksiniz! (CHP sıralarından alkışlar)

İsrail'in İran'a saldırısı sonrasında gerçekten özellikle sivillerin katledildiği, hedef gözetmeksizin saldırıların yapıldığı ve maalesef kanın aktığı, sivillerin öldürüldüğü, öldüğü bir sürecin içerisine girdik. Daha Gazze'deki yaralar sarılmadan, Gazze'deki o savaş suçları, soykırım devam ederken, Filistin halkının feryadına tüm dünya kulaklarını kapamışken şimdi de maalesef İran'daki saldırılarla tüm dünya baş etmek zorunda kalıyor. Tabii, bunun üzerinden siyasi iktidarın İsrail'i eleştirdiğini, İsrail'le ilgili her türlü güzel sözü, meydanlarda her türlü nutku attığını görüyoruz ama iş Amerika'ya gelince suspus oluyorlar, Amerika'ya seslerini çıkaramıyorlar. Bakın, elimizde bir tezkere var, bunun üzerinde çalışacağız; bunda bile Amerika yok. Amerika'yı, Trump'ı eleştirmeden yapılabilecek bir İsrail eleştirisi, bir Gazze savunuculuğu, bir Filistin savunuculuğu, bir İran'a saldırının yani uluslararası hukukun ayaklar altına alınarak yapılacak saldırının eleştirilmesi, ona tepki gösterilmesi mümkün müdür? İsrail'in arkasında, Netanyahu'nun arkasında Amerika olduğunu bilmiyor olabilir misiniz? Cumhurbaşkanı bunu bilmiyor mu? Cumhurbaşkanı'nın elini kolunu bağlayan ne, neden çekiniyor? Trump'la nasıl bir anlaşma yaptınız; ne karşılığında susuyorsunuz, niye susuyorsunuz? Bunların burada konuşulması lazım.

Hava sahası üstünlüğü son derece önemli, görüyorsunuz, İsrail F-35'lerle saldırıyor, çok da başarılı oluyor maalesef. Peki, bu F-35'leri biz almıştık, 1,5 milyar dolar para ödemiştik, projenin bir parçasıydık; pilotlarımız gitti, orada eğitim yaptılar; F-35'lerimiz gelecekti, neredeler? Gelmiyorlar. Para nerede? O da gelmiyor. Yılmaz Erdoğan'ın filmi gibi: Para nerede? Yok. Uçak nerede? Yok. Para nerede? O da yok. Uçak niye gelmiyor? Yok. İsveç ve Finlandiya'nın NATO'ya girmesine biz de "evet" dedik. Niye? Çünkü Türkiye Cumhuriyeti, Türkiye ordusu Yunanistan'a karşı hava üstünlüğünü kaybediyordu, F-16'larımızın acilen modernize olması gerekiyordu ama hâlâ F-16 modernizasyonu ile ilgili hiçbir haber yok. Siz ne yapıyorsunuz? Niye tepki göstermiyorsunuz? Niye bunun hesabını sormuyorsunuz? Bunu sormayacaksınız... Sizi susturan nedir, hangi anlaşmadır? Niye korkuyorsunuz Trump'tan bu kadar? Trump'ın "Mal varlığınıza araştırdım, mal varlığınıza el koyarım." tehditleri mi, "Aptal olma!" tehditleri mi? Yoksa sizin 19 Mart darbe girişimini başlatmadan önce Amerika'dan icazet ve izin aldığınız gerçeği mi?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

MURAT EMİR (Ankara) - "Türkiye'de ben istediğimi yapayım, bana karışma; sen de İsrail'i serbest bırak, istediğini yapsın. Ben Türkiye kamuoyuna 'Ey İsrail!' derim, 'zulüm' derim, 'savaş' derim, lanetlerim ama sıra sana gelince hiçbir şey yapmam hatta İsrail'e de hiçbir şey yapmam." diyorlar. İsrail'e ne yapıyorsunuz, nutuk atmak dışında ne yaptınız? Petrol boru hattından İsrail jetlerine konulan o petrol akışını mı durdurdunuz? İsrail'e Filistin üzerinden giden, 500 kat artmış olan dış ticareti mi durdurdunuz, ihracatı mı durdurdunuz? Ne yaptınız İsrail'e siz? Hiçbir şey, koca bir sıfır! Sadece burada fiyakalı sözler, atılan nutuklar var. Bunun üzerinden, dönüyorsunuz Türkiye'ye, Türk halkına diyorsunuz ki: "İç cepheyi kuvvetlendirelim, sırada Türkiye var." Sırada Türkiye varsa S-400'leri niye çalıştırmıyorsunuz, S-400'ler niye hâlâ kutusunda? 1,5 milyar dolar verip aldığınız F-35 projesinden dışlandınız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

MURAT EMİR (Ankara) - 5 milyar dolarlık bir kayıp var ortada. Savunma gücümüzde önemli bir zafiyet var. Etrafta saldırgan ülkeler var, etrafımız bir kan gölü olmak durumunda kalmış, siz dönüyorsunuz "İç cepheyi güçlendirelim." diyorsunuz. Güçlendirelim. Nasıl yapacağız bunu? "Muhalefet sussun, hizaya dizilsin; demokrasi talep etmesin, insan hakları talep etmesin, adalet talep etmesin, ekmek talep etmesin, iş talep etmesin." Biz bunu reddediyoruz. İç cepheyi güçlendirmenin bir yolu vardır, o da adalettir. Adaletsizliklerinizden, hukuksuzluklarınızdan vazgeçin, iç cephe o şekilde kuvvetlenecektir.

Yeri gelmişken birkaç rakamla konuşmamı bitirmek isterim. Bakın, Türkiye'de ekonomi maalesef giderek kötüleşiyor ve geniş kesimler açısından, milyonlar açısından son derece dayanılmaz bir noktada. Sanayi üretimi sadece bu ay yüzde 3,1 azaldı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

MURAT EMİR (Ankara) - Toparlıyorum Sayın Başkanım.

İşsizlik yüzde 32,2; tarihî rekor. Gerçek işsizlik şu anda 13 milyonu geçti ama baktığınız zaman, iktidar bu sorunu görmezden geliyor, onlar için işsizlik yok, TÜİK rakamlarıyla oynayarak kendilerince durumdan kurtulmaya çalışıyorlar. Sadece bu yılın ilk dört ayında 600 bin kişi işsiz kaldı. Ve bunlar üzerinden Türkiye maalesef ağır bir enflasyon sorununun altında. TÜİK'e göre bile beş aylık enflasyonunuz yüzde 15 yani hedeflenen enflasyona neredeyse yüzde 9 kalmış ve siz o hedeflenen enflasyona göre asgari ücret verdiniz. Abdullah Güler çıkıyor, diyor ki: "Yeni bir değerlendirmeye gerek yok, bir çalışma yapılırsa yapılacak." Bu nasıl bir lakaytlık? Seçimden önce "Yılda 4 kez asgari ücrete zam vereceğiz." diyorsunuz. TÜİK rakamlarına göre bile yüzde 40'lara yakın bir enflasyonunuz var. Verdiğiniz 22 bin liralık asgari ücret daha şimdiden 17 bin lira olmuş...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MURAT EMİR (Ankara) - Toparlıyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN - Buyurun.

MURAT EMİR (Ankara) - ...ve siz daha bu çalışmayı bile ivedilikle temmuz ayına yetiştirmiyorsunuz "Oturacağız, çalışacağız, bakacağız." diyorsunuz. Bunu kabul etmiyoruz, bunu kabul etmeyeceğiz. Milyonlarla, bize umut bağlayan milyonlarla, işçilerle, 14 bin lira emekli aylığına mahkûm ettiğiniz emeklilerle, milyonlarla hem bu adaletsizliklerinize, hukuksuzluklarınıza, siyasi darbe girişimlerinize hem de milyonları aç bırakmak kayıtsızlığınıza asla boyun eğmeyeceğiz. Halkımızla birlikte direneceğiz, dimdik ayaktayız. Arşın oradaysa, meydan burada. (CHP sıralarından alkışlar)

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN - Teşekkürler Sayın Emir.

Son olarak söz, Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Grup Başkan Vekili Sayın Abdulhamit Gül'de.

Buyurun Sayın Gül.

34.- Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül'ün, birleşimi yöneten TBMM Başkan Vekili Tekin Bingöl'e, yeni dönemde Başkanlık Divanında ve parti yönetimlerinde görev alan milletvekillerine, İsrail'in İran'a saldırmasına ve Türkiye'nin tüm kurumlarıyla süreci yakından takip ettiğine, Cumhurbaşkanının özgür Filistin mücadelesine ve Türkiye'nin savunma sanayisine ilişkin açıklaması

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Ben de sizlere yeni seçildiğiniz Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkan Vekilliği görevinde başarılar diliyorum, tebrik ediyorum. Yeni dönemde Başkanlık Divanında görev alan çok değerli milletvekili arkadaşlarımıza, partilerin çok değerli yöneticilerine, yeni seçilen tüm arkadaşlara başarılar diliyorum. İnşallah ülkemizin, demokrasimizin daha gelişmesine katkıda bulunacak çalışmaları hep beraber yapmayı Rabb'im nasip eylesin diyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yine İsrail'in, hem bölgemizde hem dünyada barışın, istikrarın önünde en büyük engel olan İsrail'in yeni bir saldırısına tanık oluyoruz. İsrail'in barbar tutumuna son günlerde İran'a yapmış olduğu saldırıyla bir kez daha tanık olduk. İsrail, kurulduğu günden beri bölgede ve dünyada barışın önündeki en büyük engeldir; uluslararası hukuku, insanlığı ayaklar altına alan, barbarca, haydutça yapmış olduğu bu tavırları gerçekten kabul edilebilir bir durum değildir. Birleşmiş Milletlerin onlarca kararına ve uluslararası hukukun tüm ilkelerine, kararlarına rağmen İsrail işgaline, İsrail saldırılarına, İsrail soykırımına çok büyük bir cüretle devam etmektedir. Maalesef bunlardan birini de komşumuz İran'a yapmış olduğu saldırıyla hep beraber yaşadık. İran'da sivillere, basın mensuplarına, masum kişilere yönelik bu saldırıları şiddetle kınıyoruz; hayatını kaybeden tüm İranlı vatandaşlara rahmet diliyoruz ve İran halkına başsağlığı dileklerinizi iletiyoruz. İsrail'in bu bölgenin barışına yönelik, diplomatik çabalara yönelik bu tutumunu da ayrıca diplomasiden yola çıkarak bölgeye istikrar getirme çabalarını sabote ettiği için de ayrıca not almak lazım.

Türkiye'nin de öncülük yapmış olduğu İran'la nükleer silah görüşmeleri hususunda masanın kurulmasına rağmen, hem de bu masaya rağmen bu saldırıları yapması ve Gazze'de yapmış olduğu gayriinsani tutumları, saldırıları da yine göz ardı edecek şekilde bu tutumlarını sürdürmesi asla kabul edilebilir bir durum değildir.

Sayın Cumhurbaşkanımız bütün diplomatik yolları kullanarak hem tüm bölge liderlerini hem dünya liderlerini arayarak bu konuda diplomatik bir yolda çözüm bulunması konusunda çok yoğun bir temas içerisinde, yoğun bir mesai içerisinde. Hepinizin takip ettiği gibi tüm liderlerle İsrail'in yapmış olduğu bu saldırıların sona ermesi ve diplomasinin tekrar hüküm sürmesi, barışın egemen olması yolunda çok önemli temaslar ve diyaloglar devam etmektedir. Keza ülkemizin tüm kurumları, Dışişleri Bakanımız ve ilgili tüm yetkililer bu süreci yakından takip etmektedirler. Cumhurbaşkanımızın liderliğinde biz her zaman mazlumların yanında olmaya devam edeceğiz. Küresel barışın tesisi için, daha adil bir dünyanın sağlanması için Türkiye öncü rolünü üstlenmeye devam edecektir.

Dünyanın ihtiyacı barıştır, dünyanın ihtiyacı uzlaşmadır, dünyanın ihtiyacı diyalogdur ve istikrardır. İsrail'in yapmış olduğu bu saldırılar, sadece bölgenin değil, dünyanın ve insanlığın da telafisi mümkün olmayan birtakım saldırılarla ve sonuçlarla karşı karşıya kalmasını doğurmaktadır. İsrail'in bu anlamda yapmış olduğu soykırımın karşısında uluslararası tüm mekanizmaların da devreye girmesi gerekmektedir. Gazze bizim temel gündemimiz. Gazze'de yapılan insanlık dışı saldırılar ve soykırım fiillerinin sona ermesi için de uluslararası toplum maalesef şimdiye kadar bir iki çok olumlu çabanın dışında netice alıcı, caydırıcı bir mekanizma kuramamıştır. Bu yönüyle de hem Uluslararası Ceza Mahkemesinin hem uluslararası mekanizmaların bu şiddeti, soykırımı sona erdirmesi bizim ortak dileğimizdir.

Türkiye olarak Sayın Cumhurbaşkanımız, mazlumların kanının akmaması ve mazlumların, Filistin'in yanında olma konusunda her kesimle ve her ülkeyle temasını sürdürmektedir. Bunları da yine kamuoyumuz, milletimiz çok iyi bilmektedir. Milletimizin çok iyi bildiği bir gerçek vardır; Recep Tayyip Erdoğan, Cumhurbaşkanımız her zaman mazlumların yanında olmuştur...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - ...Filistin için, mazlumlar için bütün siyasi mücadelesini ortaya koymuştur. Ta Millî Selamet Partisi Gençlik Kolları Başkanlığından itibaren gelmiş olduğu Cumhurbaşkanlığı makamına kadar, Filistin ve özgür Filistin, özgür Gazze mücadelesi bizim tüm görüşmelerimizin, Cumhurbaşkanımızın tüm temaslarının merkezinde olmuştur, olmaya da devam edecektir.

Tüm bu olaylar olurken, Türkiye'nin savunma sanayisinde gelmiş olduğu durum da ülkemiz adına gerçekten hatırlatılması gereken bir konudur. Paramızla bile İHA, SİHA vermeyen, kendi savunma sanayimizi, uçaklarımızı tamir etmeyen ülkeler ve dönemleri yaşadık. Bunu Türkiye olarak bizler yaşadık, kendi savaş uçağıyla "Bu bir kalorifer peteğine benziyor." diye dalga geçenlerin olduğunu da yaşadık ama bugün, hamdolsun, Türkiye savaş uçağını, KAA'N'ı ülkelere ihraç etme noktasında çok önemli bir başarı ortaya koymuştur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Keza, yapmış olduğu İHA, SİHA'sıyla, Baykarın ortaya koyduğu vizyonla, çalışmalarla, ürettiği tüm savunma sanayisindeki ürünlerimizle Türkiye çok önemli bir noktaya hamdolsun gelmiştir. Çelik Kubbe Projesi ve devam eden diğer projelerle biz vatandaşlarımızın bu anlamda hem istikrarını hem güvenliğini sağlayacak çalışmaları yaptık ve bundan sonra da yapmaya devam edeceğiz. Türkiye'yi karada, denizde, havada daha güçlü bir noktaya getirecek çalışmalarımızı sürdürmeye devam edeceğiz. Bunların hepsi milletimiz için yapılan çalışmalardır. Bunların hiçbirisi politik bir değer, politik bir karşılık olarak değil, bir insani ve bir millî vazife olarak bunlar ortaya konmuştur ve bundan sonra da bunlar yine aynı kararlılıkla devam edecektir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Tamamlıyorum Başkanım.

Tüm bu çalışmalarımızla, Sayın Cumhurbaşkanımızın diplomatik çabaları ve ülkemizin kararlı duruşuyla Türkiye ne kadar güçlü olursa mazlumlar o kadar güçlü olacaktır. Bu anlayışla, Türkiye'nin sözünün, Türkiye'nin varlığının daha da güçlü olması yönündeki çalışmalarımız devam edecektir. Bizler bu topraklarda, bu coğrafyada, küresel ve bölgesel çatışmaların çok olduğu bu bölgede bin yıldır buradayız ve Allah'ın izniyle kıyamete kadar hep bir olacağız, burada olacağız. Emperyalistlerin, siyonistlerin

oyunları bu bölgede asla ama asla hayata geçmeyecektir, Türkiye buna izin vermeyecektir, milletimiz buna izin vermeyecektir. Türkiye emin adımlarla inşallah barışın, istikrarın yolculuğunda önemli neticeleri hep beraber milletimizle alacaktır diyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Gül, çok teşekkür ediyoruz.

Böylece Grup Başkan Vekillerimizin söz taleplerini tamamlamış olduk.

Bir milletvekili arkadaşımızın söz talebi var, onu karşılayacağız.

Sayın Melih Meriç...

Buyurun lütfen.

35.- Gaziantep Milletvekili Melih Meriç'in, birleşimi yöneten TBMM Başkan Vekili Tekin Bingöl'e, Gaziantep'in Araban ve Oğuzeli ilçelerinde çıkan yangınlara ilişkin açıklaması

MELİH MERİÇ (Gaziantep) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Yeni görevinizin hayırlı olmasını diliyorum.

Gaziantep'imizin Araban ve Oğuzeli ilçelerinde çıkan yangınlarda Araban'da 2 bin dönüm, Oğuzeli'de 500 dönüm ekili arazi ve çok sayıda küçükbaş hayvan yok oldu. Bölge tarımının ana damarlarından olan Araban ve Oğuzeli ilçelerimizde yaşanan bu felaket hem üreticimizi hem de tüketicimizi derinden etkiledi. Türkiye, bir doğal afetler ülkesi. Hâl böyleyken yangınlara, çiftçilerin uğradığı zararlara karşı hemen devreye girecek acil bir eylem planı yok; erken uyarı değil, normal uyarı mekanizması bile yok. Sulama sistemleri kullanılamaz hâlde, yangın söndürme uçaklarından vazgeçtik, itfaiye araçlarının bile esamesi okunmuyor. Çiftçinin bin zorluklarla ektiği, büyüttüğü emek mahvoldu. AKP'nin yanlış tarım politikalarının sonucu hep felaket, hep gözyaşı.

Buradan yetkililere sesleniyorum: Yaz geldi, tarım alanlarında yangına karşı önlem alın, bari bundan sonra yaşanması muhtemel felaketlerin önüne geçin.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, gündeme geçiyoruz.

Başkanlığın Genel Kurula sunuşları vardır.

YENİ YOL Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

VII.- ÖNERİLER

A) Siyasi Parti Grubu Önerileri

1.- YENİ YOL Grubunun, Grup Başkan Vekili Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen ve 22 milletvekili tarafından, Orta Doğu'daki gelişmelerin kapsamlı şekilde görüşülmesi, Türkiye'nin bölgedeki diplomatik girişimleri ve güvenlik politikalarının belirlenmesi, Gazze'ye insani yardımın ulaştırılması için Türkiye'nin atması gereken acil önlemlerin belirlenmesi, Madleen gemisinde yaşanan hak ihlallerinin tespiti, VELA gemisinin taşıdığı yüklere ilişkin değerlendirme yapılması ve Mısır'da yaşanan olaylarda büyükelçiliğin tutumunun değerlendirilmesi amacıyla 17/6/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan genel görüşme önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 17 Haziran 2025 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

17/6/2025

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 17/6/2025 Salı günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Mehmet Emin Ekmen

Mersin

Grup Başkan Vekili

Öneri:

Mersin Milletvekili ve Grup Başkan Vekili Mehmet Emin Ekmen ve 22 milletvekili tarafından, Orta Doğu'daki gelişmelerin kapsamlı şekilde görüşülmesi, Türkiye'nin bölgedeki diplomatik girişimleri ve güvenlik politikalarının belirlenmesi, Gazze'ye insani yardımın ulaştırılması için Türkiye'nin atması gereken acil önlemlerin belirlenmesi, Madleen gemisinde yaşanan hak ihlallerinin tespiti, VELA gemisinin taşıdığı yüklere ilişkin değerlendirme yapılması ve Mısır'da yaşanan olaylarda büyükelçiliğin tutumunun değerlendirilmesi amacıyla 17/6/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan genel görüşme önergemizin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerin 17/6/2025 Salı günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Önerinin gerekçesini açıklamak üzere YENİ YOL Partisi Grubu adına Sayın Ertuğrul Kaya.

Buyurun lütfen. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA ERTUĞRUL KAYA (Gaziantep) - Değerli Başkan, kıymetli milletvekilleri; sizleri YENİ YOL Grubumuz ve DEVA Partisi adına saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, Gazze'de soykırım devam ederken İsrail bu kez komşumuz İran'a saldırmaya başladı. Bu kürsüden, terör eylemlerinde bulunan, uluslararası hukuku hiçe sayan İsrail Devleti çokça kınandı. Peki, sonuç? 2023 yılının 7 Ekiminden bu yana ölüm kampına dönüştürülmüş bir Gazze; kendilerine, çocuklarına, sevdiklerine İsrail'in bombaları altında şehadet sırasının ne

zaman geleceğini bekleyen Gazzeliler, İsrail'in yirmi ayda şehit ettiği 75 binden fazla Gazzeli sivilin katledilmesine gözlerini kapayan uluslararası kamuoyu. Yıllardır uluslararası ambargo altındaki İran halkının da açlık ve yoksulluğa düşmemesi, iç savaşın ardından Suriye'dekiler gibi kapılarımıza dayanmaması için gerekli tedbirlerin alınmasını buradan bir kez daha yineliyoruz. Bu gelişmeler İsrail'in saldırganlığının durdurulması gerekliliğini, bölgesel savaş riskinin giderek arttığını ve Türkiye'nin yakın coğrafyasında güvenlik ve barışa yönelik tehditlerin büyüdüğünü açık bir şekilde ortaya koymuştur. Hiçbir kınama, soykırımın her türlüşünü gözü dönmüşçesine uygulayan, fosfor bombalarıyla soykırım yapan, "Ateşkes yaptım." deyip açıklıkla, susuzlukla Gazzelileri yok etmeye çalışan bu barbarlığı durduramadı. Kınamayla bu vahşet durmadı, durmayacak da. Bundan güç alan, cüret bulan İsrail, saldırganlığını artırarak İran'a da saldırı başlattı.

Buradan iktidar milletvekillerine sesleniyorum: Milletimiz size kınama "tweet"leri atın diye oy vermedi; milletimiz size bu vahşeti durdurmak için harekete geçin, İslam İş Birliği Teşkilatını harekete geçirin, Birleşmiş Milletleri ayağa kaldırın diye oy verdi, milletimiz size İsrail'le ticareti kesin diye oy verdi. Ama acı olan şu ki bu kürsüden size tarihî görevlerinizi hatırlattıkça, ticaret yapıyor dedikçe siz reddettiniz "Bu, yalan." dediniz ama sonra kabul ediverdiniz, "Ticareti yasakladık." dediniz ama ticarete devam ettiniz. Siz yapmadığınız için Mavi Marmara'dakilerin başına gelenleri bilerek zulme sessiz kalmayan Madleen gemisindeki yol alan 12 cesur yürek yaptı fakat bu 12 cesur insan yine uluslararası sulara deniz haydutluğu yapan İsraililer tarafından gözaltına alındı.

Geçen hafta, Refah Sınır Kapısı'nın açılması amacıyla Mısır'dan Gazze'ye yürümek için yol alan, aralarında yüzlerce Türk vatandaşının da bulunduğu Küresel Vicdan Yürüyüşü kafilesini Mısır otoriteleri, güvenlik güçleri, yoğun engellemeler, gözaltı ve sınır dışı girişimleri ve şiddet kullanarak dağıttı maalesef, aralarında yüzlerce Türkiye Cumhuriyeti vatandaşının da bulunduğu gönüllülere saldırdı, çok sayıda kişi darbedildi, gözaltına alındı. Bu sırada, görevlerinden biri de Mısır'daki Türk vatandaşlarının hakkını, hukukunu, can güvenliğini sağlamak olan Kahire Büyükelçimiz peki ne yaptı? Vatandaşlarımızın can güvenliğinin sağlanmasına yönelik etkili bir girişimde maalesef bulunmadı. Bu yürüyüşe katılan Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olan gönüllüler Büyükelçilik tarafından yalnız ve korumasız bırakıldıklarını hayal kırıklığıyla anlattılar.

Değerli arkadaşlar, bu vahim olayın hemen öncesinde Birleşmiş Milletler Filistin Özel Raportörü Francesca Albanese tarafından 9 Haziranda Mersin Limanı'na gelen "VELA" adlı geminin İsrail savunma sanayisine çelik taşıdığı iddiası ortaya atılmıştı. Çeliklerin alıcısının İsrail ordusunun kara ekipmanlarının yüzde 80'ini üreten ve silahlarını savaşta test edilmiş olarak pazarlayan bir şirket olduğu iddia edildi. Raportör, bu tür sevkiyatların Soykırım Suçunun Önlenmesi ve Cezalandırılması Sözleşmesi uyarınca suça iştirak anlamına geleceğini söyledi. Türkiye'ye bu iddiaların araştırılması ve doğrulanması hâlinde söz konusu geminin ve yükünün İsrail'e ulaşmasının engellenmesi yönünde çağrıda bulundu. Bu gemi detaylı bir incelemeye tabi tutulmadan beyan edilen evraklar üzerinden inceleme yapılarak 10 Haziranda apar topar Mersin Limanı'ndan İsrail'e gönderildi. Bu denetimin yapılmaması izaha muhtaçtır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

ERTUĞRUL KAYA (Devamla) - Tamamlıyorum Sayın Başkan.

Tüm bu nedenlerle Orta Doğu'daki gelişmelerin kapsamlı bir şekilde görüşülmesi, İsrail'in saldırganlığının durdurulması ve Türkiye'nin bölgedeki diplomatik girişimleri ile güvenlik politikalarının belirlenmesi, Gazze'ye insani yardımın ulaştırılması için Türkiye'nin atması gereken acil önlemlerin belirlenmesi, Madleen gemisinde yaşanan hak ihlallerinin tespiti, VELA gemisinin taşıdığı yüklere ilişkin değerlendirme yapılması ve Mısır'da yaşanan olaylarla ilgili Büyükelçiliğin tutumunun değerlendirilmesi amacıyla genel görüşme açılması tarihî sorumluluğumuzdur.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Öneri üzerinde İYİ Parti Grubu adına Sayın Yüksel Selçuk Türkoğlu.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Öncelikle, Sayın Başkanım, hayırlı uğurlu olsun, görevinizde muvaffakiyetler diliyorum.

Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; Türk siyaset ve demokrasi tarihinin unutulmaz ismi, hele hele AK PARTİ'nin devriktidarını görünce eski Türkiye'yi ve eski devlet adamlarını mumla aradığımız şu günlerde, "Yenilmiş kul hakkını ne Mekke temizler ne de tekke." diyen 9'uncu Cumhurbaşkanımız Sayın Süleyman Demirel'i vefatının 10'uncu yılında rahmetle, minnetle, şükranla anıyorum.

Evet, katil İsrail konusunda maalesef söylenenler ile yapılanların birbirini tutmadığı, çelişkilere neredeyse her gün yenilerinin eklendiği bir süreci yaşıyoruz. Şimdi, sizlere, Türk limanına gelen ve sonrasında sessiz sedasız giden bir gemiden bahsedeceğim. Biliyorsunuz, 9 Haziran günü Akdeniz'in uluslararası sularında, içerisinde yalnızca bebek maması ve tıbbi malzeme olan Madleen isimli yelkenli, 12 cesur insanla birlikte İsrail tarafından zorla alıkonuldu. Bu insanlar asla suçlu değildi, sadece yardım taşıyan gönüllülerdi ve insanlığın yüz akıydı ve aynı gün, değerli arkadaşlar, Mersin Limanı'na demirleyen bir başka gemi vardı, adı VELA. İçinde ne vardı? İsrail'in savaş makinesi, katliam fabrikalarına tonlarca çelik taşıdığı iddia edilen 15 konteyner; evet, Gazze'yi bombalayan roketlerin, tankların ham maddesi. Ve bu gemi Türkiye'nin limanındaydı, sonra da hiçbir tepkisel işlem yapılmadan çekti, gitti. Yardımı suç sayan ama silah sanayisine yol açan bu anlayış bir devlet aklı mı oluyor Allah aşkına? Birleşmiş Milletlerin Filistin Özel Raportörü Francesca Albanese demişti ki: "Türkiye bu gemiyi derhâl durdurmalı, bu suça asla ortak olmamalı." Yani açıkça çağrı yapmıştı. Peki, biz ne yaptık? Dezenformasyonla Mücadele Merkezi her zamanki gibi açıklama yayınladı "Gemide askerî yük yok, Filistin'e gıda gidiyor." dedi ve geminin kendisine verilen görevi yapmasına müsaade ettik. Madem öyle, Filistin'e gittiği söylenen her malzeme neden hep Aşdod'ta, Hayfa'da, İsrail'in askerî limanlarında indiriliyor?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Toparlayalım lütfen.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Devamla) - Değerli milletvekilleri, siz, bu kürsüde "Gazze yanıyor." dediniz "İsrail terör estiriyor." dediniz, o zaman hadi şimdi iskaladığınız VELA gemisi için de konuşun, o çeliğin nereye gittiğini açıklayın. O çeliğin silaha,

bombaya, füzeye dönüşmediğinin ve Mersin Limanı'ndan çıkan her konteynerin hesabını verin. Velhasıl, ya insanlık onurunu savunacağız ya da bu suçun parçası olmaya devam edecek iktidarınız.

Heyeti saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler.

Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Sayın Sırrı Sakık.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA SİRRİ SAKİK (Ağrı) - Sayın Başkan sizi ve Divanı yeniden kutluyorum.

Kürtler diyor: "..."¹ Kazasız ve belasız olsun.

Sevgili arkadaşlar, Sayın Sezai Temelli Grup Başkan Vekilimiz biraz önce söyledi, Deniz -bizim bir çalışanımız- İzmir'de katledildi, bugün onun ölüm yıl dönümü, Deniz'i buradan sevgi ve saygıyla selamlıyoruz. Deniz'i katleden katil Suriye'ye gitmişti, orada eğitilip donatılıp geldi, İzmir'de masum Deniz'i katletti ama arkasındaki güçler yargı tarafından ortaya çıkarılmadı.

Şimdi, bugün burada Orta Doğu'yu konuşuyoruz. Bölge bir ateş çemberi içerisinde ve siyonizm her tarafa ölüm saçıyor; insanlar ölüyor, çocuklar ölüyor ve büyük bir savaşın hemen yanı başımızda olduğunu biliyoruz ve buna sessiz kalamayız. Orada olup bitenler burayı ilgilendirmiyor mu? Vallahi, Suriye'de olup bitenler bizim ülkemizde nasıl acı bir süreçte sebep olduysa İran'da da aynı şey olacak. Şimdi, uzun yıllardır bu coğrafyada bir türlü huzur oluşmadı. Kürtler diyor ki: "..."² Türkçesi şu: Su gölde kalınca koku vermeye başlar, bir tahliye alanı açmazsanız çürümeye başlar. Orta Doğu'daki bütün sorunları bütün ülkeler, hepsi halının altına süpürerek bir türlü Orta Doğu'daki sorunları çözmediler, çözmedikleri için emperyal güçler en zayıf halka neredeyse oradan vurmaya çalışıyor. Şimdi, buradan ders çıkararak, hep beraber, yaşanan bu süreçte, vallahi, biz barışımızı sağlamak zorundayız, biz huzurumuzu sağlamak zorundayız; biz el ele vererek büyük bir ülkeyi yaratabilme gücüne sahibiz. Neden yapmıyoruz? Erteleyip, öteleyip bu sorunun çözülmediğini hepimiz biliyoruz.

Şimdi, sevgili arkadaşlar, bakın, sekiz aydır bir sorun, asrın sorunuyla ilgileniyoruz. Bu sorun ne? Kürt sorunu ama küçük bir adım bile atılmıyor, hep erteleniyor ve öteleniyor. Biz dönüp diyoruz ki: Bakın, ertelemeyin, ötelemeyin. Şimdi, yakın bir tarihte Parlamento tatile girecek. Peki, hangi vicdanla siz tatile gideceksiniz?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayalım lütfen Sayın Sakık.

SİRRİ SAKİK (Devamla) - Teşekkür ediyorum.

Yani bu devasa sorunu, asrın sorununu burada bırakacaksınız ve tatile gideceksiniz; yanı başınızda İran'da bombalar yağacak, orada masum insanlar ölecek ve siz tatile gideceksiniz. Ben Ağrı'dan gelirken -Ağrı, İran'ın sınır kapısı- oradan varsıllar nasıl kaçıyor, biliyor musunuz? Ek seferler, uçaklar iniyor; kara yoluyla göç başlamış. Bu, savaşın doğasında var; zenginler kaçır, çocuklar, kadınlar ve yoksullar savaşın bedelini öderler. Biz de diyoruz ki: Bizim tatile gitmeye hakkımız yok. Bu Parlamento yirmi dört saat açık kalmalıdır; yeni yasalar, yeni bir Anayasa, yeni bir toplumsal sözleşme yapılmalıdır. Yani başımızda silahlar, ölüm, kan ve gözyaşının olduğu bir coğrafyada bizim tatile gitmek gibi bir lüksümüzün olmadığını söylüyorum, Parlamentoyu selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler Sayın Sakık.

Şimdi söz sırası, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Yunus Emre'de.

Buyurun lütfen. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA YUNUS EMRE (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Başlangıçta, Sayın Başkanım hem zatîalinizi hem de Başkanlık Divanına yeni seçilen üyeleri tebrik ediyorum, başarılar diliyorum.

Çok önemli bir konuyu değerlendiriyoruz ve çok önemli bir önerge, YENİ YOL Grubunun önergesini değerlendiriyoruz. Değerli arkadaşlar, son birkaç haftaya damgasını vuran iki gemi var değil mi; hepimizin basında okuduğu, önemli gördüğü iki gemi haberi var. Biri Madleen gemisi, o gemide insani yardım götürmek için çırpınan insanlar ve o gemide bulunup İsrail tarafından kaçırılan insanlar, onların dramı var ama diğer taraftan da değerli arkadaşlarım, benden önceki konuşmacılar da söylediler, bir muamma var, bir VELA gemisi meselesi var ve bu konu gerçekten izaha muhtaç. Çünkü bakın, Birleşmiş Milletler Özel Raportörünün açıklamasından sonra Dezenformasyonla Mücadele Merkezinin bir açıklaması oldu. Bu açıklama, sosyal medyada yer alan bu açıklama gerçekten ciddiyetten uzak çünkü bu açıklamadan hemen sonra Filistin Eylem Komitesinin daha kapsamlı bir açıklaması oldu ve VELA gemisinin bombalara dönüşecek 393 ton çelik Mersin'den İsrail'e gittiği açıklaması yapıldı. Yine buna ek olarak hatırlatmak istiyorum ki Sayın Ticaret Bakanı Ömer Bolat'ın hepimizi dehşete düşüren şu sözlerini basında okuduk: "Gemiler bize uğradıktan sonra İsrail'e gidebilir."

Değerli arkadaşlar, bakın, Türkiye'de vatandaşlarımızın ve tabii, bütün dünyanın aslında ciddiyetten uzak bir şekilde kandırıldığı bir ortamı yaşıyoruz. Şimdi, bir defa, şunu biliyoruz ki muhalefetin yoğun baskıları neticesi İsrail'e ticaret yasaklanana kadar, o devre kadar Çin, ABD, Almanya ve İtalya'dan sonra Türkiye ile İsrail ticareti, İsrail'in ticaret listesinde 5'inci sıradaydı. Bunun yanında, yine hatırlatmak istiyorum ki İsrail Merkez Bankasının mart ayında çıkan raporuna göre Türkiye'nin yasağının İsrail ekonomisi üzerinde çok hafif etki bıraktığı İsrail Merkez Bankası raporuna girmiş durumda ve bunu, yasağı delmenin yollarına değinmeden açık ekonominin esnekliğiyle bu rapor ilişkilendiriyor.

Sonuç olarak, alınan önlemlerin, gündeme getirilen hadiselerin hiçbir şekilde İsrail'in bu saldırganlığını durduracak ölçüde ya da onu etkileyecek ölçüde etkin olmadığı son derece açıktır.

¹ Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

² Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

Son bir nokta da -az önce konuşmacılar da söyledi- şu: İktidar tarafı da bu Mısır'daki hadiseleri protesto ediyor, efendim, birtakım açıklamalar basında yer alıyor. Ya arkadaşlar, Mısır'a, başka yerlere falan gitmeyin; şurada, Ankara'nın göbeğinde daha bundan birkaç gün önce çok önemli bir protesto vardı, çok önemli bir miting, bir toplantı vardı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayalım lütfen.

YUNUS EMRE (Devamla) - Bitiriyorum Sayın Başkanım.

Toplantının başlığı "Madleen'e özgürlük, soykırım gemisi VELA'ya ambargo." idi. Arkadaşlar, biliyor musunuz o protestoyu yapanların başına ne geldi? Şurada, Meclise birkaç yüz metre uzaklıkta bir mesafede o protestoyu yapan insanlar tartaklandı, yerlerde sürüklendi, gözaltına alındı. Arkadaşlar, bu insanlara, bu vatandaşlarımıza teşekkür etmeniz lazım. Bu insanları yerlerde sürüklüyorsunuz, bu insanları gözaltına alıyorsunuz, ondan sonra da çıkacaksınız bu kürsülere bize ahlaktan bahsedeceksiniz, Filistin'le dayanışma içerisinde olduğumuzu söyleyeceksiniz. Ya, buna kim inanır arkadaşlar, çocuklar güler buna!

Sayın milletvekilleri, Türkiye açısından utanç verici bir manzara, Dezenformasyonla Mücadele Merkezinin açıklamasının gerçeği yansıtmadığı çok açık. Dezenformasyonla Mücadele Merkezinin açıklamasının Ticaret Bakanı tarafından yalanlandığı bir dönemi yaşıyoruz. Sözlerimi çok uzatmak istemiyorum, sonuna geldim, gerçekten çok önemli bir önerge, imza sahiplerini tebrik ediyorum ve bu önergeyi destekleyeceğimizi belirtiyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Emre, teşekkürler.

Şimdi söz sırası, Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Sayın Cüneyt Yüksel'in.

Buyurun lütfen. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA CÜNEYT YÜKSEL (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; biliyorsunuz, İsrail'in 7 Ekim 2023 tarihinden bu yana Gazze'ye yönelik ve soykırıma dönüşen insanlık dışı saldırıları tüm dünyada vicdan sahibi herkesi derinden yaralamıştır. Burada büyük çoğunluğu kadınlar ve çocuklardan oluşan 55 binden fazla sivil katledilmiştir, Gazze'deki sivil altyapı yok edilmiştir, açlık Filistinlilere karşı bir silah olarak kullanılmıştır. Uluslararası toplumun tüm çabalarına rağmen Gazze'ye insani yardım ulaştırılması İsrail'in engellemeleri nedeniyle mümkün olamamaktadır. İsrail'in ABD'nin desteğiyle uygulamaya çalıştığı insani yardım mekanizması insani yardım kriterlerini karşılamamaktadır. Siyasi saikli bu mekanizma insani yardım ulaştırmaktan ziyade, yardım ulaştırıldığı algısı yaratılmak suretiyle İsrail üzerindeki baskıyı hafifletme gayesi gütmektedir. Tabii, burada İsrail'in amacı Gazze'yi tamamen yaşanmaz hâle getirmek ve halkını göçe zorlamaktır. İsrail kendisine sağlanan sınırsız askerî, maddi ve siyasi desteğin verdiği cesaretle şimdi İran'ı tekrar hedef almış, İran'ın nükleer tesislerini, askerî noktalarını ve hatta sivil kurumlarını, altyapılarını ayırım gözetmeksizin hedef almaktadır. İsrail'in İran'a yönelik hukuk dışı saldırılarını en güçlü şekilde kınadık, kınıyoruz. Saldırıları uluslararası hukukun açık bir ihlalidir. Netanyahu ve hükûmeti, uluslararası kamuoyunun dikkatini Gazze'deki soykırım ve katliamdan uzaklaştırmayı da amaçlamaktadır. Özellikle, nükleer santrallere yapılan saldırılar tüm bölge için felaket anlamına gelebilecek radyoaktif yayılım riskini de barındırmaktadır. İran'ın istikrarsızlaşmasının ülkemiz bakımından birçok olumsuz etkisi olacağı aşikârdır. Çatışmaların diğer bölge ülkelerine yayılması ve kritik uluslararası deniz yollarını etkilemesi hâlinde, bu durum bölgesel, küresel güvenlik ve refah bakımından ciddi riskler oluşturacaktır. Türkiye olarak İran'ın nükleer dosyasına ilişkin geçerli tek çözümün müzakere masasının yeniden tesisi olduğuna inanıyoruz.

Bu görüşler doğrultusunda, ülkemiz gerilimin azaltılması için atılan tüm adımları desteklemekte, ilgili taraflara bu doğrultuda mesajlar vermekte, çatışmaların derhâl durdurulması için diplomatik alanda girişimlerini sürdürmektedir. Gazze'deki katliamın başladığı ilk günden itibaren ateşkesin sağlanması, insani yardımların ulaştırılması ve iki devletli çözümle kalıcı barışın tesis edilmesiyle bölgede istikrarın sağlanabileceğini vurguladık ve uluslararası kamuoyuna bu çağrımızı sürdürüyoruz.

Gazze'ye insani yardımların ulaştırılması konusunda Türkiye her zaman ön cephede yer aldı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayalım lütfen.

CÜNEYT YÜKSEL (Devamla) - Bir taraftan insani yardım gönderirken diğer taraftan tüm paydaşlarla iletişim kurarak Gazze'deki kardeşlerimizin acısının hafifletilmesi için gayret edilmiştir. Bununla birlikte, İsrail, Filistin ve Gazze'de ateşkes ve barışa yanaşmak bir tarafa, hız kesmeden savaşı daha da yaymaya yönelik çalışmaktadır. İsrail'in İran'a saldırılarıyla başlayan savaşın Gazze'deki trajedinin üstünü örtmesine asla izin vermemeliyiz. Türkiye İsrail'in suçlarının cezasız kalmaması için en fazla gayreti gösteren ülkedir, en fazla yaptırım uygulayan ülkedir. Türkiye, İsrail'in Gazze'de işlediği soykırım dâhil savaş suçları ve uluslararası hukuk ihlallerine karşı güçlü bir duruş sergilemektedir. İsrail'in Filistin topraklarındaki mezaliminin sona ermesi ve iki devletli çözüm temelinde barış ve güvenliğin tesisi için hukuki ve siyasi mücadelemiz devam etmektedir ve edecektir.

Bu nedenlerle öneriyi reddettiğimizi buradan bir kez daha ifade ediyorum.

Hepinize saygılar sunuyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler Sayın Yüksel.

YENİ YOL Grubunun önerisinin görüşmeleri tamamlandı. Şimdi oylarınıza sunacağım

Kabul edenler...

MEHMET EMİN EKMEK (Mersin) - Başkanım, bu bir genel görüşme önerisidir, Filistin'dir konu, hassas bir şekilde sayılmasını rica ediyorum.

AYYÜCE TÜRKÜŞ TAŞ (Adana) - Kabul...

BAŞKAN - Kabul etmeyenler...

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) - Başkanım, kabul edilmiştir.

MEHMET EMİN EKMEK (Mersin) - Gerekirse elektronik olarak sayılsın Başkanım.

BAŞKAN - Dağınık oturduğu için Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu gözüküyor.

MEHMET EMİN EKMEK (Mersin) - Elektronik oylama yapalım Başkanım.

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) - Vicdanları sızladığı için el kaldırmadılar Başkanım.

BAŞKAN - Kabul edilmemiştir.

SELAMİ ALTINOK (Erzurum) - Evet yani adalet bunu gerektiriyor Sayın Başkanım, ilk toplantıda adaletli davranmanız doğru.

MEHMET EMİN EKMEK (Mersin) - Selami ağabey, adalet Filistin'le ilgili genel görüşmenin reddini mi gerektiriyor?

ŞENOL SUNAT (Manisa) - "Kabul" diyenler vardı orada.

BAŞKAN - 2 milletvekili arkadaşımızın talepleri var.

Sayın Ayhan Barut...

Buyurun lütfen.

VI.- AÇIKLAMALAR (Devam)

36.- Adana Milletvekili Ayhan Barut'un, tarımsal sulama sorununa ilişkin açıklaması

AYHAN BARUT (Adana) - Sayın Başkan, geçen yıl Çukurova'da su kriziyle bağlantılı olarak çiftçimize "Güzlük ürün ekimi yapmayın." denilmişti. Şimdi, tekrar, Çukurovalı çiftçilere "Su yok, ekmeyin." anlamında sulama birliklerince mesaj atılması kabul edilemez.

İktidar Çukurova Basınçlı Sulama Suyu Projesi'nin tanıtımını yapmıştı, ne oldu bu projeye? Su akıyor, iktidar bakıyor! Küresel iklim değişikliği ve kuraklık riskine karşı etkin önlemler alınmıyor. İktidar, hatalarının bedelini çiftçimize ödetemez. Bu yanlışlar nedeniyle ülkemizin gıda egemenliği de risk altında. Derhâl çiftçilerin yaralarını sarın, tarıma ve üreticiye destek verin, tarımsal sulamada kapalı sulama sistemlerinin yatırımlarını hayata geçirin. Bu kriz daha fazla büyümeden tarımsal sulamada etkin çözüm üretilmeli, küresel iklim, kuraklık ve su krizine karşı acil eylem planı hazırlanmalıdır.

BAŞKAN - Sayın Aşkın Genç...

37.- Kayseri Milletvekili Aşkın Genç'in, asgari ücrete ve emekli maaşına ilişkin açıklaması

AŞKIN GENÇ (Kayseri) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

2025'in ortasına geldik, asgari ücret hâlâ 22.104 TL. TÜRK-İŞ verilerine göre açlık sınırı 25 bin liranın, yoksulluk sınırı ise 80 bin liranın üzerine çıktı. Bekâr bir çalışanın yaşama maliyeti 32 bin lirayı aşmış durumda. Yani bugün bir asgari ücretli bırakın ailesini, kendi hayatını bile idame ettiremiyor. İktidarın "Kimseyi enflasyona ezdirmeyeceğiz." vaadi buhar oldu. Enflasyon TÜİK'in verilerine göre bile yüzde 35'in üzerinde. Asgari ücretlinin, emeklinin maaşı her geçen ay eriyor. Bu maaşlarla ay sonunu getirmek değil haftayı tamamlamak bile mümkün değil. Ücretleri sabit tutup enflasyonu serbest bırakmak, emekçiye sistematik bir yoksulluk dayatmaktır.

İktidara çağırımızı tekrar yineliyoruz: Asgari Ücret Tespit Komisyonu acilen toplanmalı, emekçinin alım gücünü koruyacak gerçek bir zam yapılmalı.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan. (CHP sıralarından alkışlar)

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) - Başkanım, sonucu açıklamadınız, bizim önerinin sonucu açıklanmadı da...

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Açıkladı, açıkladı.

BAŞKAN - Açıkladım.

VII.- ÖNERİLER (Devam)

A) Siyasi Parti Grubu Önerileri (Devam)

2.- İYİ Parti Grubunun, Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu tarafından, İran-İsrail arasındaki çatışmaların Türkiye'ye yönelik kısa, orta ve uzun vadeli etkilerinin tespiti, dış politikada atılacak adımların kriz derinleşmeden belirlenmesi ve vatandaşların her açıdan güvenliğini sağlamak için alınacak tedbirlerin görüşülmesi amacıyla 17/6/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan genel görüşme önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 17 Haziran 2025 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

BAŞKAN - İyi Parti Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

Okutuyorum:

17/6/2025

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 17/6/2025 Salı günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Mehmet Satuk Buğra Kavuncu

İstanbul

Grup Başkan Vekili

Öneri:

Grup Başkan Vekili, İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu tarafından, İran-İsrail arasındaki çatışmaların Türkiye'ye yönelik kısa, orta ve uzun vadeli etkilerinin tespiti, dış politikada atılacak adımların kriz derinleşmeden belirlenmesi ve vatandaşlarımızın her açıdan güvenliğinin sağlanması için alınacak tedbirlerin görüşülmesi amacıyla 17/6/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan genel görüşme önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 17/6/2025 Salı günkü birleşiminde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Önerinin gerekçesini açıklamak üzere İYİ Parti Grubu adına Sayın Selcan Taşçı.

Buyurun lütfen. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA SELCAN TAŞÇI (Tekirdağ) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2003 yılında Irak kitle imha silahı depoladığı yalanıyla işgal edilmemiş olsaydı yarım milyon insan ölmeyecek, IŞİD belki hiç zuhur etmeyecek; Kerkük, Erbil, Telafer peşmerge zulmüne terk edilmeyecek, Türkmeneli'deki Türk izleri tapu kayıtlarından mezarlıklarına kadar silinmeyecek ve sınırimızda dört ülkeden dört zehirli hançerle sökülecek topraklarda kurulması planlanan "büyük kürdistan" denen taşeron yapılanmanın ilk parçası "barzanistan" hiç kurulmayacaktı. 2011'de Suriye, vekil örgütler marifetiyle iç savaşa sürüklenmemiş olsaydı ne idiği belirsiz milyonlarca kişi ülkemize akın etmeyecek, demografik işgal yaşanmayacak ve teröristanın ikinci hançeri güney sınırimıza saplanmayacaktı. Şimdi aynı proje kapsamında... Proje ne? Proje, eş başkanı hepimizin malumu olan BOP. Uygulayıcılarının Türkiye'nin de dâhil edileceğini gizlemedikleri, Arap Baharı'nın da bir ayak olduğu, millî orduya kumpasın da "terörsüz Türkiye" diye cilalanıp sunulan terör örgütünü siyasallaştırma, Lozan'a karşı Anayasa'yı Sevrleştirme girişiminin de bir ayak olduğu BOP kapsamında İsrail İran'ı vurdu. Nükleer kapasitesini herkesin bildiği, denetlenmeyen, denetlenmesi teklif dahi edilemeyen... Bu arada, biliyorsunuz, bizim Uluslararası Atom Enerjisi Kurumuna bir başvurmuz olacaktı, İsrail'i denetletecektik, o da arada kaynadı; ne oldu bilmiyoruz 2013'ten bu yana. İşte, bu kendisi bizatihi nükleer tehdit olan İsrail, uluslararası hukukla dalga geçerek nükleer silahsızlanma yükümlülüklerini yerine getirmediği gerekçesiyle İran'ı vurdu. Tel Aviv, Tahran, Hayfa, Tebriz; ekranlarda minik kutulara bölünerek sunulan şeyler, saniye saniye aksiyonu biraz daha artan; evet, Hollywood yapımı olabilir ama asla bir film değil, ağır yıkıcı sonuçları var. Muhatap ülkelerden sonra da en çok bizim için var bu sonuçlar. Madem burada oturuyoruz, tarihî sorumluluklarımız var bizim de bu durumda. İran'ın tampon olma durumu ortadan kalkarsa İran'daki Afganistanlı, Pakistanlı sığınmacılar ve elbette İranlıların sınırimıza yönelmesi durumunda derinleşecek demografik ve güvenlik sorunlarına karşı tedbir almak zorundayız. Enerjisini büyük oranda ithal eden bir ülkeyiz; yaşananların cari açık, enflasyon ve dış ticaret dengesi üzerinde oluşturacağı baskıya karşı yönelmek durumunda kalacağımız alternatif rotalar ve enerji arz güvenliği konusunda tedbir almak zorundayız. İran'da faaliyet gösteren terör örgütlerinin saplamaya hazırlandığı üçüncü hançere karşı tedbir almak zorundayız. Ülkemizdeki üslerin kimler tarafından, kimlere karşı, ne şekilde kullanıldığı konusundaki şüpheleri gidermek ve Türkiye'nin emperyal emellere alet edilmemesi konusunda tedbir almak zorundayız. Geleneksel Türk dış politikası yani bölgesel istikrardan yana diplomatik hamleler yapmak konusunda da uzlaşmak zorundayız ve bütün bunları burada, Türk milletinin iradesinin tecelligâhı olan Türkiye Büyük Millet Meclisinde yapmak zorundayız. Türk milletinin kurtuluş, Türk devletinin kuruluş savaşının karargâhı olan bu yüce Meclis, savaşın kıyısında bilgilendirilme ihtiyacı duyulan son yer bile değil ne yazık ki. Bakın, biz talep ediyoruz bunu şu anda, bilgilendirilmeyi ve istişareyi biz teklif ediyoruz; böyle şey gerçekten olmaz arkadaşlar. Sınırimızın öte yanına füze yağıyor, devletin güvenlik toplantısı maalesef bu: İlgili bakanlar artı bir parti, iktidar partisinin sözcüsü. Böyle iç cephe tahkimatı olmaz, böyle olsa parti devletin tebliği olur ancak ki bu da bizatihi milletin tasada, kederde, kaygıda, ona karşı mücadelede ortaklaşmasına engeldir zaten. İç cephe bir millî mutabakat hâlinin vücuda gelişi, talimatla oluşmaz.

Değerli milletvekilleri, 2003 yılında bu sıralarda oturan milletvekillerinin kahir ekseriyeti "Türkiye, BOP'un işgal karargâhı olmasın." diye partilerüstü bir mücadele vermişlerdi burada partileriyle de mücadele pahasına. Şimdi aynı sorumluluk bizlerin omuzlarında; Tebriz semalarını saran o kesif duman Türkiye'nin gelecek yangınının da dumanıdır, o füzeler "Sırada Türkiye var!" diye bağırان işaret fişekleridir duyanlara.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayalım lütfen.

SELCAN TAŞÇI (Devamla) - Sınır komşularımız düştüğünde bizim payımıza huzur düşmez, güvenlik düşmez, refah düşmez; kriz, kaos, güvensizlik, asayişsizlik ve şehitlerimizin kanları üzerinde halay çekenlerin hayalleri düşer, teröristanın dördüncü parçası ile bölünme düşer.

Gazze'den sonra İran'da da katliama soyunan terörist İsrail'i kınıyor, ailesiyle birlikte katledilen Zencanlı Tara, Tebrizli Ekber, Şampiyon Traktörün sadık taraftarı Hüseyin, adını bilmediğimiz ama acısını yüreğimizin en derininde hissettiğimiz soydaşlarımız başta olmak üzere İran halkına başsağlığı diliyorum.

Hepinizi tarihî sorumluluğunuzun farkına varmaya ve İsrail'in İran'a saldırısıyla başlayan çatışma ortamının Türkiye'ye etkilerinin araştırılması için bir genel görüşme açılmasına destek vermeye davet ediyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - YENİ YOL Partisi Grubu adına Sayın Mustafa Kaya.

Buyurun.

YENİ YOL GRUBU ADINA MUSTAFA KAYA (İstanbul) - Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; İYİ Partinin grup önerisi üzerine söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle sizleri saygıyla selamlıyorum.

İsrail'in İran'a saldırmasıyla beraber bölgemizde 2010 yılından itibaren devam eden istikrarsız alanlardan birine daha, bir ülkeye daha istikrarsızlığı taşımak gibi bir niyet ortaya çıktığını net olarak görüyoruz. Bu zamana kadar yapılan; Türkiye'nin baktığı açılarda, kendi komşularında bazen baktığı yanlış açılarda kimi zaman diktatör rejimlerin uzaklaştırılması görevini bir anlamda Türkiye kendisine vazife saydı, diğer tarafta küresel dengeler içerisinde karşısında duramayacağını düşündüğü bu girişimlere karşı maalesef sessiz kaldı.

Şimdi, İran'da bir saldırı var ve bu saldırı tam da nükleer görüşmeler devam ederken yapılan bir saldırıydı. İsrail'in her türlü nükleer silahı var. İsrail'e uluslararası hukuk işlemiyor. İsrail, istediği şekilde hareket etme özgürlüğüne sahip. İsrail; Amerika'dan, İngiltere'den, G7'den, BM Güvenlik Konseyinden, her bir uluslararası organizasyondan her türlü desteği alıyor. Buna

rağmen bir Allah'ın kulu da karşısına çıkıp fiilî olarak onu durdurmak gibi bir gayretin içerisinde girmiyor. Hâl böyleyken Türkiye'ye düşen bir görev var. 1639 Kasr-ı Şirin'den beri, öncesinde yaşadığımız kimi problemlere rağmen dört yüz küsur yıldan beri sınır problemi yaşamadığımız, "dost ve kardeş" diye tarif ettiğimiz İran'da yaşanan bu gelişmelere karşı kayıtsız kalamayız. İnsani açıdan kayıtsız kalamayız, tarihî açıdan kayıtsız kalamayız; aynı zamanda kendi menfaatimizi düşünüyorsak da kayıtsız kalamayız. Oradaki istikrarsızlığın, 100 milyona yaklaşan bir ülkenin içine sokulacağı istikrarsızlığın Türkiye'ye yansımalarını düşünüyorsak kayıtsız kalamayız. Bunu mutlaka dikkate almak zorundayız.

Türkiye, İran'daki bu gelişmeleri sadece kinayarak geçiştiremez. Herkes kendi bakış açısına göre İran'daki fiilî yönetimi şu veya bu gerekçeyle değerlendirebilir, bu ayrı bir konudur. Bugün, akliselim, muhalif olan İranlıların bile küresel bir emperyalist proje olan bu saldırıların karşısında durduğunu buradan hatırlatmak istiyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayalım lütfen.

MUSTAFA KAYA (Devamla) - Saygıdeğer milletvekilleri, Antonio Gramsci 1920'lerde şöyle bir ifade kullandı, dedi ki: "Eski dünya ölüyor ve yeni dünya doğmak için mücadele ediyor; şimdi canavarlar zamanı." Gramsci bu cümleyi kurduğunda Mussolini İtalya'da işbaşındaydı, Hitler'in ayak sesleri Almanya'da duyulmaya başlanmıştı. Biz bir Hitler gibi, bir Mussolini gibi bölgemizi kan ve gözyaşına boğan, soykırımla beraber Gazze'yi yerle bir eden anlayışa karşı şayet bugün her şeyi göze olarak bu iradenin karşısında duramayacaksak -çok üzülerek söylüyorum ki tepki göstermeyen sırasını bekler Allah korusun- bugün konuşarak, diplomasiyle farklı alanlarda durduracağımız bu katliamların yarın adresi biz oluruz diyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler.

Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Sayın Sümeyye Boz.

Buyurun lütfen. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA SÜMEYYE BOZ (Muş) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, ekranları başında bizi izleyen değerli halklarımızı saygıyla selamlıyorum.

Bugün burada, Orta Doğu'da süregelen savaş ve İran'da derinleşen kriz üzerinde konuşurken aslında değinmemiz gereken şey; sınırlar, ordular, duvarlar değil, halkların hakları, kadınların yaşamı ve demokratik çözüm iradesidir. Bu bakımdan, öncelikle üzerine söz aldığım önergeyle ilgili birkaç kelam etmek istiyorum.

Bir savaşın yaratacağı yıkım, sosyal çöküntü, göç, ekolojik tahribat, küresel ve tarihsel kaynakların ve eserlerin yıkımı, meydana gelebilecek taciz ve tecavüzler ve cinsiyet bazlı şiddete değinmeksizin sadece bireyci, tekçi, ticari ve lojistik faaliyetler, iktisadi ve ticari zararlar, kaçakçılık ve organize suçlar üzerinden bir bakış açısıyla yazıldığını görüyoruz. Üstelik yıllarca molla rejiminin baskısına maruz kalmış, her yıl yüzlercesi işkenceye maruz bırakılmış, şiddete uğramış, idam edilmiş öldürülen binler ve on binlercesi mahkûm edilen, sürgün edilen halkların sonunda bir alternatifi olabilecek ihtimali dahi bile ödünü koparan bir akılla yazılmış olmasının çok kaygı verici olduğunu belirtmek isterim.

Bakın, Orta Doğu, bir kez daha savaşın, yıkımın ve erkek egemen iktidar hesaplarının kısılcasına girmiş durumda. Bugün İsrail'de derinleşen kriz, nükleer tehdit ve çöküşe sürüklenen toplumsal yapı, milyonlarca insanı ölüm, belirsizlik ve yerinden edilme korkusuyla baş başa bırakmış durumda.

Önergede konu edilen ve sığınmacıları demografik tehdit olarak gören olası bir göç dalgası, sadece fiziki sınırlara değil aynı zamanda insanlık vicdanımıza çarpacaktır. Göçü yalnızca bir güvenlik meselesine, bir güvenlik başlığına indirirsek savaşın, sömürünün, erkek şiddetinin ve devlet zorbalığının da üzerini örtmüş oluruz çünkü. Kürtlerin, Beluçların, Azerilerin ve kadın hareketlerinin taleplerini birer tehdit olarak değil evrensel hak arayışı olarak tanımalı, dış politikayı da bu temelde yeniden şekillendirmeliyiz. Hak arayan etnik, dinî ve politik toplumsal grupları kriminalize eden anlayışları da reddetmeliyiz.

7 Ekim 2022 tarihinde aslında bugünlerin geleceğini herkes tahmin edebiliyordu ancak Sayın Öcalan'ın 2000'lerin başında dahi bu tabloyu öngörüp işaret ettiği...

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Bebek katili!

SÜMEYYE BOZ (Devamla) - ...ve bu son görüşmelerde dahi ısrarla değindiği uyarıcı, önleyici çözüm perspektifi eğer dikkate alınmış olsaydı bugün bölgesel barışın detaylarını konuşuyor olacaktık.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Bölgesel terörün sorumlusu ya!

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

SÜMEYYE BOZ (Devamla) - Türkiye, militarist hesapların değil barışın, demokrasinin ve hakikatin taşıyıcısı olmalıdır. İçeride ve dışarıda eşit yurttaşlığı, barışı ve halkların kardeşliğini savunmak, yalnızca ahlaki değil aynı zamanda siyasi bir sorumluluktur.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Suriye ve Irak için de öyle demişlerdi, sonucunu gördük.

SÜMEYYE BOZ (Devamla) - O yüzden, toplumsal barış ve demokratik toplum için komisyon kurulması tartışmalarının sürdüğü bugünlerde, İran'da krizin derinleştiği bu süreçte Meclisteki komisyonların bir an önce kurulması ve çalışmalarına devam etmesi gerekmektedir. Bu çözüm üretim tartışmalarının yapılması, bununla birlikte Parlamentonun öneri ve fikirlerinin alınması, bir genel görüşmenin açılması bizim de isteğimizdir. Çok boyutlu ve çok aktörlü savaş stratejisinin hayata geçirilmek istendiği bu bölgede, tekil ve dar bir yaklaşımla değil bütün halklar ve inançların geleceğine hizmet eden enternasyonal birleşik bir barış isteğine ve ihtiyacına cevap olunmalıdır. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Namık Tan.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA NAMIK TAN (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; İsrail, İran'ın askerî ve nükleer kapasitesini yok etmek amacıyla büyük çaplı saldırılar gerçekleştirdi. Yaşanan çatışmanın nereye evrileceği henüz meçhul. İsrail'in başlattığı bu vahim çatışma, ülkemizin sadece dış politika faaliyetlerini değil ekonomisini hatta toplumsal barışını tehdit edebilecek

riskleri barındırıyor. Türkiye, geleneksel olarak bölgesinde barıştan beslenerek büyüyüp güçlenen bir ülke; en azından siz iktidara gelene kadar böyleydi fakat sizin ideolojik takıntılarınız yüzünden Orta Doğu'daki saygın ve etkin konumumuzu çoktan yitirdik. Farkında mısınız bilmiyorum ama 2011'den beri İran'la bir soğuk savaş içerisindeyiz. Suudiler ve İran arasındaki mezhep çekişmesine bizi zorla soktuğunuz dönemden beri İran'a karşı durdunuz. Suriye'de ilk günden son güne kadar İran'la ters cephede oldunuz. Irak'ta onlar Şii ağırlıklı Bağdat Hükûmetini desteklerken siz Sünni Araplar, Türkmenlerin Sünni olanları ve Barzani üzerinden oyun kurdunuz. Yemen'de, Libya'da ve Pakistan-Hindistan ihtilafında da ayrı cephelerdediniz. Biz, İkinci Karabağ Savaşı'nda Azerbaycanlı kardeşlerimize Türkiye olarak destek verirken İran üstü örtülü olarak Ermenistan'a destek verdi. İsrail konusunu söylemeye bile gerek yok. Filistin'in değil Hamas'ın hamiliğine soyunan Hükûmetiniz İsrail'le temas ve müzakere kabiliyetimizi sıfıra indirdi. Siz gelmeden önce hem İsrail hem de İran nezdinde ağırlığı olan bir Türkiye vardı. O Türkiye bugün olsaydı hızlı ve etkin bir ara buluculukla bu ateşi söndürmek için ön alabilirdi. Şimdi Hükûmetiniz çatışan iki tarafla da sadece husumet yaşıyor, taraflara hiçbir şekilde etki edemiyor.

İşin ciddiyetini idrak edebiliyorsanız bu araştırma komisyonunu kuralım ve alınacak önlemleri partilerüstü bir iradeyle tartışalım. Biliyoruz ki böyle ihtilaflara taraf olmayı seviyorsunuz ama kendi içinizde de kararsızsınız. Nitekim, içinizdeki siyasal İslamcıların bir kısmı iflah olmaz Şia düşmanlıkları sebebiyle İran'ın yenilmesini istiyor ve içten içe İsrail'i alkışlıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

NAMIK TAN (Devamla) - Filistin hassasiyeti daha ağır basan bir başka kanat ise daha dün Suriye'den dolayı eleştirdiği İran'ı tutuyor, sosyal medyadan İran'ın yanında durma çağrısı yapıyor. Sizin kendi iç ideolojik tartışmalarınıza göre yol almaya kalkarsak değerli arkadaşlar, sonumuz hayırlı görünmüyor.

Hepinize saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler.

Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Sayın Burhan Kayatürk.

Buyurun lütfen. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA BURHAN KAYATÜRK (Van) - Tebrik ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; İYİ Parti Grubunun verdiği İsrail-İran çatışması hakkında genel görüşme açılması teklifine ilişkin olarak partim adına söz almış bulunuyorum. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle şunu ifade etmeliyim ki uzun süre yurt dışında bulunmuş bir milletvekili arkadaşınız olarak ve bu aralar da sık sık her tarafı ziyaret eden Türkiye Büyük Millet Meclisi Avrupa Birliği Uyum Komisyonu Başkanı olarak bir şeyi çok net bir şekilde gözlemliyorum sayın milletvekilleri: Türkiye Cumhuriyeti; şu anda sadece Şii'ler nezdinde değil, sadece Sünni'ler nezdinde değil, Araplar, Kürtler nezdinde değil, hamdolsun, bütün bölgede çok ciddi bir ağırlığa sahiptir. Bunu gerçekleştiren Cumhurbaşkanımıza, AK PARTİ hükûmetlerine bu yirmi yıllık çabadan dolayı şükranlarımı ifade etmek istiyorum.

Öncelikle şunu belirtmeliyim ki Cumhurbaşkanımız liderliğinde devletimiz bölgesel ve küresel gelişmeleri yakından takip etmektedir. İran-İsrail savaşı en fazla seçim bölgem olan Van'ı etkilemektedir. Biz, Van halkı olarak komşumuz İran halkının hassasiyetlerini paylaşıyoruz; kendilerine olan bu saldırılara karşılık vermelerini anlayışla karşılıyoruz.

ŞENOL SUNAT (Manisa) - "Van halkı" ne demek?

BURHAN KAYATÜRK (Devamla) - Sayın milletvekilleri, hepimiz bölgemiz ve coğrafyamız için ciddi problem oluşturan siyonist İsrail ve Netanyahu'nun karşısında net bir duruş sergilemeliyiz. Bu bağlamda, her aktör ve lideri Cumhurbaşkanımız kadar samimi bir duruş sergilemeye davet ediyorum ben. Ancak üzülerken ifade etmeliyim ki dün Avrupa Parlamentosunda Gazze'de yaşanan insanlık dramını gündeme taşıyan ve İsrail'in saldırgan tutumunu kınayan öneri oy çokluğuyla reddedildi. Avrupa'nın merkezinde, demokrasinin beşiği olduğunu iddia eden bu kurumun çocuk, kadın ve sivilleri katleden bir devletin eylemlerini kınamaktan âciz kalması ahlaki bir çöküştür. Avrupa içinde Gazze meselesine dikkat çeken, Türkiye'nin hassasiyetini paylaşan İspanya gibi ülkelerin olması da tabii ki umut vericidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayalım lütfen.

BURHAN KAYATÜRK (Devamla) - Değerli milletvekilleri, Batı'nın karnesi Rusya-Ukrayna savaşında maalesef zayıflarla doludur. Tecrübelerinden ders alarak İsrail-İran geriliminde daha başarılı bir karneye sahip olmalarını umut ediyoruz. Ayrıca, ikircikli politika takip eden Batı ülkelerinin, İran-İsrail savaşında savaştan mı yoksa barıştan mı yana olduklarını net bir şekilde ortaya koymaları gerekmektedir.

"Terörsüz Türkiye" projemiz de bölgede bizim dışımızda yaşanmakta olan bu çatışma ve kaos ortamının ülkemize yönelik etkilerini en aza indirebilmek için ülke içinde birlik ve beraberliğimizin tahkim edilmesi amacına matuf önemli bir adımdır.

Sayın milletvekilleri, bölgemizde yeni bir savaşa tahammülümüz yoktur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın.

BURHAN KAYATÜRK (Devamla) - Gazze'de süren insani yıkımın ardından İran-İsrail ekseninde yaşanacak bir çatışma sadece Ortadoğu'yu değil Avrupa'yı, Kafkasları ve Asya'yı derinden sarsacaktır. Bu nedenle, buradan bir kez daha ifade ediyorum: Türkiye, tarafları itidalli olmaya çağırmaktadır ve çatışmanın büyümeden diplomatik yollarla çözülmesi için kararlılıkla çaba göstermeye kararlıdır.

Ben de bu bağlamda, burada, hem bölgenin bizim sınırlarımıza çok yakın olması hem de ülkemizde çok sayıda İranlının, İranlı turistlerin olması nedeniyle -Van'da 1 milyona yakın İranlının bulunduğunu biliyorum, ben onların psikolojilerini de çok iyi anlıyorum- her türlü desteğimizle İranlı komşularımızın yanında olduğumuzu ifade ediyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - İYİ Parti Grubunun vermiş olduğu önerinin görüşmeleri tamamlandı.

Şimdi öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Sayın Gizem Özcan...

VI.- AÇIKLAMALAR (Devam)

38.- Muğla Milletvekili Gizem Özcan'ın, Muğla'nın turizmine ilişkin açıklaması

GİZEM ÖZCAN (Muğla) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Enflasyon, sadece mutfağı değil turizmi de yerle bir etti. Türkiye'nin vitrini olan Muğla turizmi bugün bitkisel hayatta, yabancı turist sayısı dibe vurdu, rezervasyonlar beklentilerin çok altında, esnaf iflasın eşiğinde, sezonluk çalışanlar işsizlikle yüz yüze. Bir zamanlar milyonları ağırlayan koylarımız şimdi iktidarın kör ekonomi politikaları yüzünden sessizliğe gömüldü. Turizm sezonu değil âdeta çöküş sezonu yaşanıyor. Muğla için, derhâl, turizm acil destek planı devreye sokulmalıdır; konaklama, ulaşım ve hizmet sektörlerine yönelik hedefli teşvikler verilmeli, küçük işletmelerin vergi ve SGK yükü acilen hafifletilmelidir. Bu kriz, turizmin değil günübirlik kararlarla memleketi yönettiğini sananların krizidir.

BAŞKAN - Sayın Mehmet Baykan...

39.- Konya Milletvekili Mehmet Baykan'ın, birleşimi yöneten TBMM Başkan Vekili Tekin Bingöl'e ve 16 Haziran 1950'de Mecliste alınan kararla ezanın aslına dönmesinin 75'inci yıl dönümüne ilişkin açıklaması

MEHMET BAYKAN (Konya) - Sayın Başkanım, göreviniz hayırlı olsun.

Bugün, burada, milletimizin inanç ve kimlik mücadelesinde bir dönüm noktası olan 16 Haziran 1950'nin 75'inci yıl dönümündeyiz. Bu topraklarda ezan tam on sekiz yıl boyunca aslından uzak, ruhsuz bir ifadeyle okutuldu ancak milletin yüreğindeki "Allahuekber" sedası hiç susmadı ve o gün bu yüce Mecliste alınan kararla ezan aslına döndü, milletin sesi yeniden semaya yükseldi. Bu karar, yalnızca bir düzenleme değil milletimizin iradesinin, inancının ve haysiyetinin ayağa kalkışıydı. Merhum Adnan Menderes'i ve o kararı cesaretle alan vekillerimizi rahmet ve minnetle yâd ediyorum.

Ezan bizim medeniyetimizin sesi, milletimizin hafızasıdır; AK PARTİ olarak biz bu değerlere sahip çıkmayı bir şeref biliyoruz. Rabb'im bu aziz millete bir daha ezan sesini susturacak karanlıklar yaşatmasın. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

VII.- ÖNERİLER (Devam)

A) Siyasi Parti Grubu Önerileri (Devam)

3.- DEM PARTİ Grubunun, Grup Başkan Vekilleri Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit ve Muş Milletvekili Sezai Temelli tarafından, Filistin halkına yönelik temel insani ihtiyaçların önündeki engellerin giderilmesi amacıyla 17/6/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan genel görüşme önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 17 Haziran 2025 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

BAŞKAN - Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

17/6/2025

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 17/6/2025 Salı günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Sezai Temelli

Muş

Grup Başkan Vekili

Öneri:

17 Haziran 2025 tarihinde Kars Milletvekili, Grup Başkan Vekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit ve Muş Milletvekili, Grup Başkan Vekili Sezai Temelli tarafından (12351 grup numaralı) Filistin halkına yönelik temel insani ihtiyaçların önündeki engellerin giderilmesi amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisine verilmiş olan genel görüşme önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak 17/6/2025 Salı günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Önerinin gerekçesini açıklamak üzere Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Sayın Cengiz Çiçek. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA CENGİZ ÇİÇEK (İstanbul) - Sayın Başkan, öncelikle, hayırlı olsun size ve Divanınıza.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Gerekçemizin son cümlesi şuydu: "İsrail'in, Netanyahu hükümetinin savaş politikalarına hizmet eden anlaşmaları sonlandırmak ve Filistin soykırımını engellenmesi için acilen atılması gereken adımları tartışmak..." Şimdi, bu cümlemin anlamı bizce şu, grup önerimizin aslında getirmek istediği nokta da şu; bizden önce değerli önergeler oldu, değerli konuşmalar oldu, bunun da farkında olarak bir şeyin altını çizmek istiyoruz: Bir meseleyi, bir olguyu gerçek anlamda sonlandırmak istiyorsak o sonucun kök sorununa değinmek zorundayız. Bugün, evet, hepimizin üzerinde ortaklaştığı yakıcı bir gerçek var: İsrail, Filistin'de soykırımcı politikaları imza atıyor; İran saldırısıyla birlikte, sadece İran halkını değil Orta Doğu halklarının bir bütünü soykırımının eşiğine getirmek üzere ve dünyamız bu yönüyle Orta Doğu merkezinde yeniden bir değişim, dönüşüm sürecini yaşıyor.

Peki, size soruyoruz: İsrail'in bu politikaları tam olarak dünya sisteminde nereye oturuyor? İsrail, sadece kendi devlet güvenliği için mi, kendi güvenliği için mi adım atıyor yoksa kriz hâlinde olan kapitalist-emperyalist sisteme nefes aldirmek için, onun krizini aşmak için koçbaşı görevini mi görüyor? "Kök sorun" dediğimiz tam da bu. Kuru İsrail karşıtlığı, kuru soykırım karşıtlığı tıpkı 20'nci yüzyılda olduğu gibi 21'inci yüzyılda da halkların başına bela olmasını engelleyemeyecek. Birinci ve İkinci Dünya Savaşları, paylaşım savaşları bizi fazlasıyla derslerle, ödevlerle 21'inci yüzyıla taşıdı. Getirilmek istediğimiz nokta şu değerli arkadaşlar: Bakın, İsrail, bugün kapitalist-emperyalist sistemin, sınırsız sermaye birikim sisteminin bir şekilde koçbaşı olarak dünyada ABD'nin başını çektiği küresel sisteme nefes aldirmek istemekte ve 20'nci yüzyıla dayalı bütün politikalar böylece ters düz edilecek.

O yüzden DEM PARTİ olarak diyoruz ki bu geçiş sürecinde kök sorun nedir? Gerçekten bu tezgâhi bozmak istiyorsak, gerçekten bu küresel oyuna çomak sokmak istiyorsak bir oyunu bozacağız, o da şu: İki şeye karşı olacağız; emperyalist sistemin kendisine, halklara dünyayı zehir eden sermayeden yana bu sistemin kendisine amasız fakatsız düşmanlık yapacağız, karşısında olacağız ve bunun yolu ne? Bunun yolu, elbette ki İsrail'in önünü açan, savaş ve soykırım politikalarının önünü açan anlaşmaları bozmak, onlara geçit vermemek. Bunun yolu ne? Bunun yolu yeni düzenlemelerle, yeni hamlelerle bu oyunu bozmak. Gerçek vatanseverlik, gerçek yurtseverlik, gerçek soykırım karşıtlığı ancak bununla mümkündür.

Bakın "canavarlar zamanı" dedi değerli hatip; katılıyoruz, evet, canavarlar zamanı. 20'nci yüzyıla dayalı statüko ölüyor, 21'inci yüzyılda emperyalist sistem kendisine yeni bir dünya arıyor, yeni bir yol arıyor. Peki, bizim yolumuz ne olacak? Bizim yolumuz da şudur: Bir, emperyalist yayılcılığa karşı olacağız, bunun bütün sonuçlarıyla yakıcı bir şekilde mücadele yürüteceğiz; iki, bu emperyalist müdahalelere alan açan, zemin sunan Orta Doğu'daki ulus devletçi tekçiliğin, otoriter, antidemokratik bütün rejimlerin de karşısında olacağız yani üçüncü yol politikasına alan açmak zorundayız. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

İran'ın bugün yaşadığı kriz, sadece İsrail saldırganlığı karşısında yaşadığı kriz acziyet değildir, kendi sistemini demokratikleştirememesidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

CENGİZ ÇİÇEK (Devamla) - Tam da bu anlamda "barış ve demokratik toplum süreci" olarak nitelendirilen bu süreç Türkiye'de dış müdahalelere zemin sunmayan, dış müdahaleleri boşa çıkaran, Türkiye halklarını hak ettiği demokratik geleceğe kavuşturan bir süreç olarak tarifi lenmeli. Bu oyunu her birimizin bozması gerektiğini düşünmekteyiz.

Son olarak, evet, zaman, canavarlar zamanı ama zaman, aynı zamanda kapitalist-emperyalist yayılcılığın ve onun antidemokratik, ulus devletçi rejimlerinin karşısında; zaman, Orta Doğu ve dünya halklarının demokratik ulus perspektifinde enternasyonal bir ruhla buluşma mücadelesini büyütme zamanı; zaman, gerçekten halkların zamanı; zaman, gerçekten halkların demokratik geleceğini hep birlikte kurma zamanı. Buna varsak hep birlikte tarihi biz yazacağız, yoksak tekrar bir yüzyılı daha ıskalamış olacağız diyoruz.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler.

YENİ YOL Partisi Grubu adına Sema Silkin Ün.

Buyurun lütfen. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA SEMA SİLKİN ÜN (Denizli) - Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; yeni yasama yılında zatinalinize ve Divanınıza başarılar diliyorum. Rabb'im bu çatı altında alınacak kararın milletimizin izzetine, vicdanına ve tarihine layık olmasını nasip etsin.

DEM PARTİ tarafından sunulan, Gazze'de süren insanlık dramına dikkat çeken, İsrail'le yapılan tüm ikili anlaşmaların gözden geçirilmesini öngören araştırma önergesini desteklediğimizi ifade etmek istiyorum. Ancak önerge metninde kronolojik bir atıf yapılmış olsa da vicdanen bir şerh düşmek zorundayım: Bu savaş, asla Hamas ile İsrail arasında değildir; bu savaş, seksen yıldır aralıksız devam eden bir etnik temizliktir, bir işgaldır, bir soykırımdır; bu savaş, siyonist İsrail terör devleti ile sadece Filistin halkı arasında değil insanlık ile barbarlık arasındadır.

Sayın milletvekilleri, geçtiğimiz günlerde Gazze'ye insani yardımların ulaştırılması amacıyla düzenlenen Küresel Gazze Yürüyüşü'ne katılmak üzere Mısır'daydım. Bunu geniş bir konuşmada ele alacağım, sizlere aktaracağım inşallah ama şimdi bu önerge vesilesiyle 7 Ekimden bu yana defalarca dile getirdiğim ama hâlâ kulakların duymamakta ısrar ettiği bir hususa dikkat çekmek istiyorum. 7 Ekimden birkaç gün sonra bu Meclis çatısı altında bir basın toplantısı düzenledik, soru önergeleri verdik, kanun teklifleri verdik, dedik ki Türkiye-İsrail çifte vatandaşlarının İsrail'de askerlik yapması, savaş suçlarına karışması mümkün olmasın; istedik ki ay yıldızlı bayrağı taşıyan hiçbir birey Gazze'de sivillerin üzerine yağın mermilerde, bombalarda pay sahibi olmasın; istedik ki bu milletin onuru başka bir milletin zulmüne ortak edilmesin. Ama ne oldu, bir ses çıktı mı, bir adım atıldı mı, bir sonuç alındı mı, var mı böyle bir vatandaş bilmiyoruz ama bildiğimiz bir şey var: İsrail vatandaşları için askerlik zorunlu. Türkiye Cumhuriyeti devleti olarak biz diyoruz ki: Evet, gidin İsrail ordusunda askerlik yapın, bombaları atın, binaları yıkın, çocukları katledin; sonra dönün ve burada hiçbir şey olmamış gibi yaşamınıza devam edin. Bu sadece yasal bir boşluk değildir, bu bir onur boşluğudur, bu bir devlet ciddiyeti boşluğudur.

Şimdi, buradan, iktidar blokundaki sevgili saygıdeğer milletvekillerine seslenmek istiyorum: Bu utanç tablosu zorunuza gitmiyor mu, kanınıza dokunmuyor mu? Gazze'de bir katliam görüntüsü ekranınıza düştüğünde "Acaba burada bizim ülkemizden, vatandaşlarımızdan birisi olabilir mi, içlerinde var mıdır?" diye sorarak içinizin derinlerinde bir ürpertiye sebep olmuyor mu? Nedir bu ürkeklik anlayabilmiş değiliz. Kaç milletvekili bu konuda kanun teklifi verdi, hatta aralarından biri Cumhuriyet Halk Partisi'nden, Sayın Yayıncıoğlu'ya, onun da teklifi komisyonunda bekliyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

SEMA SİLKİN ÜN (Devamla) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Komisyonunun tozlu raflarına havale etmeye yetecek kadar mı toz tuttu yüreğiniz? Türkiye'de "Mehmetçik Gazze'ye!" sloganları meydanları inliyor ama aynı anda Türkiye'den Moşeler İsrail'e savaş suçu işlemeye, askerlik yapmaya gidiyor, sonra da

hiçbir şey olmamış gibi aramızda dolaşmaya devam ediyorlar. Bu nasıl bir çelişkidir, bu nasıl bir aldatmacadır ve en önemlisi siz bu duruma nasıl susuyorsunuz, nasıl rıza gösteriyorsunuz?

Biz, bugün buradan bir öfkeyle konuşuyoruz, evet ama bilin ki bu öfkenin kaynağı, sadece Filistin'in yanık toprağı değil bu milletin artık kanıksadığı suskunluğunuza duyduğu kırınlıktır, öfkedir diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Bilal Bilici.

Buyurun lütfen. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA BİLAL BİLİCİ (Adana) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Sözlerime başlamadan önce, ünlü edebiyatçı ve yazar Cengiz Aytmatov'un "Zaman çabuk geçiyor, olaylar da çabuk unutuluyor." sözünü hatırlatmak ve bu sözün Filistin halkını ve Filistin halkının durumunu tam bir ayna gibi yansıtmakta olduğunu ifade etmek istiyorum. Bugün Gazze'de yaşananlar ve geçmişte Filistin'de yaşananlar, bu sözün ne kadar doğru olduğunu da bir kez daha göstermektedir.

Gazze'de bugün açlık var, sefalet var, işgal var, hüznün var, ölüm var ve aynı zamanda kimsesizlik var. Batı toplumunun umursamazlığı, ilgisizliği ve vurdumduymazlığından dolayı ne yazık ki bu acı her gün daha da derinleşmekte, Gazze'de açık bir katliam yaşanmakta. Çoğu kadın ve çocuk olmak üzere 50 binden fazla sivilin hayatını kaybettiği bu tabloda kimse bu durumu görmezden gelemez, Filistin halkının yurtsuz kalmasına da göz yumamaz. Bir şişe suyun, bir çuval unun Gazze'ye ulaşmasına dahi engel olunması orada yaşayan milyonlarca insanı derinden etkiliyor, bir insani krize sürüklüyor ve bu böyle devam edip gidiyor. Bugün birçok Filistinli çocuk "anne" diyemiyor, "baba" diyemiyor, "vatan" diyemiyorlar; anneler ve babalar çocuklarının mezarlarında gözyaşı döküyor.

Biz Cumhuriyet Halk Partisi olarak ve son seçim sonuçları itibarıyla Türkiye'nin 1'inci partisi olarak Filistin davasını siyasetüstü bir mesele olarak görmekteyiz ve bu duyarlılığı kararlılıkla sürdürüyoruz. Filistin lideri Yaser Arafat ile partimizin genel başkanlarından merhum Başbakan Bülent Ecevit'in arasında kurulan dostluk ve samimiyet bizim için bir vasiyet ve emanet olmuştur. Aynı ruhla bugün de kardeş Filistin halkının yanında olduğumuzu güçlü bir şekilde ifade ediyorum. Bunun da iki devletli çözümün bölgede kalıcı barışın yegâne yolu olduğunu gösterdiğini belirtiyorum.

Ne yazık ki Batılı devletler Filistin meselesinde sınıfta kalmakla beraber iddia ettikleri değerlere aykırı şekilde çifte standart uygulamışlardır. Ülkemizin sağduyulu insanları çeşitli şehirlerde basın açıklamaları ve dayanışma etkinlikleri düzenleyerek bu zulme sessiz kalmamıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

BİLAL BİLİCİ (Devamla) - Geçtiğimiz pazar günü gerçekleştirilen, Genel Başkanımız Özgür Özel'in de katıldığı Özgür Gazze Mitingi'nde, orada birlik ve dayanışma sergilendi. İktidar bir yandan hamaset yaparken bir yandan da İstanbul İl Başkanlığımızın gerçekleştirmek istediği Filistin'e destek yürüyüşleri de anlamsız bir şekilde engellenmiştir. Filistin meselesi hiçbir partinin ve hiçbir kimsenin tekelinde olamaz. Dış politikada yapılan çelişki ve zikzaklardan dolayı, ideolojik saplantılardan dolayı maalesef ülkemiz de ara bulucu olamamakta.

Biz Cumhuriyet Halk Partisi olarak savaşa karşı barışı, ölüme karşı yaşamı, sessizliğe karşı vicdanı savunmaya devam edeceğiz.

Saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN - Teşekkürler Sayın Bilici.

Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Sayın İsmail Emrah Karayel.

Buyurun lütfen. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA İSMAİL EMRAH KARAYEL (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, ekranları başında bizi izleyen kıymetli milletimiz; bölgemiz bir süredir, özellikle Rusya-Ukrayna savaşı, İsrail'in Suriye'ye ve Lübnan'a gerçekleştirdiği saldırılar, Pakistan-Hindistan savaşı dâhil olmak üzere, son olarak -her ne kadar son saldırıların gölgesinde kalsa da- İsrail'in Batı Şeria'ya karşı gerçekleştirdiği tam ablukayla birlikte Gazze soykırımının maalesef yaşandığı bir hâldedir. Bütün bunlara karşı Türkiye olarak her zaman insanlık değerlerinin yanında olmaya devam ettik, her zaman hukuku savunmaya devam ettik, her zaman barışın yanında olmaya devam ettik. Bu anlamda, özellikle Rusya-Ukrayna savaşında barışı gerçekleştirmek için en çok çaba sarf eden ülke Türkiye; Pakistan-Hindistan çatışmasında, savaşında yine tarafların barışa ulaşmasında kilit rol oynayan ülkelerden bir tanesi Türkiye ve özellikle son saldırılarda Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan, Amerika Birleşik Devletleri Başkanı, İran Cumhurbaşkanı, Rusya Devlet Başkanı, Mısır Cumhurbaşkanı, Ürdün Kralı, Suudi Arabistan Veliht Prensi, Pakistan Başkanı, Suriye Cumhurbaşkanı, Umman Sultanı, Irak Başbakanı ve Kuveyt Emiri'yle görüşerek bölgemizdeki çatışmaların en kısa sürede nasıl sona erdirilebileceğiyle ilgili görüş alışverişinde bulunmuş ve kolaylaştırıcı rol oynamaya hazır olduğunu bir kez daha ifade etmiştir. Tabii, bölgemizdeki siyonist sıkıntı maalesef 7 Ekimde başlamadı. Bölgemize siyonistlerin ve siyonist anlayışın getirildiği zamandan itibaren başlayan bir sıkıntıdan, bir soykırımdan, bir yerinden etmeden bahsediyoruz ve artık bu, bütün dünyanın kabul ettiği bir husus. Maalesef, siyonistlerle birlikte onları destekleyen emperyalistlerin bölgemizdeki oyunlarına karşı Türkiye olarak önce kendi devletimizin ve milletimizin menfaatlerini korumaya devam edeceğiz. Daha sonra, bölgemizde barışı destekleyerek, barışın taraftarı olarak hiçbir yerde bir çatışmanın başlamaması için gayret sarf etmeye devam ediyoruz, devam edeceğiz ve olan çatışmaların da en kısa sürede barışla neticelendirilmesi için çalışmalarımıza devam edeceğiz. Cumhurbaşkanımızın liderliğinde Türkiye, her alanda olduğu gibi diplomasi alanında da dünyanın önde gelen ülkelerinden bir tanesi olmuştur, olmaya devam edecektir. Gene her alanda olduğu gibi, daha önce "Acaba düşman gelirse ne yaparız?" diyen değil, "Düşmanın acaba bu konuda ne silahları var?" diye çeşitli vesilelerle radar sistemlerini sınavıp F-35'lerin dahi radar sistemlerinde tespit edilebildiği bir ülke olduğunun, dolayısıyla Türkiye'ye karşı bir şeyi akıllarından geçirirken bunu bir kere değil bin kere düşünmeleri gerektiğini fark ettiği bir ülke konumundayız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın lütfen.

İSMAİL EMRAH KARAYEL (Devamla) - Başta ülkemizin güvenliğini sağlamaya devam ederken çevremizdeki çatışmaları da sonlandırmaya kararlıyız, bununla ilgili elimizden geleni yapacağız. Biraz önce Kıymetli Başkanımız ifade etti; maalesef, bugün Avrupa Parlamentosu İsrail'i kınayan bir bildiriye ret oyu verdi. Sadece Avrupa Parlamentosunda değil, geçen hafta bizim de katıldığımız Avrupa Parlamentosu üyesi ülkelerin Avrupa Birliği Komisyonlarının gerçekleştirdiği toplantıda da bu Meclis adına konuşuyorken, İsrail'in gerçekleştirdiği soykırımdan bahsederken bizim mikrofonumuz kapatıldı. Demokrasi havariliği yapanlar, insan hakları havariliği yapanlar, ifade özgürlüğünden bahsedenler, maalesef, İsrail'in soykırım suçu işlediği ifade edildiğinde Avrupa Birliği toplantısında dahi mikrofonu kapatıyorlar, bu kadar tahammülsüz bir durumdalar ama Türkiye olarak, Türkiye Büyük Millet Meclisi olarak her zaman hakkın ve haklının yanında olmaya devam edeceğiz.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi grup önerisinin görüşmeleri tamamlandı. Şimdi oylamaya geçiyoruz.

Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Cumhuriyet Halk Partisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

4.- CHP Grubunun, Grup Başkan Vekili Ankara Milletvekili Murat Emir tarafından, ekonominin, artan konkordatoların ve sanayinin içinde bulunduğu durumun araştırılması amacıyla 17/6/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 17 Haziran 2025 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

17/6/2025

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 17/6/025 Salı günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Murat Emir

Ankara

Grup Başkan Vekili

Öneri:

Ankara Milletvekili ve Grup Başkan Vekili Murat Emir tarafından, ekonomi, artan konkordatolar ve sanayinin içinde bulunduğu durumun araştırılması amacıyla 17/6/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan (1234 sıra no.lu) Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 17/6/2025 Salı günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Önerinin gerekçesini açıklamak üzere Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Seda Kâya Ösen.

Lütfen buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA SEDA KÂYA ÖSEN (İzmir) - Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri, ekranları başında bizleri izleyen vatandaşlarımız; Cumhuriyet Halk Partisi Grubu olarak vermiş olduğumuz araştırma önergesi üzerine söz almış bulunuyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Kıymetli milletvekilleri, Türkiye ekonomisi acil durum sinyalleri veriyor; sokakta, pazarda, çarşıda karşılaştığımız manzaranın durumu içler acısı. Bunlara ek olarak reel sektörden, sanayiciden, ihracatçıdan gelen rakamları gördükçe bu ülkenin bir vatandaşı olarak kahrolmamak elde değil. Hükûmet sıralarından, bürokrasi koltuklarından bakınca tabloyu göremiyor, gerçekleri çarpıtmak için kendinize yalan söylüyor olabilirsiniz ancak vatandaşın ve üreticinin hâli hiç olmadığı kadar kötü durumda. Bakın, bugün Türkiye'de hâlimden memnun olan hiçbir kesim yok; Hükûmet zor olanı başardı, tüm toplumu eşitledi ama umutsuzlukta. İşçi de işveren de mutsuz, esnaf da sanayici de çiftçi de; emekli de mutsuz, ev hanımı da gençler de. Tüm toplum umutsuzluk ve karamsarlık içerisinde ayakta kalmaya çalışıyor. Oysaki Hükûmetin Ekonomi Bakanı, ekonomi kurmayları tüm ekonomi politikasını âdeta bir banker edasıyla reel sektörü hiçe sayarak yönetiyor. Ekonomik krizden çıkış paketi vatandaşlarımız için değil kolay yoldan faiz geliri peşinde koşan uluslararası sermayeyi mutlu etmek için uygulanıyor.

Seçimin üzerinden iki yıl geçti, işsizlik arttı, tek haneye indirilecek denilen enflasyon kronik bir sorun hâline geldi. Geçim derdinin yaşam derdi hâline geldiği bir Türkiye'den bahsediyoruz artık. Bu, madalyonun bir yüzü, gelelim bir de öbürüne.

Kıymetli milletvekilleri, ekonomik sistem içerisinde çalışanlarımız kadar işverenlerimiz de önem atfediyor; işçisiyle, işvereniyle bir bütünden bahsediyoruz. Örneğin sanayicinin, üreticinin olmadığı bir ülkede orta sınıftan, beyaz yakadan bahsedebilir miyiz? İşte, bu ekonomik sistemin en önemli çarklarından biri olan reel sektör kan ağlıyor. Son iki senedir sürekli söylüyoruz: Şirketler ihracat pazarlarını kaybetmemek için zararına satış yapıyor, bu sürdürülemez diyoruz. Nitekim, artık son noktaya gelen firmalar havlu atmaya başladılar.

İstanbul Sanayi Odası geçtiğimiz günlerde ISO 500 Türkiye'nin en büyük sanayi kuruluşları raporunu açıkladı. Verilere göre şirketlerin faaliyet kârı 640 milyar lira, şirketlerin en büyük gider kalemlerinden olan finansman giderleri ise 618 milyar liraya yükselmiş. Bu ne demek? Şirketlerimiz geçen yıl kazandıklarının neredeyse tamamını, yüzde 100'ünü finansman giderlerine, krediye, borca ödemiş. Bu durumun doğal bir sonucu olarak ilk çeyrek gayrisafi yurt içi hasıla büyüme rakamlarında Türk sanayisi yüzde 2 küçüldü. Para kazanmayan şirketlerin ne yapması beklenir? Elbette küçülmeye gitmesi, işçi çıkarması. Öyle de olmuş; hiçbir güvenilirliği kalmamış TÜİK'in açıkladığı veriler bile gerçek işsizlik oranının tarihte daha önce görülmemiş bir seviyeye, yüzde 32,2'ye yükselmiş olduğunu gösteriyor yani Türkiye'de yaşayan çalışmaya elverişli her 3 kişiden 1'i işsiz.

Sorunlar bunlarla da sınırlı değil; küçülen şirketler, azalan kâr payları, kaybedilen pazarlar ve kaçınılmaz son konkordato. Konkordato başvuruları 2024 yılında zirve yapmıştı; rekorlara doymuyor, 2025'te yeni rekorlara doğru koşuyor. Tarih Sayın Şimşek'i "şirketleri batıran Bakan" olarak yazacak. Tablo öyle kötü bir hâlde ki tekstil sektörü başta olmak üzere dünya markalarına iş yapan firmalardan konkordato başvuruları geliyor. 2025'in ilk dört ayında 1.800 konkordato başvurusu yapıldı. Yalnızca nisan ayındaki başvuru sayısı önceki yıla kıyasla yüzde 100 arttı. Türkiye ekonomisi işte bu sebeplerden alarm veriyor. Hükûmet bu ekonomik cendereden çıkamayacağını biliyor, bildiği için maçın süresini uzatmaya çalışıyor ancak sonuç çoktan belli. Cumhuriyet Halk Partisinin Cumhurbaşkanı adayının tutuklandığı bir Türkiye'de enflasyon da düşmez, bütçe de düzelmez, cari açık da dengelenemez, konkordatolar da dizginlenemez. Adalet olmadan bağımsız yargı, demokrasi olmadan ekonomi düzelmez.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler.

YENİ YOL Partisi Grubu adına Necmettin Çalışkan.

Buyurun Sayın Çalışkan. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ülkemizin etrafı ateş çemberi. Devletten, Hükûmetten bir ses çıkmıyor, orta sahada top çevriliyor. Bir taraftan büyük bir kriz içerisindeyiz. Bunu söylediğimizde birazdan "Şu kadar destek verdik." diyerek olayı geçiştirecekler. Oysa tarihin en büyük krizlerinden birini yaşıyoruz. Her seferinde "Kötü günler geride kaldı." dedikçe daha kötüsüyle karşılaşıyoruz. "Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemine geçtiğimizde her şey iyi olacak." dendi, ücretler her geçen gün daha fazla eridi. Esnaf güvencesiz, çiftçi ekmiyor, canlı hayvan ithal ediyoruz kurban için. TRT'nin ve TÜİK'in yalanları o kadar çok aşına oldu ki onu bile sizin bu "iyi" demeniz aratıyor.

Değerli milletvekilleri, yaşadığımız düzen, tam bir köle düzeni oldu; bütün çalışanların emeğini az sayıda yandaş şebeke faizci sömürüyor ve buna hiçbir şekilde çare bulunmuyor. Bugün ülkemizde hiçbir şekilde yatırım ortamı yok çünkü adalet yok, güven yok; finansa erişim zorluğu var, faizler yüksek. Bugün, ihracatçı en zor dönemini yaşıyor. İhracatçılara yüzde 2 olan prim desteği yüzde 3'e çıkarıldı ama ihracatçıların en fazla yüzde 20'si bu döviz bozdurma belgesindeki primden yararlanıyor, büyük çoğunluğu, yüzde 80'i yararlanamıyor çünkü İşsizlik Fonu'nu kullanmak isteyenlere kırk dereden su getirildiği gibi ihracatçıya da her türlü engel getiriliyor. Eğer bir firma bir ürün ihraç etmişse, dövizini getirmişse bu krediden, bu primden yararlanmalı.

Bir taraftan tekstil sektöründe yaşananlar, bir taraftan gıda zincirindeki hadiseler... Enflasyonda dünyanın 1 numaralı ülkesiyiz. Peki, kaynaklar nereye gidiyor? Garantili köprüler, garantili otoyollar, garantili havaalanları, garantili hastaneler; buraları finanse etmekle meşgul, faizcilere aktaran... Bakın, şu anda ilk beş ayda sadece borçların faizine ödenen rakam 836 milyar. Millî Eğitim Bakanlığının 19 milyon öğrencisi, 2 milyon personeli var, bu yıllık bütçesi toplam 2,2 trilyon yani Millî Eğitim Bakanlığına, 21 milyon insana ödenen para sadece faizcilere ödendi. Onun için, bu iktidar küresel emperyalist sermayenin Türkiye distribütörü olarak çalışıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayalım lütfen.

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) - Bunu da tarihe not olarak düşelim.

Ve iktidar neyle meşgul? "Her geçen gün ben üreticiyi nasıl teşvik ederim; çiftçiye, üretimi nasıl artırırım?" Bunlar hiç gündeminde değil. Bütün kanunların arasına yerleştirilmiş bir zehirli ok var: İhale muafiyeti, Sayıştay denetiminden muafiyet. Önce Göç İdaresi, Diyanet, TRT, Kültür Varlıkları Sayıştay denetiminden muaftı. Bugünkü gelen yasada da Çanakkale Müzesine iyilik yapılıyor zannediyorsunuz; meğer Çanakkale Müzesine yapılan işler İhale Kanunu'ndan muafmış, bugün bunlar geliyor ve bugün maalesef ki -ülkemiz böyle- çeyrek asırlık iktidarın geldiği noktada duvara toslamayla karşı karşıyayız. Ateş kapımızın dibinde. Genç işsizler ordu oldu. "Ev genci" diye yeni bir kavram ortaya çıktı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) - Başkanım, selamlamak üzere bir dakika istiyorum.

BAŞKAN - Buyurun.

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) - Özetle, ülkemizin bu sorunlarına tekrar çözüm bulmak... Burada iktidarın karşısında muhalefet konuştuğunda "Bunlar kelime-işhadet de getirse reddedeceğiz." mantığıyla yaklaşmak değil, akılla, bilimle, insafla, vicdanla hareket ederek "Ya, bunların söylediğinde eğer bir haklılık payı varsa -ki yerden göğe kadar haklılar- öyleyse biz de talimatla değil vicdanımızla hareket edelim." diyerek bu önergeye destek verelim. Ülkemizin içinde bulunduğu ekonomik krize hiç olmazsa -bir tedbirle ilgili- basit de olsa bir katkımız olsun.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - İYİ Parti Grubu adına Sayın Yavuz Aydın.

Buyurun lütfen. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA YAVUZ AYDIN (Trabzon) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; CHP Grubunun önerisi üzerine İYİ PARTİ Grubum adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Bugün Türkiye'nin yaşadığı sadece ekonomik bir kriz değildir; bu, adaletsizlikle derinleşmiş bir yönetim krizidir. Üretenin cezalandırıldığı, çalışanın yoksullaştığı, liyakatin dışlandığı bir düzende elbette ekonomi ayakta kalamaz. Reel sektörümüz hem yüksek enflasyonun hem de finansmana erişimdeki adaletsizliğin kısılcığında boğulmaktadır. İstihdam yaratan alanlar yurt dışına kaçmaktadır; mağazalar kapanmakta, fabrikalar iflas etmektedir. Bu tablo sadece bir istatistik değildir; borcunu ödeyemeyen bir baba, işini kaybeden bir anne, geleceğini yitiren bir gençtir. Ekonomik kriz sadece rakam meselesi de değildir; bu kriz bir güvensizlik krizidir. Devletin yargı sistemi, eğitim yapısı, kamu ihaleleri ve kadroları artık liyakatle değil sadakatle şekillenmektedir. Gençlerimiz çalışıp kazanmayı değil torpil bulmayı konuşmaktadır; "Yeğenim size bir selam versin." cümlesi bu çürümüşlüğün bir göstergesidir. Üniversite mezunları işsizlikle boğuşmakta, çiftçi tarlayı bırakıp borçla yaşamaya çalışmaktadır çünkü bu ülkede adaletle birlikte umut da gömülmüştür.

Değerli milletvekilleri, adalet bugün bu ülkede en çok aradığımız değerdir. Elbette adaleti mahkemelerde de arıyoruz ancak adalet yalnızca mahkeme salonlarında da aranmaz. Adalet, ekmeğin bölüşümünde, yükün paylaşımında, fırsatın eşit

dağılımındadır. Ne yazık ki bugün bu adalet terazisi tamamen şaşmıştır. Küçük esnaf batarken yandaş şirketler kamu kaynaklarıyla bir deve dönüşmüştür.

Değerli milletvekilleri, adaletin olmadığı bir düzende para pul olur, emek değersizleşir, alın teri kıymetsiz hâle gelir. TÜİK'in çarpıtılmış rakamları gerçeği değil, sarayın hayalini anlatmaktadır. Unutulmamalıdır ki reel sektör çökerse üretim çöker, üretim çökerse millet çöker, devlet çöker. Ekonomi güven demektir, adalet olmadan da güven olmaz, güven yoksa ekonomi de olmaz. İYİ Parti olarak bu çarpık düzenin sorgulanmasını, üreticinin, yatırımcının, sanayicinin yeniden nefes almasını istiyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayalım lütfen.

YAVUZ AYDIN (Devamla) - Bitiriyorum Başkanım.

Ekonomiyi sadece rakamlarla değil, ahlakla, liyakatle ve insan onuruyla ölçen bir anlayışla yönetmek zorundayız. O yüzden bu öneri sadece teknik değil, vicdani bir gerekliliktir diyor, Genel Kurulu ve yüce Türk milletini saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler.

Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Sayın Heval Bozdağ.

Buyurun lütfen. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA HEVAL BOZDAĞ (Ağrı) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, evet, ülkede bir ekonomik kriz var ama aslında belki de bu krizi yönetememe krizi daha da derinleşiyor ve ülke bununla yüz yüze.

Türkiye'deki düşük kur, yüksek faiz ve kemer sıkma politikaları bugün maalesef ticari faaliyetleri de zora sokmuş durumda. Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği "2021 ve 2025 Ocak ve Nisan arasında 205 bin şirket kapanmış." diyor, tasfiye edilen ve resen kapanan şirketler de dâhil edildiğinde 357 bin şirket kapanmış. Peki, küçük esnafın durumu ne? Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu 2021 ve 2025 yılları arasında, bakın, dört yılda 508 bin küçük esnafın kapısına kilit vurduğunu söylüyor. Şirketler, işletmeler ve küçük esnaf toplamda 866 bin gibi büyük bir rakamı işaret ediyor.

Peki, ayakta duran şirketlerin durumu ne diye bakmak lazım. Bağımsız düşünce kuruluşu Toplum Çalışmaları Enstitüsü yayınladığı Türkiye'nin İcra ve İflas Raporu'nda pek çok şirketin fiilen iflas etmiş olmasına rağmen bu durumu resmî ilan etmek yerine süreci sürdürmeye, uzatmaya çalıştığını söylüyor ve bunları "zombi şirket" olarak adlandırıyorlar. Zombi şirket nedir? Sürekli zarar ediyor, borçlanıyor, borçlarını yapılandırıyor, teşvik, sübvansiyon ve düşük faizli kredilerle ayakta durmaya çalışıyor. IMF 2023 tarihli raporunda Türkiye'deki zombi şirket oranının yüzde 13 olduğunu ve dünyada 1'inci sırada olduğunu söylüyor.

Şimdi, bu kadar şirketin, esnafın kapısına kilit vurması, nedenleri ve çözüm arayışları kadar bu zombi şirketlerin ayakta kalması için teşvik ve sübvansiyonların ne kadarının kamu kaynaklarıyla karşılandığı ve yine kredi borçlanmasının ne kadarının kamu bankaları tarafından sağlandığını bilmek de yine bizim hakkımız Raporda ayrıca, icra ve iflas daireleri başvuru sayıları da oldukça yüksek; 2015'te 26 milyon, 2023'te ise 38,3 milyon. Tüm bu tablo ekonominin iflası kadar ekonomi yönetiminin de iflasını gösteriyor. İstanbul Sanayi Odasının yaptığı 500 büyük sanayi firmasının analizleri de ekonominin dizginlenemez çöküşüne işaret ediyor, 1982 yılından bugüne kadar firmaların yarattığı toplam gelirin en düşük seviyeye inmiş durumda olduğunu söylüyor, artı değer yani. Tüm bu gelirlerden ücretler de düşüldükten sonra geriye kalan sermaye geliri de düşmüş durumda ve buradaki bu düşüşün nedeni işçilerin, emekçilerin ücretlerindeki artış değil. Bugün bu firmalarda çalışan işçilerin ücretleri AKP'nin geldiği 2002 yılındaki ücretlerinin yarısı kadar bile değil. Küçük esnafın, küçük işletmelerin ise asgari ücret dolaylarında, ortalama bir ücretle geçindiğini söyleyelim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

HEVAL BOZDAĞ (Devamla) - Şimdi, ilginçtir, sömürü oranı düşmekte. Sömürü oranı nedir diye bakmak lazım. Bu, sömürü oranı patronların eline geçen artı değerın aslında işçi ücretlerine oranını ifade ediyor. Peki, sömürü oranı düşerken işçi ücretleri de artmadığına göre nedir durum? Aslında işletmelerin, şirketlerin, firmaların kâr oranlarının da düştüğüne delalet bu. Yani aslında iktisadi bir terim, bunun karşılığı da ciddi bir ekonomik krizin olduğunu gösteriyor.

Bakınız, bu işin sonunda bu işten çıkışın yolu nasıl olacak? AKP iktidarı yine sermayeyle iş birliği yapacak, kol kola verecekler ve sermayenin lehine bazı düzenlemeler getirilecek, işçi ve emeğe saldırı da artacak. Bu sorunun kapitalizmin sorunu olduğu, kapitalizmin krizi olduğu, çözüm arayışının da sömürüyü artırmaya çalışacağı aşikâr ortada.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HEVAL BOZDAĞ (Devamla) - O zaman, daha adil bir üretimin, paylaşımın formüllerini hayata geçirmenin yollarını aramak gerekiyor. Yani aslında bugün komün ekonomilerini tartışmanın tam zamanıdır.

Teşekkürler. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler.

Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Sayın Ahmet Kılıç. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA AHMET KILIÇ (Bursa) - Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; Cumhuriyet Halk Partisinin vermiş olduğu araştırma önergesi üzerine AK PARTİ Grubumuz adına söz almış bulunmaktayım. Gazi Meclisimizi ve ekranları başında bizleri izleyen aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle şunu net olarak ifade etmek istiyorum: AK PARTİ olarak, ülkemizin üretim gücünü, istihdam kaynağını ve ihracat performansını sırtlayan stratejik sektörler bugüne kadar olduğu gibi bundan sonra da tam destek vermeye devam edeceğiz. Ancak bugün bu önergeyi verirken muhalefetin samimi bir çözüm arayışından çok, gerçeklerle bağdaşmayan yaklaşımına da itirazımız olduğunu bir kez daha ifade etmek istiyorum. Bakınız, değerli milletvekilleri, yıllardır aynı şablon ifadelerle "Türkiye ekonomisi battı bitti, tükendi gitti." anlamına gelecek eleştiriler yapılıyor. Hâlbuki, Türkiye ekonomisi öngörülen hedefler doğrultusunda ve belirlenen program dâhilinde kararlılıkla yoluna devam ediyor. Geçtiğimiz aylarda OECD, IMF ve Dünya Bankasının raporları yayımlandı. IMF, Dünya Bankası ve OECD dünya ekonomisindeki 2025 büyüme tahminlerini ve beklentilerini yüzde 3,3'ten 3,1'e çekerken Türkiye'nin

büyüme tahminini ise 2,6'dan 3,1'e yükseltmiştir. Yine aynı kurumlar 2026'da yüzde 3,9'la Türkiye ekonomisinin potansiyeline geri döneceğini ifade etmiştir. Nisan ayı itibarıyla yıllıklandırılmış ihracata baktığımız zaman yüzde 2,7 arttığını, dış ticaret açığının ise yüzde 6,8 oranında yani 6,4 milyar dolar azaldığını görüyoruz. Diğer yandan "İşsizlik arttı." deniliyor. Hâlbuki işsizlik oranı yirmi üç aydır tek haneli olarak gerçekleşiyor. Mart ayı itibarıyla işsizlik oranı yüzde 7,9'la gerileyerek son yirmi yılın en düşük oranı olarak kayda geçmiştir. İstihdam boyutuyla baktığımız zaman, beş yıllık bir dönemde istihdam 2020-2024 döneminde pandeminin ve depremlerin olumsuz etkilerine rağmen 4 milyon 578 bin kişi artmış ve yıllık ortalama istihdam artışı 916 bin kişi düzeyinde gerçekleşmiştir. Dolayısıyla istihdam artışında sağlanan bu başarı da hiçbir şekilde gölgelenemez diyoruz.

Yine, bakıyorsunuz "Esnaf kepenk kapattı, işletmeler batıyor." gibi ifadeler kullanıldı. Rakamlar ortada; TESK verilerinin 2025 yılı ilk üç aylık döneminde esnaf ve sanatkârlar sicil sayısı yüzde 15 artmış. Buna karşılık toplam terkin sayısı yüzde 2,9; sicilden terkin sayısı ise yüzde 5,2 azalmıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

AHMET KILIÇ (Devamla) - Yani kapanan esnaf sayısı azalıyor, açılan esnaf sayısı artıyor; bu TESK'in verileri değerli milletvekilleri. Buna karşılık gerçek kişi ticari işletme sayılarına baktığımız zaman; 2025 yılı ilk üç aylık döneminde kurulan işletme sayısının yüzde 9,6 arttığını görüyoruz, kapanan işletme sayısının ise yüzde 12,3 azaldığını görüyoruz yani söylenen gibi bir tabloyu görmüyoruz.

Yine, çok kullanılan bir ifade: İflas dosya sayıları... Adalet Bakanlığının 2024 Yılı Adalet İstatistikleri'ne bakalım; gelen iflas dosyası 2024 yılında 387, bir önceki yıla göre yüzde 37,7 azalmış yani iflasta da azalma var.

Değerli milletvekilleri, kaygılarınızı, hassasiyetlerinizi gayet iyi anlıyoruz. Tüm kurumlarımızla, içtenlikle ve titizlikle süreçlerimizi takip etmeye devam ediyoruz diyorum.

Hepinizi en içten dileklerle, saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun vermiş olduğu önerinin görüşmeleri tamamlandı. Şimdi oylamaya geçiyoruz. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

V.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)

B) Önergeler

1.- İstanbul Milletvekili Kezban Konukçu'nun, (2/2058) esas numaralı Ev Emekçileri İle Ev İşleri İle İstihdam İlişkisi İçinde Çalışan Kişiler Hakkında Kanun Teklifi'nin doğrudan gündeme alınmasına ilişkin önergesi (4/107)

BAŞKAN - İç Tüzük'ün 37'nci maddesine göre verilmiş bir doğrudan gündeme alınması önergesi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

Okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

(2/2058) esas numaralı Kanun Teklifi'min İç Tüzük'ün 37'nci maddesine göre doğrudan Genel Kurul gündemine alınmasını saygılarımla arz ederim.

Kezban Konukçu

İstanbul

BAŞKAN - Önerge üzerinde teklif sahibi olarak İstanbul Milletvekili Kezban Konukçu konuşacak.

Sayın Konukçu, buyurun lütfen. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz beş dakika.

KEZBAN KONUKÇU (İstanbul) - Değerli Başkan, sayın milletvekilleri; ben sözlerime geçtiğimiz hafta Antep'te çalışırken 7'nci kattan düşerek hayatını kaybeden Eylem Sefi'yi anarak başlamak istiyorum; yakınlarına başsağlığı diliyorum ve acılarını paylaştığını ifade etmek istiyorum.

Eylem Sefi, ülkemizde işçi olarak dahi görülmeyen 1 milyon ev işçisinden birisiydi ve maalesef yaşarken, çalışırken görülmeme hâli hayatını kaybettiikten sonra da ortadaydı. Ölüm haberi bir grup emekçi dostu basın dışında yer almadı. İşte, bizim kanun teklifimiz de 1 milyon Eylem Sefi işçi olarak kabul edilsin, hakları tanınsın, gerekli önlemler alınsın ve iş cinayetlerinde hayatlarını kaybetmesin diye sunuldu.

Dün, 16 Haziran Dünya Ev İşçileri Günü'ydü. Ev işçileri temizlik yapıyor, çocuklara, yaşlılara bakıyor, engellilere bakıyor ve insanların hayatını kolaylaştırıyor, hayatı yeniden üretiyor. Dünyada 70 milyondan, Türkiye'de 1 milyondan fazla ev işçisi var ancak ev işçileri hâlâ işçi olarak dahi görülüyor, yasal hakları tanınmıyor, kötü çalışma koşullarıyla karşı karşıyalar ve iş cinayetlerinde hayatlarını kaybediyorlar.

Bundan on dört yıl önce Uluslararası Çalışma Örgütü'nün (ILO) Yüzüncü Oturumunda ev işinin iş, ev işçisinin işçi olduğu ilan edildi ve C189 Sözleşmesi kabul edildi. 16 Haziran 2011'de yasal güvenceden yoksun bırakılan ev içi emek gün ışığına çıkmış oldu ve bu, ev işçileri için ciddi bir kazanım oldu. Aradan on dört yıl geçmesine rağmen ILO C189 no.lu Sözleşme bugün sadece 40 ülke tarafından imzalandı ve bu imzacı ülkelerden biri Türkiye değil maalesef, bunu da Türkiye'nin utancı olarak not edelim bir kenara.

Dünyada 70 milyona yakın ev işçisinin ortak sloganının söylediği gibi "Ev işi iş, ev işçisi işçidir." Bu kanun teklifi hem sizlerin "ev kadını" dediği ev emekçisi kadınların hem de istihdam içerisinde çalışan ev işçilerinin sigorta ve emeklilik haklarını güvence altına almak üzere sunulmuştur.

Ev işçileri 4857 sayılı İş Kanunu ve 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu kapsamında değildir. Bu ayrımcılık yıllar içinde çözülmemiş, tam tersine katlanarak devam etmiştir. Ev hizmetlerinde çalışanların sigortalılığı 1/4/2015 tarihinden itibaren

yürürlüğe giren 6552 sayılı Kanun'la yapılan düzenlemeyle 5550 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'na eklenen 9'uncu maddeyle tekrar düzenlenmiştir. Ancak bu düzenlemede çok ciddi bir eksiklik vardır, bizim kanun teklifimiz de bu eksikliği gidermek üzerinedir. Burada, bu düzenlemede bir ayda on gün çalışma şartı getirilmiştir, on günden az çalışanlar için genel sağlık sigortası, uzun vadeli sigortalar kapsam dışı bırakılmıştır. Aynı zamanda, kısa vadeli sigortalardan olan hastalık, analık ve işsizlik sigortalarından da bir ayda on günün altında çalışan ev işçileri faydalanamamaktadır.

Diğer taraftan 5550 sayılı Kanun'un 4/1-a bendi kapsamında sigortalı sayılanlar yani bir iş sözleşmesiyle çalışanlar iş kazası ve meslek hastalığı sigortasından yararlanırken ek bir şart aranmazken yine ev işçileri için bu bir ayda on gün meselesi karşlarına çıkmaktadır ve kurumdan yardım alabilmeleri için iş kazasının olduğu tarihten en az on gün önce tescil edilmiş olması gibi pek çok şart aranmaktadır ve bu şartlar ev işçilerinin koşullarını zorlaştırmaktadır.

Bütün bu açıklamalardan anlayacağımız üzere, bir ay içinde on günden az çalışan kişilerle ilgili olarak etkin ve yeterli bir korumanın sağlanması gerekmektedir ve bu etkin korumanın sağlanması talebimiz Anayasa'nın kanun önünde herkes için eşit olması gerektiği ilkesine ve uluslararası sözleşmelere dayanarak yapılmaktadır.

Ayrıca, yeniden üretim sürecindeki işleri yapan, bakım emeğini üstlenen ve "ev kadını" denilen, pek çoğunuzun belki annesi için "ev kadını" tabiri kullanılır, bizim "ev emekçisi" dediğimiz emekçiler de mutlaka ve mutlaka sigortalı emeklilik kapsamı altına alınmalıdır. Bunun için de kanun teklifimizi sunmuş bulunmaktayız çünkü "ev kadını" denilen ev emekçileri erkeğe ve yardımlar üzerinden devlete bağımlı bir yaşam sürmektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

KEZBAN KONUKÇU (Devamla) - Tamamlıyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Lütfen.

KEZBAN KONUKÇU (Devamla) - Neoliberal politikalar yüzünden de bu hizmetler her geçen gün kadınların sırtına yüklenmektedir ve ağır bir yük olarak hiçbir karşılık almadan, emeklilik güvencesi olmadan, yaşlandığında ne yapacağını bilmeden bu hizmetler kapitalizmin ve erkeklerin hizmetine yeniden yeniden sunulmaktadır.

Bu kanun teklifiyle on günden az ve on günden fazla çalışma ayrımının kaldırılması, sigorta primlerinin bütçeden karşılanarak tüm ev işçilerinin bir gün çalışsalar dahi sigorta kapsamına alınması, ayrıca, yeniden üretim sürecini hiçbir karşılık almadan üstlenen "ev kadını" diye nitelenen ev emekçilerinin emeklilik hakkını almaları amaçlanmaktadır.

Bu kanun teklifine bütün partilerden destek bekliyoruz. Ev işi iş, ev işçisi işçidir diyoruz ve tekrar teşekkür ediyoruz ve kanun teklifine desteğinizi bekliyoruz. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Alınan karar gereğince denetim konularını görüşmüyor ve gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmına geçiyoruz.

1'inci sırada yer alan, Burdur Milletvekili Mustafa Oğuz ve Kahramanmaraş Milletvekili Mevlüt Kurt ile 99 milletvekilinin Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu'nun görüşmelerine başlayacağız.

VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

A) Kanun Teklifleri

1.- Burdur Milletvekili Mustafa Oğuz ve Kahramanmaraş Milletvekili Mevlüt Kurt ile 99 Milletvekilinin Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3119) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 212)³

BAŞKAN - Komisyon? Yerinde.

Sayın milletvekilleri, Genel Kurulun 12 Haziran 2025 tarihli 96'ncı Birleşiminde kanun teklifinin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştı.

Şimdi, teklifin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Birleşime 19.00'a kadar ara veriyorum.

Kapanma Saati: 18.39

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 19.06

BAŞKAN: Başkan Vekili Tekin BİNGÖL

KÂTİP ÜYELER: Adil BİÇER (Kütahya), İshak ŞAN (Adıyaman)

-----0-----

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 97'nci Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

Sayın milletvekilleri, 212 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

Şimdi, birinci bölümün görüşmelerine başlıyoruz.

Birinci bölüm 1 ila 16'ncı maddeleri kapsamaktadır.

³ 212 S. Sayılı Basmayazı 12/6/2025 tarihli 96'ncı Birleşim Tutanağı'na eklidir.

Bölüm üzerinde gruplar adına söz vereceğiz.

YENİ YOL Partisi Grubu adına Sayın Sadullah Kısacık.

Buyurun lütfen. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

Süreniz on dakika.

YENİ YOL GRUBU ADINA SADULLAH KISACIK (Adana) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Bugün görüşeceğimiz kanun teklifinde yine bir torba yasa görüşmeleri gerçekleştiriyoruz. Artık torba yasa konusuna değinmeyeceğim çünkü ne desek yine iktidar yetkilileri bildiğini okumaya devam ediyor.

Sayın milletvekilleri, farkında mısınız bilmiyorum ama Meclisten geçirdiğimiz her torba yasada Sayın Cumhurbaşkanına bir sürü işi yüklüyoruz. Subayların rütbe bekleme süreleri, rektör atamaları yetkisi, Çanakkale İl Özel İdaresi, Çanakkale Belediyesi, Çanakkale Ticaret ve Sanayi Odasının bütçelerinden alınan payın yüzde 1'den yüzde 2'ye çıkarılma yetkisi, Millî Savunma Üniversitesinin rektörünün atanması, Ekonomik ve Sosyal Konsey üyelerinin belirlenmesi; bakın sayın milletvekilleri, sadece bu kanun teklifinde bu kadar yetkiyi Sayın Cumhurbaşkanına veriyoruz. Görüştüğümüz tüm torba kanunlarda, her torba kanunda bir bu kadar daha yetkiyi, bir sürü yetkiyi, bir sürü sorumluluğu Sayın Cumhurbaşkanına veriyoruz. Değerli arkadaşlar, bu kadar iş yüküyle uğraşan bir Cumhurbaşkanı, Türkiye'nin meseleleriyle uğraşamaz, Türkiye meselesinden vazgeçtik, dünya meseleleriyle hiç uğraşamaz. Bakın, bu kadar yetki, bu kadar sorumluluk, bu kadar iş yükü gerçekten de sürdürülebilir bir iş yükü değildir.

Şimdi, Çanakkale Belediyesinin, Çanakkale Ticaret ve Sanayi Odasının gelirinin yüzde 2 artırılmasının yetkisini kendisine alan bir Cumhurbaşkanı dünya meseleleriyle uğraşamaz. Bakın, bu kanun teklifinde var, düşünün, Çanakkale Ticaret ve Sanayi Odası, Çanakkale Belediyesi gelirinin yüzde 2'sini artıracak, bu, Cumhurbaşkanının imzasıyla olacak. Bakın, diğer taraftan, biz her verdiğimiz yetki için, her verdiğimiz sorumluluk için kendi kurumlarımızın inisiyatifini alıyoruz. Bakın değerli milletvekilleri, bizim kurumlarımızı güçlendirmemiz lazım. Bırakın bu kararları kurumlar versin, Bakanlıklar versin, Bakanlıkların içindeki kurumlar versin. Dolayısıyla, siz her yetkiyi Külliye'ye vermekle kurumları zayıflatıyorsunuz, kurumların inisiyatifini ellerinden alıyorsunuz, kurumların düşünme kapasitesini azaltıyorsunuz.

Onun için, bakın, en son gerçekleştirdiğimiz bütçe görüşmelerinde bu kürsüye çıkan Sayın Bakanların tutanaklarını tek tek inceledim. O tutanaklarda en fazla geçen ifadeler: "Sayın Cumhurbaşkanımızın kararlılığıyla" "Sayın Cumhurbaşkanımızın tensipleriyle" "Sayın Cumhurbaşkanımızın vizyonu" "Sayın Cumhurbaşkanımızın talimatlarıyla" "Sayın Cumhurbaşkanımızın liderliğinde". Bakın, yani buraya çıkan Bakanların hemen hepsinde bu cümleler vardı. Sayın Cumhurbaşkanı talimat veremezse buradan şuraya gidemiyor, Sayın Cumhurbaşkanını talimat veremezse prosedür hazırlayamıyor.

Bakın değerli arkadaşlar, böyle bir iş yükü sürdürülebilir değil, böyle bir yük sürdürülemez. Bir tek kişiye bu kadar yük, bu kadar yetki vermektense şunu içtenlikle ifade etmek istiyorum ki gelin, kurumlarımızı güçlendirelim. Bırakın Çanakkale'nin meselesine Çanakkale'nin Ticaret ve Sanayi Odası karar versin, Belediye Başkanlığının bütçesine Belediye Meclisi karar versin, Çanakkale'deki bir restorasyon işine bırakın oradaki yerel inisiyatif karar versin, Millî Saraylardaki herhangi bir restorasyon kararını bırakın ilgili kurumlar, ilgili merciler versin. Yani böyle -son torba yasalarda da belli işte- her şeyi Cumhurbaşkanına bağlama yetkisi, yetki verme trendi var. Bakın, bu trend sürdürülebilir bir trend değil değerli arkadaşlar.

Diğer bir konu da yine bu kanun teklifinde, rektörlerin tek imzayla Sayın Cumhurbaşkanı tarafından atanması. Sayın milletvekilleri, biz niye hâlâ rektörleri tek imzayla atıyoruz? Üniversitelerimizde hâlâ terör örgütlerinin bir tehdidi mi var? Hâlâ terör örgütlerinin bazı unsurları üniversitelerimizden temizlenemedi mi? Hâlâ üniversitelerimiz terör örgütlerinin tehdidi altında mı? Niye üniversitelerimizin öğretim üyesi seçtiği kişileri eskisi gibi YÖK'e gönderip Sayın Cumhurbaşkanının onayına sunmuyor da direkt imzayla atıyoruz? Bu, demokrasiye uyuyor mu? Üniversitelerimizin daha çağdaş, daha demokratik yönetilmesi için o üniversitelerin sadece öğretim üyelerinin değil öğrencilerinin de sürecin içine dâhil edilmesi gerekirken biz ne yapıyoruz? Hem üniversite öğrencilerini hem öğretim üyelerini, hepsini baypas edip tek imzayla rektör atıyoruz.

Bakın, yine, daha önce rektörler üniversitenin içinden atanırdı ama şimdi bakıyoruz ki üzülerek, o üniversitede okumamış, o üniversitede yüksek lisans yapmamış, o üniversitede doktora yapmamış, o üniversitede çalışmamış, o ile hiç gitmemiş kişi üniversiteye rektör atanıyor. Ya, o üniversitenin dokusunu öğrenene kadar, o üniversiteyi tanıyana kadar zaten iki yıl geçer. O üniversitede hiç bulunmamış, o ile hiç gitmemiş kişi o üniversitede nasıl rektörlük yapacak, bunu da değerli milletvekillerinin takdirine sunuyorum.

Tüm bu üniversitelerdeki uygulamalar neticesinde görüyoruz ki üniversitelerimizin dünya literatüründeki sırası hızla aşağıya doğru düşüyor sayın milletvekilleri.

Bakın, maalesef, iktidar bilimsel liyakati siyasal sadakate kurban etmiştir, maalesef, üzülerek söylüyorum. Gelin buna bir son verelim, gelin bu üniversitelerimize bir çeki düzen verelim; daha demokratik, daha çağdaş bir üniversite sistemini kuralım.

Bazen de şunu düşünüyorum: Şimdi, yeni anayasa tartışmalarını konuşuyoruz burada. Ya, tek imzayla rektör atayan bir zihniyet, nasıl daha çağdaş bir anayasa yapacak, nasıl daha sivil bir anayasa yapacak, nasıl daha demokratik bir anayasa yapacak, onu da merak ediyorum. Yani ilk önce şu kurumlarımızı bir çağdaş hâle getirelim de o zihniyetle gelin şu Anayasa'yı tekrar ele alalım. Yani ilk önce zihniyetimizi daha demokratik, daha çağdaş, daha sivil hâle getirelim.

Diğer bir konu, yine, bu kanun teklifinde Spor Toto Teşkilatı. Bu Spor Toto Teşkilatıyla ilgili maddeyi okuduğumda gözlerime inanamadım sayın milletvekilleri. Bakın, bu teklifle Spor Toto Teşkilat Başkanlığı bayilerinin nerede kurulacağı, sayısı, bunların müracaatları, ruhsatların verilmesi gibi önemli yetkileri özel hukuk tüzel kişilerine devrediyor. Yani arkadaşlar, böyle bir şey olabilir mi ya? Bir bayinin kim olacağına, ruhsatın verilmesine, özel sektör tüzel kişi... Bu yetkiler devredilebilir mi? Eğer ruhsatı devlet vermeyecekse kim verecek? Bir kişinin bayi olup olmayacağına devlet yetkilileri karar vermezse kim verecek? Bu, özel kişilere devredilemez. Bakın, bu ülkede kimin, nerede şans oyunları bayisi açacağını, nasıl işleteceğini, bunun nasıl denetleneceğini biz özel sektöre veremeyiz; bu, devletin asli görevi. Lütfen, bu maddeyi tekrar gözden geçirin. Burada düzenleme yapmak gerekiyor.

Zaten değerli milletvekilleri, bu kumar işi de çok enteresan bir yere doğru gidiyor, net söyleyeyim. Bakın, kumarın önündeki tüm bürokratik engelleri kaldırdınız, ülkeyi tam bir açık hava kumarhanesi hâline çevirdiniz, net söyleyeyim ve kumarı teşvik de

ediyorsunuz, teşvik de ediyorsunuz. Bakın, şu anda sosyal medyanın her tarafında sanal bahis ilanları var, her tarafında. Ondan da vazgeçtim, şu anda, bakın, Çukurambar'a gidin, en iyi billboardlarda sanal bahis ilanları var. Bakın, şu gördüğünüz ilan bir otobüs durağının raketinden alınmış, billboardından alınmış "İndir anında olay on-line'da." diyor. Bakın, bir de genç koymuşlar oraya. Kimi? Hedef kitle de belli.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayalım lütfen.

SADULLAH KISACIK (Devamla) - Hedef kitle de belli değerli milletvekilleri. Altında da ne yazıyor, bakın: "Tadında oyna, tadını çıkar." İşte bu, kumarın teşvik edildiğinin en iyi göstergesi değerli milletvekilleri.

MEHMET EMİN EKMEK (Mersin) - İktidar sıralarında 3 kişi var bu arada.

SADULLAH KISACIK (Devamla) - Şimdi, bakıyoruz, bu, Facebook'ta, Twitter'da, Instagram'da bir yasal bahis sitesinin ilanı. "Yeni üye 50 TL. Hemen oyna." diyor. "Hemen indir cep telefonuna, oyna." Bakın, bakın ya! Ya, bu ülkede avukat ilan veremiyor, eczacı ilan veremiyorum ama kumarcı ilan veriyor, kumara her şey serbest. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

MEHMET EMİN EKMEK (Mersin) - Çünkü en büyük kumarcı Demirel Grubu, o da Cumhurbaşkanının gözdesi.

SADULLAH KISACIK (Devamla) - Bu ülkede avukat kendi ofisinin ilanını veremiyor, eczacı "Ya, ben şuraya eczane açtım." diye ilan veremiyor ama kumarcının önündeki tüm engeller serbest. Helal olsun size! İşte nas bu, nas, gerçek nas bu! Açın ayeti okuyun.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL, CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler.

Sayın Mehmet Tahtasız...

VI.- AÇIKLAMALAR (Devam)

40.- Çorum Milletvekili Mehmet Tahtasız'ın, birleşimi yöneten TBMM Başkan Vekili Tekin Bingöl'e, asgari ücrete ve emekli maaşına ilişkin açıklaması

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Sayın Başkanım, yeni göreviniz hayırlı olsun, başarılar diliyorum.

Asgari ücret 1 Ocaktan itibaren net 22.104 lira olarak açıklandı. Üzerinden altı ay geçti, asgari ücret enflasyon karşısında 3 bin liradan fazla eridi, bugün asgari ücret 19 bin lira. Yine, en düşük emekli maaşı 1 Ocaktan itibaren 14.469 lira olarak açıklandı, en düşük emekli maaşı da enflasyon karşısında 2 bin lira eriyerek 12 bin liraya geriledi. 4 kişilik bir aile için Mayıs ayında açıklanan açlık sınırı 25 bin TL, yoksulluk sınırı ise 81.734 TL. Çay-simit hesabını çok iyi yapan Sayın Cumhurbaşkanı "Ben ekonomistim." diyordun ama haberin olsun, 1 bardak çay ile 1 simit 40 lira oldu, 4 kişilik bir aile 3 öğün çay, simit tüketse 14.400 lira. Rakamlar ortada, AKP'nin asgari ücretliye ve emekliye reva gördüğü maaşlar ortada. Asgari ücretliler ve emekliler seçim için değil geçim için, açlıktan ölmek için maaş artışı istiyor. Temmuz ayında asgari ücrete zam...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- Burdur Milletvekili Mustafa Oğuz ve Kahramanmaraş Milletvekili Mevlüt Kurt ile 99 Milletvekilinin Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3119) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 212) (Devam)

BAŞKAN - Bölüm üzerinde İYİ Parti Grubu adına Ayyüce Türkeş Taş.

Buyurun lütfen. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA AYYÜCE TÜRKES TAŞ (Adana) - Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bölgemizi iyice ateş çemberine çeviren katil Netanyahu'yu kınıyorum. Bölgemizi ateş çemberine çeviren bu saldırıları bölgemizde yaşanan stratejik gerçekliğe odaklanarak yorumlamak gerekmektedir diye düşünüyorum. Bu bölgede yaşananlar top, tüfek, SİHA, radar meselesi değil, yüz yıldır gerçekleşmesi planlanan Büyük Orta Doğu Projesi'dir ya da büyük İsrail projesi de denebilir. 7 Ekimde Gazze'ye yapılan saldırılar Lübnan, Suriye, Irak ve şimdi de komşumuz İran'a yapılmaktadır. Türkiye, yanı başımızda olan bu tehlikeyi çok iyi okumalıdır ve kendi gücünü Yüce Atatürk'ün kurduğu cumhuriyete, Türkiye'nin üniter devlet yapısına ve güçlü millî kimliğine borçlu olduğunu çok iyi anlamalı ve bu yapısını kesinlikle korumalı ve bu konuda hiçbir taviz vermemelidir. Bir diğer almamız gereken ders de güçlü ordumuza sahip olmak ve bu orduyu daha da güçlendirmek, özellikle güçlü ve millî hava savunma sistemimizi kurmanın gerekliliğidir.

Altını çizmek isterim ki bulunduğumuz coğrafya tarih boyunca bize öğretti ki burası imparatorluklar çukuru olan bir bölge, güçlü bir orduya sahip olmadan hiçbir şekilde hayatını devam ettirmenin mümkün olmadığı bir coğrafya. 2000 yaşını doldurmuş Türk Silahlı Kuvvetleri Türk milletinin ve Türk devletinin geleceğinin sigortasıdır. Onun yıpranması, zayıflaması, yeni bölgesel ve küresel tehditlere karşı adapte olamaması hem Türk milleti için hem de müttefiki olduğumuz ülkeler ve milletler için varoluşsal bir tehdittir. Bu gerçek gerek iktidar gerekse muhalefet gelmiş geçmiş tüm yönetimler tarafından her zaman bilinmiş ve Silahlı Kuvvetlerin ihtiyaçları her zaman öncelik arz etmiştir. Kıbrıs Barış Harekâtı'ndan sonra başlayan ve 1990'larda ivmelenen Silahlı Kuvvetleri millîleştirme ve modernize etme çalışmalarının bir parçası olarak hükümetler birçok ülkeyle bu kapsamda çeşitli anlaşmalar imzalamıştır. Bugün geldiğimiz noktada, yerlilik oranı yüzde 75-80'lerin üzerinde silah envanteriyle Türk Silahlı Kuvvetleri dünyanın

ilk 10 ordusu arasındadır ve böyle de kalmak zorundadır. Ordumuz, insansız hava harekâtları gibi belli alanlarda dünyanın en iyi ordusudur. Başarısı, kâğıttan kaplan bazı ordular gibi kâğıt üzerinde değil dünyanın gözleri önünde Suriye'de, Libya'da, Azerbaycan ordusu yoluyla Karabağ'da kazandığı zaferlerle, Türkiye'nin terörle mücadelesinde yazdığı efsanevi başarılarla kanıtlanmıştır. Bugün Batı ülkelerinin harp akademilerinin subaylarımızın bu alanda geliştirdiği doktrinler çalışılmaktadır. Böyle kalması için de biz siyasetçilere düşen görev ona akliselimle siyasetüstü günlük politikalarından ve polemiklerden arınmış bir şekilde rasyonel politikalarla yaklaşmaktır.

Büyük güce sahip olmak beraberinde de büyük sorumlulukları getirir. Türk Silahlı Kuvvetleri hesapsız maceraların bir aparatı değildir; Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün deyimiyle, onun vazifesi, Türk vatanını ve Türk topluluğunun şan ve şerefini iç ve dış her türlü tehlikelere karşı korumaktan ibarettir. Biz bu sorumlulukla, bu torba kanun teklifinde oldubittiye geleceğini düşündüğümüz ve eğer kanunlaşırsa ciddi riskler barındıran Türk Silahlı Kuvvetleriyle ilgili tüm kanun tekliflerinin çekilmesi gerektiğini ısrarla vurguladık ve bazıları da çekildi ama bu son kalan kanun teklifinin de çekilmesi gerektiğini düşünüyoruz ve hâlâ iddia ediyoruz çünkü 926 sayılı TSK Personel Kanunu'nun 30'uncu maddesinde barış zamanında subayların normal rütbe bekleme süreleri asteğmenler için sekiz ay, teğmenler için üç, üsteğmenler için altı, yüzbaşılar için altı, binbaşılar için beş, yarbaylar için üç, albaylar için beş; tuğgeneraller, tuğamiraller, tümgeneraller, tümamiraller, korgeneraller, koramiraller, orgeneraller ve oramiraller için dört yıl olarak belirlenmiştir. Söz konusu kanun teklifiyle 926 sayılı TSK Personel Kanunu'nun 30'uncu maddesinin birinci fıkrasına eklenmesi öngörülen ikinci cümledeki "Bu süreler Cumhurbaşkanlığı kararıyla uzatılabilir veya kısaltılabilir." ibaresi somut ve objektif bir kriter ihtiva etmemesi nedeniyle kanuna ve hukuka aykırı keyfî uygulamalara davetiye çıkarmaktadır. Anayasa Mahkemesinin iptal kararında da vurguladığı üzere bariz ve somut kriter içeren açık kanuni düzenlemeler bulunmakta iken Cumhurbaşkanının kararıyla barış zamanında subay bekleme sürelerinin uzatılabilmesine veya kısaltılabilmesine ilişkin kanun teklifi yasa eksikliği ya da TSK'nin ihtiyacından ziyade AK PARTİ iktidarının TSK'nin subayı ile general ve amiral kadrosunu kendi siyasi görüşüne göre hızlı bir şekilde, çabucak dizayn etme isteğinden kaynaklandığı hissiyatı ortaya koymaktadır. Bu, bizim kanaatimizce Cumhurbaşkanının da elini zayıflatmaktadır çünkü yerli yerinde ya da haklı yere bile yapılan herhangi bir atama şaibeye sebebiyet olacaktır. Eğer bu kanun teklifiyle bu yetki Cumhurbaşkanına verilirse,

- 1) Anayasa'nın 2'nci maddesiyle belirtilen hukuk güvenliği ilkesinin gereklerine uygun davranılamayacağı,
- 2) Türk Silahlı Kuvvetleri personeline emir ve komuta eden subayların sicil sistemi ile değerlendirilmesi, belirgin somut olaylara dayalı başarılı faaliyetleri sebebiyle ödüllendirilmesi, atış, spor, denetleme ve değerlendirme sistemi gibi performans kriterine göre belirlenen objektif ehliyet ve liyakate dayalı kurum kurallarıyla hareket etme referansı yerine partili Cumhurbaşkanına biat ve itaat yönünde genel eğilim içerisine girebileceği,
- 3) Kanunlara, nizamla ve amirlerine tam bir itaat ile astın ve üstün hukukuna riayet, disiplin anlayışına göre liyakat ve ehliyet referansı ile görev yapması gereken TSK, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı bünyesinde istihdam edilen subayların siyasallaşabileceği; bu durumun neticesinde disiplinin telafisi mümkün olmayacak şekilde bozulabileceği,
- 4) Siyasallaşmış subayların bulunduğu birlik, karargâh ve kurumlarda görev motivasyonunun kaybolabileceği,
- 5) TSK'nin atama, istihdam, mesleki gelişim, eğitim, kurs ve benzeri prensip ve planının bozulabileceği,
- 6) "Komutan teknik ve taktik becerisiyle karşılaştığı sorunları akıl ve mantık süzgeciyle yaklaşarak kararlılığında bilgi içgüdü ve yaşantılarından öğrendiklerini harmanlandıklarında ideale yaklaşırlar." veciz sözü gereğince ikbal ve makamını kendini geliştirme, çalışkan ve sebatlı olmak, kurumun objektif kurallarının gereğini yerine getirmekten ziyade siyasi makamlarının referans ve iltimasında arayacak subay ile general ve amirallerin nitelik üstünlüğünün kaybolabileceği, belirli bir makama hak ederek gelmiş olsa dahi partili Cumhurbaşkanının kullanacağı yetkiyle kısa sürede rütbe olarak yükselerek subay ve general, amiral hakkında dedikoduya sebebiyet verebileceği; bu durumda da devletimizin bekasının ve milletimizin refahının teminatı Türk Silahlı Kuvvetlerinin caydırıcılık yeteneklerinin azalmasına ortam sağlanabileceği,
- 7) Seçmenin iradesine uygun olarak iktidarın demokrasiyle el değiştirmesi hâlinde partili Cumhurbaşkanının iradesi ve yetkisiyle kısa sürede rütbe olarak yükselen ve belirli bir makama gelen siyasallaşmış bir TSK'nin komuta kademesinin 15 Temmuz benzeri hain darbe girişimi teşebbüslerinde bulunabileceği,

8) 926 sayılı TSK Personel Kanunu'nda ve ilgili yönetmeliklerde mevcut ayrıntılı düzenlemelerin göz ardı edilmesi suretiyle TSK'nin bağımsızlığı ile köklü kurum kurallarının telafisinin mümkün olmayacak şekilde tahrip edileceği değerlendirilmektedir.

Son olarak da askerlik ile politikanın birbiri içine dâhil edilmesi neticesinde İttihat ve Terakki Fırkası ile Hürriyet ve İtilaf Fırkası mensubu subay ve generallerin sırf siyasi görüş farklılıkları sebebiyle birbirine yardım etmemesi ve birbirine yüz çevirmesi neticesinde Osmanlı İmparatorluğu'nun 167.312 kilometrekare topraklarını ve yaklaşık 18,5 milyon nüfusun yüzde 35,5'ine tekabül eden sayıyı, ayrıca On İki Adalar'ını, Ege adalarını ve Girit'i kaybettiği 8 Ekim 1912-10 Ağustos 1913 tarihleri arasında yaşadığımız Birinci Balkan Savaşı faciası acı faturasını dikkate almak suretiyle güneydoğu, batı ve kuzey yönlerinden gelebilecek çok yönlü dış tehdit ve risklerle çevrili jeopolitik konumda bulunan Türkiye Cumhuriyeti devletimizin gerçek anlamda bekasının müdafaa ve muhafazasıyla görevli askerî gücümüzü emir ve komuta eden subay, general ve amirallerimizin mutlak surette siyaset dışında kalabilmeleri için partili bir Cumhurbaşkanına herhangi bir kriter ve sınırlama belirlemeksizin...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Devamla) - ...ve somut gerekçe ortaya koymaksızın barış şartlarında subay normal rütbe bekleme sürelerini kısaltabilme ve uzatabilme yetkisinin verilmesinin son derece mahzurlu olduğunu bir kez daha tekrar ederek, bu maddenin özellikle çekilmesi gerektiğini vurgulayarak sözlerimi bitiriyorum.

Hepinizi tekrar saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler.

Sayın Elvan Işık Gezmiş.

Buyurun.

VI.- AÇIKLAMALAR (Devam)

41.- Giresun Milletvekili Elvan Işık Gezmiş'in, Giresun Üniversitesi Şebinkarahisar Meslek Yüksekokulundaki makine programına ilişkin açıklaması

ELVAN IŞIK GEZMİŞ (Giresun) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

24 Nisan 2025'te YÖK'ün üniversitelere sunduğu bir teklif gerekçe gösterilerek Giresun Üniversitesi Şebinkarahisar Meslek Yüksekokulundaki yirmi altı yıllık makine programı kapatılıyor. Bölgeye 5'inci organize sanayi kurulma aşamasındayken makine programı nitelikli eleman yetiştirmek adına büyük öneme sahiptir ve bölgedeki öğrenciler için tercih sebebidir. Şu an yaklaşık 75 öğrencinin eğitim gördüğü programın "isim değişikliği" adı altında sessizce ortadan kaldırılması kabul edilemez. Yeni açılan iklimlendirme ve soğutma programı elbette açılın ve üniversitemize akademik anlamda katkı versin ancak geniş kapsamlı makine programının devam etmesi bölge ve üniversitemiz için önem taşımaktadır. Makine programımızın kalmasını talep ediyoruz.

VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- Burdur Milletvekili Mustafa Oğuz ve Kahramanmaraş Milletvekili Mevlüt Kurt ile 99 Milletvekilinin Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3119) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 212) (Devam)

BAŞKAN - Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına İsmail Faruk Aksu.

Buyurun Sayın Aksu. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; 212 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin birinci bölümü üzerine Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz aldım. Gazi Meclisi ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkan, yeni göreviniz hayırlı olsun, çalışmalarınızda başarılar diliyorum.

Bugün Anayasa Mahkemesinin 703 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin bazı maddelerinin iptali nedeniyle hazırlanmış olan kanun tekliflerinin 4'üncüsünü görüşüyoruz. Bilindiği gibi 7142 sayılı Yetki Kanunu'na dayanılarak çıkarılan 703 sayılı Kanun Hükmünde Kararname sistem değişikliğinin hukuki çerçevesinin oluşturulmasında önemli bir geçiş düzenlemesi işlevi görmüştür. Kararnameyle kamu kurumlarının teşkilat yapılarında değişiklikler yapılmış, görev, yetki ve sorumluluklar yeniden belirlenmiş, kamu kurumlarının yeni sisteme uygun olarak teşkilatlanması temin edilmiştir. 32 maddeden oluşan kanun teklifiyle Anayasa Mahkemesinin usul yönünden iptal ettiği hükümler karar gerekçesine uygun olarak yeniden düzenlenmekte, yeni bir kamu politikası ihdası ise öngörülmemektedir.

Teklifte 174 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'yle Cumhurbaşkanlığı İdari İşler Başkanlığı teşkilatının "Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreterliği" şeklinde değiştirilmesi sebebiyle bazı kanunlarda bu değişikliğe uyum sağlamak üzere "İdari İşler Başkanlığı" ibareleri "Genel Sekreterlik" olarak güncellenmektedir. Bu kapsamda, teklifle 6245 sayılı Harcırah Kanunu'nda da değişiklikler yapılmaktadır. Kabul edilecektir ki kamu çalışanlarının mali ve sosyal haklarına ilişkin sorun alanlarından biri de harcırah meselesidir. Harcırah uygulaması bazı kurumlar açısından farklılık arz etse de genel uygulama özellikle görevinin gereği sık seyahat eden denetim elemanları için sıkıntılı bir durumu ifade etmektedir. Devlet Memurları Kanunu'na tabi memurların görevleri gereği yaptıkları seyahatlerdeki harcamaları kamu idarelerince karşılanmakta, bu bağlamda ödenecek harcırah da Harcırah Kanunu'nda özel olarak düzenlenmiş bulunmaktadır. Harcırahın günün şartlarına uygun olarak belirlenmesi, denetim mesleğinin ve kamu görevlilerinin itibarı açısından son derece önemli bulunmaktadır. Bu nedenle denetim, inceleme ve benzeri görevlere gidecek memurların konaklama ve ulaşımalarının görev emriyle birlikte kurumlarınca temin edilmesi, verilecek harcırahın günün şartlarına uygunluğunu süreklilik içinde sağlayacak bir mekanizmanın oluşturulması gerekmektedir. Bununla birlikte, kamuda önemli görevleri ifa eden kariyer uzman, müfettiş, denetçi ve kamu mühendislerinin mali ve sosyal haklarının iyileştirilmesini, 1'inci derece memurların tamamının 3600 ek göstergeden yararlandırılmasını, emeklilerimizin refah düzeyini artıracak düzenlemeler yapılmasını da gerekli gördüğümüzü bu vesileyle ifade etmek istiyorum.

Yapılan bir başka düzenleme ise 7258 sayılı Futbol ve Diğer Spor Müsabakalarında Müşterek Bahis ve Şans Oyunları Düzenlenmesi Hakkında Kanun'la ilgilidir. Buna göre idareye bayiliklerin kuruluşu, sayısı, denetimi ve devri konularında yetki ve uygulama esnekliği tanınmakta, bu yetkilerin özel hukuk tüzel kişilerine devredilebilmesine de imkân sağlanmaktadır.

Yine, 926 sayılı Türk Silâhlı Kuvvetleri Personel Kanunu'nda yapılan değişiklikle personel ihtiyacının karşılanabilmesi amacıyla rütbe bekleme sürelerinin Cumhurbaşkanlığı kararıyla değiştirilebilmesi sağlanmakta, insani mayın temizliği faaliyetlerine ilişkin mal alımında gümrük vergisi muafiyetinin sağlanması öngörülmektedir.

Diğer bir düzenlemeyle, Petrol Piyasası Kanunu'nda vergi incelemesine tabi tutulan tesislerin inceleme sürecinde lisans devrini engelleyen tedbirin EPDK tarafından belirli periyotlarla gözden geçirilmesine imkân tanınmaktadır.

Diğer yandan, teklifin 5, 6 ve 7'nci maddeleriyle 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nda değişiklik yapılarak rektör ataması, Yükseköğretim Kurulu üyelerinin seçimi ve atanma usulleri ile yabancı uyruklu öğretim elemanlarının istihdamına ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Yükseköğretim özellikle her ilde bulunan üniversite zenginliğimizle ülke olarak öne çıktığımız bir alandır. Bununla birlikte, yükseköğretim sisteminin daha üretken bir yapıya kavuşturulması ve eğitim kalitesinin artırılması için gerekli mekanizmaların etkinleştirilmesi, üniversitelerin geleneksel fonksiyonları yanında bilginin ticarileştirilmesine ilişkin yeteneklerinin geliştirilmesi de gerekmektedir. Üniversitelerin Türkiye'nin ihtiyaç duyacağı nitelikli insan gücünü yetiştiren, ülke meselelerine ve kalkınma hedeflerine eğilen, bilim ve teknoloji üreten, toplumsal gelişmeye önderlik eden, dünya üniversiteleriyle yarışan eğitim kurumları hâline getirilmesi esas olmalıdır.

Bir başka düzenlemeyle de Gençlik ve Spor Bakanlığının yurt dışındaki faaliyetlerinde kurumsal temsili sağlamak üzere koordinasyon ofisleri kurulmasına imkân sağlanmaktadır.

Teklifin 10'uncu ve 11'inci maddeleri Ekonomik ve Sosyal Konsey üyelerinin ve Konseyin çalışma usul ve esaslarının Cumhurbaşkanınca belirlenmesine yöneliktir. 4641 sayılı Kanun'la toplumsal kesimlerin ortak diyalog zemininde bir araya gelmesi amacıyla kurulan Konseyin toplantı çağrılarında Anayasa Mahkemesinin iptal kararı sonrası oluşan hukuki boşluk doldurularak üyelerinin belirlenmesinde gecikmelere ve uygulamada duraksamalara yol açılmaması öngörülmektedir.

Milliyetçi Hareket Partisi olarak parti programımızda da vurguladığımız gibi, ekonomik kararların alınmasında ve politika tercihlerinde meslek kuruluşları ve sivil katılım aracılığıyla sektörlerin, halkın ve çeşitli sosyal kesimlerin görüşlerinin alınmasının sorunlara akılcı çözümler bulunmasına yardımcı olacağına inanıyoruz.

Ayrıca, teklifte yerel yönetimlerle ilgili düzenlemeler de yapılmaktadır. 13'üncü, 14'üncü ve 15'inci maddelerde belediye ve köy tüzel kişiliklerinin kurulmasına ve kaldırılmasına ilişkin süreçler Anayasa'ya uygun hâle getirilmektedir. Yerel düzeyde kamu hizmetlerinin erişimini kolaylaştırmak, kalitesini ve etkinliğini artırmak amacıyla mahallî idarelerin hizmet kapasitesinin artırılmasını gerekli görüyoruz. Bu kapsamda, Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun uygulanmasında kazanılan tecrübe de değerlendirilerek tüm belediyelerin görev, yetki ve sorumluluk çerçevesinde etkin hizmet sunmasını mümkün kılacak değişikliklerin yapılması, kamu hizmetlerinin verimliliği, denetimlerinin etkinliği gibi konuların gözden geçirilmesi gerekmektedir.

Değerli milletvekilleri, Milliyetçi Hareket Partisi ve Cumhuriyet Halk Partisi olarak millî birlik ve beraberliğimizi güçlendirmek, ülkemizi büyüterek küresel bir kudret hâline getirmek, hakkaniyetli bir paylaşım ile adil bir gelir dağılımı tesis etmek için çalışıyoruz. İşçinin, memurun, emeklinin, esnafın, çiftçinin, sanayicinin, yardıma muhtaç insanlarımızın her şartta yanında olmayı sürdürüyoruz. Milletimizin her sorununun bizim sorunumuz, bu sorunlara çare ve çözüm bulunacak adresin de Türkiye Büyük Millet Meclisi olduğunu düşünüyoruz. Önümüzdeki dönemde vatandaşlarımızın hayat şartlarının daha iyileşeceği bir iklimin hâkim olacağına şüphe duymuyoruz. Millî birliğini güçlendirmiş bir Türkiye'nin her sorunun üstesinden geleceğine, Türk ve Türkiye Yüzyılı'nı adım adım inşa edeceğine inanıyor, millî hedeflerimizin peşinden hep birlikte yürüme kararlılığında olduğumuzu ifade etmek istiyorum.

Bu düşüncelerle, kanun teklifinin ülkemize ve milletimize hayırlı olmasını diliyor, sizleri ve bizi takip eden muhterem vatandaşlarımızı saygıyla selamlıyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler Sayın Aksu.

Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Sayın Sevilay Çelenk.

Buyurun lütfen. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA SEVİLAY ÇELENK (Diyarbakır) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, hiçbir yerden değilse mitolojik hikâyelerden biliyoruz ki bundan binlerce yıl evvel bile yasa koyucular hukuku ve yasaları halkın ortak aklına dayandırmak istemiş ve halka danışmışlardı. İki bin yıl evvel bile kanun koymadaki en önemli husus tek konu gerekliliği idi, tek konu kuralıydı yani tek konu, tek kanun; herkes için basit, anlaşılır olan ve aynı tasarı altında birbiriyle çelişmeyen bir bütünlük oluşturan kanunlar. Bugün ise uzunca bir zamandır yasama faaliyetimize yön veren, halk için anlaşılır olmaya zerre ehemmiyet atfetmeyen, yurttaş aklını ve iradesini önemsemeyen bir iktidarın merkezleşmiş aklısıdır. Değerli yurttaşlar, bu yöntem, karar ve kendi meselelerimize ilişkin görüş oluşturma şansımızı gasbetme yöntemidir. Önümüze gelen teklifte yerel yönetimlerden sendikalara, Anayasa Mahkemesinden üniversitelere özünde merkezîyetçi, kayyumcu, liyakat gaspçı bir yönetim anlayışını hâkim kılma amacı söz konusudur. Oysa örneğin, güçlü yerel yönetimler yalnızca bir idari tercih değil aslında demokratik toplum yapısı için bir zorunluluktur. Unutmayalım ki demokrasiler farklılıkların birlikte yaşamasının yoludur ve bu yol yerelden başlar.

Bu kanun teklifinin birinci bölümü birçok yönüyle konuşulabilir ama on dakikada değil. Ben bu nedenle, 2547 sayılı YÖK Yasası'yla ilişkili kısımlara odaklanacağım ama üniversiteye yaşatılan tahribatı çok defa, çok uzun uzun anlattığım için bu sefer genel olarak bilime ve eğitime verilen zararın anlamı üzerinde durmak istiyorum çünkü eğitim alanı diğer her şeyle de bu yasa teklifindeki her şeyle de çok yakından ilişkili; bahisle, kumarla, sendikal örgütlenmeyle, yerel yönetimle, asgari ücretle, umutla ve umutsuzlukla. Bunların birbiriyle ilişkisini yakın tarihte vahim bir olayla gördük. Yani yerelde demokrasiye tahammülü olmayanın bilimi, bilim kurumlarını nasıl araçsallaştırdığını ve kötüye kullandığını İmamoğlu'nun otuz yıllık diploması hiçbir belgeye dayanmaksızın iptal edilirken gördük. Yerelin iradesini gasbedebilmek için akılcı ve eleştirel düşüncüyü, bilimi ve bilim kurullarını ve medyayı öncelikle gasbetmek gerekir. Bunu akılda tutarak kanun teklifinin ilgili maddelerine bir bakalım. Burada yeri gelmişken YÖK'ün bir darbe kurumu olduğunu elbette aklımızda tutuyoruz. Siyasi iktidar bu darbe kurumunun bundan yirmi yıl evvel yapmaya muktedir olduğundan çok öte vesayetçi düzenlemelere kalkışıyor, üniversiteye darbe üzerine darbe vuruluyor. Rektörlerin seçimle değil Cumhurbaşkanınca atanmasını ve yine 21 kişiden oluşan Yükseköğretim Kurulu üyelerinin ağırlıklı olarak Cumhurbaşkanınca seçilmesini ve/veya atanmasını getiren 5'inci ve 6'ncı maddelerdeki düzenlemeler esasen Cumhurbaşkanlığı karnamesiyle yapılmak istenmiş ancak Anayasa Mahkemesi tarafından yine, kararnameyle düzenlenmeyecek konular arasında olduğu gerekçesiyle iptal edilmiştir.

Yine, yükseköğretimle ilgili olarak bu teklifteki 7'nci madde ise yabancı öğretim elemanlarının istihdam oranlarıyla ilgiliydi ve yine "Meclisin verdiği yetki kapsamında değil bunu düzenlemek." denilmişti. Esasen, yükseköğretim kurumlarında çalışan yabancı uyruklu öğretim elemanı sayısını böyle toptancı bir biçimde, dolu öğretim üyesi kadrosunun yüzde 2'siyle sınırlamak merkezîyetçidir, ihtiyaca ve niteliğe göre değerlendirme ve kadro ihdas etme ilkelerine de aykırıdır. Dön dolaş, bu maddeler yine karşımızdadır.

Bu teklif kapsamında, bir kez daha üniversitenin bilim ortamı olarak geleceği karşımızda duruyor kısacası. Üniversitenin geleceğini göremiyoruz ülkemizin geleceğini öngöremediğimiz gibi çünkü bilim ve gelecek birbiriyle çok ilişkilidir, temel problem de burada bu çünkü bilim alanında üniversitenin tüm bileşenlerince seçilerek onların ihtiyaç ve taleplerini karşılamaya ve kavramaya yatkın olması beklenen rektörler yerine atanmışlarla, yükseköğrenim düzenleyen temel kurumu ağırlıklı olarak özerk bilim kurumlarının ya da insanların değil Cumhurbaşkanlığından yapılan tercihlerle şekillendirmek, atanmışlarla yönetmek esas olarak liyakati sona erdiren, iktidarla uyumu önceleyen ve bu anlamda da akademik özerkliğin ve özgürlüklerin sonunu getiren tercihlerdir. Öyle ya, üniversite bileşenleri kendi yöneticilerini seçemiyorsa, bir Cumhurbaşkanınca atanıyorsa bu yöneticinin üniversitelerde

eleştirel düşüncenin yeşermesine ne ihtiyacı olacak, buna niçin izin versin? Vermediler ve bu son hamle akademik özgürlükleri ve bilimsel özgürlüğü kökünden silip atma hamlesidir. Nedir akademik özgürlük? Akademik özgürlüğü, bilimsel özgürlüğü ortak bir tanım olarak şöyle benimsiyoruz: Üniversitenin tüm bileşenlerinin hiçbir ayırım olmaksızın ve devletten ya da başka bir kaynaktan gelebilecek müdahale veya baskı endişesi taşımaksızın tek tek ya da toplu hâlde felsefe, sanat yapma, bilgiyi araştırma, inceleme, tartışma, belgeleme, üretme, yaratma, anlatma, öğretme veya yazma yoluyla edinme, geliştirme, yayma ve iletme özgürlüğüdür. Bu çerçevede, farklı dünya görüşlerine açık olmak esastır ve hiçbir konu peşinen pedagojik araştırma ve sorgulamanın dışında tutulamaz. Zaten bugün ancak kırıntıları kalmış bu özgürlüğe büsbütün son verilmek isteniyor, amaç budur. Akademik özgürlüklerin, üniversite özgürlüğünün yani bilim ve bilgi oluşturma yollarının kapanmasının çok ağır bir sonucu toplum hayatının her yönüyle, gündelik ilişkilerin her vechesiyle akıl dışılaşmasıdır. Çünkü esas olarak üniversiter eğitim bir meslek öğretme eğitimi ya da belirli bilgileri belleme eğitimi değildir. Bilim ve eğitimin temel amacı belirli bilgileri zihinlere depolamak değil bilgiye ulaşmayı öğretmektir. Nasıl bilebileceğimizi, dağınık kaynaklardan gelen bilgiyi nasıl süzüp, nasıl eleyip, nasıl örgütleyip hakikate nasıl nüfuz edebileceğimizi öğretmektir. Türkiye'de üniversite üzerindeki merkeziyetçi tahakküm esas olarak nasıl bilebileceğimize ilişkin kapasiteyi elimizden almıştır; ekranlarda her gün izlediğimiz en akıl dışı kanaatlerin, kişilerin olayların peşinden sürüklenme ve cinnet hâli bunun sonucudur. Yurttaşların ve toplumun bir bütün olarak sorgulama, kuşku duyma, başka ihtimalleri düşünebilme kapasitesi ve dolayısıyla hakikatle bağ kurma kapasitesi saldırı altındadır. Başta eğitim alanı olmak üzere bu yasa teklifi kapsamında önümüze gelen birçok konuda, işte, bahis ve kumar toplumu, dezenformasyon toplumu, medya manipülasyonuna açık ve hakikatin en acı ihtimallerini en iyi ihtimalle bir televizyon dizisinde izler gibi yabancılaşmış biçimde izleyen bir toplum, geleceğini eline alamayan toplum, seçimlerini gündenbirlik gündemlerle değiştireceği varsayılan toplum yapısı bu saldırıdan, bilime ve üniversiteye saldırıdan ayrı düşünülemez. Bilim, insanların düşünmelerini sağlar. Sokrates'ten bu yana düşünürler "Kimseye bir şey öğretemem, sadece düşünmelerini sağlarım." der. Şimdi de bugün, Türkiye'de çok yazık ki bu düşünme kapasitesi saldırı altındadır ve düşünmeme esastır. Otoriter popülist iktidarların ya da darbe hükümetlerinin, tarihin sürgün ve göç tarihine, suikastlar tarihine çevirdiği üniversitelere yönelik bu düzenlemelerin amacı özgür düşünceyi sadece hayattan, toplumdan değil zihin dünyalarımızdan ve ideallerimizden sürgün etmektir. Tahayyülümüzde bile eleştirel düşünce imkânını yer kalmasını isteniyor. Bu yüzden üniversitelerden de sürgünler, ihraçlar ve bilim insanlarına suikastlar eksik olmadı Türkiye'de, olmuyor.

Bizler, AKP iktidarının yirmi beş yıldır ağır zarar verdiği üniversitelerde bilim kurullarına tepeden inme bir şekilde gelen yönergeleri "Hepimiz emir kuluyuz." diyerek sorgulamaya ve sorgulatmaya direnen akademisyenler olduk. Ben bu Genel Kurul çatısı altında KHK'li ihraçlardan söz edilirken çıkıp "Ekmeğinizi veriyoruz, suyunuzu veriyoruz ama benim üniversitemde benim öğrencilerime ders veremezsiniz." diyen milletvekili gördüm. Eskiden "devletin ekmeği" denirdi ki o da son derece marazi, sorunlu ve cahilane bir yaklaşımın ürünüydü çünkü bütün emekçiler gibi bilim emekçileri de kendi emeklerinin hakkı olan ekmeği yer ve genellikle hakkını da tam alamaz. İsterseniz bunu bir tekerleme olarak not edin, belki kavrayışlarınıza nüfuz etme şansı olur: Her emekçi kendi emeğinin ekmeğini yer, ne ekmek sizindir ne üniversite ne de öğrenciler. Fakat elbette bütün bu tahakküme, bu baskıya boyun eğilmedi; ihraç barış imzacıları, hiçbir adil yargılama imkânından yararlanmayan EĞİTİM SEN'li öğretim üyeleri ve eğitimciler boyun eğmedi, Boğaziçi boyun eğmedi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

SEVİLAY ÇELENK (Devamla) - Onlar, birilerinin memuru ya da bürokrati olmayı reddettiler çünkü onlar esasen iktidarlara, kurumlara yerleşik değildi ve yerleşik olmayanın, yerleşmeyen elinden hiçbir şeyi alamazsınız. Onlar o yerlere yerleşmeyerek bir kalıcılık edinirler, onları yerinden ederek hayatta kapladıkları yeri ellerinden alamazsınız insanlardan öğrendiklerini geri alamayacağınız gibi. Evet, koltuklara, makamlara, kurumlara yerleşmezseniz hiçbir yerden dışlanmazsınız. Dışlanma, yalnızlaştırılma korkusu -ki çok insanidir- hayatınızı belirleyemez. Atanmış İbîş rektörler ve atanmış kurullarla çok ilişkili olduğu için özellikle bu sürgün ihraç konusuna odaklandım.

Son olarak, DEM PARTİ'nin de Kürt halkının da çok iyi bildiği gibi, Türkçedeki "sürgün" kelimesinin çok güzel bir çift anlamlılığı vardır: Sürgün, yeniden filizlenmektir. Barış sürgünleri eğitimciler bu topraklarda yeniden filizlenecek.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Cevdet Akay.

Buyurun lütfen. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA CEVDET AKAY (Karabük) - Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Bu kanun teklifinin 5, 6 ve 7'nci maddelerinde YÖK ve rektörlerle ilgili bazı sakıncalı durumlar var ama buradaki hususlar esasında tüm kamu kurum ve kuruluşlarında daha büyük bir şekilde karşımızda duruyor. Ben şimdi bu konuya bugün buradan değineceğim ve dile getireceğim bu sorunla ilgili konuları. Bugün bu kürsüden konuşacağımız konular herkesin kulağına umarım küpe olur. Bugün bu kürsüden, geçmediği köprü için para ödeyen, gitmediği hastanenin faturasını ödeyen, uçmadığı havalimanının yükünü taşıyan; kullanmadığı tünelin, otoyolun bedelini sırtlanan vatandaşlarımızın vergilerinin kimlere gittiğini, bu paralarla kimlerin beslendiğini, vatandaşlarımızın alın terinin kimlere aktarıldığını anlatacağım. (CHP sıralarından alkışlar) Bugün bu kürsüden, milletin alın teriyle kurulan hazineye kimlerin çöreklediğini, kimlerin hazineyi tarumar ettiğini anlatacağım. İktidar eliyle kimlerin zengin edildiğini milletimizin huzurunda açıklayacağım.

Değerli milletvekilleri, milletvekili yemini ederek aziz milletimizin vekilleri olarak bu yüce çatı altında görevimizin başlamasının üzerinden tamı tamına yedi yüz elli dört gün geçti. Cumhuriyet Halk Partisi milletvekilleri olarak bu kürsüye her çıkışımızda dedik ki: "Milletin derdine derman olun." Dedik ki: "Yoksulun feryadını duyun." Dedik ki: "Gençlerin, kadınların, emeklilerin sesine kulak verin." Ama ne oldu? Anlattıklarımızı duymadınız, söylediklerimize kulak asmadınız, milletin yaşadığını görmezden geldiniz.

İktidar olarak yükünüz ağır; omuzlarınızda, çözmek istemediğiniz milyonlarca vatandaşımızın sorunları var, açlık ve sefalet içinde yaşamak zorunda bıraktığınız milyonlarca yurttaşımızın hakkı var, yokluğun gölgesinde büyümeye mahkûm ettiğiniz milyonlarca çocuğun gözyaşı var, istikbalini yurt dışında aramak zorunda bıraktığınız milyonlarca gencin acısı var. Siz halkın acısını duymaktan değil halkın sırtına daha fazla yük yüklemekten yanasınız. Bugün, bu ülkede bir anne çocuğunu pazardan artıkla doyuruyor, bir baba evladına harçlık veremiyor, bir genç ülkeden gitmek için bilet parası biriktiriyor ama birileri hâlâ lüks makam odalarında beş maaşla saltanat sürüyor. Bir yanda yoksulluk, sefalet, işsizlik, umutsuzluk; diğer yanda bir avuç mutlu azınlık, bir avuç ihale zengini.

Milyonlarca vatandaşımız açlık sınırının altında yaşıyor, çocuklar okula aç gidiyor, gençler geleceğini yurt dışında arıyor, anne-babalar akşam ne pişireceğini bilemiyor ama aynı anda birileri lüks otellerde, yatlarda, katlarda üç beş maaşla sefa sürüyor. Sormayacak mıyız kim bu insanlar, nereden geldi bu servetler, kimin parasıyla dönüyor bu çark? İşte, ben, bugün burada sizlere bunu göstereceğim.

Kürsüde gördüğünüz sadece bir kasa değil; bu kasa bu milletin rızkı, bu ülkenin umudu, geleceğidir; bu kasa bir çocuğun sütüdür, bir annenin duasıdır, bir babanın onurudur. İktidar maalesef bu kasayı koruyamadı; milletin kasasını üç beş yandaşa, rant düzenine, ihaleci zümreye teslim etti. Bu kasanın içinde bir dosya ve uzun bir liste var. Bu kasanın içine sızmış, kasaya vantuz gibi yapışan kişileri herkes bilsin, görsün diye milletimizin kürsüsünden açıklıyorum. Dosya kabarık, liste uzun, 54 metrelik liste. Bu kaynakların nasıl harcadığı, nasıl heba edildiği, nasıl hiç edildiği; devletin kasasına vantuz gibi yapışanların kimler olduğu, kendi siyasi ikballeri için milletin rızkına göz dikenlerin olduğu, kapısından geçtiği için bürokrasiye yerleştirilenlerin olduğu, AKP'de siyaset yaptığı için devlette en üst görevlere gelenlerin, getirenlerin olduğu bir kasa, liste ve dosya var. Bakanlıktan çıkıp milyonluk ihaleyi verdiği şirkete yönetici olanlar var. Kamu kurumlarından aynı anda üç, dört, beş maaş alanlar var. Aynı anda kamu kurumlarının çeşitli birimlerinde çalışıp üç beş maaş alıp halkın sırtında kambur olanlar var. Milletin değil yandaşın menfaati için çalışanlar var. Dosya kabarık demiştim, ballı maaş alan üst düzey yöneticiler ve 54 metrelik liste... (CHP sıralarından alkışlar)

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Ahtapot gibi memleketi saranların listesi!

YUNUS EMRE (İstanbul) - Kaç yerden maaş alıyorlar, kaç yerden!

CEVDET AKAY (Devamla) - Evet, bu listede kimler mi var? Eski bakanlar var, bakan yardımcıları var, eski milletvekilleri var, kamu bankaları var; Vakıfbank, Vakıf Katılım, Ziraat, Ziraat Katılım Bankası, Halkbank, Emlak Katılım Bankası, İller Bankası, Kredi Garanti Fonu, Türkiye Kalkınma ve Yatırım Bankası, kamu bankalarının iştirakleri var; Türk Hava Yolları var, PTT var, TRT var, RTÜK var, Basın İlan Kurumu var, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu var, KARDEMİR var, TÜRK TELEKOM var, Turkcell var; neredeyse tüm kamu iktisadi teşebbüsleri var, var da var.

Birileri lüks içinde yaşarken bu millet pazarda artıkları topluyorsa artık yeter! Birileri üçer beşer maaşla servetine servet katarken bu millet evladına harçlık veremiyorsa artık yeter! Birileri lüks makam odalarında ihale dağıtırken bu millet geçmediği köprü'nün parasını ödüyorsa artık yeter! Bu düzenin çarkları dönerken altta kalan hep milletin kendisi oldu ama şimdi o çarkları kırmanın zamanı geldi. (CHP sıralarından alkışlar)

Bugün burada sadece bir konuşma yapmadım, bugün burada bir hesap pusulası çıkarttım ve bu pusulanın hesabı bir gün mutlaka sorulacak. Biz, konuşup gidenlerden değil, konuşup değiştirenlerdeniz; bu ülke sahipsiz değil, bu millet yalnız değil.

Hepinizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Maksat hasıl olmuştur.

Sayın Tahtasız, toplayalım, maksat hasıl oldu.

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Başkanım, çok uzun.

BAŞKAN - Yani kavas arkadaşlar da yardımcı olabilir eğer yanlış anlaşılmazsa.

Yardımcı olalım.

Şahısları adına ilk söz Samsun Milletvekili Murat Çan'a aittir.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

MURAT ÇAN (Samsun) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Göreviniz için sizleri bir kez daha kutluyor; kolaylıklar, başarılar diliyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu kürsüden defalarca uyardık fakat bugün görüyoruz ki yine değişen bir şey olmadı; yine sarayda yuvalanmış oligarkların kaleme aldığı bir torba yasa huzura getirildi, şu anda görüşülüyor.

"Şu pakette milletin derdine çare olacak hangi düzenleme var?" diye bakıyoruz, hiçbir şey göremiyoruz. Milletin sofrasındaki ekmek küçülürken; işsizlik büyürken; emekliler yokluk ve yoksulluğun pençesine terk edilmişken; gençler gelecekten umudunu kesmişken; üretici zirai donla, artan maliyetle uğraşıyorken şu pakette bu sorunların hangisi için bir çözüm çabası var? Bakıyoruz, hiçbirinin. Lafa gelince "Millet iradesinin tecelligâhı, Meclisin itibarı." diye ahkâm kesenler heybeden çıkarılan şu teklifle Meclise aylardır güya mesai yaptırıyor, aslında patinaj yaptırıyor. Her şey ortada; yasama yetkisini halktan alan bu yüce Meclis aylardır saray ve oligarklarının iradesine teslim edildi. Belli zümrelere, çıkar gruplarına hizmet eden düzenlemelerle halkın beklentileri ötelendi, önemsenmedi, önemsizleştirildi. Ne kadar söylesek boş; nato mermer, nato kafa!

Anayasa Mahkemesi 703 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin birçok maddesini Anayasa'ya aykırı bulup iptal etmiş. Mesela birinin gerekçesinde "Bakanlıkların, kurumların görev ve yetkileri yalnızca kanunla belirlenir, kararnameyle yapılamaz." demiş mahkeme. Nereye bakarak? Anayasa'ya bakarak. Bugün biz ne yapıyoruz? İptal edilen o kararname hükmünü ve birçok hükmü kanun hükmü hâline getirmeye çalışıyoruz yani işi kitabına uydurma mesaisi yapıyoruz.

Şimdi, bir maddenin ayrıntısını iyice irdeleyelim de bu Meclisin ne için, kim için çalıştığını; mesai yaptırıldığını hep beraber görelim. İlgili kanunun adı Askeri Okullar, Askeri Öğrenciler, Askeri Fabrikalar ve Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun. İşte, bu kanuna bir muafiyet hükmü dercediliyor. Neyin muafiyeti? Mayın temizliğinde kullanılmak için yurt dışından getirilecek her türlü araç, makine, teçhizat gümrük vergisinden muaf tutulacak. Bakın, teklifi hazırlayanlar gerekçede ne diyor? "Fon desteği alınarak ileriki zamanlarda gerçekleştirilmesi muhtemel temizlik faaliyetlerine yönelik Türk ve yabancı şirketlerin iş ortaklığında yapılabilecek

projelerde de söz konusu gümrük muafiyetlerinden yararlanılması amaçlanmaktadır." Mayın temizliği yandaşlara, yabancı ortaklara paslanacak, fonlanacaklar, makine ve ekipmanları da gümrük vergisinden muaf tutulacak.

Bölgemiz yangın yerine, sınırlarımız kevgire dönüşmüş, Batı dünyası Türkiye'ye sığınmacı deposu olma rolü biçmiş. Bizim yerli ve millîler de bütün işi gücü bırakmış, bu işten hangi yandaşımızı, hangi yabancı ortağımızı zengin ederiz diye bunun peşine düşmüş. Asgari ücretli, emekli enflasyon farkı için ara zam isterken bu iktidar umursamıyor ama bize, bir avuç yandaşa burada mesai yaptırıyor.

Sözde af yasası hazırlanıyor, Covid yasası mağdurları, gerçek anlamda kader mahkûmlarına verilen hiçbir söz tutulmuyor ama konu bir avuç yandaşı fonlama, yabancı ortaklarla birlikte onları zengin etme olunca heybeden işte böyle kanun çıkarıyorsunuz. Bir kez daha söylüyorum: Nato mermer, nato kafa.

Bugün Mecliste konuşmamız gereken asıl mesele İsrail ve İran arasında başlayan sıcak çatışma. Bu savaş hâli coğrafyamızı, ülkemizi nasıl etkileyecek; bunu konuşmalıyız. Türkiye bu savaşın neresinde, AKP iktidarının bu savaşta pozisyonu ne; bunu konuşmalıyız. İsrail'e terör devleti diyoruz, Kürecik'ten, İncirlik'ten, AWACS'lardan İsrail'e güvenlik hizmeti sunuyorsunuz. İran'da yetkililer çıkıyor, Kürecik'in, İncirlik'in hedeflerinde olduklarını söylüyorlar. Bundan sonra ne olacak? Ben size söyleyeyim; iktidar gidecek, ilk NATO toplantısında Kürecik için güvenlik desteği isteyecek.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayalım.

MURAT ÇAN (Devamla) - Hatta muhtemelen Patriot pazarlığı yapacak, buradan söylüyorum, isterseniz çıkın inkâr edin. Haftaya NATO zirvesi var ve bakın, göreceksiniz -yine iddia ediyorum ve bu yönde bazı duyurularımız da var- iktidar o güne kadar NATO'yla, Amerika'yla bu işin pazarlığına tutuşacak. En nihayetinde NATO'dan İran'ın olası saldırısına karşı güvenlik desteği isteyecek. Bunu bir daha söylüyorum. Yani, aslında, bir anlamda da İsrail'in güvenliği tahkim edilecek. Lafa gelince, söylediklerinize bakınca İsrail katil devlet ama "Onun güvenliği için her şeyi yaparız hatta bu uğurda İran'ın hedefi olmaya bile razıyız." diyen bir iktidar var bugün bu sıralarda yani sözün özü, bu iktidar, ne mayın temizliği konusunda yerli ve millîdir ne de İsrail konusunda ilkeli ve samimidir diyor, sizleri saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Şahısları adına ikinci söz Sayın Mevlüt Kurt'a aittir.

Buyurun lütfen. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MEVLÜT KURT (Kahramanmaraş) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Plan ve Bütçe Komisyonumuzda müzakere edilen ve Genel Kurul gündemimize taşınan, imza sahibi olduğum Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi hakkında AK PARTİ Grubumuz adına söz almış bulunuyorum. Gazi Meclisimizi ve bizleri izleyen aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Konuşmama başlamadan, katil İsrail'in beş gün önce komşumuz İran'a yönelik pervasız ve hukuk tanımaz bir şekilde düzenlediği menfur saldırılarını lanetliyor, hayatını kaybeden İranlı kardeşlerimize Allah'tan rahmet, yaralılara acil şifalar diliyorum. Biz inanıyoruz ki zulümle abat olanın akıbeti berbat olur. İnşallah İsrail'in de akıbeti berbat olacaktır.

Değerli milletvekilleri, bu kanun teklifi, içerdiği düzenlemeler itibarıyla her bir maddesi kendi içinde teknik gerekçelere dayalı, mevzuatın güncellenmesi, Anayasa Mahkemesi kararlarının yerine getirilmesi, idari işleyişin netleştirilmesi ve hukuki güvenliğin artırılması amacına hizmet etmektedir.

Görüşülmekte olan kanun teklifinde "Cumhurbaşkanlığı İdari İşler Başkanlığı" ibaresi güncel teşkilat yapısına uygun olarak "Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreterliği" şeklinde değiştirilmektedir. Bu değişiklik, 27 Aralık 2024 tarihli 174 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'yle teşkilat yapısında yapılan değişikliğin kanun metnine de yansıtılması amacıyla hazırlanmıştır. Bu bir ibare değişikliğidir; herhangi bir görev, yetki veya teşkilat yapısında değişiklik söz konusu değildir. Bu tür teknik düzenlemeler, mevzuatın tutarlılığı ve hukuk güvenliği açısından büyük önem taşımaktadır.

Yine, Belediye Kanunu'nda yapılan değişikliklerle, nüfusu 5 bini aşan yeni yerleşim yerlerinde ilgili valilik ve bakanlık süreci işletildikten sonra Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle belediye kurulması sağlanacaktır. Bu sayede özellikle hızlı kentleşmenin yaşandığı bölgelerde yerel hizmetlerin zamanında ve yerinde ulaştırılması mümkün olacaktır.

Değerli milletvekilleri, Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu'nda yapılan değişikliklerle, özellikle personel açığı yaşanan rütbelerde Cumhurbaşkanına terfi sürelerini geçici olarak kısaltma veya uzatma yetkisi tanınmaktadır. Bu, aynı zamanda ülke güvenliğini ilgilendiren bir düzenlemedir. Türk Silahlı Kuvvetlerinin ihtiyaç duyduğu hızlı yönetim modeli bu düzenlemeyle desteklenmektedir.

Rektör atamalarına ilişkin düzenlemeyle, diğer yönetici kadrolarına yapılan atama usulüyle uyumlu olacak şekilde rektörün Cumhurbaşkanlığı tarafından atanması, vakıf üniversitelerindeki rektör atamalarının mütevelli heyetinin teklifi üzerine yapılması, ayrıca üniversite ile yüksek teknoloji enstitülerinin rektör tarafından temsil edilmesi öngörülmektedir.

Bugün geldiğimiz noktada yükseköğretim sistemimiz artık sadece ulusal düzeyde değil, uluslararası rekabet ortamında da varlık göstermektedir. Bu süreçte nitelikli yabancı akademisyenlerin katkısı üniversitelerimiz için hem bir fırsat hem de bir sorumluluktur. AK PARTİ olarak eğitimde kaliteyi artırmak, dünyaya açık ama millî değerlerine bağlı bir akademik yapı kurmak önceliğimizdir. Bugün gençlik ve spor politikalarımızı sadece sınırlarımız içinde değil, uluslararası düzlemde de daha etkin yürütme iradesini ortaya koyuyoruz. Kurulacak olan koordinasyon ofisleriyle hem gençlerimiz uluslararası ölçekte temsil edecek hem de devletimizin kurumsal kapasitesini güçlendireceğiz.

Değerli milletvekilleri, AK PARTİ olarak bizim temel yaklaşımımız; güçlü yasama, öngörülebilir yönetim, etkin idare ve mali sorumluluk dengesini kurmaktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

MEVLÜT KURT (Devamla) - Bugün görüştüğümüz teklif de bu yaklaşımın bir yansımasıdır. Bu noktada, ülkemizin ihtiyaçlarını önceden görerek gerekli yasal ve idari adımların atılmasında öncülük eden Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip

Erdoğan'a şükranlarımı sunuyorum. Cumhurbaşkanımızın liderliğinde Türkiye, güçlü bir kamu yönetimi anlayışıyla yol almaya devam etmektedir.

Teklifin hazırlanmasında katkısı olan tüm kurumlara, milletvekillerimize, Plan ve Bütçe Komisyonu üyelerimize teşekkür ediyor, kanun teklifinin ülkemiz için hayırlı olmasını diliyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, birinci bölüm üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Birleşime beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 20.15

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 20.36

BAŞKAN: Başkan Vekili Tekin BİNGÖL

KÂTİP ÜYELER: Adil BİÇER (Kütahya), İshak ŞAN (Adıyaman)

----- 0 -----

BAŞKAN - Türkiye Büyük Millet Meclisinin 97'nci Birleşiminin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

212 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

Şimdi, birinci bölümde yer alan maddeleri, varsa o madde üzerindeki önerge işlemlerini yaptıktan sonra ayrı ayrı oylarınıza sunacağım.

1'inci madde üzerinde 3 önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

İlk önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 212 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 1'inci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Mehmet Emin Ekmen

Sema Silkin Ün

Necmettin Çalışkan

Mersin

Denizli

Hatay

Mehmet Karaman

Mustafa Kaya

Samsun

İstanbul

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ NİLGÜN ÖK (Denizli) - Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Sayın Necmettin Çalışkan.

Buyurun lütfen. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, aziz milletimiz; bugün yeni bir yasa teklifi görüşüyoruz. Bu görüştüğümüz yasa teklifinin tek bir gerekçesi var, Anayasa Mahkemesi dedi ki: "3 Haziran 2025'e kadar yasaları güncelleyeceksiniz." Onu görüşüyoruz. Onun için de aziz milletimiz, bugünkü çıkacak yasadan sakın ola ki memleketin herhangi bir meselesine yarar gelecek diye beklemeyin.

Değerli milletvekilleri, yasa teklifinin 1'inci maddesi Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine uyum çerçevesindeki Cumhurbaşkanlığı İdari İşler Başkanının ünvan değişikliğinden kaynaklanan bir güncelleme ama ne yazık ki bu AK PARTİ'li arkadaşların bütün gündemi ödeme, para, tahsilat, ihale, komisyon olduğu için kanun teklifinin 1'inci maddesi harcırah, harcırah ödemesi üzerine oturtulmuş. Tabii, buradaki hata şu: Madem uyum için yasa yeniden çıkarılıyor, hiç olmazsa kanundaki boşlukları doldurarak bir güncelleme yapılsın ama umurlarında değil; bakan, bakan yardımcılar ve üst düzey bürokratların harcırahlarına ilişkin maddeyi görüşüyoruz. Yasa teklifinin baştan sona her tarafında büyük bir feccaatle karşı karşıyayız. Bu yasayı bu kadar çıkarıncaya kadar şöyle deseydik: "Türkiye'deki bütün kanunları Sayın Cumhurbaşkanı yapar." Bu yeterliydi, başka hiçbir şey konuşmamıza gerek yoktu. Yasa pek çok komisyonu ilgilendirdiği hâlde Millî Eğitim Komisyonuna gelmedi, Sanayi Komisyonuna gelmedi, sadece Plan ve Bütçeye geldi. Biz bugün komisyonların başkanlarını seçtik. Aslında, bugün bir önerim şudur: Meclisteki bütün komisyonları feshedelim. Plan ve Bütçe zaten bütün kanunları çıkarıyor, öyleyse niye diğer komisyonlarla vakit kaybediyoruz?

Bugün Meclis de ciddi anlamda işlevsiz bir hâle geldi ki maalesef yasa teklifi de hava cıvadan ibaret. Hemen hemen bütün kanunlarda "Bu konuda karar Cumhurbaşkanındır..." Rektör atama; Cumhurbaşkanı atayacaktır. YÖK üyeleri; Cumhurbaşkanı atayacaktır. Generalliğe yükselme, rütbe; Cumhurbaşkanı tarafından atanacaktır. Bakın, askeriye'nin en önemli yönlerinden biri disiplindir, adalettir, liyakattir ve bugün bu çıkarılan yasayla bunlar bütünüyle ortadan kaldırılıyor. Tabii, her bir askerin, yarbayın, albayın, generalin Cumhurbaşkanı'na bire bir ulaşma imkânı yok. Böyle olduğu için, bugünden itibaren Türkiye genelinde bütün illerde ve ilçelerde askerî personel, bulunduğu bölgedeki iktidar partisinin il başkanına, ilçe başkanına selam duracak. Bugün ülkeye kötülük yapıyorsunuz. Bu kurum güçlendirilmeli. İşte İran'ın, Suriye'nin hâli. Maalesef ki buradan aynı zamanda yetkisiz, haksız bir şekilde birileri rütbe elde edeceği için birilerinin hakkı gasbedilecek, birileri de torpille işbaşına gelecek.

Kanun teklifi içerisindeki önemli hususlardan biri de KİT Kanunu. KİT Komisyonu üyesiyim; KİT şirketleri şirkettir, ne dededir ne kuştur. Eğer bir şirket kamu yararına çalışıyor ise normal Ticaret Kanunu'na bağlı herhangi bir şirket gibi genel kurullarını yapmalı, hesap vermeli, denetlenmeli; gerekirse yönetimi değişmeli. Kamu diyorsanız öyleyse şirket olduğu belli olsun. Değilse ne oldu? İşte bunun sonucunda, dünyanın en pahalı biletini satan Türk Hava Yolları zarar ediyor. PTT büyük bir kamu kurumu olduğu hâlde zarar açıklıyor çünkü temsil giderleri, genel giderler adı altında yapılan harcamalarla bu millete kötülük yapıyor.

Değerli milletvekilleri, bir akademisyen olarak belirtiyim ki bu ülkede öğretim üyelerine saygı duymak gerekir. Öğretim üyeleri kendilerini yönetecek sembolik bir makamda olan rektörle ilgili söz sahibi olmalı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayalım lütfen.

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) - Dolayısıyla da rektörlerin atamasının direkt Cumhurbaşkanı tarafından yapılması bilime saygısızlıktır. Hani askeriyede rütbe var ya, akademide de doktor öğretim üyeliği var, doçentlik var, profesörlük var. Sayın Cumhurbaşkanının bu profesörü, bizzat hepsini baştan sonra tanıma imkânı da olmayacağı için orada başka partiye kaymasın diye getirilmiş olan danışmanların inisiyatifıyla üniversitelere rektör atanacak.

Yine kanun teklifi içerisinde, Gençlik ve Spor Bakanlığının yurt dışı ofis açması... Ya, Allah aşkına, kocaman, 81 vilayeti olan, 86 milyon nüfuslu bu ülkede yapılacak bütün işler sanki bitti de yurt dışına niye ofis açacak? Yurt dışında TİKA'lar, Yunus Emreler, diğer kurumlarımız; yetmedi, büyükelçiliğimiz var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) - Büyükelçilik bünyesinde yapılamayan ne var da yurt dışında ofis açılacak? Bu milletin kuruluşuna sahip çıkmak hepimizin boynunun borcudur.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından "Kabul!" sesleri)

MEHMET EMİN EKMEK (Mersin) - Başkanım, kabul, kabul... Elektronik yapalım.

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) - Başkanım, ellerini kaldırmaya bile tenezzül etmiyor arkadaşlar.

MEHMET EMİN EKMEK (Mersin) - Başkanım, elektronik yapalım.

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) - Elektronik yapalım, problem yok.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) - Başkan, kabul fazla, ilk günden hata yapmayın.

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) - Başkanım, çok ikna edici konuştuğum için arkadaşlar "peki" demek istediler galiba.

BAŞKAN - Divanda ihtilaf olduğu için elektronik cihazla oylama yapacağız.

İki dakika süre veriyorum ve oylamayı başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN - Önerge kabul edilmemiştir.

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) - Başkanım, sayıları açıklar mısınız, kaç oy ret?

BAŞKAN - Çok fark var, söylersem üzülürsünüz.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 212 sıra sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 1'inci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

"MADDE 1- 10/2/1954 tarihli ve 6245 sayılı Harcırah Kanununun 29 uncu maddesinin üçüncü fıkrasında bulunan "Cumhurbaşkanı yardımcıları" ibaresi "Cumhurbaşkanı yardımcıları ve Bakanlar" şeklinde değiştirilmiş, "Anayasa Mahkemesi Başkanı," ibaresinden sonra gelmek üzere "Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreteri," ibaresi ilave edilmiş ve "Bakanlar," ile "Cumhurbaşkanlığı İdari İşler Başkanı," ibareleri madde metninden çıkarılmıştır."

Rahmi Aşkın Türeli
İzmir
İsmet Güneşhan
Çanakkale

Cevdet Akay
Karabük
Aşkın Genç
Kayseri

Tahsin Ocaklı
Rize
Eylem Ertuğ Ertuğrul
Zonguldak

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ NİLGÜN ÖK (Denizli) - Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Önerge üzerinde Zonguldak Milletvekili Eylem Ertuğ Ertuğrul konuşacak.

Buyurun lütfen. (CHP sıralarından alkışlar)

EYLEM ERTUĞ ERTUĞRUL (Zonguldak) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 13 Haziranda İsrail tarafından başlatılan İran saldırısı, bölgemizi topyekûn bir savaş ihtimaliyle yüz yüze bırakmış ve sadece coğrafi değil stratejik sınırların da aşılma riskini beraberinde getirmiştir. Büyük Orta Doğu Projesi'ni gerçekleştirmek adına İsrail'in savaşla geçinen bir düzen kurmaya çalıştığını hepimiz biliyoruz. Bölgemiz coğrafyasına huzur ve barış getirebilmek ve millî menfaatlerimizi koruyabilmek için güçlü bir orduya ne kadar fazla ihtiyacımız olduğu bir kez daha bu dönemlerde ortaya çıkmıştır.

1960'larda Türkiye'nin karşılaştığı bölgesel sorunlar, Kıbrıs krizleri ve Kıbrıs Harekâtı sonrasında uygulanan silah ambargosu millî kaynaklara dayalı bir savunma sanayisi kurulmasını zorunlu kılmıştır ve bu konuda bazı yatırımlar başlamıştır. Özellikle 1980'li yıllardan sonra artan çabalar sonucunda Türkiye -özellikle de son yirmi yılda- savunma sanayisinde küresel ölçekte dikkat çekici adımlar atmıştır ve özellikle insansız hava aracı kategorisinde ülkemiz dünya liderleri arasında pozisyon almıştır ancak bu tek başına maalesef yeterli değildir.

Sayın milletvekilleri, bölgemizdeki savaşlarda hava harekâtlarının ne kadar önemli olduğu ortaya çıkmaktadır ancak bir dönem dünyanın en güçlü ve donanımlı hava filosuna sahip olan Hava Kuvvetlerimiz 2013 yılından beri envanterine yeni uçak katamamıştır. Hepimizin gurur duyduğu Millî Muharip Uçak Projesi KAAAN geleceğe dair umutlarımızı artırmaktadır ancak aktif kullanım sürecinden hâlâ çok çok uzaktır. Bölgemizdeki hava tehditleri de daha üstün, modern uçaklara olan ihtiyacımızı bir kez daha teyit etmektedir. S-400 alımı sonrasında dışına itildiğimiz F-35 projesinin yarattığı hayal kırıklığı sürerken sonraki süreçte tedarik edileceği ilan edilen yeni nesil F-16 uçaklarının da tedarikindeki belirsizlik aynı şekilde devam etmektedir.

Sayın milletvekilleri, gene çok umut bağladığımız ALTAY tankı projemiz var ancak elimizde bu tankı hareket ettirecek güçte bir motorumuz yok ve yabancı motor temininde de sıkıntı yaşadığımızdan bu proje de maalesef atıl şekilde kalmış durumdadır.

Peki, biz bütün bu sorunlar karşısında ne yapıyoruz? Biz yedi gün yirmi dört saat çalışan Tank Palet Fabrikasını, her şeyiyle kamuoyuna ait olan Tank Palet Fabrikasını Katar ortaklı bir şirkete devrediyoruz. Biz ne yapıyoruz? Millî Savunma Bakanlığına bağlı 27 askerî fabrika ve 10 tersanede projeler yürüten, stratejik savunma alanında projelere imza atan ASFAT AŞ gibi

bir kuruma Ankara'nın göbeğinde devasa bir bina inşa ettiriyoruz, bunu Kültür Bakanlığına devrettiriyoruz ve bu bina şu an lüks bir düğün salonu olarak kullanılıyor maalesef. Ne yapıyoruz? Kritik bölgelerde konuşlanmış olan askerî birliklerin yerlerini değiştiriyoruz, buraları imara açıyoruz, yerlerine lüks konutlar yapıyoruz.

Sayın milletvekilleri, bu, savunma altyapısının ticarileşmesi anlamına gelmektedir ve bu uygulamalar ordumuzun hareket kabiliyetini sınırlamakta ve gelecek nesillerin de savunma kapasitesini maalesef negatif yönde etkilemektedir.

Tabii ki savaşta en önemli gücümüz -silahların haricinde- iyi eğitilmiş, motivasyonu ve disiplin seviyesi yüksek askerî personelimizdir. Peki, 15 Temmuz darbe girişiminden sonra acaba personelimizin moral ve motivasyonu ne durumdadır, ne kadar birlik beraberlik içerisindedirler? İstedığınız kadar füze atın, bomba atın, oraları bombalayın; unutmayın ki savaşı bitirecek olan piyadedir, piyade oraya ayak basmadıkça zafer kazanmış sayılmazsınız ve o ayağı basacak olan personelin motivasyonunu yüksek tutmak zorundasınız. Ancak askerî personelin, özellikle emekli astsubayların özlük hak kayıpları, emekli binbaşılardan görev ve makam tazminatı problemleri, atanamayan uzman çavuşlar ve çıkarılan kanun ve yönetmeliklerle siyasi iktidara yandaş ve bağımlı hâle getirilen Silahlı Kuvvetlerin yapısı şüphesiz ki moral ve motivasyonu negatif yönde etkilemektedir. Bununla ilgili gerekli önlemler ivedilikle alınmalıdır. Ayrıca, askerî hastanelerin kapatılmış olması ve muharip personelin yaşadığı sağlık sorunları da gene aynı şekilde moral ve motivasyonu negatif olarak etkilemektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

EYLEM ERTUĞ ERTUĞRUL (Devamla) - Ve iktidar bu eksiklikleri bu kadar sıklıkla dile getirmemize rağmen hiçbir adım atmamaktadır; bir an önce askerî hastaneler tekrar açılmalıdır ve Türk Silahlı Kuvvetleri personeli hak ettiği sağlık sistemine bir an önce kavuşmalıdır.

Sayın milletvekilleri, ayrıca, İsrail'in İran'a saldırısının ilk gecesinde bazı İsrail uçaklarının Türkiye hava sahasını ihlal ettiği iddiası gündeme gelmiş durumdadır; bu çok önemlidir. Eğer bu doğruysa yalnızca diplomatik değil egemenlik hakkımıza da doğrudan bir saldırdır. "Tedbirli olmalıyız." diyenlerin, "Bir sonraki hedef biziz." diyenlerin, halka korku salanların bunu da açıklaması gerekmektedir.

Millî savunma ve hava sahasının güvenliği siyasi sadakatle değil ulusal çıkarla korunur diyorum ve Genel Kurulu sevgiyle, saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

3'üncü önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 212 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 1'inci maddesinde yer alan "şeklinde" ibaresinin "biçiminde" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Beritan Güneş Altın

Mardin

Yılmaz Hun

İğdır

Ferit Şenyaşar

Şanlıurfa

Cengiz Çiçek

İstanbul

Kezban Konukçu

İstanbul

Sırrı Sakık

Ağrı

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ NİLGÜN ÖK (Denizli) - Katılamıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Önerge üzerinde Sayın Sırrı Sakık konuşacak.

Buyurun lütfen. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

SİRRİ SAKİK (Ağrı) - Sayın Başkan, sevgili arkadaşlar; herkese iyi bir akşam diliyorum.

Ben bölgede bir on beş gün dolaşarak buralara geldim. Vallahi birçok hastaneyi dolaştım ve gördüm hastanelerde nasıl bir Orta çağ yaşandığını; onları sizlerle paylaşmak istiyorum. İş yok, aş yok, sağlık kökten yok çünkü orası farklı insanların yaşadığı, farklı kimliklerin yaşadığı yer.

Şimdi, sevgili Başkan, siz hekimsiniz, yanı başınızda bir hekim daha var. Şurası Ağrı Doğubayazıt, burası bir hastane sevgili milletvekilleri. Bakın, şöyle bir hastanede oradaki insanlara hizmet ediliyor. Burası Uganda değil, burası Ağrı Doğubayazıt Hastanesi.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Bursa Çekirge Hastanesi de öyle.

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Ankara'da bile öyle.

SİRRİ SAKİK (Devamla) - Burası acil bölüm, Ağrı Hastanesinde acil bölümde sunulan hizmet; bunu da görün, bölgede nasıl bir hizmet sunulduğunu. Burada da hastane tamamen çökmüş. Ağrı Hastanesi beş yıllık bir hastane, Doğubayazıt Hastanesi de on iki yıllık bir hastane ve sizin eseriniz. Bakın, bu hastanelerde insanlara sözüm ona hizmetler sunuluyor.

Benim işim bu, nerede bir hasta varsa yanı başındayım, hiç kimlik bilmem, Çorum'dan mı gelir, Yozgat'tan mı gelir; gideriz, ziyaret ederiz, yanı başında oluruz. Bugün de ben şehir hastanesindeydim ve orada yüzlerce insanla yüz yüze geldik. Burası da Ankara işte, Ankara Şehir Hastanesi; işte bu da sizin eseriniz. Şimdi, aradaki fark bu. Özellikle bizim Kürt coğrafyasındaki toprakların dili olsa tam yüz yıldır oraya gelen her siyasi aktörün, iktidarın verdiği sözleri... Vallahi, gelen herkes Kürt coğrafyasını bir Paris'e dönüştürür, seçimler sonrasında unutulur gider ve bu hastane ile Ağrı'daki hastane arasında, emin olun, yüz yıl değil bin yıllık bir fark vardır.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Vallaha, Diyarbakır ile Bursa arasında da yüz yıllık fark var.

SİRRİ SAKİK (Devamla) - Lütfen... Seni ciddiye almıyoruz zaten, boş ver be! Sürekli bize sataşarak da konuşma.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Biz de sizi almıyoruz, gittik ve gördük.

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Bizi ciddiye almak yürek ister, yürek! Atatürk'ü sevmeyi ister, Türk milletini sevmeyi ister.

SIRRI SAKİK (Devamla) - Sevgili arkadaşlar, ben aradaki uçurumu söylüyorum yani genetik kodlarınızda ırkçılık varsa, genetik kodlarınız ret ve inkâr üzerine inşa edilmişse burada "Tanrı birdir." desek buna da itiraz edeceksiniz, onun için hiç gerek yok. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - "Tanrı" değil, Allah tek zaten.

SIRRI SAKİK (Devamla) - Size cevap da vermeyeceğiz.

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Herhâlde, veremezsiniz.

SIRRI SAKİK (Devamla) - Şimdi, şunu söylüyorum, bakın, burada yasalar masalar çıkarırsınız ama bu yasalar bu halkın yararına çıkmıyor. Siz batıda başka bir hukuk uyguluyorsunuz, Kürt coğrafyasında farklı bir hukuk uyguluyorsunuz. Emin olun, hastaneleri dolaştım, bakın, orada anneler feryat ediyor. Yahu, tekerlekli sandalye yok, ambulans yok, sedye yok. Apandisit patlamış bir çocuk Ağrı Devlet Hastanesinde ameliyat olamıyor ama nerede oluyor? Bir başka ilçede oluyor. Ağrı'da sürekli bunları manipüle eden bir birim var; oradaki İl Sağlık Müdürü, Vali sürekli bunların üstünü örtmeye çalışıyor ama bir kent bu konuda rahatsız ve haksızlığa maruz kaldığını söylüyor.

Şimdi, Sağlık Bakanında hiç utanma duygusu yok, onlarca kez buraya getirdik. Kendisi Ağrı'ya gittiğinde, vallahi bir halk ayaklandı, Ağrı ayaklandı, dediler ki: "Ya, biz çok mağduru, ne olur sorunlarımıza bir çözüm bulun." Alelacele geldi, oraları tekrar boya badanayla kapatmaya çalıştı; e, oralardan sular akıyor, oralardan kanalizasyon akıyor hastaneye. Şimdi, boya badanayla siz kanalizasyonu, suları kapatamazsınız. Onun için açık, net olarak söylüyorum: Adil olacaksınız, adaletli olacaksınız. Sonra dönüp diyorsunuz ki: "Ya, bu Kürtler ne istiyor?" Vallahi, ne söyleyeyim?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Hiç öyle bir şey demiyoruz.

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

SIRRI SAKİK (Devamla) - Teşekkür ediyorum Başkan.

Ya, en basit bir sağlık konusunda biz eşit değiliz, hayatın hiçbir alanında eşit değiliz. Siz buralarda farklı bir hukuk uyguluyorsunuz, Kürt coğrafyasında farklı bir hukuk uyguluyorsunuz.

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Hiç öyle bir coğrafya yok.

SIRRI SAKİK (Devamla) - Bizce adil olun, adaletli olun; barışacaksınız ilk önce bu haksızlıkları topluca ortadan kaldırın; gelin, şu halktan bir özür dileyin, "Size yüz yıldır bu haksızlığı yaptık, bir daha da yapmayacağız." deyin. Gelin, bir toplumsal sözleşmeyi imzalayın "Biz sizi reddettik, inkâr ettik, asimile edemedik..." Vallahi bütün silahlarınızı da getirseniz Kürtler asimile olmaz, Kürtler eşitlik istiyor diyorum.

Teşekkür ediyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergely oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

1'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

V.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)

C) Tezkereler

1.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, "İsrail'in Saldırganlığıyla Başlayan ve Derinleşen, İran'la Çatışmalı Sürece Karşı Karar" konulu tezkeresi (3/1123)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının bir tezkeresi vardır, okutup oylarınıza sunacağım:

17/6/2025

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kuruluna

Türkiye Büyük Millet Meclisi olarak, İsrail'in uzun yıllardır sürdürdüğü hukuka aykırı, soykırımcı politikaların tüm dünyayı tehdit ettiğini hassasiyetle takip etmekteyiz.

Gazze'de on binlerce masumun katledilmesine neden olan saldırılarının ardından İran'a yapılan saldırılar, İsrail yönetiminin bölgesel barışı topyekûn hedef alan bir çatışma stratejisi yürüttüğünü açıkça ortaya koymaktadır.

On yıllardır devam eden işgal, sistematik baskı ve ayrımcılığa ek olarak artık soykırımla mücadele eden ve yardıma erişemediği için açlıkla sınanan Filistin halkı varoluş mücadelesi vermeye devam etmektedir. İsrail Hükûmeti ve ordusu, yardım sırasında bekleyen sivilleri ve çocukları hedef alarak insanlığa karşı işlenen suçlar kategorisinde yer alan bu uygulamalarına ağır bir suç daha eklemiştir.

Öte yandan İsrail'in İran'a yönelik saldırıları, bölgedeki gerilimi tırmandırmakta ve geniş çaplı savaş riskini beraberinde getirmektedir. Bu saldırı, uluslararası iş birliği ve nükleer müzakereler konusunda devam eden sürece karşı yapılmış provokatif ve tehditkâr bir adımdır. İşgalci İsrail'in bölgesel savaşın da faili olduğu açıkça görülmektedir.

Filistin'in yanı sıra Suriye, Lübnan ve Yemen'de süregelen İsrail saldırıları, Netanyahu hükûmetinin çatışmayı yayma niyetinin yansımalarıdır. Bu süreçte Türkiye Büyük Millet Meclisi bölgemizdeki tüm masum halkların yanında, savaşın ve İsrail katliamının karşısındadır.

Kuşkusuz Netanyahu ve bazı hükûmet üyeleri hakkında hem ülkesinde hem de uluslararası yargı organlarında devam eden hukuki süreçler bu yönetimi soykırımcı olarak tescil edecektir. İsrail'in bu saldırganlığı ve uyguladığı devlet terörü İsrail'i ve ona destek veren emperyalist güçleri halklar nezdinde çoktan mahkûm etmiştir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi olarak;

İsrail'in, başta Gazze halkına karşı sürdürdüğü soykırım olmak üzere bölgesel barışı tehdit eden tüm eylemlerini ve son olarak İran'a yönelik saldırılarını en güçlü şekilde kınıyoruz.

İsrail'in saldırganlığı karşısında sessiz kalan tüm uluslararası kurumları ve hükümetleri uluslararası hukuk ve diplomasi temelinde sorumluluk almaya çağırıyoruz.

Bilinmesini isteriz ki barışı önceleyen ve insan hayatını esas alan bir anlayışla bölgede kalıcı bir çözümün tesisi için girişimlerimizi sürdüreceğiz.

Bu çerçevede, uluslararası toplumda da İsrail'in durdurulması için kararlı ve ilkel bir duruş sergilenmesini bekliyoruz.

Bölgede adil, kalıcı ve hakkaniyete dayalı bir barışın tesisi için gösterdiğimiz diplomatik çabaların arkasında durduğumuzu bir kez daha ilan ediyoruz.

Bu çerçevede, bu bildirinin oylanarak kabul edilmesi ve alınan kararın Resmî Gazete'de yayımlanması hususunu Genel Kurulun tasviplerine arz ederim.

Numan Kurtulmuş

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Başkanı

BAŞKAN - Okunan tezkereyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Oy birliğiyle kabul edilmiştir.
(Alkışlar)

VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- Burdur Milletvekili Mustafa Oğuz ve Kahramanmaraş Milletvekili Mevlüt Kurt ile 99 Milletvekilinin Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3119) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 212) (Devam)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, 2'nci maddeyle ilgili 4 önerge vardır, bunlardan 3'ü aynı mahiyettedir.

Aynı mahiyetteki bu önergeleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 212 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 2'nci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Mehmet Emin Ekmen

Sema Silkin Ün

Necmettin Çalışkan

Mersin

Denizli

Hatay

Mehmet Karaman

Mustafa Kaya

Samsun

İstanbul

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Mehmet Satuk Buğra Kavuncu

Selcan Taşçı

Ayyüce Türkeş Taş

İstanbul

Tekirdağ

Adana

Şenol Sunat

Ersin Beyaz

Manisa

İstanbul

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Rahmi Aşkın Türeli

Cevdet Akay

Tahsin Ocaklı

İzmir

Karabük

Rize

İsmet Güneşhan

Aşkın Genç

Aykut Kaya

Çanakkale

Kayseri

Antalya

BAŞKAN - Komisyon aynı mahiyetteki önergeleri kabul ediyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ HÜSEYİN ALTINSOY (Aksaray) - Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Şimdi aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ilk konuşmacı Samsun Milletvekili Mehmet Kahraman.

Buyurun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

MEHMET KARAMAN (Samsun) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün burada görüşmekte olduğumuz teklifin 2'nci maddesiyle 7258 sayılı Kanun'da bir değişiklik yapılarak sabit ihtimalli ve müşterek bahis oyunlarının bayilik işlemleri ile denetiminin özel hukuk tüzel kişilerine devredilmesinin önü açılmaktadır. Bu madde, teknik bir ayrıntı gibi sunulsa da özünde devletin haramla olan mesafesini tehlikeli biçimde bulanıklaştırmaktadır, bahis ve kumar faaliyetlerinin kurumsallaştırılmasına ve yaygınlaştırılmasına zemin hazırlamaktadır. Biz bu kürsüde bir düzenleme konuşmuyoruz; biz milletimizin ahlakını, neslimizin geleceğini, ailemizin huzurunu ve devletimizin itibarını doğrudan ilgilendiren sinsi ve yaygın bir yıkım alanını konuşuyoruz; sanal bahis ve dijital kumar ağları.

Sayın milletvekilleri, kumar haramdır. Kumar, alın terini küçümseyen, helal kazancı değersizleştiren; insanı sabırdan koparıp tembelliğe, bağımlılığa ve borca esir eden bir düzendir ve ne yazık ki bugün bu haram düzen dijital mecralarda, mobil uygulamalarda, sosyal medya algoritmalarında organize şekilde yayılmakta; çocuklarımızın cebine, gençlerimizin gündemine sokulmaktadır. İşin daha vahimi şudur: Kamu eliyle korumamız gereken bu insanlar zaman zaman yine kamu kurumlarının sponsorluğu ya da sessizliği sayesinde bu bataklığa daha hızlı çekilmektedirler. Bazı kamu kurumları, bahis içerikli platformlarda reklam alanı satın almakta ya da dolaylı olarak bu sitelere yönlendirme yapmaktadırlar. Bu, sadece bir idari zaaf değil aynı zamanda vicdani ve anayasal bir sorumluluğun ihlalidir. Anayasa'nın 58'inci maddesi devlete gençliği zararlı alışkanlıklardan koruma görevi

yüklemektedir, Anayasa'nın 17'nci maddesi bireyin maddi ve manevi varlığını koruma altına almaktadır. Şimdi ben buradan soruyorum: Bu devlet, hangi anayasal yetkiye dayanarak gençliği harama teslim eden bir düzeni yönetilebilir kılama arayışına giriyor?

Değerli milletvekilleri, bahis, sadece bireyi değil aileyi ve nihayetinde devleti çökertir. Bugün borç yükü altında ezilen, evini kaybeden, intihara sürüklenen binlerce vatandaşımızın ortak noktası sanal bahis batağına düşmüş olmalarıdır. Aileler parçalanmakta, çocuklar harçlıklarını kripto platformlara yatırmakta, borç-alacak zincirleri sosyal medyada kurumsallaştırılmaktadır; bu bir çürümedir. Bu çürümenin sorumlusu, yalnızca illegal siteler değil onları görmezden gelenler ve onlara alan açanlardır. Bahsi ve kumarı bir sektör gibi ele alan bu maddeyle kamu görevleri özel şirketlere devredilerek bu düzeni büyütmek amaçlanmaktadır. Denetim, ruhsatlandırma ve düzenleme gibi kritik işler kârını doğrudan bahis hacminden kazanan şirketlere bırakıldığında ortaya çıkacak sonuç bellidir: Kumar daha çok oynanacak, daha agresif pazarlanacak, daha fazla insan bağımlı hâle gelecektir.

Buradan açıkça ifade ediyorum: Biz kumarın yönetilmesini değil kökünden kazınmasını istiyoruz; yasal ya da yasa dışı ayrımı yapmaksızın bahis ve kumarın her türlüüne karşıyız; bu, sadece inancımızın ve ahlakımızın değil aynı zamanda toplumsal huzurumuzun ve iktisadi istikrarımızın da gereğidir. Vergi alarak bu düzeni meşrulaştıramazsınız, denetleyerek helal hâle getiremezsiniz, kâr motivasyonu hareket eden özel şirketlere gençliği koruma sorumluluğunu devredemezsiniz. Bizler "önce ahlak ve maneviyat" diyen millî görüşün evlatlarıyız; biz, milletin evladına helali öğreten, sabrı ve emeği yücelten bir anlayışın temsilcileriyiz; bu madde gibi kumarı normalleştiren her yaklaşımın karşısındayız. Teklif edilen düzenleme geri çekilmelidir. Devlet reklama kapalı olmalı, gençliği ve aileyi koruyacak şekilde "tam yasak" ve "sıfır tolerans" politikası uygulamalıdır. Yasa dışı bahisle etkin mücadele için erişim engelleri güçlendirilmeli, MASAK eliyle finansal izleme derinleştirilmeli, cezalar ağırlaştırılmalıdır. Ayrıca, spor kulüpleri ve dijital platformlarda bahis içeriklerine yönelik reklam ve sponsorluk yasağı acilen hayata geçirilmelidir.

Sayın milletvekilleri, milletin kalbinde açılan yarayı Meclisteki sessizlik büyütüyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

MEHMET KARAMAN (Devamla) - Gençliğin geleceğini, piyasa potansiyeliyle ölçemezsiniz. Ahlakı zedeleyen bir düzeni yönetmek değil reddetmek gerekir. Ey Meclis, ahlak iktidardan büyüktür, vicdan oy sahibinden önce gelir! Şimdi hep birlikte karar vermeliyiz, bu Meclis milletin vicdanı mı olacak yoksa haram düzeninin ortağı mı? Ben milletin evladının yemeğinin ve duasının yanında olmayı tercih ediyor, hepinizi bu sorumluluğa davet ediyorum.

Teşekkür ediyorum. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki 2'nci önerge üzerinde Sayın Selcan Taşçı.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; son birkaç yılda gazete ve televizyonlarda yüzlerce benzerine rastladığımız başlıklardan sadece birkaçı: "İstanbul Esenler'de kumar borcu olduğu öğrenilen İnan Taşçı, eşi ve oğlunu katletti, ardından intihar etti." "Uzman Çavuş Bülent Aksungur eşi ve 2 çocuğunu öldürdükten sonra hayatına son verdi. Aksungur'un kumar borcu olduğu öğrenildi." "Süleymanpaşa'da sanal kumar bağımlılığı nedeniyle çıkmaza giren esnaf yaşamına son verdi."

Bu başlıklarda verilen haber nedir sizce? Kimin kimi nerede neden katlettiği mi? Bence değil. Bu başlıklar, bize, Türkiye'de toplumun ciddiye alınması gereken oranda kumar batağına battığını gösteriyor yoksulluktan, umutsuzluktan, kolaylıktan; sebepler farklı olabilir ama sonuç değişmiyor. "Şans oyunları" diye süsleyebiliriz de adını; ister yasal olsun ister yasa dışı, kumar en hızlı ve ölümcül bağımlılık yapıcı alışkanlıklardan biri; bunu söylüyor aslında bütün bu başlıklar bize.

Anayasa'nın bununla ilgili 58'inci maddesi açık: "Devlet, gençleri alkol düşkünlüğünden, uyuşturucu maddelerden, suçluluk, kumar ve benzeri kötü alışkanlıklardan ve cehaletten korumak için gerekli tedbirleri alır." Demek ki bu alanın sorumluluğu tartışmaya kapalı şekilde devlette olmalıdır. Devlet bu alanda oluşabilecek suistimallere karşı Anayasa'daki ifadesiyle tedbir almalıdır. Peki, üzerinde konuştuğumuz madde ne yapıyor? Tam tersini, bu madde diyor ki: "Biz bazı şans oyunlarının işletme hakkını yani kumarın işletmesini büyük oranda özelleştirdik, şimdi denetimini de özelleştireceğiz." Kamu yararı var mı yok mu, ne gam! Standardı da özel sektör koysun, lisanslamayı da o yapsın; yirmi bir yılda hasılatı yüzde 66.699 oranında artmış bir alan çok kazandırmaya devam etsin kâfî! Kime çok kazandırmaya peki? Talih kuşunu bekleyen milyonlarca garibana olmadığı ortada.

Bizim bu maddeden, tabiri caizse, işkillenme gerekçelerimizden biri de Plan ve Bütçe Komisyonundaki görüşmelerinde Komisyon üyelerimiz tarafından yöneltilen sorulara verilemeyen cevaplar. Arkadaşlarımız sordular: "Demirören Grubunun işlettiği bayilerin denetimini yine aynı gruba ait bir şirket mi yürütüyor?" Bir türlü "Hayır." cevabı verilemedi bu çok basit soruya, "Ayrı işler." denildi, "o" denildi, "bu" denildi ama bu işin arkasında bir çıkar ağı var mıdır yok mudur, o bir türlü netleştirilmedi. Denetlenen ile denetleyen aynı yapıya ait olabilir mi Allah aşkına? Sistemin alametifarikası hâline gelen "Kadıy kime şikâyet edelim?" durumu himaye alanını kumara kadar da genişletmesin arkadaşlar, kumar da eksik kalsın; bir şeyin de fren mekanizması olsun şu memlekette.

Bu madde Komisyondan geçtikten sonra, sözde bir spor yayınında haberi şöyle verildi: "Yasa dışı bahse tam saha pres. Spor Toto Teşkilatı yasada belirtilen kuralların etkin uygulanması amacıyla bazı denetim yetkilerini özel şirketlere devretme ve bu amaçla hizmet satın alma uygulamasının devam ettirebilecek. Spor Toto Teşkilatı Başkanı işin teknik boyutunun kamu yerine özel sektöre ihale edildiğinde yasa dışı bahisle daha etkin mücadele edilebildiğine vurgu yaptı." Tam şecaati arz ederken sirkatin söylemek hâlî budur. Devlet, yasal ya da yasa dışı kumara karşı kendi koyduğu kuralları kendi uygulayamıyor mu yani? Neden uygulayamıyor? Devlet içinde uzantıları mı var bu şebekelerin, ortakları mı var, iş birlikçileri mi var? Deniliyor ki: "Bütün dünyada böyle, uluslararası bir firma var, onun teknik donanımı da kamuda yok." E, olsun; bağlı olduğu bakanlığın bütçesinden kat kat fazla hasılatı bulunan bir teşkilat denetlenemeyen şekilde ona buna para dağıtmak yerine böyle bir yatırım yapsın bir zahmet kazancıyla.

"Denetlenemeyen" derken laf olsun diye söylemedim. Bakın, Sayıştay üst üste yıllarca denetleyemedi Spor Toto Teşkilatını. Denetim raporlarına girdi bu; istenilen belgeler ibraz edilmeyince ne hesaplar incelenebildi ne bayi sözleşmelerinin neye göre yapıldığı ne teşvik primleri ne personel atamaları. Zaten denetlenemiyor, yine, bu sistemin varoluşsal alışkanlıklarından birinin devamı olarak herhâlde bu maddeyle de fiilî durumu resmîleştirme yoluna gidilmek istenildi ama olmaz arkadaşlar; "şans oyunları" deyip geçtiğiniz sadece biraz daha vergi, biraz daha örtülü kaynak meselesi değildir, toplumsal bir meseledir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SELCAN TAŞCI (Devamla) - Bitiriyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

SELCAN TAŞCI (Devamla) - Herkesin "casino"sunu cebinde taşır hâlde gelmesinin karşılığı on binlerce ananın, evladın, eşin ahıdır; on binlerce ailenin rızıkıdır, binlerce insanın canıdır; ödenemez bir vebaldır. Bu kadar hızlı bayileşmenin, bu kadar kolay erişimin, bu kadar reklam serbestisinin, özendirilmenin izahı da mümkün değildir. Bir ayağı trajediye batmış hâldeki şans oyunları alanında bütün izin ve denetimler Anayasa'nın da emrettiği şekilde devlet eliyle yürütülmeli, bu madde çekilmeli, buna göre yeniden düzenlenmelidir.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki 3'üncü önerge üzerine Antalya Milletvekili Sayın Aykut Kaya.

Buyurun lütfen. (CHP sıralarından alkışlar)

AYKUT KAYA (Antalya) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2003 yılında yapımına başlanılan Gazipaşa-Anamur yolu yirmi iki yıl geçmesine rağmen hâlâ bitirilmediği için birçok ölümcül kaza yaşanmakta ve olumsuz hava koşullarında saatlerce trafiğe kapalı kalmaktadır. Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığından Gazipaşa ve Anamur'un tarım, ticaret ve turizm potansiyelini olumlu etkileyecek, yakıt tasarrufu sağlayacak, can ve mal kayıplarını azaltacak bu yolun bir an önce tamamlanmasını talep ediyoruz.

Gazipaşa ilçemizde Gökçeler Barajı'mız var. Buradan soruyorum: Gökçeler Barajı ne işe yarıyor? Tarımsal sulama için yapıldıysa Gazipaşalı çiftçilerimiz bu barajdan hiçbir şekilde faydalanamıyorlar. Yine, döşenen borular devamlı patlıyor ve patladığı yerlerde de bahçeler ve seraları yıkıp geçiyor, çiftçilerimiz karşılarında bir muhatap bulamadıkları için de zararlarını tazmin edemiyorlar. Çiftçilerimiz kuyulardan suyu aldıkları için elektrik maliyetine de katlanmak zorunda kalıyorlar yani kazandıklarını toprağa yeniden gömüyorlar. Tarım ve Orman Bakanlığından buradaki borularla alakalı sıkıntıları gidermelerini hemşehrilerim adına talep ediyorum. Gazipaşa'mızı yok sayanlara, ihmal edenlere karşı biz Gazipaşa'mızın hakkını, hukukunu sonuna kadar savunmaya devam edeceğiz.

Alanya ilçemizde emlak ve inşaat sektörü kan ağlıyor ve bu sektöre bağlı binlerce esnafımız da büyük bir ekonomik kriz içerisinde. 2022 yılında yayımlanan bir genelgeyle, yabancıların ikamet alma koşulları ağırlaştırıldı, bundan dolayı birçok yabancı yatırımcı İspanya'ya, Yunanistan'a ve Dubai'ye gitmek durumunda kaldı. Bu karar alınırken ne yazık ki sektörle bir istişare edilmedi ve sektörde bu konuya bir hazırlık yapılmadı. Alanya esnafının bundan dolayı zararı aylık 60 milyon doları geçmekte. İşçileri Bakanlığına çağrıda bulunuyoruz: Bir an önce ikametgâh kotası mahalle bazlı değil ilçe bazlı olmalı, ikametgâh bedeli 200 bin dolardan 100 bin dolara düşürülmeli ve yine, konut alan yabancı yatırımcıların ikametgâh almadan da elektrik, su ve internet aboneliği almalarının önü açılmalıdır. Bakın, son zamanlarda Alanya ilçemizde intihar vakaları görülmeye başlandı, önlem almazsanız kriz daha da derinleşecek.

İki sene önce temeli atılan Manavgat yeni devlet hastanesi ne yazık ki hâlâ temelden çıkamadı, Manavgatlı hemşehrilerimiz bunu sağlıklarıyla ve canlarıyla ödemekte. Buradan iktidar temsilcilerine sesleniyorum: Manavgat yeni devlet hastanesini siz ne zaman bitireceksiniz? Manavgatlı hemşehrilerimizin vebali üzerinizde. Burayı siz kendi paranızla yapmıyorsunuz, Manavgatlı hemşehrilerimizin alın teriyle, vergileriyle yapıyorsunuz, dolayısıyla kamuoyuna Manavgat yeni devlet hastanesinin akıbetini açıklamak zorundasınız.

İhalesi Aralık 2023 yılında yapılan Antalya-Alanya Otoyol Projesi hâlâ başlatılmadı. İsmi "Alanya-Antalya Otoyol Projesi" ama kendisi Serik-Konaklı otoyol projesi, yoğunluğun en çok olduğu Serik-Antalya arasını ve Konaklı-Gazipaşa arasını kapsam dışı bırakan bir proje ne yazık ki.

Antalya'nın doğusundaki ulaşım problemini çözmek istiyorsanız Antalya Havalimanı'nı Gazipaşa Havalimanı'na raylı sistemle bağlamak durumundasınız. Yine, bu otoyolun kapsamını Antalya'dan Gazipaşa'ya kadar kesintisiz sürdürmek durumundasınız. Yine, alternatif turizm yolunu da Boğazkent'ten Kızılağaç'a kadar devam ettirerek mevcut D400 Kara Yolu'ndaki yük hafifletilmelidir.

Yine, Elmalı ve Kaş ilçelerimizdeki hemşehrilerimiz, Elmalı-Akçay-Gömbek-Kaş yolunun uzun yıllardır genişletilmesini talep etmektedirler. Halk arasında "ölüm yolu" olarak bilinen bu yollarda iki araç yan yana zor geçmektedir. Yine, Elmalı-Eskihisar-Göğübeli yolunun da genişletilmesi gerekmektedir. Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığından bu yolların genişletilerek can ve mal kayıplarının azaltılmasını ve aynı şekilde, bu yollar genişlediğinde bu bölgenin tarım, ticaret ve turizm potansiyelinin artarak bölgesel kalkınmanın da hızlanacağını buradan belirtmek istiyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

AYKUT KAYA (Devamla) - Kaş, Kumluca, Demre, Alanya ve Fethiye gibi bölgelerde turizm esnafı âdeta ayakta kalma mücadelesi vermektedir. Ekonomik krizle ve savaşlarla zaten zorlanan sektör 7464 sayılı Kanun'la birlikte yeni bir darbe daha aldı. Villa turizmi yapan işletmeler yaz sezonunda hizmet veremediği için, hem kendileri hem de 40'a yakın alt sektör esnafı da büyük ölçüde mağdur oldu. Turizm Bakanlığının bu kanun çıkmadan önce işletmelere kapatılmayacaklarıyla ilgili verdiği sözlere rağmen bugüne kadar kanunda herhangi bir değişiklik yapılmaması ve çözüm için bir adım atılmaması sadece işletmeleri değil bölge halkının tamamını olumsuz etkilemektedir. Çözüm yolu olarak yıllardır süregelen imar sorunlarını bahane etmek hiç de adil bir yaklaşım değildir. Turizm Bakanlığından geçtiğimiz yıl süresi uzatılarak çalışma imkânı verilen geçici turizm amaçlı izin belgelerinin bu sezon da yeniden uzatılarak mağduriyetlerin giderilmesini talep ediyoruz.

Herkesi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler.

2'nci madde üzerindeki aynı mahiyetteki önermeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önergeler kabul edilmemiştir.

2'nci madde üzerindeki son önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 212 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 2'nci maddesinde yer alan "aşağıdaki şekilde" ibaresinin "aşağıdaki biçimde" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Beritan Güneş Altın
Mardin
Kezban Konukçu
İstanbul

Ferit Şenyaşar
Şanlıurfa
Cengiz Çiçek
İstanbul

Yılmaz Hun
İğdir
Nevroz Uysal Aslan
Şırnak

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ HÜSEYİN ALTINSOY (Aksaray) - Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde Şırnak Milletvekili Sayın Nevroz Uysal Aslan.

Buyurun lütfen. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 7258 sayılı Bahis ve Şans Oyunları Düzenlenmesi Hakkında Kanun'daki düzenlemeyle ilgili söz aldım.

Düzenleme gerekçesine göre, yalnızca bir teknik uyum arayışı, basit bir idari yetki devri gibi görünse de ortaya konan bu düzenleme Spor Totoyu bir kamu kurumu olmaktan da çıkarıp rant örgütlenmesinin idari merkezine dönüştürüyor. Devlet eliyle kumarın resmîleştirilmesini, hatta reklamlarla teşvik edici bir sistemin devlete kazanç kazandırmasını eleştirdiğimiz bir yerde, Demirören veya destekçisi olduğunuz sermayedarlara yayılmacı yeni bayilikler açılmasını, bu bayilikleri de denetim dışında bırakmayı garantileyen bir kanun teklifi getiriyorsunuz.

Bugün her yerde bahis ve şans oyunları toplum içinde bir geçim yolu olarak sunuluyor. Getirilen bu teklif ise geçim yolu olarak kabul edilen bu çıkmaz sokakların önünü sonuna kadar açıyor.

Değerli arkadaşlar, unutmamalıyız ki biz burada neyi yasalaştırıyorsak topluma onu meşru kılıyoruz. Bu nedenle, yaptığımız her düzenleme yalnızca bir yasa, teknik bir mesele değil, topluma çizdiğimiz ahlaki ve politik rotalardır.

Peki, iktidar burada ne yapmak istiyor? Yoksullaştırdığı, muhtaç ettiği halkın çaresizliğini ticarileştiriyor. Açıkça ifade edelim ki bahis ve şans oyunları ticarileştirilen bu sistemle halkın yoksulluğu meta hâline getirilen bir düzen oluşturuluyor. Sosyal çöküşü, çürümeyi derinleştiren siyasi bir tercihin devamcısı konumundasınız, harama haram katıyorsunuz. Kutsal kıldığımız aile yapısına en çok zarar veren bahis oyunlarını yasalaştırarak yatırımcısı pozisyonuna düşüyorsunuz. Bağımlılık, aynı zamanda kadına şiddet, borçlanma, intihar, sosyal krizlerin, bütünen halk sağlığı krizinin temellerinden biridir. Bu kürsüden, Şırnak başta olmak üzere yoksulluğun kuşattığı tüm coğrafyadaki gençlere umut diye gösterilen kuponlara ve teşvik edilen bahis oyunlarına itiraz ediyoruz. İşsizlik, yoksulluk, gelecek kaygısını çözmeyen, halkın sırtında yükselen iktidar yoksulluğu bir piyangoya bağlıyor. Gençler üniversite kazanırken yurt bulamıyor, yoksul halk faturalarını ödeyemiyor, yiyecek yemek, giyecek ayakkabı alamıyor ancak Spor Toto Teşkilatına ait tabelalar her mahallede, her sokak başında ısıtılı bir biçimde yanıyor. İktidar, halka iş, emek yerine bahis sunuyor, gelecek yerine kupon dayatıyor. Toplumsal üretim ve değerler sistemini çökerten politika üstüne politika ekliyor.

Bakın, bir zamanlar, bir atasözü olan "Umut fakirin ekmeğidir." insanların hayata tutunması, direnmesi için kullanılırdı ancak şimdi, şans, kumar, Spor Toto, yasa dışı bahsi de fakirin, yoksulun umudu hâline getirdiniz, istismar ettiniz. Umut satmayı değil, tacirliği değil, 2025 Temmuz ayında beklenen ara zammı getirin. İnsanca yaşama yetecek asgari ücreti düzenleyin. Eğitim olanaklarını, sosyal destek mekanizmalarını, sosyal adalet ve devlet ilkesi politikalarını hayata geçirin.

Anayasa'nın 58'inci maddesindeki gençleri koruma sorumluluğunuzu hatırlayın. Devletin gençleri zararlı alışkanlıklardan koruma görevi yerine siz bugün, burada, ne olacağı, kim olacağı belli olmayan özel şirketlere denetimsiz ve kontrolsüz bahis bayileri açma yetkisi getiriyorsunuz. İktidara soruyoruz: Kim bu şirketler, kim bu firmalar? Neye göre bayi açacak, neye göre ruhsat verecek, hangi denetim mekanizmasından geçecek? Yanıt yok, hesap veren yok, şeffaflık yok ancak halkın eline, cebine, son kuruşuna uzanan eller, gözler var.

Peki, bu sistem sadece halkın parasına, malına mı göz diyor? Maalesef ki hayatlarını da yok ediyor. Evet, intiharlar. Bakın, Batman'da 21 yaşındaki bir genç "Bu kuponla yükseğe çıkacaktım." diye not bırakarak canına kıydı. İstanbul'da bir öğretmen maaşının tamamını bahis borcuna yatırdıktan sonra yaşamına son verdi. Daha dün, Afyonkarahisar'da görev yapan 27 yaşındaki bir polis memuru, sanal bahis borçları nedeniyle bir not bırakarak intihar etti. Bunlar münferit değil bu düzenin doğrudan sonucu olan birkaç örnek. Kumar ekonomisini büyütüyor, umutları küçültüyor, intiharları artırıyor. Bakın, resmî verilerde intiharlarla ilgili hiçbir resmî veri yok çünkü "kumar kaynaklı intihar" diye bir kategori yok. Ortaya çıkan standartlara göre Yeşilayın yasa dışı bahislerle ilgili yaş oranını 12-15 olarak tespit edip bununla mücadele için hazırladığı onlarca rapor var. Bunlara dayanak yapılan tek bir denetim yok.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Devamla) - İlkokul çağındaki çocuklara kurulan tuzaklarla yeni umut ve bahis kapıları açılırken uyuşturucudan daha tehlikeli bir bağımlılığa yol açıyorsunuz ancak sigara bağımlılığıyla mücadele ettiğiniz kadar bu bağımlılıkla mücadeleyle, farkındalık oluşturmakla uğraşmıyorsunuz. Ne yasa dışı bahsi engelliyor ne kumar bağımlılığını bir halk sağlığı kabulüyle mücadele ediyorsunuz. Biz, DEM PARTİ olarak biliyoruz ki bu halkın kurtuluşu, gençlerin kurtuluşu şansa değil; adalette, üretimde, dayanışmada, komün ekonomiye dayalı dayanışmada, halkçı sosyal politikalarladır. Bu nedenle bahis değil emek, şans değil eşitlik istiyoruz. Çünkü biz biliyoruz ki geçim bir ihtimal değil, insanca yaşam bir haktır. Bu nedenle bu yasa teklifine açıkça karşı çıkıyoruz.

Teşekkürler. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

2'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 2'nci madde kabul edilmiştir.

Sayın Ayan, bir söz talebiniz var.

Buyurun lütfen.

VI.- AÇIKLAMALAR (Devam)

42.- Şanlıurfa Milletvekili Dilan Kunt Ayan'ın, Türkiye'de yükselen barış ve demokratik toplum çağrısının önemine ilişkin açıklaması

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Orta Doğu günlerdir savaş sahası; İsrail ve İran arasındaki karşılıklı saldırılar, ölen siviller, yaralılar ve yıkılan binalar sadece yıkıma ve kaosa hizmet ediyor. Devletler kendi menfaatleri için şehirlere bombalar yağdırırken olan, her savaşta olduğu gibi masum sivillere, halklara ve kadim coğrafyaya oluyor. Bu coğrafyanın gerçek ihtiyacı, her biri ölüm yağdıran silahlar değil onurlu barıştır. Bu yüzden, Türkiye'de yükselen barış ve demokratik toplum çağrısı her zamankinden daha değerlidir. Barış ve demokrasi için atılacak her adım sadece Türkiye halklarına değil bölgede umut olma, örnek olma potansiyeli taşımalıdır. Bir kez daha tüm gerçekliğiyle ortaya çıkmıştır ki barışı savunmak yaşamı savunmaktır.

VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- Burdur Milletvekili Mustafa Oğuz ve Kahramanmaraş Milletvekili Mevlüt Kurt ile 99 Milletvekilinin Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3119) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 212) (Devam)

BAŞKAN - 3'üncü madde üzerinde 4 önerge vardır, bunların 3'ü aynı mahiyettedir.

Aynı mahiyetteki ilk önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 212 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 3'üncü maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Mehmet Emin Ekmen

Sema Silkin Ün

Necmettin Çalışkan

Mersin

Denizli

Hatay

Mehmet Karaman

Mustafa Kaya

Ertuğrul Kaya

Samsun

İstanbul

Gaziantep

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Mehmet Satuk Buğra Kavuncu

Selcan Taşcı

Ayyüce Türkeş Taş

İstanbul

Tekirdağ

Adana

Ersin Beyaz

Şenol Sunat

Yüksel Selçuk Türkoğlu

İstanbul

Manisa

Bursa

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Rahmi Aşkın Türeli

Cevdet Akay

Tahsin Ocaklı

İzmir

Karabük

Rize

İsmet Güneşhan

Aşkın Genç

Tahsin Becan

Çanakkale

Kayseri

Yalova

BAŞKAN - Komisyon aynı mahiyetteki önergelere katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ HÜSEYİN ALTINSOY (Aksaray) - Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki ilk önerge üzerinde Gaziantep Milletvekili Sayın Ertuğrul Kaya konuşacak.

Buyurun lütfen. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

ERTUĞRUL KAYA (Gaziantep) - Değerli Başkan, kıymetli milletvekilleri; sizleri YENİ YOL Grubumuz ve DEVA Partisi adına saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, bu ülkede kumarhaneler 1998 yılında kapatıldı. Niye kapatıldı? Çünkü topluma zararı olduğu için, aileler dağıldığı için, intihar vakaları arttığı için kumarhaneler kapatıldı. Maalesef, 1998 yılında kapatılan kumarhaneler... AK PARTİ iktidarı döneminde verilen lisanslarla, sanal bahis ve kumar sitelerine verilen lisanslarla her bir vatandaşımızın cep telefonunda birer kumarhane açıldı.

Değerli arkadaşlar, iktidar ne diyor? "Biz, yasa dışı kumar ve bahis siteleriyle mücadele ediyoruz." Değil mi? Size birkaç örnek vermek istiyorum. Bu, yasal bir bahis sitesi; bu da yasa dışı bir bahis sitesi. İkisinde de ne var? Gördüğümüz gibi, incik boncuk işler var. Ne diyor iktidar, ne diyor AK PARTİ Hükûmeti? "Yasa dışı bahis ve kumarla mücadele ediyoruz." diyor, değil mi?

Değerli arkadaşlar, başka bir örnek vereyim. Yasal bir bahis sitesi, yasa dışı bir bahis sitesi; ikisinde de balon var, bir tanesinde büyük bir balon var, diğerkinde ise küçük bir balon var. Ne diyor Hükûmet? "Yasa dışı bahis ve kumarla mücadele ediyoruz." diyor, değil mi? Diyanet cuma hutbelerinde yasa dışı bahis ve kumarın sakıncalarını bu topluma anlatıyor ama Sayın Cumhurbaşkanının lisansıyla, verdiği izinle bugün gençlerimiz kumar batağına batmış vaziyette.

Kıymetli arkadaşlar, bu işin boyutunu anlamamız için size sadece bir örnek vermek istiyorum; bir avukat arkadaşımızın, bir il başkanımızın baktığı bir dava dosyasından. Bu dava dosyasında 1.657 şüpheli var ve bu davadaki oynanan bahsin boyutu tam 7 milyar dolar. Sadece bir site yani 272 milyon TL'lik bir bahis oynanıyor ve burada 3-5 kişinin dışında tamamı üniversite genci. Bu çeteler, bu arkadaşlara, üniversitede okuyan bu gençlerimize, o ekonomik krizden, o buhrandan etkilenmiş, ümidini kaybetmiş gençlerimize neyi vadediyorlar? "Hesap aç, şifreni bana ver; gerisini merak etme." diyorlar ve bu işin sonunda ne oluyor? Cezaevine girmiş pırıl pırıl gençlerimiz, arkada gözü yaşlı anneler var.

Değerli arkadaşlar, bu işin mağduriyeti hakikaten çok büyük. Eğer bu tedbirleri almazsanız ülkemizi vahim bir tablo bekliyor. Değerli arkadaşlar, rahmetli Demirel vaktiyle çok güzel bir veciz söz söylemişti: "Ekonomik buhranlar, enflasyon toplumsal ahlakı bozar, kumar ve bahis gibi meseleleri artırır." Bakın, ekonomik kriz 86 milyonu şu anda kasıp kavuruyor. Eğer bu sorunlara tedbir almazsanız... Buradan, bu ülkenin bir yurttaşı olarak sizleri bu konuda uyarmayı bir vazife biliyoruz. Gerekli uyarılara lütfen kulak verin. Bu uyarılara kulak vermezseniz gençlerimizin geleceği harap, bitap durumda olacak.

Değerli AK PARTİ milletvekilleri, bu işin çözümü çok basit, bir iki dakikalık bir iş. Bakın, bu işin bir ekonomik boyutu var - burada bir ekonomi var, para alışverişi var değil mi- BDDK'nın kontrolünde yürüyen bir mekanizma var. Bunları çözmek sizin bir iki dakikanızı alır. İnternette bu sitelere erişimi engellemek sadece iki dakikalık iş. Biz buradan sesleniyoruz: Çekin fişi, bitirin işi diyoruz.

Değerli arkadaşlar, bu işin tabii kök sebeplerine de bakmamız lazım. Bu ülkede insanlar neden kumar oynuyor? Gençlerimiz, ümidini kaybetmiş gençlerimiz acaba buradan bir şey, bir gelir elde edebilir miyim diye ümit ediyor. Asgari ücretle geçinmeye çalışan vatandaşlarımız "Acaba kumar oynayarak buradan, sanal bahisten bir gelir elde edebilir miyim?" diye bu umutla kumar oynuyor. Ekonomiyi düzeltmeden, adalet alanında, hukuk alanında reform yapmadan bu işler düzelmez, düzelmeyecek de.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

ERTUĞRUL KAYA (Devamla) - 86 milyon vatandaşımızın gelir dağılımındaki eşitliğini sağlamadan, bu yüksek faiz meselesini halletmeden... Bakın, 1 trilyon 950 milyar lira -2025 bütçesinde- bu devlet faiz ödeyecek. Siz bu meseleleri çözmeden, bataklığın kökünü kurutmadan kumar ve bahsin önünü alamazsınız. Önce bu işin hukuksal tedbirlerini almanız gerekiyor, ardından da bu işin sosyal, ekonomik alandaki tedbirlerini bir an evvel almanız gerekiyor.

Kıymetli arkadaşlar, milletimizin emeğiyle kazandığı helal parasını kumar makinelerine, kumar sitelerine, kumar uygulamalarına kaptırmasına izin vermeyin; bu sizin vicdani mesuliyetinizdir.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki 2'nci önerge üzerinde Sayın Yüksel Selçuk Türkoğlu.

Buyurun lütfen. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

YÜKSEL SELÇUK TÜRKÖĞLU (Bursa) - Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; öncelikle, açıkça ifade etmeliyim ki bu maddeyle getirilen düzenleme Anayasa'yı fiilen ilga etme girişimidir; bu madde Türk Silahlı Kuvvetlerinin kurumsal yapısını, liyakat esasına dayanan terfi sistemini ve ordu-millet arasındaki güven bağını kökünden sarsacak bir müdahaledir; bu madde yürütme organının keyfi tasarruflarına alan açma çabasıdır; bu nedenle, reddedilmesi şarttır.

Bakınız, 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu'nun 30'uncu maddesi, subayların hangi rütbede ne kadar süre bekleyeceğini bağlayıcı biçimde düzenlemiştir. Bu bekleme süreleri sadece bireysel terfileri değil, Türk ordusunun personel planlamasını, iç hiyerarşisini ve kurumsal disiplinini de şekillendiren hayati normlardır. Şimdi, siz bu düzenlemeyle diyorsunuz ki: "Cumhurbaşkanı isterse bu süreleri uzatabilir, kısaltabilir." Neye göre? Hangi kriterle? Hangi koşulda? Bunlara cevap yok. Cumhurbaşkanına tamamen belirsiz ve sınırsız bir takdir yetkisi tanınmak isteniyor. "Hukuk devleti" ilkesine göre, yetki verilirken sınır konulur, kural belirlenir, çerçeve çizilir ama burada öyle bir şey var mı? Tabii ki yok. Kimin terfi edeceğine, kimin bekletileceğine karar verebilecek; bu, açıkça "tarafsızlık" ilkesinin, liyakat sisteminin ve kurumsal devlet aklının yok edilmesidir. Bu yetki bugüne kadar neden hiçbir Cumhurbaşkanı tarafından talep edilmedi? 2 bin yıllık askerî geleneğe sahip bu yapıda hangi ihtiyaç aniden zuhur etti de bugün bir anda bu düzenleme Meclise getirildi?

Kıymetli milletvekilleri, bu düzenlemeyle Cumhurbaşkanının kişisel tasarruflarına açık hâle getirilen bir terfi sistemi beraberinde ne getirir biliyor musunuz? Ordu içinde güven bunalımı yaratır. Liyakat yerine sadakati, tarafsızlık yerine siyasi yakınlığı ödüllendirir. Terfi beklentisini itaat üzerinden şekillendirir, komuta kademesinde kutuplaşmaya, motivasyon kaybına ve kurumsal çözülmeye neden olur. Böyle bir düzenleme Türk Silahlı Kuvvetlerinin kurumsal geleneklerine özetle ihanettir. Askerî tarafsızlığı zedeler, disiplin kültürünü bozar ve en önemlisi, Meclisin yetkisini yürütmeye devreder.

Sayın milletvekilleri, eğer gerçekten bir ihtiyaç varsa, o zaman rütbe bekleme sürelerini objektif ve somut kriterlerle gözden geçirirsiniz, açık biçimde yasal düzenleme yaparsınız ama siz ne yapıyorsunuz? Tüm sınırları kaldırıyor, takdiri tek bir kişiye bırakıyorsunuz. Biz, bu yaklaşımı reddediyor, kabul etmiyoruz.

Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; bu vesileyle bir konuyu daha Meclis gündemine taşımak istiyorum. Sayın milletvekillerimizin orduvekillerine girip girememesi meselesi uzun süre tartışıldı. Geçtiğimiz yıl, 2024 Ekim ayında ben bir soru önergesi verdim, iki ay sonra da cevap verdiler ve milletin vekillerinin milletin ordusunun evine giremeyeceğinin cevabını verdiler bize. Her yere girebilirsiniz, orduvekillerine giremezsiniz. Oysaki oysaki 7104 sayılı Kanun 2018'de çıktı ve diyor ki: "Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri kamu kurumu ve kuruluşlarının tüm sosyal tesis ve imkânlarından yararlanır." ve bu 30383 sayılı Resmî Gazete'de yayımlandı.

Efendim, düğüne giremedik, bir düğüne giremedik. Bir çay içmeye sosyal tesise, orduvekillerine milletvekilleri neden giremiyor?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKÖĞLU (Devamla) - Tamamlayacağım.

Bunu samimiyetle merak ediyoruz. Cevap yazıyorsunuz "Giremez." diye. Neden giremiyor? Yasa yapabiliyorsun, her kuruma girebiliyorsun, orduvekillerine giremiyorsun. Hadi bizi anladık, milletvekillerine bir husumetiniz var, e, peki, mahkeme kazandıkları hâlde kahraman komutanlar Orkun Özeller'in, Rafet Kılıç'ın neden orduvekillerine ve sosyal tesislerine girişini yine yasakladınız? Memlekete 5 milyondan fazla kaçak mültecinin girişini engelleyemediniz de kahraman komutan Orkun Özeller'in, Rafet Kılıç'ın ve diğer pek çok komutanın orduvekillerine girişlerini hangi hakla yasaklıyorsunuz? Bunun da buradan cevaplanmasını istiyor, heyeti saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki 3'üncü önerge üzerinde Yalova Milletvekili Sayın Tahsin Becan.

Buyurun lütfen. (CHP sıralarından alkışlar)

TAHSİN BECAN (Yalova) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; 212 sıra sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi üzerine söz aldım. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Sözlerime şu tespitleri yaparak başlamak istiyorum: Birinci tespit olarak, teklif 28'inci Yasama Döneminin 41'inci teklifi, 28'inci torbası, adsız olarak getirilerek sunuldu. İşte bu bile yasamaya verilen önemin üzücü bir göstergesidir.

İkinci tespit olarak Meclisin geçen iki yıllık uygulamasına baktığımızda, yasalaşan 40 kanun teklifiyle 1.300 madde yürürlüğe girdi. Bu maddenin neredeyse yarısı yani 472 maddesi Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşüldü, âdeta Meclisin torba komisyonu diyebiliriz. Mecliste 19 ihtisas komisyonu var. Yaklaşık 40 kanun teklifi bugüne kadar 9 komisyon aracılığıyla gerçekleşmiştir. Bunlardan yasalaştırılan 19'u Plan ve Bütçeden, 4'ü İmar, 5'i Adalet, 4'ü Sanayi, 3'ü Sağlık, 2'si Millî Savunma, 1'i Tarım, 1'i İçişleri ve diğeri de Millî Eğitim Komisyonlarındandır; kalan 10 komisyonun ise hiçbir çalışması henüz mevcut değildir.

Üçüncü tespit olarak, teklifin esas komisyonu Plan ve Bütçe Komisyonu, tali komisyonları ise Anayasa, İçişleri, Millî Eğitim ve Millî Savunma Komisyonları. Peki, tali komisyonların görüşlerine başvuruldu mu? Maalesef hayır. Ben, Millî Savunma Komisyonu üyesiyim; ilgili maddelere ilişkin, Komisyonumuzdan bizlere bir çağrı olmadı. Gerçekten yazık. Mecliste demokratik katılımı sağlayamıyorsak toplumda müşterek uzlaşmayı nasıl sağlayacağız?

4'üncü tespit olarak da 32 maddelik bu teklifte 17 kanun ve 5 kanun hükmünde kararnamede değişiklik yapılıyor. 4 maddesi Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreterliğine dönüştürülen Cumhurbaşkanlığı İdari İşler Başkanlığı konusunda uyum düzenlemeleri, ancak geri kalan 26 madde ise -burası çok önemli- 703 sayılı KHK'nin Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmesiyle ilgilidir. Tam yedi yıl önce, 2017 yılındaki OHAL ortam ve koşullarında yapılan referandum sonrasında Anayasa'da yapılan değişikliklerden sonra uyum sağlaması amacıyla çıkarılmıştı; maddeleri konuyla alakasız bir düzenlemeydi. Bugün, Anayasa Mahkemesi iptal gerekçesi olarak o düzenlemelerin Anayasa değişikliğine uygun kapsamda olmadığı, Anayasa'ya aykırılık içerdiği ve KHK'yle düzenlenemeyecek olması kararını geç de olsa vermiştir. Şimdi ise görüştüğümüz bu teklifle ne yapılıyor? O düzenlemeler aynen yazılarak kanuna işlenmek suretiyle tekrar Anayasa'ya aykırı hareket edilmektedir.

Sayın milletvekilleri, bu tespitler çerçevesinde, adsız olan bu teklifin Millî Savunma Komisyonunu ilgilendiren maddelerine geçmeden bilinmesini isterim ki CHP'nin misyonu, özellikle 2017 Anayasa değişikliği sonucu oluşan anayasal düzenin bekçiliğinden çok, Anayasa'nın üstünlüğüne olan inancın gereğini her zaman yapmasıdır çünkü Anayasa'ya bağlılığımıza şerefi ve namusu üzerine ant içen milletvekilleri olarak bunu önemsiyor ve yürekten inanıyoruz.

Değerli milletvekilleri, 703 sayılı KHK'ye o gün yaptığımız itirazla, yıllar sonra da olsa, AYM'nin iptal kararı vermesi sonucu getirilen bu adsız teklifin Millî Savunma Komisyonunu ilgilendiren maddelerinden komisyon aşamasında 4'üncü, 9'uncu ve 10'uncu maddeler çıkarıldı. Bunlar; TSK'de, Sahil Güvenlik Komutanlığında ve Jandarma Genel Komutanlığında görevli teğmen, albay rütbeleri arasındaki subayların Cumhurbaşkanlığınca ihraç edilebilmesine yönelik yetkilerdi. Teklif metninden çıkarılmasını olumlu bulmakla beraber, 3'üncü maddenin de çıkarılması gerekmekteydi. Türk Silahlı Kuvvetlerinin personel konusunda tüm kriterleri tanımlıdır. Subayların görev sürelerinin uzatılması, kısaltılması şartları bellidir. Tüm bu şartlarda hangi eksik vardı da bir başka merciye tek yetki verme ihtiyacı doğmuştur? Bu durum da şimdiye kadar bu kararı veren üst düzey askerî personeli hiçe sayarak bir şekilde onları yok görmek değil midir? Yapılacak her şeyin, alınacak her kararın Anayasa'ya ve hukuk kurallarına göre alınıp hiçbir askerî personelin hak gasbına sebep verilmemesi gerekmektedir. İşte, bu, hukuk yoluyla siyaset değil, siyaset yoluyla hukuk yapmanın bir sonucudur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

TAHSİN BECAN (Devamla) - Tartışmasız, askeriye, hiyerarşik yapıya dayanır ve uzmanlık gerektiren bir meslektir. Savaş ve barış hukuku bu nedenle kendine özgü özellikleri bulunan alanlardır. Bu bakımdan, bizlerin görevi, yasama üyeleri olarak askeriye'nin uzmanlık ve liyakat temelinde hiyerarşik yapısına uygun yasalar yapmak olmalıdır. Ancak esasen askeriye'nin sorunu hiyerarşik yapının 15 Temmuzdan sonra giderek bozulmasıdır; önce kuvvet komutanlarının en üst düzeyde hiyerarşik komuta kademesi olan Genelkurmay Başkanlığından alınarak Millî Savunma Bakanlığına verilmesi, daha sonra da Millî Savunma Üniversitesi Rektörlüğüne de bir sivilin getirilmiş olmasıdır. Bırakalım, askeriye kendi kurallarına tabi olsun, siviller de kendi kurallarına.

Bu bağlamda, başta Atatürk olmak üzere, Cumhuriyetin kurucularının bize bıraktıkları tarihsel mirasa sahip çıkarak Türk Silahlı Kuvvetlerinde yeniden yapılandırıcı yasal düzenlemelerin yapılması gerektiğine inanıyoruz.

Saygılarımla.

Teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önerileri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

3'üncü madde üzerindeki 4'üncü önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 212 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 3'üncü maddesinde yer alan "aşağıdaki şekilde" ibaresinin "aşağıdaki biçimde" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Beritan Güneş Altın
Mardin
Kezban Konukçu
İstanbul

Yılmaz Hun
İğdir
Ferit Şenyaşar
Şanlıurfa

Cengiz Çicek
İstanbul
Dilan Kunt Ayan
Şanlıurfa

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ORHAN YEGİN (Ankara) - Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Önerge üzerinde Şanlıurfa Milletvekili Dilan Kunt Ayan...

Buyurun lütfen. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Bugün, burada, bayram vesilesiyle Urfa'da gerçekleştirmiş olduğumuz ziyaretleri ve halkın bize iletmış olduğu talepleri sizlere sıralayacağım.

Evet, Urfa bin yıllardır Kürt'ün, Türkmen'in, Alevi'nin, Arap'ın, Süryani'nin birlikte yaşadığı ve farklı inançların, kültürlerin birbirine karıştığı kadim bir şehir. Bu coğrafya halkların kardeşliğini, ortak yaşamını en somut hâliyle bize gösteren bir örnek. Biz de DEM PARTİ olarak bayram vesilesiyle il, ilçe eş başkanlarımızı, yönetici arkadaşlarımızla birlikte çatışmalı süreçlerde yaşamını yitiren aileleri ziyaret ettik. Aynı zamanda, onların sofralarına oturduk, dertlerini dinledik. Kadınlarla bir araya geldik, çiftçilerle bir araya geldik, emekçilerle bir araya geldik ve onların hepsi tek bir ağızdan şunu söylüyor: "Artık ölüm değil yaşam kazansın, kalıcı barış gelsin, Meclis üzerine düşen inisiyatifini alsın." Yine, Halfeti'de halklar ve inançlar komisyonumuz öncülüğünde Türkmenlerle bir araya geldik ve Türkmen yurttaşların bu anlamdaki taleplerini dinledik. Ne dediler biliyor musunuz? Bir amca çıkıp aynen şunu söyledi: "Biz bu topraklarda yüzyıllardır birlikte yaşıyoruz, kız alıp veriyoruz, çocuklarımız, evlerimiz, bahçelerimiz iç içe; inşallah, bu birlikten yaşamı Türkiye'ye örnek olur." Yine, Şükrü amca çıkıp şunu söyledi: "Çocukların öldürülmediği bir coğrafya istiyoruz." Osmaniye'de bir Türkmen Sünni kadın "Ben vakti zamanında Erah köyünden bir Türkmenle evlendim, çok korkarak buraya geldim ama görüyorum ki biz o birlikten eğer Erah köyünden başlattıysak Türkiye'nin dört bir yanında Türk ve Kürt ittifakını birleştirip bu barışı getirebiliriz." dedi ve Meclise seslendiler. İşte, bu sözler barışın özünü kavrayan halkların bize, biz siyasetçilere verdiği açık bir mesajdır. Savaş politikalarından nemalananların değil, barış içinde yaşamı örgütleyen halkların izinden gitmek zorundayız değerli arkadaşlar ama görüyoruz ki maalesef ekranlarda savaş naraları atılıyor, nefret körükleniyor, militarist söylemlerle toplumlar korkuya hapsediliyor ve bu kirli dili, bu savaş siyasetini halkın artık kabul etmediğini bir kez daha gördük.

Urfa halkının da Türkiye halklarının da bu Meclisten beklentisi var. Nedir bu beklenti? Barış için bir komisyon kurulması ve toplumsal barış sürecinin ivedilikle bu Meclis eliyle inşa edilmesi isteniyor.

Evet, değerli arkadaşlar, Urfa'nın ve bölgenin barış kadar önemli bir başka gündemi de var elbette. Nedir bu? Derinleşen yoksulluk ve büyüyen ekonomik çöküş. Söyleye söyleye dilimizde tüy bitti ama maalesef iktidar adım atmamakta hâlen ısrarcı. Aslında, toplum vekillerine ne görev veriyor? Kendi asil olarak yapamadıklarının, ulaştıramadıklarının Ankara'da vekiller eliyle çözülmesini bekliyor ama maalesef buna dair bu Meclisin yani iktidarın hiçbir adım atmadığını görüyoruz. Suluç'ta çiftçilerle bir araya geldik. Çiftçiler diyor ki: "Urfa'da toprak var, Allah'a çok şükür çiftçi de var ama su yok. Urfa'da toprak var, çiftçi var ama elektrik yok." Ve diyorlar ki: "21'inci yüzyılda yaşıyoruz, bu kadim topraklarda karnımızı doyurmak istiyoruz, tüm ülkeye yetecek hatta 3'üncü büyük tarım arazilerine sahip olan bir şehirdeyiz ama maalesef hâlen su yok, hâlen elektrik yok." Su faturalarının fahişliği tarım arazilerinden kaynaklı büyük bir yoksulluğa sebebiyet veriyor ve buna dair çözüm de bu Meclisten bekliyorlar.

Yine Siverek'te muhtarlarla bir araya geldik. Muhtarlar uzun uzun anlattılar. Ben kısaca burada size özetleyeceğim; ne diyor bu muhtarlar? Diyorlar ki: "Biz, bir kere bu kentte yer alan iktidar vekillerine ulaşamıyoruz; iktidar vekillerine dertlerimizi anlatıyoruz, maalesef ki Ankara'ya çarpıyor, tekrardan Siverek'in kucağında bitiveriyor." Artık duyun bu sesi. Bakın, ben size tek tek muhtarların söylediğini söyleyeceğim. Başta diyorlar ki: "Bizim Siverek'te doktor ihtiyacımız var." 300 bini aşkın nüfuslu bir ilçe, birçok ilden daha büyük fakat bir doktor sorunu var. Biz önergelerle soruyoruz Sağlık Bakanlığına fakat Sağlık Bakanlığı ne yapıyor? Kadının nasıl doğuracağına takmış kafayı. Ya, onu bırak. Bakın, 100 kilometre ötede kadınlar sağlıklı doğuma erişemiyor, Siverek'te doğum hastanesi yok hâlen. Buna dair hiçbir girişimi yok maalesef. Yine, çok üzülerek söylüyorum ki önceki dönem Urfa Milletvekilimiz çok kıymetli, rahmetli İbrahim Ayhan'ın annesi bakın nasıl yaşamını yitirdi, biliyor musunuz?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

DİLAN KUNT AYAN (Devamla) - Karşıdan karşıya geçerken bir kamyonun çarpması sonucu yaşamını yitirdi. Neden peki? Çünkü Siverek'te yıllardır çevre yolu yapılmıyor. Defalarca söylenmesine rağmen buna dair hiçbir adım atılmıyor. Yine, Siverek'teyken bir anne ağlayarak yanıma geldi "Kızım, oğlum uyuşturucu batağına düşmüş durumda, her gün gözümün önünde eriyor, buna artık bir çözüm bulun." dedi. Bakıyoruz Valiliğe, her gün "bir operasyon" diye paylaşıyor sayfalarında. Torbacıları toplamaktan başka yaptığı hiçbir şey olmadığını söylüyoruz. Kıymetsiz mi? Elbette ki çabası kıymetli ama yetersiz. O yüzden İçişleri Bakanlığına da buradan sesleniyoruz: Derhâl, Urfa'daki bu köklü sorunlara, uyuşturucu sorununa dair çözüm için adımlar atılsın.

Ezcümle, Urfa'dan yükselen haklı sese kulak vermeye, yine kangrenleşmiş bu sorunların çözülmesi için bu Meclisi çözüm üretmeye davet ediyorum.

Teşekkürler. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

3'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

4'üncü madde üzerinde 4 önerge vardır, 2'si aynı mahiyettedir.

Aynı mahiyetteki önergeleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 212 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 4'üncü maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Mehmet Emin Ekmen

Sema Silkin Ün

Necmettin Çalışkan

Mersin

Denizli

Hatay

Mehmet Karaman

Mustafa Kaya

İsa Mesih Şahin

Samsun

İstanbul

İstanbul

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Rahmi Aşkın Türeli

Cevdet Akay

Aşkın Genç

İzmir

Karabük

Kayseri

İsmet Güneşhan

Tahsin Ocaklı

Gizem Özcan

Çanakkale

Rize

Muğla

BAŞKAN - Komisyon aynı mahiyetteki önergelere katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ORHAN YEGİN (Ankara) - Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde 1'inci konuşmacı Sayın İsa Mesih Şahin.

Buyurun lütfen. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Göreve yeni başlayan Meclis Başkan Vekilimizi tebrik ediyor, görevinde başarılar diliyorum.

Görüşmekte olduğumuz 212 sıra sayılı Kanun Teklifi'nde bahis ve şans oyunlarıyla ilgili de bir madde var. Bu konu üzerinden "Devlet kumar oynatmaz, oynatılmasına da müsaade etmez." hassasiyetimizi konuşacağım, derinleşen bir çöküşe, bir bataklığa, sanal kumar ve yasa dışı bahis illetine dikkat çekeceğim. Ocaklar yıkan, hayaller kıran kumar belasından bahsediyorum. Evet, ülkemizde kumarhaneler yasak ama değerli milletvekilleri, çocuklarımızın, gençlerimizin, her bir vatandaşımızın cebinde artık bir kumarhane geziyor, her bir cep telefonu bir kumarhaneye dönüşmüş durumda. Bu, büyük bir tehdittir. Bu mesele ne sıradan bir bağımlılık ne bireylerin zaafı ne de geçici toplumsal bir sorun olarak değerlendirilmelidir. Bu mesele gençliğimizin sistemli bir şekilde tüketilmesi meselesi, aile yapımızın içten içe, sistemli bir şekilde çökertilmesi meselesidir; nesillerimizin geleceği, hasılı ülkemizin geleceği meselesidir.

Değerli milletvekilleri, telefona indirilen uygulamalarla, sosyal medyada yayılan reklamlarla "Bir tıkla zengin ol." vaatleriyle bir milletin geleceği karartılmaktadır. Kimse bu gerçeği görmezden gelemeyiz, görmezden gelen varsa ya sorunun bir parçasıdır ya da sorumluluğunu yerine getirmeyenlerdir. Çocuklarımız, esnaf, emekli, polis, asker, genç, yaşlı fark etmez birçok vatandaşımız kumar ve bahis bataklığına saplanmış durumda. Bakın, bu konuda daha dün İstanbul Avcılar'da bir polisimizin acı haberini aldık. Ailesinin haberi bile olmadan borçlanan, sosyal medyadan yardım çağlığı atan insanlar var. "Evladım kumar batağında." diye feryat eden babalar "Eşim kredi çekmiş, sanal bahis oynamış." diyen gözü yaşlı kadınlar "Çok borçlandım, ailemin yüzüne bakamıyorum." diyen gencecik fidanlar... Hâl böyleyken "Efendim, devletin ilgili kurumları gerekli adımları atıyor." gibi basmakalıp söylemlerle bu konu geçiştirilemez. Devlet devlet olacaksa tam da burada devlet olacak değerli milletvekilleri. Devlet çatık kaş olacaksa, devlet bir otorite kullanacaksa tam da burada kullanacak, devlet yumruğunu tam da burada masaya vuracak. Devletin denetim yetkisi vardır ama kullanmıyorsa bu açık bir ihmaldir. Devletin sosyal medya platformlarını uyarmaya, gerekli yaptırımları uygulamaya gücü vardır. Muhafız hesapları kapatan devletin gücü buna yetmez mi Allah aşkına! Evet, bu konuda BTK verilerine göre binlerce site kapatılıyor ama her gün aynı siteler başka adreslerden yayına devam ediyor. Her an telefonumuza kumar reklamları düşüyor, bu nasıl düşüyor arkadaşlar? Sadece site kapatmakla bu iş çözülmez, sadece rapor yayınlarak bu beladan kurtulamayız, irade lazım irade, gerçek bir irade, samimi bir irade. Derdimiz büyüktür, bu sorunu çözmek zorundayız. Bu ilet kim yayıyor, kim kısıyor evlatlarımıza, kim izliyor da susuyor, kim denetliyor bunu ya da denetlemiyor, denetleyemiyor? Artık soru sorma vakti de değildir, vakit sorumluluk alma vaktidir. Evet, milletin Meclisi bu konuda sorumluluk almak zorundadır. Biz sorumluluk almaya hazırız, iktidar da Mecliste bu sorumluluktan kaçmamalıdır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; artık çok geç olmadan birilerinin yüksek sesle haykırması gerekiyor. Kumar sadece insanların parasını almaz, huzurunu, onurunu, güvenliğini, saygınlığını, geleceğini, her şeyini alır. Evlatlarımızı, insanlarımızı, geleceğimizi çalıyorlar, buna susacak mıyız? Hayır, asla susmayacağız çünkü ağır bir faturası var bu işin. Artık görmek istemeyenlere anlatmak, susanlara isyan etmek, yetki makamındaki herkesi ayağa kaldırmak zorundayız çünkü bizim insanımız umudunu bahis kuponlarında değil, bilimde, sanatta ve üretimde aramalıdır, mesele bu olmalıdır, derdimiz bu olmalıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

İSA MESİH ŞAHİN (Devamla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; devletimizi ayakta tutan aile kurumumuz bir telefon uygulamasında dağılmamalı, devlet vatandaşını korumalıdır. Bu bir uyarı değil, bu bir feryattır, bu bir çağrıdır. Görevi olan herkes görevini layıkıyla yapsın, yetkisi olan herkes harekete geçsin, Türkiye Büyük Millet Meclisi de sorumluluk alsın çünkü daha fazla gecikmeye tahammülümüz yoktur, takatimiz de yoktur.

Evet, bu konuda Türkiye Büyük Millet Meclisinde bir araştırma komisyonu kurulmalıdır, sorunun sebepleri araştırılmalıdır, alınacak tedbirler belirlenmelidir.

Bu tarihî sorumluluğu bir kere daha, başta iktidar partisi olmak üzere bütün Türkiye Büyük Millet Meclisinin omuzlarına bırakıyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde 2'nci konuşmacı Sayın Gizem Özcan.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

GİZEM ÖZCAN (Muğla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkanımız Tekin Bingöl'e de yeni görevinde başarılar diliyorum.

Değerli milletvekilleri, perşembe günü Komisyona zeytinlikleri katleden bir teklif gelecek. Biliyorsunuz, bazı kanunlar vardır, istisnadır, kişiye yönelik çıkarılır; cumhuriyetin, büyük değerlerimiz İdil Biret ve Suna Kan'ın müzik eğitimi için çıkardığı yasa gibi. Şimdi, karşımızda ise AKP'nin harika çocuklarına yönelik çıkarılmak istenen bir yasa var; nereden nereye!

Teklif Muğla'da zeytinlik alanlarda elektrik üretimi bahanesiyle madencilik yapılabilmesinin önü açılmak isteniyor. Açık söylüyorum, bu bir maden düzenlemesi değil, zeytinlikleri yok etme düzenlemesidir. Açık söylüyorum: Bu, adrese teslim bir düzenlemedir, 2 şirket için doğa katledilecek, olan köylülerimize, insanımıza, tüm canlılara olacaktır. Bu şirketler zaten yıllardır "kapasite mekanizması" adı altında milyarlarca lira kamu teşviki almaktadır. Bu paralar halkın cebinden çıkmaktadır. "Zeytin ağacını taşıyacağım." demek "Bin yıllık tarım kültürünü yerinden sökeceğim." demektir. Üstelik zeytin ağacının taşınması, yeni zeytinlikler kurulması için hazine arazilerinin kiralanması öneriliyor. Kime? Zeytinlikleri sökecek olanlara. Yani yıkan teşvik alacak, yeniden diken tekrar teşvik alacak. Bu nasıl bir kamu düzenidir?

Değerli milletvekilleri, Akbelen'i nasıl savunduysak bugün de aynı dirençle bu teklifin karşısındayız. Toprağı, ağacı, geleceği savunuyoruz. Zeytinlikler madencilik için feda edilemez. Ortada bir kamu yararı yoktur, varsa yoksa sermayenin çıkarı vardır. AKP'nin harika çocuklarına yönelik kanun teklifi geri çekilmelidir. Bu ülkenin ağacına da çiftçisine de toprağına da sahip çıkmaya devam edeceğiz. (CHP sıralarından alkışlar)

Değerli milletvekilleri, biraz geriye gitmek istiyorum. Yıl 1998, dönemin İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın Başkanlığı düşmüş, Belediye Meclisinde başkan vekili seçimi yapılıyor. Refah Partisinin çoğunluğu olmamasına rağmen diğer partilerin desteğiyle Refah Partili Ali Müfit Gürtuna seçildi. Neden? Çünkü seçmenin iradesine saygı bunu gerektirir, siyasal nezaket bunu gerektirir. Gelelim bugüne. Gaziosmanpaşa Belediyemizin Meclisinde başkan vekili seçimi yapıldı. Neden yapıldı? Çünkü Gaziosmanpaşa Belediyesi 31 Martta zafer kazandığımız belediyelerimizden biriydi ve iktidar bunu sindiremedi. "Sandıktı, seçimdi, bana kadar." diyenler hemen yargı eliyle operasyona girişti, mesnetsiz iddialarla -bakın, sadece iddialarla, delil falan olmadan- Başkanımız Hakan Bahçetepe tutuklandı. Gerçekleşen seçimde AKP bütün teamülleri çiğneyerek belediyeyi gasbetti; tenezzül meselesi! Bakın, oy falan da çalınmıyor, direkt seçim gasbediliyor; bu utanç size yeter! Hakan Başkan çıkacak, o koltuğa tekrar oturacak ama sizin utancınız geçmeyecek.

Değerli milletvekilleri, 19 Mart sonrası başlatılan siyasi operasyonlar, insan onurunu hedef alan sistematik ihlallere dönüştü. Medya AŞ Müdürü Doktor İpek Elif Atayman yetmiş iki gün hücrede tutuldu, zırhlı kabinde, kelepçeli şekilde Afyon'a sürüldü, yerde yatırıldı, eşyaları çöpe atıldı, görüş hakkı on dakikaya indirildi. Bu mu sizin hukuk devleti anlayışınız? Yasa açık; cezaevinde onur esastır ama uygulama ne? Zorbalık, baskı, insanlık dışı muamele. Bu sadece kadınların değil hepimizin mücadelesidir. Hukukun çöküşüne, eşitliğin gasbına sessiz kalmayacağız. Kadını ezen, adaleti çürütür.

Değerli milletvekilleri, bugün partimize yaşatılanlar münferit adaletsizlikler değildir. Bir adı vardır: Düşman ceza hukuku. CHP'liysen, kadınsan, muhalifsen, yoksuldan, emekçiden, ezilenden yanaysan artık bir yurttaş değil bir hedef sayılıyorsun.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

GİZEM ÖZCAN (Devamla) - Bu, hukuk kisvesi altında yürütülen, CHP'yi yok etme operasyonudur; bu, halk iradesini ezmeye çalışanların pervasızca çırpınısıdır. Biz bu düşman hukuku rejimini tanımıyoruz. Yargılanan Ekrem İmamoğlu değil halkın değişim isteğidir, gasbedilen Hakan Bahçetepe'nin Başkanlığı değil sandığın meşruiyetidir, işkenceye maruz kalan İpek Elif Atayman değil bu ülkenin vicdanıdır. Bu halk, bu ülke sizin kurduğunuz korku rejimine teslim olmayacak. Bu çürümüş adalet düzenini tarihe gömeceğiz, halkın hukukunu yeniden inşa edeceğiz.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler.

Aynı mahiyetteki önergeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önergeler kabul edilmemiştir.

4'üncü maddedeki 3'üncü önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 4'üncü maddesinin çerçeve hükmünde yer alan "değiştirilmiştir" ibaresinin "yeniden düzenlenmiştir" ibaresiyle değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Mehmet Satuk Buğra Kavuncu
İstanbul
Şenol Sunat
Manisa

Selcan Taşçı
Tekirdağ
Ersin Beyaz
İstanbul

Ayyüce Türkeş Taş
Adana
Lütfü Türkkan
Kocaeli

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ORHAN YEGİN (Ankara) - Katılamıyoruz.

BAŞKAN - Kocaeli Milletvekili Sayın Lütfü Türkkan.

Buyurun lütfen. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; önümüzde bulunan bu 212 sıra sayılı torba Kanun Teklifi'ni tam anlamıyla Anayasa Mahkemesi reddetti, biz de inadına yine getirdik kanunu, tam anlamı bu; Anayasa Mahkemesi reddeder ama biz de inadına tekrar getiririz.

32 tane madde var burada, 26'sını Anayasa Mahkemesinin reddettiği, iptal ettiği düzenlemelerin bire bir kopyasını getirmişiz. Yani millete diyorsunuz ki Sayın Bakanım: "Anayasa Mahkemesi kararlarını dinlemiyoruz, Anayasa'yı da takmıyoruz." Yani bu milletin Anayasa'yı tanımama şansı var mı, öyle bir şans var mı? Anayasa, millet ile devlet arasında bir mutabakat metni. Millet anayasal bir kurum olan "Cumhurbaşkanlığı makamını tanımıyorum." dese olur mu, böyle bir şey mümkün mü? Ama siz rahatlıkla "Anayasa'yı da tanımıyorum, Anayasa Mahkemesi kararlarını da takmıyorum." diyorsunuz. Tek adam rejimini getirmek için Anayasa'yı değiştiriyorsunuz ama sistemi değiştiren, getiren bu Anayasa'yı bu sefer tanımıyorsunuz. Ne kadar ilginç bir gelişme değil mi? Kanun tanımayan, Anayasa'yı yok sayan böyle bir sistemde demokrasiyi, hukuku, adaleti aramak mümkün değildir.

Üniversitelerin özerkliği konusu Anayasa Mahkemesi tarafından savunulmuş, denilmiş ki: "Rektörlerin atanması tek adamın talebiyle olmaz." Ama siz hâlâ diyorsunuz ki: "Hayır, rektörleri de Cumhurbaşkanı seçecek." Niye? "Çünkü bizim sistemimiz böyle; bir adam bir şeyi isteyecek, herkes onu yapacak." Ya, üniversiteler nefes alamıyor arkadaşlar. 2018 yılından beri Türkiye'de üniversitelerdeki eğitim hayatı aşağı gitmiş durumda. En son, 500 üniversite arasında bir tek dahi üniversite kalmadı. Boğaziçi Üniversitesi dünyada çok saygın bir üniversiteydi, şimdi içeride bile, Türkiye'de bile 22'nci sırada. Mahvettiniz üniversiteyi, bütün öğretim görevlilerini, profesörlerini sadece size biat etmediler diye, sadece size muhalefet ediyorlar diye kapının önüne koydunuz, kapıya "Giremez." emri verdiniz.

Şimdi, önümüzdeki hafta üniversiteye girme sınavı var, gençler bu üniversitelere girecekler. Ne olacaklar? Hiçbir şey. Üniversiteyi bitirdikten sonra ilk gidecekleri yol konsoloslukların, büyükelçiliklerin yolu. Niye? Vize almaya. Kaçacaklar bu gençler. Kendi evlatlarınıza bile tutamayacaksınız bu ülkede, bu baskı ve zulüm devam ettiği sürece bu çocukları bu ülkede tutamayacaksınız, bu çocuklar vize kuyruğuna gidecek. Vize kuyruğuna gidemezse nereye gidecekler, biliyor musunuz? Şans oyunları oynamaya, toto, loto, dijital kumar, bunların peşine gidecekler. 2018 yılından beri Türkiye'de büyük bir rant dönüyor bu şans oyunlarında. Bir gece karnamesiyle Spor Totonun bütün yetkilerini aldınız, özel şirkete devrettiniz. Anayasa Mahkemesi diyor ki: "Olmaz bu kardeşim." İktidar: "Hayır, olur." Niye? "E, orada büyük bir rant var, büyük bir para var. Biz zaten rantın, paranın peşine kül olmuşuz, kul olmuşuz,

peşinde koşuyoruz. O yüzden, o rantı bize çevirmek için, senin bu değiştirdiğin 'Yok.' dediğin, 'Anayasa'ya aykırı.' dediğin kanunu biz yine getireceğiz, bu parayı yine biz alacağız." demeye devam ediyorsunuz.

Bir de KİT'ler konusu var: KİT'leri sata sata bitiremediniz, şimdi de mevcut KİT'lerin tamamını Sayın Cumhurbaşkanına bağlıyorsunuz. Hangisi bunlar? Mesela Elektrik Üretim AŞ, mesela BOTAŞ. Bunların hepsi darphane gibi ihale yapıyor, satış yapıyor ama -denetim ve sis perdesi önünde- tamamını bir kişi -Varlık Fonunda olduğu gibi- yönetecek ve denetleyecek. Ya, böyle bir demokrasi olur mu ya? Allah aşkına ya! "Demokrasi" kelimesini sizlerin ağzından mutlaka almak lazım, hiç konuşmamanız lazım çünkü sizde olmayan tek şey demokrasi. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Ben bir şey söyleyeyim mi? İktidarlar ülkeyi yönetirler, onun için iktidar olurlar ama siz ülkeyi yönetmek istemiyorsunuz, siz bu ülkenin sahibi olmak istiyorsunuz. Kim gibi mi? Katar Emiri gibi, Dubai Emiri gibi, Birleşik Arap Emirlikleri Emiri gibi. Ülkenin sahibi kim oralarda? Emir. "Burada da ülkenin sahibi biz olmak istiyoruz." Hayır, siz olmayın arkadaşlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun lütfen.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Devamla) - Bu ülke şehitlerin kanıyla sulanmış koca bir vatan toprağı; bu vatan toprağının sahipleri bu millet. Niye siz sahip olmak istiyorsunuz?

Biraz evvel dışarıda Komisyonda bulunan sayın komutanlarımızla da sohbet etme imkânı buldum, bir şey öğrendim ilk defa, bu kadar yıllık milletvekiliyim; orduevlerine milletvekilleri giremiyor, biliyor musunuz? Böyle bir şey olur mu ya! Bütçesini burada bizim verdiğimiz, onayladığımız Millî Savunma Bakanlığına bağlı orduevlerine milletvekilleri giremiyor. Niye? Niye ya? Orduevlerinde milletvekilleri kaçırılan bir şey mi var? Böyle garip bir şey olur mu? Bu konunun da bir an önce mutlaka ve mutlaka düzeltilmesi gerektiğini düşünüyorum.

İran'daki hadiseler sonrası da Sayın Dışişleri Bakanının, Sayın Millî Savunma Bakanının Meclise gelip milletvekillerine bu konuyu kapalı bir toplantıda izah etmesi lazım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

LÜTFÜ TÜRKKAN (Devamla) - Komşularımızda neler oluyor, Türkiye'yi bekleyen tehlikeler nedir, bunu da öğrenmek istiyoruz.

Hepinize saygılar sunuyorum. (İYİ Parti, CHP ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler...

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Başkanım, karar yeter sayısı talebimiz var önergenin oylanması sırasında.

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunacağım ve karar yeter sayısı arayacağım.

Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Divanda ihtilaf yoktur, karar yeter sayısı vardır. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından gürültüler)

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Başkanım, nerede var?

RİDVAN UZ (Çanakkale) - Nerede var Başkanım?

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Sayın Başkanım, vicdanınıza sığınıyorum, nasıl var ya!

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) - Böyle bir şey olur mu Sayın Başkanım, lütfen bir bakar mısınız? Rica ediyorum ya!

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Sizin tarafsızlığınıza nasıl güvenip bundan sonra davranacağız Sayın Başkan?

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) - Yani senin gözlerin iyi görür Sayın Başkan.

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Olmaz bu yani bu kadar açık bir şeye bile "Var." diyorsanız bu Meclisi yönetmeniz ihtilafı hâle gelir.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Divanda ihtilaf yokmuş, ne yapsın adam!

RİDVAN UZ (Çanakkale) - Sayın Başkan...

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Hayır, Sayın Başkan "Yok." diyorsa ben onun vicdanına güveniyorum. "Yok." desin, olmaz ki öyle bir şey!

RİDVAN UZ (Çanakkale) - Sayın Başkan, arkadaşını dinleyecekse buyursun otursun oraya! Bu kadar insan var.

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri...

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Bu kadar insanı yeterli mi görüyorsunuz?

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, arkada Grup Başkan Vekilleri bu konuda uzlaşıyla anlaştılar.

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Başkanım, anlaşmadık, 6'ncı maddeyle ilgili... Anlaşmadık, talebimiz var.

BAŞKAN - Nasıl anlaşmadılar ya! Ben de oradaydım, ben de oradaydım, yapmayın, lütfen...

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Anlaşmadık Sayın Başkan.

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Kendilerine ilettik Sayın Başkan.

BAŞKAN - Bütün Grup Başkan Vekillerinin huzurunda konuşuldu ve anlaşıldı. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından gürültüler)

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Başkanım, 6'ncı maddede bir talebimiz var.

BAŞKAN - Kaçınıcı maddeye kadar gidileceği konuşuldu, kimlerin konuşacağı... Yapmayın!

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) - Anlaşmayı bozmanın imkânı var Sayın Başkan!

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Başkanım, hayır...

BAŞKAN - Yani şimdi...

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Böyle bir şey olabilir mi Sayın Başkan?

BAŞKAN - Şimdi, peki, sizin... Bir saniye, lütfen...

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) - Bozdu adam anlaşmayı, ne olacak?

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Sayın Başkanım, usul tartışması başlatıyorum.

BAŞKAN - YENİ YOL Grubu adına, İYİ Parti Grubu adına, Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına ve diğer gruplar adına bütün Grup Başkan Vekilleri arkada anlaştılar.

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Sayın Başkan, 6'ncı maddede rektör atamalarıyla ilgili talebimiz vardı, olumsuz bir cevap geldi, işte biz de anlaşmaya uymuyoruz.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Sayalım... Sayalım...

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) - Daha ilk günden böyle olursa yandık biz ya!

BAŞKAN - Ama bundan sonra arkada Grup Başkan Vekillerinin anlaşmalarına ben son derece dikkat edeceğim...

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Anlaşma yok Başkanım!

BAŞKAN - ...çünkü burada ciddi anlamda muhalif bir anlayış çıkıyor, olacak iş değil ya! (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar) Olmaz ama olmaz, her şeyin bir usulü var.

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Olmaz Başkanım, bu kadar açık bir şekilde...

BAŞKAN - O zaman niye... Bundan sonra Grup Başkan Vekillerinin anlaşmalarına uymayacağız, kabul etmiyorum, Divan olarak bundan sonra uymayacağız.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) - O da sizin tercihiniz.

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Anlaşma yok Başkanım. Ben Grup Başkanı olarak talep ediyorum, 6'ncı maddeyle ilgili talebimiz var Başkanım.

BAŞKAN - Elektronik cihazla oylama yapacağım.

İki dakika süre veriyorum ve oylama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylamaya başlandı)

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Teşekkürler Sayın Başkan.

AYYÜCE TÜRKŞ TAŞ (Adana) - Ne oylama yapacaksın artık.

(Elektronik cihazla oylamaya devam edildi)

BAŞKAN - Karar yeter sayısı yoktur.

Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 22.25

DÖRDÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 22.47

BAŞKAN: Başkan Vekili Tekin BİNGÖL

KÂTİP ÜYELER: Adil BİÇER (Kütahya), İshak ŞAN (Adıyaman)

-----0-----

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 97'nci Birleşiminin Dördüncü Oturumunu açıyorum.

4'üncü madde üzerinde Sayın Lütfü Türkkan ve arkadaşları tarafından verilen önerenin oylamasında karar yeter sayısı bulunamamıştı. Şimdi önergeyi tekrar oylarınıza sunacağım ve karar yeter sayısı arayacağım.

Elektronik oylama için iki dakika süre veriyorum ve süreyi başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN - Karar yeter sayısı yoktur.

Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 22.49

BEŞİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 23.00

BAŞKAN: Başkan Vekili Tekin BİNGÖL

KÂTİP ÜYELER: Adil BİÇER (Kütahya), İshak ŞAN (Adıyaman)

----- 0 -----

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 97'nci Birleşiminin Beşinci Oturumunu açıyorum.

4'üncü madde üzerinde Lütfü Türkkan ve arkadaşları tarafından verilen önerenin ikinci oylamasında da karar yeter sayısı bulunamamıştı. Şimdi önergeyi tekrar oylarınıza sunacağım ve karar yeter sayısı arayacağım.

Oylama için iki dakika süre veriyorum ve oylamayı başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN - Önerge kabul edilmemiştir, karar yeter sayısı vardır.

212 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

4'üncü madde üzerinde 4 önerge vardı.

4'üncü önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 212 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 4'üncü maddesinde yer alan "aşağıdaki şekilde" ibaresinin "aşağıdaki biçimde" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Beritan Güneş Altın

Ferit Şenyaşar

Kezban Konukçu

Mardin

Şanlıurfa

İstanbul

Yılmaz Hun

Cengiz Çiçek

İğdır

İstanbul

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ HÜSEYİN ALTINSOY (Aksaray) - Katılamıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Önerge üzerinde Mardin Milletvekili Sayın Beritan Güneş Altın.

Buyurun lütfen. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Sayın Başkan, öncelikle yeni görevinizin hayırlı olmasını temenni ediyorum.

Değerli milletvekillerini de saygıyla selamlıyorum.

Bugün savaş mühimmatlarının, mayınların yaşam alanlarına bırakılmasından ve mayın patlamalarından dolayı yaşamını yitiren tüm canları saygıyla anmakla başlamak istiyorum.

Mayınlardan ve savaş mühimmatlarından bahsedeceğiz. Doğalında bunlar bize savaşı çağırıyor ve hemen yanı başımızda olup biten savaşları hatırlatıyor. Şüphesiz mayınlar da tüm savaş mühimmatları gibi yaşamın bütün renklerini yok eden ölüm tuzaklarıdır. Dört gündür dünyanın en çok mayınla çevrili ülkelerinden birinin kentlerinin ve hayatlarının nasıl yıkıldığına hep birlikte şahitlik ediyoruz. Evet, İran'dan bahsediyorum. Bir ülkeyi korumanın en iyi yolunun hiçbir zaman mayınlar ve savaş teçhizatları olmadığını İran'da bir kez daha gördük ve bu vesileyle belirtmek isteriz ki bir ülkeyi korumanın en önemli yolu o ülkenin iç demokrasisini, demokrasisini güçlendirmek ve toplumsal barışı sağlamaktır; bir ülkeyi korumanın en iyi yolunun buradan geçtiğini bir kez daha vurgulamak isteriz.

Orta Doğu ve dünyadaki mevcut savaş tablosuna bakıp bir de ülkenin geleceğine bakmamızı gerektiren bu tarihsel kavşakta, ülkenin geleceğine bakarken de bu yolun ülkenin geçmişinden geçtiğini unutmamak lazım ki tam da burada Ceylan Önkol'u hatırlatmak isterim. Lice'de evinin 200 metre uzağında koyun otlatırken bir havan topunun patlaması sonucu yaşamını yitirdi Ceylan Önkol, sene 2009'du. Türkiye ise 2004 yılında tarafı olduğu Ottawa Sözleşmesi'nde savaş atıklarını ve mayınları temizleme hükmüne imza atmıştı. Peki, sene 2009'da Ceylan Önkol'un yaşamını yitirmesine sebep olan bu savaş mühimmatı... Eğer 2004 yılında imzalanan bu sözleşmeyle birlikte hükümler yerine getirilmiş olsaydı belki de pek çok çocuk gibi o da bugün aramızda olacaktı.

Bu vesileyle söylemek isterim ki mayın ve savaş atıklarını temizlemek için tek bir gün bile beklememek gerekir çünkü tarihimiz ertelemekle, savaşı bitirmemekle, aslında neleri kaybettiğimizle doludur. 2004 yılında imzalanan bu sözleşmenin 2014 yılında tamamlanması gerekiyordu fakat Suriye iç savaşı sebep gösterilerek bu tarih 2022'ye ertelendi ve sonra da 2025 yılına ertelendi, ek süreler istenildi, şimdi bir kez daha ek süre istenileceğinden bahsediliyor ama insan hayatı ertelenmez. Çünkü sözleşmenin yürürlüğe girdiği 2004 ile 2022 yılları arasında 2.076 kayıp yaşandı, 2.076 kişi hayatını kaybetti ve bunların çoğunluğunu da ne yazık ki çocuklar oluşturuyor. Sürekli çeşitli gerekçelerle sürecin uzatılması yetmezmiş gibi gerekli uyarı ve bilgilendirme çalışmaları da yapılmıyor. Kürtçe, Türkçe, Arapça ve diğer dillerde uyarı levhaları konulmadığı için sözleşme sürecinde dahi binlerce insan yaşamını yitirdi. Kürtçe uyarıların konulmaması aslında Kürtçenin kamusal alanda resmî süreçlerde yer almamasının en temel hak olan yaşam hakkını da ortadan kaldırdığını bir kez daha gözler önüne seriyor.

Buradan sorulmı Millî Savunma Bakanlığına: Mayınsız Bir Türkiye Girişiminin ve Millî Savunma Bakanlığının verilerine göre 1 milyona yakın mayın var Türkiye'de ve 200 milyon metrekareye yakın da mayınlı alan var. Bu mayınları ne zaman temizlemeyi planlıyorsunuz? Aynı zamanda, Ottawa Sözleşmesi'nin imzalandığı günden bugüne kadar kaç kişi mayın ve savaş mühimmatının patlaması sebebiyle yaşamını yitirdi, kaç yaralandı? Bunların kaç kadındı, kaç çocuğu? Bu soruların cevabını da sormak istiyorum.

Kanun teklifinin 4'üncü maddesinde mayın ve patlamamış mühimmat temizliği için kullanılacak ekipman ve eğitilmiş hayvan girişi için gümrük muafiyeti getiriliyor. Burada hayvan haklarına dair de neler öngörüldüğünü, eğitilmiş hayvanların yaşam haklarının nasıl gözetileceği konusunda da ciddi şüphelerimiz var, bunu da sormuş bulunalım.

Türkiye birçok alanda olduğu gibi mayın temizleme konusunda da yurttaşların yaşamını değil güvenlikçi perspektifi sürdürüyor, önceliği, sınır hatlarındaki gözetleme kulesi ve devriye yollarının inşa edildiği alanları önce mayından temizlemek, ardından da sivil yerleşim alanlarındaki mayınları temizlemeyi öngörüyor; bunu da eleştiriyoruz. İlkın, halkın yaşadığı, çocukların oyun oynadığı, çobanların hayvanlarını götürdüğü meraların ve tarım alanlarındaki mayınların temizlenmesi gerekiyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Devamla) - Bu toplumun, bu toprakların geleceğine döşenmiş olan mayınları çıkarmanın, ayağımızı yere sağlam ve güvenli bir şekilde basmanın zamanının gelmiş olduğunu ve Meclisin sorumluluk alması gerektiğini bir kez daha ifade ediyoruz. İçinden geçtiğimiz bu tarihî süreçte Orta Doğu'nun her köşesinde, Avrupa'nın dibinde, Asya'nın ortasında füzeler ölüm kusarken onurlu bir barışın mümkünatını göstermek için atılması gereken adımlardan biri de mayınlardan ve savaşlardan çocukları ve halkları kurtarmak, mayınsız bir coğrafyada halklarımız için güvenli yaşam alanları oluşturmak, mayın tarlalarını tarım alanlarına dönüştürmektir.

Ceylan şahsında, savaş nedeniyle yaşamını yitirmiş çocuklar başta olmak üzere herkesi ülkeyi mayınsız, savaşı, çatışmasız hâle getirmek ve onurlu bir barışı inşa etmek için göreve davet ediyorum. Başta Komisyon olmak üzere Meclisin onurlu bir barışı inşa etmesi için de üzerine düşen görevi yerine getirmesini bir kez daha hatırlatarak sizleri saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

4'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

5'inci maddede 3 önerge vardır, 3'ü de aynı mahiyettedir.

Aynı mahiyetteki önergeleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 212 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 5'inci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Mehmet Emin Ekmen

Sema Silkin Ün

Necmettin Çalışkan

Mersin

Denizli

Hatay

Mehmet Karaman

Mustafa Kaya

Selçuk Özdağ

Samsun

İstanbul

Muğla

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Beritan Güneş Altın

Ferit Şenyaşar

Kezban Konukçu

Mardin
Yılmaz Hun

Şanlıurfa

İstanbul
Cengiz Çiçek

İğdır

İstanbul

Aynı mahiyetteki diğer önerenin imza sahipleri:

Rahmi Aşkın Türeli
İzmir

Cevdet Akay
Karabük

Tahsin Ocaklı
Rize

İsmet Güneşhan

Aşkın Genç

Çanakkale

Kayseri

BAŞKAN - Komisyon aynı mahiyetteki önergelere katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ HÜSEYİN ALTINSOY (Aksaray) - Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ilk konuşmacı Selçuk Özdağ, Muğla Milletvekili.

Buyurun lütfen. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 212 sayılı torba kanunun 5'inci maddesi üzerinde söz almış bulunuyorum. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Rahmetli Demirel bugün vefat etmişti; ölüm yıl dönümünde kendisini saygıyla ve rahmetle anıyorum.

Bir anekdotla başlayacağım. 1987'de cezaevinden çıktıktan sonra bu liderleri tanımak istemiştım, yakinen tanımak istemiştım ve Demirel'le de ciddi bir hukukum olmuştı. Herkesi cankulağıyla dinlemeye davet ediyordum. Şöyle bir hatırasını nakletmişti: "Benim bir danışmanın vardı, yazılarımı yazıyordu ve danışmanım bir gün benden randevu istedi, dedi ki: 'Efendim, ben askere gidiyorum -o zamanlar, askere gidenlerin tekrar, yeniden göreve dönmeleri ve maaşları çalışmıyor- evliyim, çocuklarım var, lojmandan çıkarılacağım. Acaba lojmanda kalmama izin verir misiniz?'" Demirel diyor ki: "Sen git, iki gün sonra gel, olur mu?" İki gün sonra gelince Demirel araştırmalar yapıyor ve diyor ki: "Bak, evladım, devletin teamüllerini bozmayalım, sen çıkacaksın lojmandan, senin ev kiranı ben vereceğim ve sen askerdeyken de maaşını ben ödeyeceğim." Var mı böyle bir siyasi ahlak şimdi? Yok ki böyle bir siyasi ahlak. Devlet bizim, hepimizin malıymış gibi, sanki talan edilecek bir yermiş gibi, hiç kimse ne "helal" diyor ne "haram" diyor, ne "devlet" diyor ne "kul hakkı" diyor ne de "hukuk" diyor.

Bakın, arkadaşlar, değerli arkadaşlar, bir kanun teklifi geldi buraya, bu kanun teklifini konuşuyoruz, neler var içerisinde? Rektör atamalarından tutun da bir yandan mayınlı arazilerin temizlenmesiyle ilgili içerisine koymuş ve getirmişsiniz. Bir yandan da yanımızda bir savaş var ve bu İsrail 1948'den beri bir devlet oldu işgalci olarak; o günden itibaren Mısır'ı, Ürdün'ü, Lübnan'ı, Suriye'yi, Irak'ı, İran'ı ve Türkiye'yi tehdit ediyor ve bunlarla ilgili olarak da bu bölgede yaşayan bütün devletler çok ciddi şekilde bilgiyle ve teknolojiyle tanışmaları gerekirken bilgi ve teknoloji yerine ideolojilerle -affedersiniz, beni bağışlayın- hikâyelerle, menkıbelerle devletlerini yönetiyorlar. Kimileri diktatörlükle yönetiyor, kimileri sözde demokrasiyle yönetiyor, kimileri sözde cumhuriyetle yönetiyor ve ardından da İsrail geliyor bu topraklarda Hamas'ın saldırısını bahane ederek... Ki Hamas'ın bu saldırıda da oyuna getirildiğini düşünüyorum, içlerinde ciddi şekilde ajanların olabileceği ihtimalini ta o gün yazdım, o gün akşamleyin yazdım. Bir yandan Amerika Birleşik Devletleri ve İsrail, bir yandan burada bu Hamas'ı, Hizbullah'ı, Husileri, Suriye'yi, bu kanatları kırarak, bir diğer yandan da zaman içerisinde İran'a doğru yönelerek -geçmişte bunu Irak'ta yaptılar- ardından da Türkiye'ye doğru geleceklerini hepimiz görüyorduk. Peki, bunlarla ilgili olarak neler yapabildik biz, bir şeyler yapabildik mi? Yapamadık.

Bakın, size dönüyorum, iktidar partisine dönüyorum ve diyorum ki: İktidar partisi, Demirel'den bir örnek verdim diyorum. Peki, o günden bugüne kadar bu İsrail'e karşı, bu teknolojilerine, bu uçaklarına karşı, füzelerine karşı biz bunları yapabildik mi? Yapamadık, yapamazsınız, asla yapamayacaksınız. Neden? Çünkü siz liyakate ve ehliyete önem vermiyorsunuz çünkü siz bilgiye önem vermiyorsunuz, teknolojiye önem vermiyorsunuz. Rektörler var mesela, üniversiteler. Ben üniversitede hocalık yaptım yıllarca, yirmi sene boyunca 3 üniversitede çalıştım. Burada rektörler atanırken önce seçimler vardı orada, buradan 6 kişi seçilir, bunu YÖK 3'e indirir, gelenlerden Cumhurbaşkanı birini atardı. Burada zaman zaman Cumhurbaşkanları ideolojilerine göre hareket etti, 3'ncü olanları 1'inci yaptı, 2'nci olanları getirip 1'inci yaptılar, oldu ama yine de bundan daha iyisini yapmanız lazımdı. Yaptınız mı? Yapamadınız ki. 15 Temmuz bahane ederek ve üniversiteleri bir noktada arka bahçesi yapmak istediniz, istediğinizi rektör olarak atıyorsunuz. Peki, bu rektörler başarılı mı? Bu üniversiteler başarılı mı? Hangisi dünya çapında bir bilim adamı üretiyor? Hani nerede Aziz Sancarlar? Hani nerede Oktay Sinanoğulları? Nerede o BioNTech'i bulan adamlar, Türeciler, Şahinler nerede? Var mı bizim üniversitelerimizden çıkanlar? Varsa yoksa beyin göçü var arkadaşlar. Niye beyin göçü var biliyor musunuz? Çünkü liyakati unuttuk, ehliyeti unuttuk, ahlakı unuttuk. Hangi ideoloji olursa olsun, hangi parti olursa olsun ahlaki üstünlüğünü kaybedenler mutlaka yenilir arkadaşlar. Siz zannediyorsunuz ki iktidardayız, millet bize oy veriyor -doğru, veriyor size oy- ama Türkiye'yi kalkındıramıyorsunuz. Bakın, kıtalar arası füzeler yapamadınız, uçaklar yapamıyorsunuz, F-35'lerden çıktıktan sonra siz o F-35'leri yapamadınız. Niye yapamadık? Çünkü bizim dehalarımızı Amerika, Kanada, Avustralya, Çin, hatta ve hatta Benelüks ülkeleri alıp götürüyor, bunlara çok büyük paralar veriyor. Peki, diyeceksiniz ki: "Hep böyleydik?" Hayır, değildiniz. Bakın, siz beyin göçünü beyin gücüne çevirmeye başlamıştınız, Avrupa'daki, Kanada'daki bilim adamları Türkiye'ye gelmek için can atıyorlardı, gelmeye başlamışlardı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

SELÇUK ÖZDAĞ (Devamla) - Teşekkür ederim.

Ben de içinizdeydim, aranızdaydım; çok da memnun oluyorduk, iftihar ediyorduk sizlerle ama o günden itibaren bir tek adamlık tuturdunuz, bir Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi tuturdunuz. Bu hükümet sisteminde denetim mekanizması yok. Biraz önce bir arkadaşımız bir şey söyledi, içim cız etti biliyor musunuz. Niye, ne dedi? Dedi ki: "Bir rektör, Sayıştay denetçilerine hesap vermiyordu 'Sen kimsin?' diyordu. Evrakları vermiyordu." Olur mu arkadaşlar böyle bir şey ya? Denetim mekanizması olmaz mı? Niye o rektör bunu vermiyor? Neden veremiyor bunları? Allah aşkına, böyle devlet mi yönetilir? Yönetilmez! Ne olur Sayıştay'ı kendi hâline bırakın, teftiş kurullarını bırakın, yargıyı bırakın kendi hâline ve bu denetim mekanizmalarından çekinmeyin. Geçen gün burada, zorla, hacca gidenlerle ilgili, umreye gidenlerle ilgili Sayıştay denetimini çıkarmıştınız bir kanunla beraber. Ne dedik biz

buradan? Yapmayın, etmeyin! Eskiden burayı Başbakanlık Teftiş Kurulu, Sayıştay ve Vakıflar Kurulu denetliyordu. Şimdi, niye Sayıştayı koymuyorsunuz? Niye hacca gidenlerin parasının hesabını vermekten korkuyorsunuz, umreye gidenlerin parasının hesabını vermekten korkuyorsunuz? Verin kardeşim, alınız aksa, eliniz temizse, nâsiyeniz temizse çekinmezsiniz, "Kim hesap sorarsa sorar." dersiniz. O nedenle, biz, bu torba yasaya ret oyu vereceğiz.

Hepinize saygılar sunuyorum, teşekkür ediyorum. (YENİ YOL, CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergelerde 2'nci konuşmacı Sayın Yılmaz Hun.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

YILMAZ HUN (İğdir) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Torba yasa teklifinin 5'inci maddesiyle üniversitelerin bilimsel, idari ve toplumsal özerkliğine darbe indirilmek istenmektedir. Özerkliği değil, itaati; çoğulculuğu değil, tekçiliği esas alan bu düzenleme hakikatini değil, iktidarın dayatmalarını yüceltmektedir. Darbe hukukunun ruhunu taşıyan bu kurum o günden bugüne üniversiteleri baskı altında tutmanın en etkili araçlarından biri olmuştur, bilimi özgürleştirmek yerine hizaya sokmayı amaçlamaktadır. Ne acıdır ki bugünkü iktidar da aynı çizgide yürümekte, üniversiteleri merkezî vesayetin altına sokarak bilgiye değil dogmaya dayalı bir gelecek inşa etmektedir.

Teklifin bu maddesiyle YÖK üyelerinin büyük çoğunluğunu doğrudan Cumhurbaşkanı atayacak, Üniversitelerarası Kurulun sınırlı yetkisi ise fiilen işlevsiz hâle getirilecektir. Yani üniversiteler artık kendi akademik kadrolarını, yöneticilerini hatta düşünsel yönelimlerini bile belirleyemez hâle gelecektir. Oysa gelişmiş ülkelerde üniversiteler kendi rektörlerini, dekanlarını seçer, bilimsel kadroları liyakat ve akademik üretime göre belirler. ABD, Almanya, Hollanda gibi ülkelerde üniversiteler devlet güdümünden uzak özerk yapıları sayesinde dünya sıralamasında üst sıralarda yer alırken Türkiye'de siyasi müdahaleler, sansür ve kadrolaşma nedeniyle üniversiteler hızla nitelik kaybetmektedir. Bilimsel düşüncenin, eleştirel aklın bastırıldığı bir akademi ne özgündür ne de üretkendir. Üniversiteler arka bahçe değil, halkın ve bilimin ortak geleceğini kuran özgür alanlar olmalıdır.

Bu yasa, Türkiye'nin değil, iktidarın geleceğini kurtarma hamlesidir. Üniversiteler halkların, kadınların, gençlerin, farklı dillerin, inançların ve kimliklerin buluştuğu çoğulcu yapılar olmalıdır ancak bugün üniversitelerde egemen olan tek şey baskıdır. Bu baskı özellikle bölge üniversitelerinde daha ağır yaşanmaktadır. Diyarbakır'da, Van'da, Mardin'de akademisyenler Kürt dili ve kültürü üzerine çalıştıkları için cezalandırılmakta, öğrenciler düşüncelerini ifade ettikleri için soruşturmalara uğramakta, yerel kimliğine dair her türlü akademik üretimi kriminalize edilmektedir. Bugün burada konuştuğumuz bu yasa teklifi bu baskıyı daha da kurumsallaştırmakta, her üniversiteyi Ankara'dan kontrol edilecek bir şube hâline getirmektedir.

Ana dilinde eğitim hâlâ bu ülkede yasak; üniversitelerde halkların Kürtçe, Zazaca gibi dilleri ya seçmeli ders olarak göstermelik düzeyde sunulmakta ya da talepler görmezden gelinmektedir. Oysa üniversiteler dillerin, kültürlerin ve halkların eşitliğini sağlamakla yükümlüdür. Ana dilde eğitim temel bir insan hakkıdır. Bir halkın dilini üniversitelerden kovarsanız bilimi de kovmuş olursunuz.

Kadınlar açısından bu yasa teklifi bir gerilemedir. Üniversiteler kadın özgürlüğünün konuşulması, tartışılması, kurumsallaşması gereken yerleşkelerdir, yerlerdir ancak bugün kadın akademisyenler hedef gösterilmekte, feminist araştırmalar marjinalleştirilmekte, kadın öğrencilerin mücadelesi bastırılmaktadır. YÖK eliyle kurulan bu baskı düzeneği ataerkil sistemin yeniden üretim mekanizması hâline gelmiştir. Kadınları üniversitelerden değil üniversiteleri kadın özgürlüğünden uzaklaştıran bu yaklaşım derhâl terk edilmelidir.

Bu yasa teklifi sadece akademik kadroları hedef almıyor, aynı zamanda öğrencilerin iradesine de ipotek koyuyor. Öğrenciler düşüncelerini ifade ettiklerinde cezalandırılıyor. Forum düzenleyen, protesto yapan, afiş asan, sosyal medya paylaşımı yapan öğrenciler hakkında disiplin soruşturmaları açılıyor, bursları kesiliyor, yurttan atılıyorlar. Boğaziçi'deki öğrencilerin başına gelenler hâlen hafızalarımızda ama aynı uygulamalar Batman'da, Mardin'de, Van'da yıllardır rutin hâle gelmiş durumda. Gençler geleceğini inşa etmek istemektedir ancak iktidar onlara polis soruşturması ve kayyum gönderiyor. Üniversitelerin öğrencisiz, öğrencilerin sözsüz bırakıldığı bir sistemde bilim üretilemez. Öğrenci hareketi suç değil toplumsal değişimin öncüsüdür, baskıyla değil özgürlükle büyür. Yerel yönetimlerle üniversiteler arasındaki bağ da bu yasayla daha da zayıflamaktadır. Oysa üniversitenin yerel halkla birlikte üretmesi gerekir. Üniversiteler kent planlamasından çevre politikalarına, kadın hizmetlerinden kültürel etkinliklere kadar yerel yönetimlerle iş birliği yapmalıdır ama bunun yerine kayyum atanmış belediyelerin yerel üniversitelerle protokol yapması teşvik ediliyor, halkın iradesiyle seçilmiş belediyelerin kapıları kapatılıyor, atanmışlar eliyle halktan kopuk projeler üretiliyor. Üniversitelerin demokratik katılımı yönetildiği, kadınların, gençlerin, halkların söz sahibi olduğu, her dili ve kültürü yaşatan bir yükseköğretim sistemi oluşturmalıyız. Rektörler seçimle belirlenmeli, atama sistemi tamamen terk edilmelidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

YILMAZ HUN (Devamla) - Üniversite bileşenleri, akademisyen, öğrenci, idari personel karar alma süreçlerine doğrudan katılmalıdır. Bilimsel özgürlük, toplumsal eşitlik ve kültürel çoğulluk birlikte hayata geçirilmelidir. Bu yasa sadece bir kanun değişikliği değil bir zihniyetin yansımasıdır. Bu zihniyet baskıcıdır, tekçidir; halkların sesinden korkar. Ancak bilinmelidir ki bilim ancak özgür ortamda gelişir, gençler ancak özgürlükle büyür, halklar ancak kendi dilleriyle var olabilirler. Eğitim bir halkın geleceğidir. Üniversiteler toplumun vicdanı, aklı ve sesidir. Bilim özgür olmazsa hakikat ortaya çıkmaz. Özerk, demokratik ve özgür üniversiteler bilimsel bir eğitimin olmazsa olmazıdır. Rektörler halkın iradesiyle, üniversite bileşenlerinin katılımıyla seçilmelidir, akademik kadrolar liyakat esasına göre belirlenmelidir ancak bu şekilde üniversiteler hem yerel hem de evrensel üretimi gerçekleştirir.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde 3'üncü konuşmacı Sayın Aşkın Genç.

Buyurun lütfen. (CHP sıralarından alkışlar)

AŞKIN GENÇ (Kayseri) - Sayın Başkanım, konuşmama başlamadan önce yeni görevinizde sizlere şahsım ve Kayserili hemşehrilerim adına üstün başarılar diliyorum.

Değerli milletvekilleri, görüşmekte olduğumuz kanun teklifinin 5'inci maddesi üzerinde Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına söz almış bulunmaktayım. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

İlk bakışta sadece basit bir teknik düzenleme gibi sunulan bu madde, aslında Türkiye'nin eğitim sistemini, demokratik yapısını ve bilimsel ilerlemesini kökten tehdit eden tehlikeli bir girişimdir. Bu düzenlemeyle Üniversitelerarası Kurulun Yükseköğretim Kurulu üyelerini belirleme yetkisi fiilen ortadan kaldırılarak üniversitelerimiz doğrudan siyasi vesayetin altına sokulmak istenmektedir. Değerli milletvekilleri, Anayasa Mahkemesi bu konuda daha önce açık ve net bir karar verdi. Mahkeme, kararında, bu tür düzenlemelerin Anayasa'nın temel ilkelerine, demokratik hukuk devletine ve üniversitelerin özerkliğine açıkça aykırı olduğunu belirtti. Bugün önümüze tekrar getirilen bu düzenleme, Anayasa Mahkemesi kararlarına karşı açık bir meydan okumadır. Hukukun üstünlüğü ilkesine, yargının bağımsızlığına ve demokratik değerlere aykırı bu işlem ülkemizi sadece akademik değil, aynı zamanda demokratik olarak da geriye götürmektedir.

Saygıdeğer milletvekilleri, üniversiteler bir toplumun en değerli varlığıdır; bilimsel ilerlemenin, yenilikçiliğin, ekonomik kalkınmanın ve toplumsal gelişimin merkezleri olan üniversitelerin bağımsızlığı ve özerkliği bu işlevlerini yerine getirebilmeleri için hayati öneme sahiptir. Bu özerklik olmadan üniversiteler gerçek anlamda bilim üretemezler, ülkemizin ihtiyaç duyduğu nitelikli insan gücünü yetiştiremezler. Akademisyenlerin özgürce araştırma yapamadığı, bilimsel çalışmalarının siyasi baskılara maruz kaldığı bir ortamda Türkiye'nin bilimsel ve teknolojik ilerlemesinden söz etmek mümkün değildir. Bu maddeyle amaçlanan şey, üniversitelerde akademik kadroların siyasi sadakat kriterleriyle belirlenmesi ve üniversite yönetimlerinin tamamen siyasi bir vesayet altına alınmasıdır. Bu, üniversitelerin temel fonksiyonlarına ağır bir darbe vuracaktır. Üniversitelerin özerkliğini ortadan kaldıran, siyasi müdahale ve baskıyı olağanlaştıran bu yaklaşım gençlerimizin umutlarını ve akademisyenlerin çalışma azmini kıracaktır.

Değerli milletvekilleri, dünyanın gelişmiş ülkelerine baktığımızda, üniversitelerin bilimsel özerkliğinin ve akademik özgürlüğünün ne kadar korunduğunu görmekteyiz. Bu ülkeler bilim insanlarını siyasetin değil bilimin gereklilikleriyle yetiştiriyor ve destekliyor. Bizim de yapmamız gereken, üniversitelerimizi siyasi müdahalelerden uzak tutmak, bilimsel üretkenliği desteklemek ve akademik özgürlükleri korumaktır. Bu düzenlemeyle akademik kadrolarda liyakat değil, siyasi sadakat aranacaktır. Bu durum sadece bilimin değil aynı zamanda toplumun da zararına olacaktır. Nitelikli akademisyenler siyasi baskılara boyun eğmek yerine özgür bilim yapabilecekleri ülkelere gitmek zorunda kalacaktır. Bu, Türkiye'nin geleceğine yapılabilecek en büyük kötülüktür, bu ülkeyi bilimden, yenilikçilikten, gelişmişlikten ve kalkınmadan uzaklaştıracaktır. Biz Cumhuriyet Halk Partisi olarak üniversitelerin özerk ve bağımsız yapısını sonuna kadar savunuyoruz ve de savunmaya devam edeceğiz çünkü biliyoruz ki üniversitelerin bağımsızlığı Türkiye'nin geleceği açısından kritik öneme sahiptir. Akademik özgürlüğü ortadan kaldıran hiçbir düzenlemeyi kabul etmemiz mümkün değildir.

Değerli milletvekilleri, burada alınacak karar sadece bir kanun maddesinin onaylanması veya reddedilmesi değildir; burada alınacak karar ülkemizin geleceğine dair bir tercihtir. Akademik özgürlüklerin korunması, üniversitelerin siyasi baskılardan uzak tutulması ve bilimin gerçek anlamda desteklenmesi konusunda bir duruş sergilemek zorundayız. Bu nedenle, siz değerli milletvekillerine seslenmek istiyorum: Gelin, üniversitelerimizi siyasi vesayet altına sokacak bu maddeyi reddedelim; gelin, tarih karşısında doğru yerde duralım, bilimi savunalım, akademik özgürlüğü koruyalım, üniversitelerimizi siyasi müdahalelerden kurtaralım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Devam edin lütfen.

AŞKIN GENÇ (Devamla) - Türkiye'nin geleceğini aydınlatmak, gençlerimizin umutlarını yeşertmek için bu maddeyi hep birlikte reddedelim.

Son söz olarak şunu belirtmek isterim ki bugün burada yapacağımız tercihin vebali büyüktür. Üniversitelerimizin geleceğini siyasi hesaplara kurban etmeyelim. Bu maddeye karşı çıkarak demokrasiye, bilime ve Türkiye'nin geleceğine sahip çıkalım.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler.

Aynı mahiyetteki önermeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önergeler kabul edilmemiştir.

5'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 5'inci madde kabul edilmiştir.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Buyurun Sayın Güneş.

VI.- AÇIKLAMALAR (Devam)

43.- Uşak Milletvekili İsmail Güneş'in, Doktor Şerif Ahmet Kandemir'e ve sağlıkta şiddete ilişkin açıklaması

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Teşekkür ederim Başkanım.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün Uşak ilimiz Eğitim ve Araştırma Hastanesinde, çok sayıda sabıka kaydı olan bir hasta yakını tarafından kıymetli meslektaşım Doktor Şerif Ahmet Kandemir'e yönelik bıçaklı bir saldırı olduğunu üzümlere öğrenmiş bulunmaktayım. Özel güvenlik görevlilerinin müdahalesi sonucu doktor arkadaşımızın yara almadan kurtulmuş olması tesellimiz olmuştur. Yakinen tanıdığım ve çok başarılı olan hekim arkadaşımıza geçmiş olsun dileklerini iletiyorum, olayı yapanları şiddetle kınıyorum. Hekimlerimizin ve sağlık çalışanlarımızın yanlarında olduğumuzu bilmelerini isterim. Saldırganının hak ettiği cezaya çarptırılması için kanuni sürecin takipçisi olacağımı bilmelerini isterim. Sağlık çalışanlarına karşı yapılan her türlü şiddeti kınıyorum. Toplumsal bilincin artırılması adına yapılacak basın açıklamalarını doğru buluyorum. Bu menfur olay üzerinden suç, günahı olmayan diğer hastaların cezalandırılmasının doğru olmadığını ifade ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

MURAT EMİR (Ankara) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Sayın Emir, söz talebiniz var.

Buyurun lütfen.

44.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının "İsrail'in Saldırganlığıyla Başlayan ve Derinleşen, İran'la Çatışmalı Sürece Karşı Karar" konulu tezkeresine ilişkin açıklaması

MURAT EMİR (Ankara) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Biraz önce Meclis Genel Kurulumuza Başkanlık tezkeresi olarak gelen ve İsrail'in saldırganlığını kınayan ve Türkiye Büyük Millet Meclisinin tutumunu sergileyen bir kararı hep birlikte Genel Kurulda onayladık ve bir Genel Kurul kararına dönüştürdük hep birlikte. Ben, uzman arkadaşlarla görüşmem sonucunda şu sonuca vardım ki, vardık ki tezkerenin şu şekliyle karar gibi getirilmiş olması Meclis İçtüzüğü açısından uygun bir şey değil, doğru da bir şey değil. Şu hâliyle karar olarak yazıldığı ve altında da Sayın Numan Kurtulmuş'un ıslak imzası olduğu zaman sanki Genel Kurulun iradesi yokmuş, Genel Kurulun iradesi hiçe sayılmış gibi bir sonuç doğuyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MURAT EMİR (Ankara) - Toparlıyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN - Buyurun lütfen.

MURAT EMİR (Ankara) - Bunu tutanaklara geçirme gayretimiz, bundan sonra gelen tezkerelerin tezkere olarak geldiğinin görülmesi ve onun altında Sayın Meclis Başkanının imzası olması... Eğer konu olarak geliyorsa da karar olarak geliyorsa da mutlaka altında Meclis Başkanının imzasının, onayının olmaması gerekir. Başka türlü sanki Meclis Başkanının Genel Kurulun iradesinin daha üstünde bir konumlandırılması söz konusu olur ki bu da tabii ki kabul edilemez. Bundan sonraki uygulamada daha dikkatli olunursa çok daha doğru bir iş yapılmış olur.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Teşekkür ederim.

Tutanaklara geçmiştir.

VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- Burdur Milletvekili Mustafa Oğuz ve Kahramanmaraş Milletvekili Mevlüt Kurt ile 99 Milletvekilinin Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3119) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 212) (Devam)

BAŞKAN - 6'ncı madde üzerinde 4 önerge vardır, 2'si aynı mahiyettedir.

Aynı mahiyetteki önergeleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 212 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 6'ncı maddesinin kanun teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Beritan Güneş Altın
Mardin
Kezban Konukçu
İstanbul

Yılmaz Hun
İğdir

Ferit Şenyaşar
Şanlıurfa
Cengiz Çiçek
İstanbul

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Rahmi Aşkın Türel
İzmir
İsmet Güneşhan
Çanakkale

Cevdet Akay
Karabük
Tahsin Ocaklı
Rize

Aşkın Genç
Kayseri
Mühip Kanko
Kocaeli

BAŞKAN - Komisyon aynı mahiyetteki önergelere katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ HÜSEYİN ALTINSOY (Aksaray) - Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerindeki 1'inci konuşmacı Sayın Kezban Konukçu.

Buyurun lütfen. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

KEZBAN KONUKÇU (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 6'ncı maddede "Devlet ve vakıf üniversitelerine rektör Cumhurbaşkanınca atanır." deniyor, devlet üniversiteleri için var olan durum vakıf üniversiteleri için de hayata geçirilmek isteniyor. Şimdi, aslında bu madde, uygulanmak istenen neoliberal politikalarla çelişiyor gibi gözüküyor. Ne anlamda? Çünkü neoliberal politikalar der ki: "Bırakınız, keyiflerince yapsınlar." Sermaye, istediği gibi at koşturduğu bir ortam ister. Bizim ülkemizde de bu, çok yaygın bir şekilde, son yıllarda, özellikle AKP'nin son on yılında çok açık bir şekilde uygulanıyor ve biz bunu, özel üniversitelerin, örneğin eğitim alanına baktığımızda vakıf üniversiteleri denilen ama özel üniversite olarak benim telaffuz etmek istediğim üniversitelerin sayısının hızla artmasında görüyoruz. Peki, bu hızlı artışın önü açılırken neden rektörlerini Cumhurbaşkanı atamak istiyor? Çünkü zaten hep çelişkilerle malul olan bir iktidar. Başkanlık sistemi, aslında, neoliberal politikalarla belli noktalarda çelişiyor. Buna rağmen bunu yapmak istiyorlar çünkü oralarda yetişecek olan öğrenciler, oralardaki ortam kazara biraz bilimsel olabilir, işte, efendim, orada bilimsel uygulamalar yapılabilir. Bunun önüne geçebilmek için kendi istedikleri gibi bir eğitim anlayışıyla istedikleri gibi bir toplumu inşa edebilmek için bu maddeyi getirdiklerini düşünüyoruz.

Bakın, Türkiye'de 2002 yılında 76 olan toplam özel üniversite sayısı günümüzde 208'e ulaştı. Şimdi, vakıf üniversitelerin sayısına bakıyoruz... Çok pardon, bu geneldi. 2002 yılında 76 olan üniversite sayısı 208'e; 2002'de 25 olan vakıf üniversitesi sayısı yüzde 316 artarak 179'a yükselmiş durumda yani çok ciddi bir artış oranı var.

Şimdi, biz, işin bu rektör atamaları meselesiyle ilgili demokrasi açısından yaptığımız eleştirinin yanı sıra eğitimin özelleştirilmesine dönük politikaların kesinlikle karşısında olduğumuzu, bir kez daha, bu vesileyle ifade etmek istiyoruz çünkü bu üniversitelerde öğrenciler tamamen müşteri olarak görülüyorlar, bu üniversitelerde çalışan öğretim görevlilerinin ve asistanların çoğunluğu açlık sınırına yakın, yoksulluk sınırının altında ücret alıyorlar ve hakkını aramak isteyen öğretim üyeleri, öğrenciler her zaman baskıya maruz kalıyorlar.

Her üniversitenin aslında kendi iç dinamikleriyle, demokratik bir şekilde yönetilmesini istiyoruz. Bakın, peki, bu atama zihniyeti nereden geliyor? "YÖK" dediğimiz Yükseköğretim Kurulu, biliyorsunuz, bir darbeden miras kalan, 80 darbesinden miras kalan bir kurum. Vesayete karşı olduğunu söyleyen AKP, vesayetçi, askerî vesayete karşı olduğunu söyleyen AKP, onun her türlü nimetinden sürekli faydalıyor. YÖK de bunlardan biri, askerî darbenin bir ürünü ve bundan faydalıyor. YÖK'ün uygulamalarından, bakış açısından, tekçiliği hayata geçirebilmek için kendi bilim üretiminden uzak üniversiteler, itaatkâr öğrenciler yetiştirebilmek için bu kurumun her türlü nimetinden faydalıyor.

Peki, şu an "vakıf üniversiteleri" denilen özel üniversitelerde öğrencilerin durumu nedir? Bu üniversitelere öyle ya da böyle girebilen, örneğin bursla girebilen öğrenciler çok ciddi sıkıntılar yaşıyorlar. Buralar bir ticarethaneye dönüşmüş durumda. İşte, aileler 3-5 kuruş parasını bulup, bir araya getirip öğrencisini yazdırıyor, sonra 2'nci, 3'üncü sınıfta ödeyemediğinde atılma riskiyle karşı karşıya kalıyor. Buralarda ciddi bir sıkıntı yaşanıyor. Bir diğeri de ciddi bir çarpıklık var; bir tarafta lüks kampüsler, devasa binalar, öte tarafta KHK borcuyla ezilen, 3 kişilik odada hayata tutunmaya çalışan öğrenciler. Şu anda, üniversite öğrencilerinin en büyük sorunu "Ya okuyacaksın ya da geçineceksin." Yani "Okuyayım mı, geçineyim mi?" ikilemi arasında kalıyorlar. Genellikle geceleri çalışan öğrenci sayısı her geçen gün artıyor. Kurye olarak, işte, kafelerde, turizm sektöründe öğrencilerin çalışmasında ciddi bir birikme var; burada, kayıtsız, sigortasız bir şekilde çalışan öğrencileri görüyoruz. Yemekhaneler yetersiz, yurtlar dolu, burslar keyfi olarak kesiliyor ve şu sloganı hayata geçiriyorlar: "Ya çalış ya terk et!" Hani birilerine de "Ya sev ya terk et!" demiştiniz ya; vatandaşların çoğuna zaten yaptığınız muamele budur sizin. Hakkını arayan öğrenciler ise polis copuyla, gazıyla karşı karşıya kalıyorlar. Barınma hakkını isteyen öğrenciler, parklarda eylem yaptıklarında oralardan sürüklenerek gözaltına alınıyorlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

KEZBAN KONUKÇU (Devamla) - Tamamlıyorum Başkan.

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

KEZBAN KONUKÇU (Devamla) - Yemekhane zammını protesto eden öğrenciler gözaltına alınıyorlar. Kampüslerinde söz hakkı isteyen öğrencilerin karşısına Çevik Kuvveti çıkarmaktan utanmıyorsunuz. Üniversiteler polisle değil, özgür düşünceyle korunur.

Buradan bir kere daha ifade etmek isteriz, bizim çözüm önerilerimiz çok nettir: YÖK kaldırılmalı, üniversiteler demokratik yapılara kavuşturulmalıdır; özel üniversiteler kamulaştırılmalıdır; tüm öğrencilerin barınma, beslenme ve ulaşım hakkı anayasal güvence altına alınmalı ve ücretsiz olmalıdır. Tüm bunların hayata geçmesi için geleceğine, özgürlüğüne sahip çıkan, 19 Mart sürecinde Beyazıt'ta o barikatları aşan üniversite öğrencilerini ben buradan bir kere daha selamlamak istiyorum. Gençlik gelecektir ve mutlaka geleceklelerini ellerine alacaklardır diyorum.

Teşekkürler. (DEM PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önerilerde 2'nci konuşmacı Sayın Mühip Kanko.

Buyurun lütfen. (CHP sıralarından alkışlar)

MÜHIP KANKO (Kocaeli) - Başkanım, teşekkür ediyorum.

Öncelikle, size ve heyetinize yeni görevinizde başarılar diliyorum.

Bugün, ben bir akademisyen olarak rektör seçimleri ve Yükseköğretim Kurulu üyelerinin atanmasıyla ilgili konuşacaktım ancak birçok konuşmacı arkadaş bunlara değindi ve benden sonra da diğer maddede sevgili meslektaşım Kayıhan Pala bu konuya değineceği için ben, işte, böyle, keyfi, liyakate uygun olmayan atamaların yapılması sonucunda atanmış rektörlerin birtakım AK PARTİ bağlantılarından ve bunların skandallarından bahsetmek istiyorum.

16 rektör var, örneğin bunlardan birisi Mehmet Naci Bostancı; 2023'te Cumhurbaşkanı Erdoğan tarafından atanmış, eski AK PARTİ Milletvekili. Kenan Ahmet Türkdoğan; Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesinde, AKP İstanbul Milletvekili aday adayı. Kemalettin Aydın; eski AK PARTİ Milletvekili ve parti kurullarında görevli. Ahmet Hakkı Turabi; Amasya Üniversitesi Rektörü ve ne yazık ki atama sonrasında AK PARTİ hakkında çok övgü dolu birtakım paylaşımlarda bulundu. Necdet Ünüvar; Ankara Üniversitesi Rektörü, 2002-2018 yılları arasında AK PARTİ milletvekilliği yaptı. Vural Kavuncu; Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi Rektörü, eski AK PARTİ Milletvekili. Cevdet Erdöl; Sağlık Bilimleri Üniversitesi Rektörü, eski AK PARTİ Milletvekili. Necdet Budak; Ege Üniversitesi Rektörü, eski AK PARTİ Edirne Milletvekili. Nükhet Hotar; Dokuz Eylül Üniversitesi, eski AK PARTİ İzmir Milletvekili. Aşkın Asan; Avrasya Üniversitesi, eski AK PARTİ Ankara Milletvekili. Mazhar Bağlı; Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, eski AK PARTİ Milletvekili. Mustafa Çalı; Erciyes Üniversitesi, eski bir AK PARTİ milletvekilinin eşi. Ömer Çomaklı; Atatürk Üniversitesi Rektörü...

ORHAN ATEŞ (Bayburt) - Eski rektörü.

MÜHIP KANKO (Devamla) - İşte, rektörlük yapmış, şu anda aktif veya eski rektör yani onları saymıyorum; zaten sonuçta hepsi sizin dönemizde atanmış Hocam, bu da yine AK PARTİ'den aday adayı olmuş bir arkadaşımız.

Hamdullah Şevli; Van Yüzüncü Yıl Üniversitesinde, yine, milletvekili aday adayı olmuş. Ömer Çomaklı; Atatürk Üniversitesi, saymıştım. Kamuran Eronat; Dicle Üniversitesi, eski AK PARTİ Diyarbakır Milletvekilinin eşi.

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) - Kardeşi, kardeşi...

MÜHIP KANKO (Devamla) - Kardeşi ya da eşi Hocam yani burada detaylara girmiyorum, burada AK PARTİ'yle bağlantılarını anlatıyorum.

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) - Kardeşi, kardeşi...

MÜHIP KANKO (Devamla) - Önemli değil, kardeşi olsun, eşi olsun; çok önemli değil, merak etmeyin siz.

Ünsal Ban'ı herhâlde biliyorsunuzdur, Zehra Taşkesenlioğlu'nun... Melih Bulu'yu biliyorsunuzdur. Bunlar için özel bir şey söylemeye gerek yok.

Evet, üniversiteler ve skandallara gelelim: Harun Çiftçi; eski Rektör, dört yıl boyunca döner sermayeden ayda 1 milyon 200 bin lira maaş aldı, ödeme usulsüzlüğü... Döner sermayeye katkısı olan akademisyenlere ödeme yapmayıp neredeyse bütün ödemeleri kendisi aldı. Bu arkadaş AK PARTİ'den aday adayı olmuş.

Bir diğeri Pamukkale Üniversitesinin geçmiş dönem rektörlerinden Hüseyin Bağ. Eşine adrese teslim ilanla sekreter olarak kadro sağladı, YÖK'ün soruşturması sonrası tabii ki görevden uzaklaştırıldı.

Karadeniz Teknik Üniversitesi, Gaziantep, Batman ve Dicle Üniversitelerinde, bu üniversitelerde rektörlerin yakın akrabalarını, eşlerini, çocuklarını, yeğenlerini akademik veya idari kadrolara yerleştirdiği iddiaları zaten her zaman basında yer almıştı.

Bunun dışında Batman Üniversitesi Rektörü Aydın Durmuş -eski rektör yine- eşi ve oğlunu öğretim görevlisi olarak atadı. İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesinde Rektörlük açıklamasına göre 27 kişi arasında akrabalık bağı olduğu tespit edildi, bunların 16'sı hiçbir sınava girmeden direkt kadroya atandı.

Sakarya Üniversitesine geliyoruz, Rektör Hamza Al -şu anda hâlâ Rektör- özel kalem sekreteri ve sekreterine sınavsız, kişiye özel atamalar yaptı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

MÜHİP KANKO (Devamla) - Bitiriyorum Başkanım.

Kayseri Üniversitesinde Rektör Profesör Doktor Kurtuluş Karamustafa makam odasının yenilenmesi için 6 milyon lira bütçe ayırdı.

Harran Üniversitesinde birtakım mobbing iddiaları var ama o konuda elimizde objektif bir şey olmadığı için söyleyemiyorum.

Gelelim İstanbul'un, İstanbul Üniversitesinin Belediye Başkanımız ve Cumhurbaşkanı adayımızın diplomasını iptal eden Zülfikar kardeşlere. Zülfikar hanedanlığı var; bir kardeş tıpçı, bir kardeş ekonomist ama bu ekonomist olan kardeşin yayınları nerede biliyor musunuz? Kan hastalıkları dergilerinde yayımlanmış, kan hastalıkları dergilerinde ekonomiyle ilgili profesörün yayınları var. İşte, burada bunlar maalesef cezasızlık algısının yarattığı rektör atamalarının sonuçlarıdır.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önermeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir. 6'ncı maddedeki 3'üncü önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 212 sıra sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 6'ncı maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

"MADDE 6- 2547 sayılı Kanunun 13 üncü maddesinin (a) fıkrasının birinci paragrafı aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

'Devlet üniversitelerinde rektör, profesör akademik unvanına sahip kişiler arasından görevdeki rektörün çağrısı ile toplanacak üniversite öğretim üyeleri tarafından seçilecek adaylar arasından Cumhurbaşkanınca atanır. Rektörün görev süresi 4 yıldır. Süresi sona erenler aynı yöntemle yeniden atanabilirler. Ancak iki dönemden fazla rektörlük yapılamaz. Rektör, üniversite veya yüksek teknoloji enstitüsü tüzelkişiliğini temsil eder. Rektör adayı seçimleri gizli oyla yapılır. Oy veren her öğretim üyesi oy pusulasında yalnız bir isim yazabilir. Birinci toplantıda öğretim üyelerinin en az yarısının hazır bulunması şarttır. Bu sağlanamadığı takdirde toplamda 48 saat ertelenir ve nisap aranmaksızın seçime geçilir. Bu toplantıda en çok oy alan 6 kişi aday olarak seçilmiş sayılır, bunlardan Yükseköğretim Kurulunun seçeceği üç kişi atanmak üzere Cumhurbaşkanına sunulur. Vakıflarca kurulan üniversitelerde rektör adayların seçimi ve rektörün atanması atanması ilgili mütevelli heyet tarafından yapılır."

Mehmet Emin Ekmen

Necmettin Çalışkan

Sema Silkin Ün

Mersin

Hatay

Denizli

Mustafa Kaya

Mehmet Karaman

İstanbul

Samsun

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ HÜSEYİN ALTINSOY (Aksaray) - Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Sayın Mehmet Emin Ekmen.

Buyurun lütfen. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

MEHMET EMİN EKMEN (Mersin) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan 6'ncı maddeyle ilgili bütün itirazlarımızı Komisyon aşamasında dile getirdik. Bugün de gün boyunca AK PARTİ Grup Başkanlığıyla bu maddenin hiç olmazsa çerçeve bir metinle düzenlenmesi gerektiğini ifade ettik ancak bu ısrarımıza bir cevap, yanıt alamadık maalesef. Bu, Anayasa Mahkemesinin içerik olarak da denetlediği bir maddeydi. Biz, Anayasa Mahkemesinin içerik olarak denetlediği bir maddeyi aynen geçirmek suretiyle mahkemeyi de işlevsizleştirmiş oluyoruz.

Önergemiz okundu, mademki burada yeteri kadar oy çokluğu var ve bu madde aynen geçecek, bizim de konuşmamızın bir faydası olmayacak. Ben, en iyisi, konuşmamı faydalı olabileceğini zannettiğim bir alana kaydırayım dedim.

Biz, bir süredir, Genel Başkanımızla, Genel Başkan Yardımcılarımızla il il geziyoruz. Bu hafta Genel Başkanımız Sayın Ali Babacan İstanbul ve Eskişehir'deydi, yarın grup toplantısında izlenimlerini anlatacak. Ben de bayramdan önce Batman'daydım, geçtiğimiz hafta sonu da Genel Başkan Vekilimiz Sayın İbrahim Çanakçı'yla birlikte Mardin ve Diyarbakır'da incelemelerde bulunduk. Heyetimizde Sayın Çanakçı olunca doğal olarak bütün görüşmelerimizin odağında ekonomi vardı. Ben de buradaki bazı sorunları hızlıca size hatırlatmak istiyorum, olur ki AK PARTİ'li milletvekillerimiz bundan faydalanarak bazı sorunların çözümünü Kabinenin gündemine taşır.

Öncelikle şunu söyleyeyim, 1 Ekime ilişkin olarak destek gibi inanç da giderek artıyor ve bu inanç da aynı zamanda bir sorumluluk yüküyor. Tarafardan herhangi birinin bu sürecin bozulmasına dair bir sorumluluğu üstlenemeyeceğine inanıyoruz. O yüzden, başta Meclisimizde komisyon kurulması olmak üzere bu konuda atılması gereken adımları vatandaşımız yakından takip ediyor.

Batman, Mardin, Diyarbakır deyince ilk önce aklımıza çiftçilerimiz geliyor. Çiftçilerimiz maalesef ürün bedelinden memnun değil, buğdayı maliyetinin altında satmak zorunda olduklarını söylüyorlar, destekleme bedellerini zamanında alamadıklarını söylüyorlar ve en önemlisi, sulama projelerinin atıl kalmasının en büyük tartışmalardan birinin sebebini oluşturduğunu söylüyorlar. Kaçak elektrik tartışmalarının Diyarbakır'da, Urfa'da sona erdirmek istiyorsak sulama projelerini tamamlamalıyız ve sulama projeleriyle ilgili olarak yapacağımız her kuruş yatırımın katbekat yüksek bir şekilde hem gıda enflasyonuna hem ülke ekonomisine geri döneceğinden emin olabiliriz.

Benzer bir şekilde, geçmişte kuvvetli bir şekilde sürdürülen hayvancılığın da bugün âdeta ölümle karşı karşıya olduğunu tespit etmek gerekiyor. Tüccarlarımız Maliyenin ceza kesmek üzere iş yeri denetlemelerinden muadiripler, özellikle esnafımız.

Trafik cezaları; eskiden sadece tebeşir bahanesiyle trafik cezası kesilirdi, bu aşamaya gelmiş durumda. Bir otobüse bir zarf bulundu diye "Sen kargoculuk faaliyeti yürütüyorsun." diye 8 bin lira ceza kesilmiş.

Faizler yüzde 60, bu faizle de para bulunamıyor. KGF açıklanıyor, Diyarbakır'ın ya da Mardin'in payına, Batman'ın payına 100 milyon KGF düştüyse, her nasıl oluyorsa o gece o 100 milyonun hangi iş adamları tarafından alınacağı belli, sabahında hangi şubeye gitseniz "Limitimiz yok." deniliyor. Zaten ciddi bir sorun var, bir de bir gayrimenkul gösteriyorsunuz, değerinin dörtte 1'ine kadar düşük oranda değerlendiriliyor. Bu konuda Sayın Maliye Bakanının da daha önce dikkati çekilmişti. Biz de tekrar buradan KGF'nin adil bir şekilde dağıtılmasını ve gayrimenkul değerlemesinin gerçeğe uygun yapılması talebini hatırlatalım.

Tekstil artık Batman ve Diyarbakır'da bile karın doyurmuyor, Mısır'a göç ediyor. Yani oradaki göreceli ucuz yaşam koşullarında bile uygun bir işçi bulunamıyor ve tekstilin Türkiye'den göçünün maliyeti istihdam yoğun, emek yoğun bir sektör olduğu için işsizlik rakamlarında çok kolay gözlemlenebilir.

Yine bölgemize ait temel bir sorun pahalı uçuş. Sebebi, yetersiz uçuş sayısı. Uçuş sayısı yetersiz olunca -aynı hafta-örneğin Trabzon'a aynı gün bileti 900 liraya, 1.000 liraya alırken Diyarbakır'a 4.500 liraya, Batman'a 4.200 liraya almak zorunda kalıyorsunuz. Hem yurt içi uçuşlarda hem Kıbrıs uçuşlarında bu pahalılık çok net olarak ortada. İptal edilen Diyarbakır-Erbil uçuşları ile hiçbir zaman konulmayan ama konulmasında fayda olan Diyarbakır-Süleymaniye uçuşlarını da iş adamlarımız talep ediyor.

Diyarbakır, Batman ne demek? Hububat demek. Hububat ne demek? Taşıma maliyeti demek ama bu illerimizin hiçbirinin bir limana doğrudan tren hattıyla bağlı olmadığını ifade etmek gerekiyor. Ne Batman ne Diyarbakır ne de Mardin hiçbir limana doğrudan tren hattıyla bağlı değil. Bu da navlun ücretlerinde büyük bir maliyet meydana getiriyor. Eğer biz bu alanda da rekabetçi bir piyasa yaratmak istiyorsak birincil yapılması gereken işlerin başında tren hatlarını düzenlemek geliyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

MEHMET EMİN EKMEK (Devamla) - Yine Mardinlilerin Nusaybin Sınır Kapısı'nın açılmasına dair talebi var, sürecin ruhunun da bunu gerektirdiğini söylüyorlar.

Mardin un üreticilerinin büyük bir problemi, Irak'ta yüksek vergilendirme var ama müteakabiliyet ilkesiyle biz bununla aynı şekilde mücadele etmiyoruz. Iraklı bir fabrika sahibi geliyor, Türkiye'den buğday alıyor, kendi fabrikasında üretiyor, biz ona normal fiyattan satıyoruz ama bizim unumuz orada yüksek vergiyle vergilendirildiği için bizim un üreticilerimiz maalesef orada rekabet edemiyor.

Uyuşturucuyla mücadele ve sadece şehirler arası ulaşım değil, şehir içi ulaşım noktasında da Diyarbakırlıların şikâyetini sizlerle paylaşmak istiyorum.

Teşekkür ediyorum. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

6'ncı madde üzerinde son önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 6'ncı maddesinin aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmesini arz ve teklif ederiz.

"Madde 6 - 2547 sayılı Kanun'un 13 üncü maddesinin (a) fıkrasının birinci paragrafı aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

'Devlet ve vakıf üniversitelerinde rektör, profesör akademik unvanına sahip olarak en az üç yıl görev yapmış kişiler arasından görevdeki rektörün çağrısı ile toplanacak üniversite öğretim üyeleri tarafından seçilir. Rektörün görev süresi 4 yıldır. Süresi sona erenler aynı yöntemle yeniden seçilebilir. Ancak iki dönemden fazla rektörlük yapılamaz. Rektör, üniversite veya yüksek teknoloji enstitüsü tüzel kişiliğini temsil eder. Rektör seçimleri gizli oyla yapılır. Oy veren her öğretim üyesi oy pusulasına yalnız bir isim yazabilir. Birinci toplantıda öğretim üyelerinin en az yarısının hazır bulunması şarttır. Bu sağlanamadığı takdirde toplantı 48 saat ertelenir ve nisap aranmaksızın seçime geçilir. Bu toplantıda en çok oy alan kişiyi rektör olarak seçilmiş sayılır. Yeni kurulan üniversitelerde rektör aday olarak başvuran profesörler arasından Yükseköğretim Genel Kurulu tarafından seçilir."

Hüsmen Kırkpınar

Ersin Beyaz

Mehmet Satuk Buğra Kavuncu

İzmir

İstanbul

İstanbul

Şenol Sunat

Selcan Taşçı

Ayyüce Türkeş Taş

Manisa

Tekirdağ

Adana

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ HÜSEYİN ALTINSOY (Aksaray) - Katılamıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Önerge üzerinde konuşmak üzere Hüsmen Kırkpınar.

Buyurun lütfen. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

HÜSMEN KIRKPINAR (İzmir) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan kanun teklifinin 6'ncı maddesi üzerine İYİ Parti Grubumuz adına söz almış bulunmaktayım. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

6'ncı maddeyle; Yükseköğretim Kanunu'nun 13'üncü maddesinde değişiklik yapılmak istenmekte, devlet ve vakıf üniversitelerinin rektörlerinin Cumhurbaşkanınca atanması öngörülmektedir.

703 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'yle yapılmak istenilen, devlet üniversitelerine rektör atanma şartlarında değişiklik öngören düzenleme Anayasa'da yer alan kamu hizmetlerine girme hakkına ilişkin düzenlemeyi içermektedir. Bu yüzden Anayasa Mahkemesi hükmün kanun hükmünde kararnameyle düzenlenemeyecek yasak alanda kaldığı gerekçesiyle Anayasa'ya aykırı bularak iptal etmiştir.

Düşünebiliyor musunuz hâlihazırda rektör atamalarına ilişkin herhangi bir kriter koyulmuyor, tek bir kural var, o da Cumhurbaşkanlığı tarafından atanmak. Bu şekilde ataması yapılan rektörlerden ne yapmasını bekliyorsunuz; ancak partizanlık yapacak, yönettiği üniversiteden çok AK PARTİ'den gelecek taleplerle uğraşacak, Cumhurbaşkanına olan itaatini gösterecek. Bunun en son örneğini Çankırı Karatekin Üniversitesi Rektöründe görüyoruz. Rektör Bey aylık 1,2 milyon TL'yi bulan döner sermaye gelirini yıllarca usulsüzce almış.

Sizler bu akılla devam ederseniz üniversitelerdeki eğitim ve yönetim sorunlarına çözüm üretmek yerine yeni sorunların ortaya çıkmasına böyle zemin hazırlamış olursunuz işte.

Değerli milletvekilleri, bu usulsüz atamalar aynı zamanda kırk beş yıldır varlığını sürdüren darbeyi zihniyetin ürünüdür çünkü üniversitelerde demokratik bir şekilde yapılan rektörlük seçimleri ilk olarak 12 Eylül darbesiyle kalktı. O zaman YÖK kuruldu ve seçimler kaldırıldı. Sizler de 1992 yılından beri seçim ve atamanın bir arada olduğu sistemi 2016 yılında 15 Temmuz darbe girişimini bahane ederek KHK'lerle tekrar kaldırdınız. O zamandan beri rektör, atama usulüyle göreve geliyor. 2016'nın 1981'den tek farkı ise atamaları Konsey Başkanının değil Cumhurbaşkanının yapmasıdır.

Üniversiteler bağımsız ve özerk olmak zorundadır. Bağımsız olmaları akademik dünyanın politik, ekonomik veya ideolojik etkilerden uzak kalmasını ve özgürce bilim üretmesini mümkün kılar. Özerk olmalıdır çünkü özerklik, üniversitelerin kendi yönetimlerini belirleyebilmelerine, araştırma ve eğitim faaliyetlerini baskıdan uzak bir şekilde sürdürebilmelerine imkân verir. Dünyada başarılarından söz ettiren ABD'deki Brown, Columbia, Cornell, Harvard, Pensilvanya, Princeton ve Yale Üniversitelerinin, Dartmouth Kolejinin; Almanya'daki üniversitelerin, İngiltere'deki Oxford ve Cambridge'in ve Fransa'daki köklü üniversitelerin ortak özelliği akademik özgürlüğü ve özerkliği koruma konusunda güçlü geleneğe sahip üniversiteler olmalarıdır. Türkiye'de ise iktidar sürekli olarak eğitimi ve üniversiteleri özelleştirme gayreti içerisinde. Üniversiteler, iktidarın siyasal ve ideolojik çizgisinde şekillenmeye zorlanmaktadır. Atamalar başarıya ve liyakate dayanmadan yapılırsa bizler üniversitelerde kaliteyi nasıl artırabiliriz, uluslararası camiada akademik rekabet gücümüzü nasıl sağlayabiliriz?

Rektör atamalarının üniversitedeki kadronun dışlanarak yapılması, yönetime duyulan güvene ve üniversiteye olan aidiyet duygusuna da zarar verecektir. Komisyon görüşmeleri sırasında İYİ Partili Komisyon üyesi milletvekillerimiz, rektörlerin "profesör" akademik ünvanına sahip olarak en az üç yıl görev yapmış kişiler arasından ve görevdeki rektörün çağrısıyla toplanan üniversite öğretim üyeleri tarafından seçilmesini önermiştir. Ayrıca, verdikleri önergede rektörün görev süresinin dört yılla sınırlı olmasını, süresi sona erenlerin yeniden seçilebileceğini ancak iki dönemden fazla rektörlük yapamayacaklarını belirtmişlerdir. Her zamanki gibi önerimiz reddedilmiştir.

Değerli milletvekilleri, eğitim sistemini demokratik hâle getirmediğimiz sürece iktidarın kirlenmiş eli hep üniversitelerin üzerinde kalacaktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayalım lütfen.

HÜSMEN KIRKPINAR (Devamla) - Teşekkür ediyorum.

Ne yazık ki üniversiteler, siyasi iktidarın kadrolaştığı ve çarpık anlayışları doğrultusunda yapılandığı yerler olarak devam edecektir. Bu yüzden teklife karşı olduğumuzu ifade ediyor, yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

6'ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 6'ncı madde kabul edilmiştir.

Sayın milletvekilleri, çalışma süremiz sona erdiğinden, alınan karar gereğince kanun teklifleri ile komisyonlardan gelen diğer işleri sırasıyla görüşmek için 18 Haziran 2025 Çarşamba günü saat 14.00'te toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 00.01